

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

Letnik XIV

2/2016

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

*Letnik 14, številka 2
2016*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8713

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

<i>Predgovor</i>	4
<i>KATJA HUDOKLIN: RELIGIJE PRVIH VISOKIH CIVILIZACIJ V RODOVITNEM POLMESECU</i>	6
<i>LUCIJA GERDEVIČ: HIGIENA IN OBLAČILA STARIH GRKOV IN RIMLJANOV</i>	45
<i>MIHA DROBNIČ: NASELBINE IN BIVALIŠČA V EGIPTU, GRČIJI IN RIMU</i>	82
<i>MAJA VEHAR: SPOŠTOVANJE PRAVIC POSAMEZNIKOV</i>	118
<i>TINA GODINA: MOŠKI IN ŽENSKE V STARI GRČIJI IN RIMU</i>	151
<i>ANA GREGORIČ: SKRB ZA JAVNI RED, MIR IN VARNOST</i>	181
<i>TANJA VOZELJ: ŽENSKE NA PRESTOLU</i>	227
<i>ANJA PLAZAR: VERSTVA STARE KITAJSKE</i>	251
<i>IVANA SARATLIJA: MOŠKI IN ŽENSKE V PRVIH KULTURAH</i>	277
<i>MOJCA TURK: MEDICINA IN ZDRAVSTVO</i>	306
<i>NINA LEBAR: ČLOVEK KOT DUHOVNO BITJE V PRAZGODOVINI</i>	348
<i>TANITA NOVAK: ANTIČNA DRUŽINA</i>	377
<i>ANJA NIKOLAVČIČ: HINDUIZEM</i>	424
<i>Avtorji prispevkov</i>	454

Predgovor

V študijskem letu 2015/16 so študentje 2. letnika magistrskega pedagoškega (eno in dvopredmetnega) študijskega programa zgodovine pripravili učne priprave za srednje šole.

Tako so v pričujoči reviji objavljene učne priprave z vsemi prilogami, ki se lahko uporabljajo gimnazijah pri zgodovini.

Vse učne priprave se nanašajo na učbenik: Brodnik, Vilma et al. (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.

Učne priprave niso lektorirane.

Urednica: Danijela Trškan

UČNE PRIPRAVE

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
RELIGIJE PRVIH VISOKIH CIVILIZACIJ V RODOVITNEM
POLMESECU**

14. 1. 2016

KATJA HUDOKLIN

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 1.
Datum: 14. 1. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Prazgodovina in stari vek- tema iz učbenika: Od magije do religije
Učna enota – naslov učne ure: Religije prvih visokih civilizacij v rodovitnem polmesecu
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- individualna učna oblika ali individualno delo- skupinska učna oblika ali skupinsko delo- frontalna učna oblika ali frontalno delo
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage- metoda razgovora- metoda slikovne demonstracije- metoda besedne demonstracije- metoda dela s slikovnimi viri
Učne tehnike: nevihta možganov oz. viharjenje idej ali brainstorming, miselni vzorec
UČNI CILJI: <p>A. Cilji iz učnega načrta: Dijaki/-nje:</p> <ul style="list-style-type: none">- »sklepajo o vzrokih za pojav človeka kot duhovnega bitja in utemeljijo izrazne značilnosti človekove duhovnosti;- primerjajo in sklepajo o značilnostih pojava magije v različnih obdobjih;- sklepajo o procesu razvoja religije in o različnih verskih sistemih pri civilizacijah starega veka;- sklepajo o vzrokih za nastanek krščanstva ter opredelijo razvoj krščanstva kot ene izmed sekt v državno religijo;- analizirajo in primerjajo duhovna in socialna sporočila krščanstva in še ene izmed izbranih svetovnih religij in ocenijo vpliv na različna področja človekovega življenja in delovanja.« (učni načrt za gimnazije, str. 48) <p>B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p><i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- naštetih nekaj pomembnejših religij prvih visokih civilizacij v rodovitnem polmesecu- oceniti pomembnost dosežkov posameznih prvih visokih civilizacij- primerjati odnos do bogov v Sumeriji, Egiptu, Babilonu in Perziji- opisati, kako je potekalo "tehtanje srca" in mumificiranje v Egiptu

- naštetih nekaj religioznih gradbenih dosežkov prvih visokih civilizacij

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- povezovati slikovno gradivo z učno vsebino
- slediti razlagi in sproti prepisovati učno snov iz drsnic
- upoštevati navodila za individualno in skupinsko delo
- komunicirati, izražati mnenja in se aktivno vključevati v pogovor
- samostojno odgovarjati na različne vrste vprašanj na preverjalnem listu

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati razumevanje in spoštovanje do religij prvih visokih civilizacij
- pokazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine in preteklosti
- pokazati odprtost do novih znanj
- spoštovati mnenja in ideje sošolcev
- kazati primeren odnos do sošolcev in učiteljice

Učna sredstva:

- učila: učbenik (Brodnik, Vilma, Jernejčič Robert, Zgaga Srečko. Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2009, 290-292), zvezek za zgodovino, preverjalni list Religije prvih visokih civilizacij v rodovitnem polmesecu, PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, dodatno gradivo za skupinske naloge.

- učni pripomočki: projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE.
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE.
3. URJENJE ALI VADENJE.
4. PONAVLJANJE.
5. PREVERJANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- Geografija (prostorska umestitev prvih visokih civilizacij)
- Sociologija (pokažejo razumevanje do različnih religij, tako nekoč kot danes)
- Slovenščina (tvorjenje slovnično in jezikovno pravih stavkov v pisni in ustni obliki)

Novi pojmi s pojasnilom:

- zoomorfizem – bog v podobi živali
- antropomorfizem – bog v podobi ljudi
- zigurat – ogromne strukture, ki so jih gradili v čast bogovom v Mezopotamiji
- "tehtanje srca" – egipčanski obred, ko se bog Anubis odloči kakšno naj bo pokojnikovo posmrtno življenje
- mazdaizem – perzijska religija, ki časti boga Ahuramazdo

Viri in literatura:

- Akropola: egipčanski bogovi. Dostopno na:

<http://www.akropola.org/clanki/clanek.aspx?lit=82> (13.1.2016)

- Harriet Crawford, Sumer and the Sumerians, Cambridge University Press, (New York 1993)
- Brodnik, Vilma, Jernejčič Robert, Zgaga Srečko. Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2009.
- Potočnik, Dragan. Zgodovinski atlas. Ljubljana, Mladinska knjiga. 2009.
- Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008. Dostopno na:
http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2015/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (13.1.2016)

Viri slikovnega gradiva:

- Akropola: egipčanski bogovi. Dostopno na:
<http://www.akropola.org/clanki/clanek.aspx?lit=82> (13.1.2016)
- Akropola: tehtanje duše. Dostopno na:
http://www.akropola.org/atelje/seznam_replik.aspx?rub_id=26&tem_id=16 (13.1.2016=)
- Facts and details: Mesopotamian Gods. Dostopno na:
<http://factsanddetails.com/world/cat56/sub363/item1524.html> (13.1.2016)
- Historia civil: Zigurat. Dostopno na: <https://historiacivil.wordpress.com/2012/09/27/zigurat-de-ur-2/> (13.1.2016)
- Historiopedia: mumificiranje. Dostopno na:
<http://povijestokultnog.blogspot.si/2011/07/tajne-egipatskog-nacina-mumificiranja.html> (13.1.2016)
- Ištarina vrata, Babilon: Children of the lamp: Ishtar gate:
http://childrenofthelamp.wikia.com/wiki/Ishtar_Gate (13.12016)
- Pouted: fascinating facts about ancient Egypt. Dostopno na: <http://www.pouted.com/13-fascinating-facts-about-ancient-egypt/> (13.1.2016)
- Shadow of the lion: Persians. Dostopno na: <http://shadowofthelion.com/the-noble-persians/> (13.1.2016)
- Vladislav Stres: Sumerski pečatniki. Dostopno na:
http://stres.a.gape.org/clanki/sumerski_pecatniki/pripoved_sum_pecatnika_ea.htm (13.1.2016)
- Znanje: knjiga mrtvih. Dostopno na: <http://www.znanje.org/i/i28/08iv10/08iv1016/ZAN.htm> (13.1.2016)

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: PONAVLJANJE IN UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/ UČNI PRIPOMOČKI
Ugotavljanje naslova današnje učne ure (6 minut)	<p>Pozdravljeni dijaki in dijakinje. Kako ste?</p> <p>Super. Današnjo učno uro bomo začeli malo drugače kot po navadi. Za vas sem pripravila nekaj slik, s pomočjo katerih boste s svojimi asociacijami ugotovili naslov današnje učne ure.</p>	<p>Dober dan, profesorica. Odlično.</p> <p>Dijaki so navdušeni nad drugačnim začetkom učne ure.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
	<p>Odprem PPT predstavitev in dijakom in dijakinjam pokažem slike.</p> <p>No, dijaki, kaj vidite na slikah?</p>	<p>Dijaki zbrano opazujejo PPT predstavitev ter slike na drsnici.</p> <p>Dijaki odgovarjajo na vprašanje z odgovori : egipčanski bog, religije, bogovi, Babilon itd.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora Brainstorming</p>	PPT št. 1, projektor, računalnik, projekcijsko platno
	<p>Tako je, vaše ugotovitve so pravilne. Glede na slike, ki ste si jih sedaj ogledali, bi mi znali napovedati kako se bo imenovala današnja učna ura?</p> <p>Odlično, zelo dobre ideje. Temo bomo poimenovali</p>	<p>Ja. Religije. Prve religije. Religije prvih civilizacij.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p> <p>Metoda</p>	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>kar Religije prvih visokih civilizacij v rodovitnem polmesecu. Pokažem PPT z naslovom današnje učne ure.</p> <p>Ali se vam zdi današnja tema zanimiva?</p> <p>Temo vam bom skušala čim bolj približati, tako da boste na koncu učne ure znali naštetih najpomembnejše religije prvih visokih civilizacij v rodovitnem polmesecu, znali boste tudi oceniti pomembnost dosežkov prvih visokih civilizacij. Prav tako boste znali primerjati odnos do bogov v Sumeriji, Egiptu, Babilonu in Perziji. Malce bolj podrobno se bomo osredotočili na Egipt, kjer boste na koncu ure znali opisati, kako je potekalo « tehtanje srca » ter vsem poznano in zanimivo mumificiranje. Našteti pa boste znali tudi nekaj religioznih gradbenih dosežkov prvih visokih civilizacij.</p>	<p>Ja.</p> <p>Zavzeto poslušajo, kaj vse se bodo danes naučili.</p>	<p>razlage</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 2, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
<p>Prosim, da odprete vaše zvezke in napišete naslov, ki ga vidite na drsnici.</p> <p>V knjižnici si lahko</p>	<p>Odprejo svoje zvezke in napišejo naslov Religije prvih visokih civilizacij v rodovitnem polmesecu.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>Zvezek za zgodovino</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>izposodite tudi zgodovinske učbenike. Na straneh od 290 do 292 najdete današnjo temo, zato si kar zabeležite pod naslov v zvezku tudi strani iz učbenika.</p> <p>Na koncu učne ure pa imam za vas pripravljene tudi preverjanje znanja. Vsaka naloga je točkovana, tako da boste lahko preverili koliko ste si zapomnili od današnje učne ure. Glede na to, da nas danes čaka kar veliko snovi za predelati, predlagam, da se kar lotimo. Sproti ob moji razlagi prosim, da prepisujete snov iz PowerPointa, saj je to vaš zapis učne snovi. Iz tega se boste učili za test. Seveda pa tudi poslušajte, da bodo rezultati na koncu odlični.</p>	<p>Pod naslov si zabeležijo tudi strani iz učbenika.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>Zvezek za zgodovino</p>
--	--	-----------------------	----------------------------

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARCI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Religija v Sumeriji</p> <p>(5 minut)</p>	<p>V sumerskih mestnih državah se je v 4. tisočletju pr. Kr. razvila najstarejša politeistična religija, ki je vplivala na religijske sisteme preostalih</p>	<p>Dijaki poslušajo in si pridno zapisujejo snov iz pripravljenih drsnic.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 3, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

	<p>mezopotamskih civilizacij. O nastanku človeka je ohranjenih več mitov: bog Enki je ustvaril človeški kip iz gline, boginja Mati pa mu je vdihnila življenje in tako je nastal prvi človek. Verovali so v božansko moč me, ki je vplivala na življenje ljudi in vladarjev, podeljevala pa sta jo glavna bogova Enlil in Anu.</p> <p>Kaj mislite, kje pa so častili bogove? So takrat že imeli cerkve?</p> <p>Tako je, bogove so častili v templjih, ki so predstavljali stičišče zemlje in neba. Kdo pa je bil glavni svečenik?</p> <p>Glavni svečenik je bil kralj. S čaščenjem naj bi zagotovili dober pridelek in številne črede. Bogovi so bili tudi zavetniki sumerskih mest.</p>	<p>Seveda, da ne. Častili so jih v templjih.</p> <p>Tišina.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 4, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
	<p>Bogove so si sprva predstavljali v zoomorfni obliki, pozneje pa v antropomorfni. Častili so tudi boginjo Mati pod več imeni.</p> <p>Mogoče kdo od vas ve, kaj pomeni zoomorfna oblika in</p>	<p>Zoomorfna oblika pomeni, da so si bogove</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda</p>	<p>PPT št. 4, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>antropomorfna oblika? Pravilno. Zelo dobro.</p> <p>Častili pas o tudi boginjo Mati pod več imeni.</p> <p>Preverim, če so vsi zapisali.</p>	<p>predstavljali v živalski podobi. Antropomorfna pa, da so si bogove predstavljali v podobi on vedenju ljudi.</p>	<p>razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
<p>Na drsnici imate sliko, ki prikazuje upodobitev Boginje Mati pri Sumerjih.</p> <p>Kaj pa še veste o Sumerjih? Kaj smo povedali že v prejšnjih urah? Se kdo od vas spomni?</p> <p>Tako je, zelo dobro. Bi še kdo kaj dodal?</p> <p>Kateri reki pa sta bili to?</p> <p>Tako je, zato so tudi nastala prva mesta. Kaj pa njihovi izumi?</p>	<p>Da so ustvarili prvo civilizacijo na območju Mezopotamije.</p> <p>Imeli so dobre pogoje za poljedelstvo zaradi rek.</p> <p>Evfrat in Tigris.</p> <p>Izumili so voz na kolesa. In lončarski kolovrat.</p> <p>In pisavo.</p> <p>Klinopis.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 5, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

	<p>Pravilno. Kako pa smo poimenovali njihovo pisavo?</p> <p>Odlično ste si to zapomnili! Bravo.</p>			
	<p>Tako, dovolj o Sumerjih. Ste zdaj vse prepisali in gremo lahko naprej?</p>	<p>Ja, lahko gremo kar naprej.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	
<p>2. Religija v Babilonu (5 minut)</p>	<p>Kar napišite si nov podnaslov. Tako kot ste prej napisali Sumerji, zdaj napišite Babilon.</p> <p>Glavni babilonski bog se je imenoval Maruk. Njegov simbol so bili zmaji. Posvetili so mu tempelj na vrhu babilonskega stolpa. Znamenita gradnja so tudi Ištarina vrata, ki jih vidite na sliki na drsnici. Narejena so iz opeke ter okrašena z živalskimi podobami. Zgrajena pas o bila v času Nebukadnezarja II. No, njega smo omenili že v prejšnjih urah. Se kdo spomni kdo je bil Nebukadnezar?</p> <p>Pravilno. Se spomnite še kakšnega babilonskega kralja, ki smo ga omenjali?</p>	<p>Dijaki napišejo nov podnaslov iz drsnice in prepisujejo snov ter poslušajo.</p> <p>Odložijo pisala ter z zanimanjem pogledajo na drsnico.</p> <p>To je bil babilonski kralj.</p> <p>Hamurabi.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 6, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p> <p>PPT št. 7, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>Ja. Po čem pa je znan on?</p> <p>Odlično dijaki, dobro vam gre.</p> <p>Preverim, če so vsi zapisali.</p>	<p>Po svojem zakoniku. To je bil prvi pravni zakonik.</p>		
	<p>Premaknem Power Point predstavitev nazaj na PPT št. 6.</p> <p>Torej, Babilonci so v dneh praznovanja novega leta so žrtvovali različnim božanstvom. Tako so prenašali kipce teh božanstev iz različnih mest v Babilon, kjer so od kralja prejeli darove. Da pa so prišli v mesto, so morali skozi lštarina vrata. Zidovi so bili okrašeni s korakajočimi levi, ki so bili tudi simboli boginje lštar.</p>	<p>Poslušajo ter spet začnejo prepisovati iz drsnic.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 6, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zgodovinski zvezek</p>
	<p>Njihovi bogovi so posebjali naravne pojave ali pa so izhajali iz božanstvenih kraljev. Svečeniki so razlagali vpliv božjih znamenj in prerokovali iz zvezd. Tako se je razvila astrologija.</p> <p>Učenci, kaj pa je astrologija? Poznate to besedo? Bi lahko kdo na kratko obrazložil?</p>	<p>Poslušajo in prepisujejo.</p> <p>To je prerokovanje usode iz zvezd.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 8, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Pravilno. Iz zapisov je razvidno, da so se z molitvijo obračali na bogove, da bi jim odpustili grehe. Verjeli so v posmrtno življenje, domovanje duš umrlih pa je bilo podzemlje.</p> <p>Preverim, če so vsi zapisali.</p>	<p>Poslušajo in prepisujejo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	
<p>Tudi Babilon je bil v območju Mezopotamije, kot smo povedali že prej. Se spomnite značilnih struktur za to območje?</p> <p>To so bili zigurati. Poglejte na drsnico.</p> <p>Se še spomnite?</p> <p>Zigurat je ogromna struktura, ki ima obliko stopničaste piramide. Posebej pogosti so bili ravno v babilonskem delu. Gradili so jih za religijske potrebe, saj so bili zigurati posvečeni bogovom in boginjam.</p>	<p>Ne.</p> <p>Dijaki se spomnijo zgradbe takoj, ko jo zagledajo na sliki.</p> <p>Ja.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 9, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
<p>Ste vse prepisali? Dam vam še minutko, da vse prepišete.</p> <p>Zdaj pa ste že, a ne?</p>	<p>Ne še.</p> <p>Hitro prepisujejo.</p> <p>Ja.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	Potem pa gremo kar naprej.			
3. Religija v Egiptu (10 minut)	<p>Egipčanska religija je bila politeistična. Kaj smo že rekli, da to pomeni?</p> <p>Tako je. Za egipčansko religijo je značilnih tudi več mitov o stvarjenju sveta. Opisala vam bom bom dva, ki sta najpomembnejša. Tega ni potrebno zapisovati v zvezek. Prvi mit govori o tem, da so prvotno obstajale le vode kaosa Nun, iz katerih pa sta se potem dvignila Zemlja in bog Sonca Ra. Drugi mit pa je mit iz Heliopolisa, ki pravi, da je prvi bog stvarnik Atum ustvaril božanski par Šu in Tefnet. Šu je pomenil zrak, Tefnet pa vlago. Nato je Šu ločil Nut od Geb. Se pravi, nebo je ločil od Zemlje.</p> <p>Preverim, če so vsi že zapisali učno snov.</p>	<p>Da verujejo v več bogov.</p> <p>Pozorno poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 10, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>
	Egipčani so bogove častili v templjih, ki so jih vodili veliki svečeniki. Pri obredih pa so pomagali še nižji svečeniki, pevci in glasbeniki. V svetišča so prinašali kipce živali in priprošnjo.		Metoda razlage	<p>PPT št. 11, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Častili so tudi svete kraje in sveta drevesa.</p>	<p>Poslušajo in si beležijo snov v svoje zvezke.</p>		
<p>Verjeli so, da v vesolju vlada načelo reda, pravice in resnice. To načelo pa je posebljala boginja Maat. Kot smo že omenili je bila njihova religija politeistična. To pomeni, da so verovali v več bogov in boginj. Bi mi znali naštetih nekaj njihovih najbolj znanih bogov?</p> <p>Bravo. A veste tudi kaj so predstavljali ti bogovi?</p> <p>Nič hudega, do tega bomo prišli kmalu.</p> <p>Preverim, če so vsi že zapisali učno snov.</p>	<p>Bog Ra. Oziris. Anubis.</p> <p>Ne.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 11, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>
<p>Na drsnici imate slike nekaterih bolj znanih egipčanskih bogov.</p> <p>Pa naj nekdo izmed vas prebere seznam bogov, prosim.</p>	<p>Pozorno si ogledujejo slike.</p> <p>Ra je bil bog sonca. Amon je vil bog stvarnik. Oziris je bil bog smrti oziroma</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 12, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p> <p>PPT št. 13, projektor, računalnik,</p>

<p>Hvala. Premaknem Power Point predstavitev nazaj na PPT št. 12. Najbolj poznana podoba boga je verjetno podoba boga Anubisa. Mogoče kdo ve kateri je na sliki oziroma kaj je zanj značilno?</p> <p>Tako je.</p>	<p>posmrtnega življenja. Anubis je bil bog mumificiranja. Maat je bila boginja pravice. Thot pa je bil bog modrosti.</p> <p>Ja, tisti z živalsko glavo. Predstavljen je v podobi šakala.</p>	<p>Metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>projekcijsko platno</p>
<p>Ste si vse zabeležili? Potem pa lahko gremo na nalogo, ki sem jo pripravila za vas. Ko vam posredujem vsa navodila, se boste razdelili v štiri skupine, in sicer boste izžrebali liste, ki so obarvani. Vsi z isto barvo ste v isti skupini.</p> <p>Prosim, da zdaj vsi poslušate. Vsaki skupini bo dodeljen en egipčanski bog. Na listih boste dobili opis določenega boga. Vaša naloga je, da naredite miselni vzorec, ki naj vsebuje glavne in</p>	<p>Ja.</p> <p>Zavzeto poslušajo.</p> <p>Dijaki se umirijo in poslušajo.</p> <p>Komaj čakajo katerega boga</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 14, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>

<p>najzanimivejše značilnosti tega boga. Za izdelavo miselnega vzorca imate 3 minute časa, nato pa še 2 minuti za predstavitev pred sošolci. Sodelujete vsi, pomagajte si med sabo. Določite pa tudi poročevalca.</p> <p>Najprej razdelim barvne liste, da se dijaki lahko porazdelijo v skupine.</p> <p>Razdelim liste, na katerih so krajši opisi različnih egipčanskih bogov in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ bog Ra ❖ bog Oziris ❖ bog Anubis ❖ bog Toth <p>Pristopim do vsake skupine in nadzorujem delo. Predvsem skrbim za disciplino ter da se debata v skupinah ne razvije v preveč glasen klepet.</p> <p>Ali ste že končali z nalogo?</p> <p>Potem pa kar začnimo pri prvi skupini.</p>	<p>bodo dobili za skupinsko nalogo.</p> <p>Dijaki se porazdelijo v skupine.</p> <p>Dijaki v skupinah razvijejo živahno debato in izdelujejo miselni vzorec.</p> <p>Ja. Lahko že poročamo.</p> <p>Dijaki poročajo o svojem delu.</p>	<p>Skupinska učna oblika</p> <p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>Listi z različnimi boleznimi ali tegobami</p>
<p>Pri Egipčanih je vredno omeniti še dva obreda. To sta tehtanje srca in pa</p>		<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 15, projektor, računalnik, projekcijsko</p>

<p>mumificiranje. Mumificiranje vam je verjetno že dobro poznano. Pa vam bom vseeno na kratko razložila. Najprej glede tehtanja srca – vam je tole kaj poznano?</p>		Metoda razlage	platno
<p>No, Egipčani so verjeli, da je človek sestavljen iz minljivega telesa in iz duhovnih sestavin. Nižja duša je trajnejša od človeka, višja duša pa se po smrti osvobodi in odleti v nebo. Tretja duša v podobi ptice se osvobodi šele po mumificiranju. Bog Anubis naj bi srce položil na en del tehtnice, na drugega pa pero z glave boginje Maat. Po smrti naj bi se višja duša vrnila v telo, zato ga je bilo potrebno ustrezno pripraviti.</p>	<p>Ne. Kaj pa to pomeni?</p> <p>Dijaki pozorno poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda besedne demonstracije</p>	
<p>Preverim, če so vsi že zapisali učno snov.</p>		Metoda slikovne demonstracije	PPT št. 16, projektor, računalnik, projekcijsko platno
<p>To pa se že navezuje na mumificiranje. Na drsnici imate tudi sliko, ki prikazuje tehtanje srca.</p>		Metoda razlage	PPT št. 17, projektor, računalnik, projekcijsko platno
<p>Ste vedeli, da so pri mumificiranju iz telesa odstranili organe, jih posušili in spravili v posebne</p>	<p>Dijaki so nad tem dejstvom</p>		Zvezek za

	<p>vrče? Nato pa so telo napolnili z listjem in žagovino, še prej pa izsušili z natronovimi kristali. Sušenje pa je trajalo kar 40 dni.</p> <p>Telo so nato povili v platnene povoje in dodali lesene ploščice s čarobnimi izreki, ki naj bi ga varovale. Ti čarobni izreki so bili iz Knjige mrtvih.</p> <p>Kdo ve kaj je bila Knjiga mrtvih?</p> <p>To je verjetno ena izmed najstarejših zbirk z verskimi in čarobnimi izreki. Kaj pa piramide? Veste zakaj so jih gradili?</p> <p>Pravilno.</p> <p>Na drsnici imate slike mumificiranja, Knjigo mrtvih ter piramide.</p>	<p>presenečeni.</p> <p>Ne.</p> <p>Ja. To so grobnice faraonov.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>zgodovino</p> <p>PPT št. 18, 19 in 20, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
<p>4. Religija v Perziji (4 minut)</p>	<p>Ostalo nam je še zadnje podpoglavje in sicer religija v Perziji. Pa si kar prepisite podnaslov z drsnice.</p> <p>Perzijci so častili Ahuramazdo, boga svetlobe. Ta se je nenehno bojeval z bogom zlih duhov Arimanom. Pravični ljudje so morali pomagati Ahuramazdi.</p> <p>Mogoče kdo od vas ve kako se imenuje njihova religija?</p> <p>Imenuje se</p>	<p>Dijaki poslušajo in prepisujejo.</p> <p>Ne.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 21, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zgodovinski zvezek</p>

<p>mazdaizem.</p> <p>Njihovi nauki pa so zapisani v sveti knjigi Avesti. Njihov najbolj znan verski učitelj je Zoroaster. Mazdaizem še živi med Parsi, potomci Perzijcev Poleg judaizma je to najstarejša monoteistična religija na svetu. Na drsnici imate sliko boga Ahuramazde.</p> <p>Preverim, če so vsi že zapisali učno snov.</p>	<p>Dijaki poslušajo in prepisujejo.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>PPT št. 22, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
--	---	--	---

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>Preverjalne naloge (15 minut)</p>	<p>Kot sem že na začetku povedala, vas na koncu čaka še preverjanje današnjega usvojenega znanja. Na voljo imate minut 10 minut. Najbolje, da rešujete naloge od začetka, če se vam pri kateri ustavi, jo izpustite in se nanjo vrnite na koncu. Ali pa pokličite mene.</p> <p>Razdelim preverjalne naloge. Zdaj ko imate vsi</p>	<p>Dijaki so malo prestrašeni vendar željni dokazati svoje znanje.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>Preverjalni list</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>svoje liste, lahko začnete.</p> <p>Nadzorujem delo.</p>	<p>Dijaki v tišini in vsak zase rešujejo naloge.</p>	<p>Individualna učna oblika</p>	
	<p>Do konca imate še 3 minute.</p> <p>Čas je potekel. Vzemite rdeče pisalo in si vsak zase popravite naloge.</p> <p>Rešitve imate na drsnicah. Bodite pravični. Napake popravite. Naloge si lahko tudi točkujete in preverite koliko točk ste skupno dosegli.</p> <p>Preverimo prvo nalogo na preverjalnih listih. Ta naloga je vredna 1 točko. Za pravilen odgovor, ki ga vidite na drsnici, si napišite 1 točko.</p>	<p>Hitro rešujejo še zadnje naloge, ki so jim ostale.</p> <p>Veseli, ker se bodo postavili v vlogo učitelja in si sami popravili svoje naloge.</p> <p>Dijaki popravljajo prvo nalogo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 23, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Preverjalni list</p>
	<p>Gremo kar na drugo nalogo. 1 točko dobite, če ste odgovorili, da je bog Enki ustvaril človeški kip iz gline. 1 točko pa dobite, če ste napisali, da mu je boginja Mati vdihnila življenje.</p> <p>Pri tretji nalogi, ki je vredna 3 točke, ste dobili 1 točko če ste</p>			<p>PPT št. 23, projektor, računalnik, projekcijsko platno Preverjalni list</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>napisali da so jih častili v templjih. 1 točko, če ste napisali, da naj bi si zagotovili dober pridelek in še 1 točko za številne črede.</p>	<p>Dijaki si z rdečim pisalom popravijo tretjo nalogo na preverjalnih listih.</p>		
	<p>Pri četrtni nalogi ste morali dopolniti in zapisati dve besedi. Prva je bila zoomorfizem, za kar ste dobili eno točko. Druga pa antropomorfizem, ki je prav tako vredna eno točko.</p> <p>Peta naloga je bila zelo lahka. A ne?</p> <p>In kakšen je odgovor na to vprašanje? Za ta odgovor dobite 1 točko.</p> <p>Pri šesti nalogi, če ste napisali astrologija, dobite 1 točko.</p> <p>Sedma naloga je bila prav tako lahka. Napisati ste morali vsaj 4 egipčanske bogove ali boginje. Za vsako ime boga ste dobili po 0,5 točke. Če imate enega pravilnega je to 0,5 točke, če imate dva je to 1 točka, če imate tri je to še vedno 1 točka, če pa imate vse štiri sta to 2 točki.</p>	<p>Seštevajo točke.</p> <p>Marduk.</p> <p>Gledajo na drsnice in popravljajo napake.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 24, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Preverjalni list</p>
	<p>Pri osmi nalogi ste</p>			<p>PPT št. 25,</p>

SEZNAM PRILOG:

1. Dodatno gradivo za skupinske naloge
2. Power point z zapisom učne snovi
3. Preverjalni list
4. Rešen preverjalni list
5. Seznam slikovnega gradiva na PPT
6. Seznam virov za gradivo

PRILOGA 1:

Skupinsko delo: Preberite odlomek in izdelajte miselni vzorec, ki vsebuje glavne in najzanimivejše značilnosti boga.

RA (RE)

Tako kot je Atum idejni začetnik ustvarjanja, je Ra Stvarnik – Sonce. Moramo razlikovati med Rajem kot vrhovnim Stvarnikom kozmosa, Rajem kot božanstvom Sonca in Rajem kot božanstvom v človeku. Ta razlika je navidez kvantitativna, vendar pa kvalitativna ne obstaja, ker se Stvarnik odraža v vsem.

Najboljši pristop so imeli tisti egipčanski modreci, ki so ga slikali v obliki Sonca. Zanje je bilo Sonce le vidni simbol Boga.

Vse, kar vsebuje vrhovni Bog – Stvarnik (Ra), vsebujeta tudi Sonce in človek. Vse, kar vsebuje ocean, vsebuje tudi kapljica.

Ra začne z ustvarjanjem, ki ga je iniciral Atum. Svet prihaja v stanje manifestacije, da bi se po mnogih eonih ponovno vpotegnil v nemanifestirano in tako v neskončnost.

V tem pomenu Raja simbolizira ptica Benix (Feniks), ki po določenem času popolnoma zgore, da bi se lahko ponovno rodila iz lastnega pepela.

Feniks je značilen simbol samoustvarjanja, ustvarjanja s kozi smrt in obenem tudi reinkarnacije.

Ra kot Sonce vsak dan potuje po nebu v barki iz "milijona let" in premaguje svojega sovražnika Apepa (Apofisa); noč in temo, nepravico in neresnico. Iz solz Rajevega očesa so nastali ljudje.

Skupinsko delo: Preberite odlomek in izdelajte miselni vzorec, ki vsebuje glavne in najzanimivejše značilnosti boga.

OZIRIS (AUSAR)

Oziris predstavlja božanski idejni pralik, arhetip človeka. V sebi zaobsega vse tisto, kar je človek bil, kar je in kar bo, kot tudi vse ravni človeka – fizične, psihične in duhovne. Cilj človeka je uresničitev vseh dimenzij obstoja, s čimer postane božanstvo, ki nosi v sebi ozaveščene, inkorporirane vse kozmične zakone, zato Oziris obenem predstavlja tudi ta najvišji Ideal. V tem smislu zajema v sebi vse ravni in vse bogove.

Da bi človek dosegel to stanje, mora preseči vse minljive omejitve in se ponovno roditi v duhu; potrebno je vstajenje. Oziris je bog duhovnega vstajenja – vzor in simbol večnega življenja in nesmrtnosti.

Na glavi nosi dvojno krono kot gospodar Zgornjega in Spodnjega Egipta in v rokah ima bič in kavelj, simbola vladarske moči, ki pomenita odboj in privlak, strogost in ljubezen. Na čelu ima kraljevi Ureus, kobro kot sveti simbol starih egipčanskih kraljev. Ta predstavlja moč življenja in smrti, pa tudi nenehno budnost.

Glavni Ozirisov simbol je "Djed" – steber Obstajanja, ki predstavlja popoln red in kontrolo nad vsemi štirimi nižjimi minljivimi ravnmi bivanja oziroma štiri elemente in njihovo popolno harmonijo. Sleherni Egipčan se je trudil po smrti postati popoln – postati Oziris. Kot vrhovni gospodar vsega, kar se navezuje na človeško, skrbi za to, da je pravica enaka za vsakega človeka. Kot instrument božanskega zakona pravičnosti ga pogosto lahko vidimo na prestolu boginje Maat – boginje pravičnosti.

Skupinsko delo: Preberite odlomek in izdelajte miselni vzorec, ki vsebuje glavne in najzanimivejše značilnosti boga.

ANUBIS (ANPU)

Anubis je nezakonski sin Ozirisa in Neftis. Prikazovali so ga kot človeka z glavo šakala ali pa samo kot šakala. Anubis sprejema duše umrlih ali iniciranih in jim pomaga pri prehodu skozi druge dimenzije. Človeku pomaga tudi med spanjem, saj takrat zapušča ta svet in se poda na potep po nekem drugem svetu. Zato so ga povezovali tudi s spanjem. Za Egipčane sta spanje in smrt podobni stanji. Razlika je samo v tem, da se človek po spanju vrne v telo, po smrti pa ne.

Obenem mora poskrbeti tudi za fizično telo umrlega, ki ga z alkimijskimi postopki mumificiranja nevtralizira, zato da na drugem svetu nima motečega vpliva na dušo. Anubis je tisti, ki je mumificiral Ozirisa, "Prvega povitega".

Njegova palica odganja demone teme kakor tudi temo samo. Tisti, ki jo nosi, lahko prehaja skozi najbolj mračne predele različnih dimenzij človeške psihe in obenem odganja vse zle duhove na svoji poti.

Njegov simbolizem je globoko ezoteričen.

Skupinsko delo: Preberite odlomek in izdelajte miselni vzorec, ki vsebuje glavne in najzanimivejše značilnosti boga.

TOTH

Toth predstavlja božansko Inteligenco, ki se reflektira v vsem. Je bog, ki pozna vso resnico. Njegova žena je Maat – boginja pravičnosti in resnice.

Povezovali so ga z vsem, kar daje materiji inteligentno in smiselno obliko, poleg tega pa naj bi naredil načrt za njeno oblikovanje.

Imajo ga za izumitelja vseh umetnosti in znanosti, predvsem pisanja. Bil je pisar bogov in Veliki čarovnik. Svet in vse na njem si je "zamislil" s pomočjo Maat – pravice.

Njegovo ime je postalo sinonim za mnoge generacije egipčanskih modrecev.

Prikazan je kot človek z glavo ibisa. Ibis je naravni sovražnik krokodilov, ker se hrani z njihovimi jajci, kar predstavlja večno borbo med modrostjo in neznanjem. Totha prikazujejo tudi drugače, in sicer kot pavijana oz. opico s pasjo glavo. V tem aspektu predstavlja spomin na pretekle dogodke. Obenem je tudi veliki pisar narave, pred katerim ni možno nič skriti, zato sodeluje pri sojenju srca umrlega.

PRILOGA 2:

RELIGIJE PRVIH VISOKIH CIVILIZACIJ V RODOVITNEM POLMESECU

Sumer

- V sumerskih mestnih državah se je v **4. tisočletju pr. Kr.** razvila najstarejša **politeistična** religija, ki je vplivala na religijske sisteme preostalih mezopotamskih civilizacij
- O **nastanku človeka** je ohranjenih več mitov: bog Enki je ustvaril človeški kip iz gline, boginja Mati pa mu je vdihnila življenje in tako je nastal prvi človek.
- Verovali so v božansko moč me, ki je vplivala na življenje ljudi in vladarjev, podeljevala pa sta jo glavna bogova **Enlil in Anu**.

Sumer

- Bogove so častili v **templjih**, ki so predstavljali stičišče zemlje in neba. Glavni svečenik je bil kralj. S čaščenjem naj bi zagotovili **dober pridelek in številne črede**. Bogovi so bili tudi zavetniki sumerskih mest.
- Bogove so si sprva predstavljali v **zoomorfni** obliki (podoba živali), pozneje pa v **antropomorfni** (podoba in vedenje ljudi). Častili so tudi **boginjo Mati** pod več imeni.

Upodobitev boginje Mati.

Babilon

- Glavni babilonski bog je bil **Marduk**, ki mu je bil posvečen tempelj na vrhu babilonskega stolpa.
- Znamenita gradnja iz časov Nebukadnezarja II. (babilonski kralj) so **lštarina vrata** iz opeke, okrašena z živalskimi podobami. V dneh praznovanja novega leta so žrtvovali božanstvom, prenašali kipce teh božanstev iz različnih mest v Babilon (skozi ta vrata), kjer so od kralja prejeli darove.
- Zidovi so bili okrašeni s **korakajočimi levi**, simbolom boginje Ištar.

Babilon

- Bogovi so posebljali naravne pojave ali pa so izhajali iz božanstvenih kraljev.
- Svečeniki so razlagali vpliv božjih znamenj in **prerokovali iz zvezd** – zato se je razvila **astrologija**.
- Z molitvijo so se obračali na bogove, da bi jim **odpustili grehe**.
- Verjeli so v posmrtno življenje, domovanje duš umrlih pa je bilo podzemlje.

Egipt

- Egiptčanska religija je **politeistična**. Zanja je značilno več mitov o **stvarjenju sveta**:
 - 1. prvotno so obstajale le vode kaosa Nun, iz katerih sta se dvignila Zemlja in prvi bog Sonca Ra.
 - 2. mit iz Heliopolisa pravi, da je prvi bog stvarnik Atum, ki je ustvaril božanski par Šu (zrak) in Tefnet (vlago). Šu je ločil Nut (nebo) od Geb (Zemlja).

Egipt

- Bogove so častili v **templjih**, ki so jih vodili veliki svečeniki, pri obredih pa so pomagali še nižji svečeniki, pevci in glasbeniki.
- V svetišča so prinašali kipe živali in pripročnjo.
- Častili so tudi svete kraje in sveta drevesa.
- Verjeli so, da v vesolju vlada **načelo reda**, pravice in resnice, ki ga je poosebljala **boginja Maat**.

ANCIENT EGYPTIAN GODS

Egipčanski bogovi.

Egipt

- Verovali so v številne bogove in boginje:
 - * **Ra** – bog sonca
 - * **Amon** – bog Stvarnik
 - * **Oziris** – bog smrti, posmrtnega življenja
 - * **Anubis** – bog mumificiranja
 - * **Maat** – boginja pravice
 - * **Thot** – bog modrosti ...

SKUPINSKA NALOGA

- Vsaki skupini je dodeljen en egipčanski bog
- Na listih boste dobili opis določenega boga.
- Vaša naloga je, da naredite miselni vzorec, ki naj vsebuje glavne in najzanimivejše značilnosti tega boga.
- Za izdelavo miselnega vzorca imate 3 minute časa, nato pa še 2 minuti za predstavitev pred sošolci.
- Sodelujete vsi, pomagajte si med sabo. Določite pa tudi poročevalca.

Egipt

- Egipčani so se posluževali obreda »**tehtanja srca**« in **mumificiranja**:
 - * **tehtanje srca**: verovali so, da je človek sestavljen iz mišljivega telesa in iz duhovnih sestavin. Nižja duša je trajnejša od človeka, višja duša pa se po smrti osvobodi in odleti v nebo. Tretja duša v podobi ptice se osvobodi šele po mumificiranju. Bog Anubis naj bi srce položil na en del tehtnice, na drugega pa pero z glave boginje Maat. Po smrti naj bi se višja duša vrnila v telo, zato ga je bilo treba ustrezno pripraviti.

Tehtanje srca.

Egipt

- * **mumificiranje**: iz telesa do odstranili organe, jih posušili in spravili v posebne vrče. Telo so napolnili z listjem in žagovino, še prej pa izsušili z natronovimi kristali. Sušenje je trajalo 40 dni. Telo so povili v platnene povoje in dodali lesene deščice s čarobnimi izreki (iz Knjige mrtvih), ki naj bi ga varovale.

Mumificiranje.

Knjiga mrtvih.

Piramida.

Perzija

- Perzijci so častili **Ahuramazdo**, boga svetlobe, ki se nenehno bojuje z bogom zlih duhov Arimanom.
- Pravični ljudje morajo pomagati Ahuramazdi.
- Religija se imenuje **mazdaizem**, nauki pa so zapisani v sveti knjigi **Avesti**.
- Najbolj znan verski učitelj je bil **Zoroaster**.
- Mazdaizem še živi med Parsi, potomci Perzijcev.
- Poleg judaizma je najstarejša monoteistična religija na svetu.

Bog Ahuramazda.

REŠITVE PREVERJANJA

- 1. V katerem tisočletju pr. Kr. se je v sumerskih mestih razvila politeistična religija, ki je vplivala na religijske sisteme mezopotamskih civilizacij? /1

V 4. tisočletju pr. Kr.

- 2. Opiši sumerski mit o nastanku človeka. /2

Bog Enki je ustvaril človeški kip iz gline, boginja Mati pa mu je vdihnila življenje.

- 3. Kje so častili bogove in kaj naj bi si zagotovili s čaščenjem le-teh? /3

V templjih. Zagotovili naj bi si dober pridelek in številne črede.

- 4. Dopolni: /2

Sumerci so si bogove sprva predstavljali v **zoomorfni** (podoba živali), pozneje pa v **antropomorfni** (podoba in vedenje ljudi) obliki.

- 5. Kako se je imenoval glavni babilonski bog? /1

Marduk.

- 6. Babilonski svečeniki so razlagali vpliv božjih znamenj in prerokovali iz zvezd. Kaj se je razvilo iz tega prerokovanja? /1

Astrologija.

- 7. Naštej vsaj 4 egipčanske bogove ali boginje. /4

Ra, Oziris, Anubis, Thot.

- 8. Obkroži črko pred pravilnimi trditvami. /2

a) Egipčanska religija je politeistična.

b) Verjeli so, da v vesolju vlada načelo reda, pravice in resnice, ki ga je posebljal bog Amon.

c) Verjeli so, da je človek sestavljen iz minljivega telesa in iz duhovnih sestavin.

d) Pri mumificiranju so odstranili organe, jih posušili in spravili v posebne vrče. Telo so povili v listje.

- 9. Kako se imenuje perzijski bog svetlobe in s kom se bojuje? /2

Ahuramazda. Bojuje se z bogom zlih duhov Arimanom.

- 10. Kako se imenuje njihova sveta knjiga ter kdo je bil njihov najbolj znan verski učitelj? /2

Avesti. Učitelj je Zoroaster.

PRILOGA 3:

PREVERJANJE ZNANJA: RELIGIJE PRVIH VISOKIH CIVILIZACIJ V RODOVITNEM POLMESECU

Ime in priimek:

Datum:

Število doseženih točk: ___/20

- 1. V katerem tisočletju pr. Kr. se je v sumerskih mestih razvila politeistična religija, ki je vplivala na religijske sisteme mezopotamskih civilizacij?** /1
- 2. Opiši sumerski mit o nastanku človeka.** /2
- 3. Kje so častili bogove in kaj naj bi si zagotovili s čaščenjem le-teh?** /3
- 4. Dopolni:** /2
Sumerci so si bogove sprva predstavljali v _____ (podoba živali), pozneje pa v _____ (podoba in vedenje ljudi) obliki.
- 5. Kako se je imenoval glavni babilonski bog?** /1
- 6. Babilonski svečeniki so razlagali vpliv božjih znamenj in prerokovali iz zvezd. Kaj se je razvilo iz tega prerokovanja?** /1
- 7. Naštej vsaj 4 egipčanske bogove ali boginje.** /4
- 8. Obkroži črko pred pravilnimi trditvami.** /2
 - a) Egipčanska religija je politeistična.
 - b) Verjeli so, da v vesolju vlada načelo reda, pravice in resnice, ki ga je posebljal bog Amon.
 - c) Verjeli so, da je človek sestavljen iz minljivega telesa in iz duhovnih sestavin.
 - d) Pri mumificiranju so odstranili organe, jih posušili in spravili v posebne vrče. Telo so povili v listje.
- 9. Kako se imenuje perzijski bog svetlobe in s kom se bojuje?** /2
- 10. Kako se imenuje njihova sveta knjiga ter kdo je bil njihov najbolj znan verski učitelj?** /2

PRILOGA 4:

PREVERJANJE ZNANJA: RELIGIJE PRVIH VISOKIH CIVILIZACIJ V RODOVITNEM POLMESECU

Ime in priimek:

Datum:

Število doseženih točk: ___/20

1. V katerem tisočletju pr. Kr. se je v sumerskih mestih razvila politeistična religija, ki je vplivala na religijske sisteme mezopotamskih civilizacij? /1

V 4. tisočletju pr. Kr.

1 TOČKA: 4. tisočletje pr. Kr.

2. Opiši sumerski mit o nastanku človeka. /2

Bog Enki je ustvaril človeški kip iz gline, boginja Mati pa mu je vdihnila življenje.

1 TOČKA: Bog Enki je ustvaril človeški kip iz gline.

2 TOČKI: Boginja Mati pa mu je vdihnila življenje.

3. Kje so častili bogove in kaj naj bi si zagotovili s čaščenjem le-teh? /3

V templjih. Zagotovili naj bi si dober pridelek in številne črede.

1 TOČKA: V templjih.

2 TOČKI: Dober pridelek.

3 TOČKE: Številne črede.

4. Dopolni: /2

Sumerci so si bogove sprva predstavljali v _____ zoomorfni _____ (podoba živali), pozneje pa v _____ antropomorfni _____ (podoba in vedenje ljudi) obliki.

1 TOČKA: Zoomorfni.

2 TOČKI: Antropomorfni.

5. Kako se je imenoval glavni babilonski bog? /1

Marduk.

1 TOČKA: Marduk.

6. Babilonski svečeniki so razlagali vpliv božjih znamenj in prerokovali iz zvezd. Kaj se je razvilo iz tega prerokovanja? /1

Astrologija.

1 TOČKA: Astrologija.

7. Naštej vsaj 4 egipčanske bogove ali boginje. /4

Ra, Oziris, Anubis, Thot.

4TOČKE: Katerakoli kombinacija štirih egipčanskih bogov.

8. Obkroži črko pred pravilnimi trditvami. /2

- a) Egipčanska religija je politeistična.
b) Verjeli so, da v vesolju vlada načelo reda, pravice in resnice, ki ga je posebljal bog Amon.
c) Verjeli so, da je človek sestavljen iz minljivega telesa in iz duhovnih sestavin.
d) Pri mumificiranju so odstranili organe, jih posušili in spravili v posebne vrče. Telo so povili v listje.

1 TOČKA: Obkrožen odgovor a ali c.

2 TOČKI: Obkrožena odgovora a in c.

9. Kako se imenuje perzijski bog svetlobe in s kom se bojuje?

/2

Ahuramazda. Bojuje se z bogom zlih duhov Arimanom.

1 TOČKA: Ahuramazda.

2 TOČKI: Ariman.

10. Kako se imenuje njihova sveta knjiga ter kdo je bil njihov najbolj znan verski učitelj?

/2

Avesti. Učitelj je Zoroaster.

1 TOČKA: Avesti.

2 TOČKI: Zoroaster.

PRILOGA 5:

- PPT 1: Kolaž slik: Bog Ahura Mazda. Dostopno na: <http://shadowofthelion.com/tag/magi/> (13.1.2016);
Bog Anubis. Dostopno na: <http://www.landofpyramids.org/egyptian-religion.htm> (13.1.2016);
Ištarina vrata. Dostopno na:
http://childrenofthelamp.wikia.com/wiki/Ishtar_Gate (13.1.2016);
Sumerski bogovi. Dostopno na:
<http://factsanddetails.com/world/cat56/sub363/item1524.html> (13.1.2016)
- PPT 5: Upodobitev boginje Mati: Vladislav Stres: Sumerski pečatniki. Dostopno na: http://stres.a.gape.org/clanki/sumerski_pecatniki/pripoved_sum_pecatnika_ea.htm (13.1.2016)
- PPT 7: Ištarina vrata, Babilon: Children of the lamp: Ishtar gate: http://childrenofthelamp.wikia.com/wiki/Ishtar_Gate (13.12016)
- PPT 9: Zigurat: Historia civil: Zigurat. Dostopno na: <https://historiacivil.wordpress.com/2012/09/27/zigurat-de-ur-2/> (13.1.2016)
- PPT 12: Egipčanski bogovi: Akropola: egipčanski bogovi. Dostopno na: <http://www.akropola.org/clanki/clanek.aspx?lit=82> (13.1.2016)

- PPT 16: Tehtanje srca: Akropola: tehtanje duše. Dostopno na:
http://www.akropola.org/atelje/seznam_replik.aspx?rub_id=26&tem_id=16 (13.1.2016)
- PPT 18: Mumificiranje: Historiopedija: mumificiranje. Dostopno na:
<http://povijestokultnog.blogspot.si/2011/07/tajne-egipatskog-nacina-mumificiranja.html>
(13.1.2016)
- PPT 19: Knjiga mrtvih: Znanje: knjiga mrtvih. Dostopno na:
<http://www.znanje.org/i/i28/08iv10/08iv1016/ZAN.htm> (13.1.2016)
- PPT 20: Piramida: Pouted: fascinating facts about ancient Egypt. Dostopno na:
<http://www.pouted.com/13-fascinating-facts-about-ancient-egypt/> (13.1.2016)
- PPT 22: Bog Ahuramazda: Shadow of the lion: Persians. Dostopno na:
<http://shadowofthelion.com/the-noble-persians/> (13.1.2016)

PRILOGA 6:

- Dodatno gradivo za skupinsko delo: bog Anubis (besedilo in slika): Akropola: egipčanski bogovi. Dostopno na: <http://www.akropola.org/clanki/clanek.aspx?lit=82> (13.1.2016)
- Dodatno gradivo za skupinsko delo: bog Oziris (besedilo in slika): Akropola: egipčanski bogovi. Dostopno na: <http://www.akropola.org/clanki/clanek.aspx?lit=82> (13.1.2016)
- Dodatno gradivo za skupinsko delo: bog Ra (besedilo in slika): Akropola: egipčanski bogovi. Dostopno na: <http://www.akropola.org/clanki/clanek.aspx?lit=82> (13.1.2016)
- Dodatno gradivo za skupinsko delo: bog Toth (besedilo in slika): Akropola: egipčanski bogovi. Dostopno na: <http://www.akropola.org/clanki/clanek.aspx?lit=82> (13.1.2016)

Univerza v Ljubljani
**FILIZOESKA
FAKULTEIA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
HIGIENA IN OBLAČILA
STARIH GRKOV IN RIMLJANOV**

DATUM:
08. 01. 2016

IME IN PRIIMEK:
LUCIJA GERDEVIČ

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: GIMNAZIJA
Razred: 1.
Datum: 08. 01. 2016
Predmet: ZGODOVINA
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Zgodovina vsakdanjega življenja- tema iz učbenika: Osebna higiena, oblačila
Učna enota – naslov učne ure: Higiena in oblačila starih Grkov in Rimljanov
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- individualna učna oblika- skupinska učna oblika- frontalna učna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage- metoda razgovora- metoda besedne demonstracije- metoda dela s slikovnimi viri
Učne tehnike: - križanka.
UČNI CILJI: C. Cilji iz učnega načrta: »Dijaki/-nje: <ul style="list-style-type: none">- preiščejo in primerjajo položaj in vlogo žensk in moških pri različnih civilizacijah starega veka;- z različnih zornih kotov primerjajo podobnosti in razlike v življenju grške in rimske družine z vidika pripadnosti različnim poklicem, družbenim slojem in razredom;- primerjajo podobnosti in razlike v vzgoji in izobraževanju deklic in dečkov pri izbranih civilizacijah starega veka;- sklepajo o pojmovanju in obsegu spoštovanja človekovih pravic in jih primerjajo z današnjim pojmovanjem;- z različnih zornih kotov preiščejo značilnosti vsakdanjega življenja ter oblikuje svoje sklepe.« (Učni načrt, str. 47) D. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- opisati in poimenovati različna oblačila in obutev starih Grkov in Rimljanov;

- povedati razliko med grškimi in rimskimi oblačili;
- naštetih in pojasniti od kje izvirajo razlike v grški in rimski higienski kulturi;
- opisati različne vrste pokrival v grškem in rimskem času;
- opisati standard osebne higiene v rimskem času.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- komunicirati z učiteljem in sošolci;
- natančno slediti učiteljevi razlagi in navodilom;
- zapisovati glavne poudarke učiteljeve razlage in samo učno snov;
- odgovarjati na različno postavljena vprašanja;
- rešiti različne tipe nalog na temo *Higiena in oblačila starih Grkov in Rimljanov*.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- spoštovati preteklost;
- sodelovati v skupini;
- spoštovati sošolce in učitelja;
- sprejemati drugačna mnenja;
- usklajevati različne ideje;
- spoštovati in ceniti materinski jezik ter njegovo zgodovino in pomen za aktualni čas.

Učna sredstva:

- učila: učbenika (Brodnik, Jernejčič, Radonjič, Urankar-Dornik 2005, str.; Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 235-237), PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, učni listi (križanka, skupinska naloga, preverjanje znanja), pisala, zvezek;
- učni pripomočki: LCD projektor, projekcijsko platno, računalnik.

Didaktične etape učnega procesa:

1. pripravljane ali uvajanje.
2. obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje.
3. ponavljanje.
4. preverjanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- slovenščina (zapisovanje učne snovi, komunikacija z učiteljem in sošolci, avtentična naloga pisanje krajšega izvirnega članka, kjer je potrebno upoštevati prvine pisanja članka).

Novi pojmi s pojasnilom:

- BRACAE: moške hlače, ki so se razširile iz galskih provinc;
- CELCEI: usnjeni čevlji;
- HIMATION: ogrinjalo, ki so ga stari Grki nosili čez tuniko;
- HITON: tunika, ki so jo nosili stari Grki;
- PETASUS: klobuk, ki so ga nosili moški v stari Grčiji;
- PALLA: žensko zunanje ogrinjalo;
- SOLAE: sandali s trakovi;
- TOGA: do 6 metrov dolgo ogrinjalo, ki so si ga zavili okoli telesa;
- TUNIKA: oblačilo starih Grkov in Rimljanov.

Viri in literatura:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert A.; Radonjič, Zoran; Urankar-Dornik; Tjaša (2005). Zgodovina 1. Učbenik za prvi letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
- Raziskovalna naloga: Grčija. Dostopno na: <http://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4200613211.pdf> (pridobljeno 4. 1. 2016), str. 35.
- Toga. Dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Toga> (pridobljeno 3. 1. 2016).
- Tunika. Dostopno na: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Tunika> (pridobljeno 3. 1. 2016).
- Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. seji Stokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008. Dostopno na: file:///C:/Users/Lucija/Downloads/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (pridobljeno 30. 12. 2015).

Literatura in viri za PowerPoint predstavitev:

- Ancient Greek Costume History. Dostopno na: http://www.fashion-era.com/ancient_costume/ancient-greek-dress-chiton.htm (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Bracae. Dostopno na: <http://static.webshopapp.com/shops/032318/files/011870864/160x160x2/valkenburg-bracae-1st-2nd-century-ad.jpg> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- In the Roman Baths. Dostopno na: <http://urpaint.com/Fyodor-Bronnikov/In-the-Roman-Baths.html> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Oblačila v grškem stilu. Dostopno na: http://si.texsite.info/Obla%C4%8Dila_v_gr%C5%A1kem_stilu (2. 1. 2016).
- Obutev za vroče poletne dni. Dostopno na: <http://www.rtv slo.si/zabava/moda/obutev-za-vroce-poletne-dni/167941> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Perfumes and Cosmetics in the Biblical World. Dostopno na: <http://www.anistor.gr/english/enback/v051.htm> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Pictures of Greece. Ancient Pylos – Various Pictures. Dostopno na: <http://www.greece-pictures.com/pictures-of-Peloponnese/pictures-of-Pylos/pictures-of-Pylos-Ancient-Pylos.asp> (pridobljeno 4. 1. 2016).
- Roman dress. Dostopno na: <http://www.roman-empire.net/society/soc-dress.html> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Roman hairstyles. Dostopno na: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/dd/d3/77/ddd377c718b20f5ef5b0b1413f6c1f8a.jpg> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Roman women's shoes, celci. Dostopno na: <http://static.webshopapp.com/shops/032318/files/011870864/160x160x2/valkenburg-bracae-1st-2nd-century-ad.jpg> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- The privat life of the Romans. Dostopno na: http://www.forumromanum.org/life/johnston_7.html (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Tunika. Dostopno na: <https://bs.wikipedia.org/wiki/Tunika> (pridobljeno: 2. 1. 2016).
- Zanimivosti iz sveta Emone. Dostopno na: <http://www.mgml.si/mestni-muzej-ljubljana/arheoloski-park-emona/zanimivosti-iz-sveta-emone/> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Ženska tunika. Dostopno na: http://www.infovodice.com/media/k2/items/cache/3a87681a8365cb10ceb54d7831ccad1f_XL.jpg (pridobljeno 2. 1. 2016).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
UVOD 6 min	<p>»Dober dan, dijaki. Danes bomo nadaljevali temo, ki jo obravnavamo že nekaj ur, torej antična kultura. Na vrsti je zelo zanimiva tema, katere naslov boste ugotovili skozi reševanje križanke, ki sem vam jo pripravila.«</p> <p>Dijakom razdeli učne liste s križanko. »Navodila imate napisana na listih, ki ste jih dobili. Sledite jim in prišli boste do sedmih gesel, ki se navezujejo na današnjo tematiko. Če se pojavi kakšna nejasnost, se obrnite name. Na voljo imate 3 minute. Vse jasno?«</p> <p>Med reševanjem pripravi PPT. »Se že bližate koncu križanke?«</p> <p>»Tako, 3 minute so mimo. Bomo kar pregledali vaše rešitve. Začnimo kar s prvo klopjo. Prosim preberi prvo vprašanje in rešitev.«</p> <p>»Pravilno. Rešitev je higiena. Naprej.«</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>»Vse jasno.«</p> <p>»Še malo.«</p> <p>»Včasih so ljudje za svojo čistočo in higieno skrbeli slabše kot danes. Rešitev je higiena.«</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učni list – križanka (priloga 6), pisala</p> <p>Učni list – križanka izpolnjena (priloga 7)</p> <p>Zvezek, pisala, PPT str. 1</p>

	<p>»Torej, današnji naslov ure se glasi <i>Higiena in oblačila starih Grkov in Rimljanov</i>. V zvezek napišite ta naslov.«</p> <p>»Naša učna ura se deli na tri vsebinske poudarke. Prvi je <i>Higiena pri starih Grkih in Rimljanih</i>, drugi se glasi <i>Oblačila pri starih Grkih</i> in tretji, zadnji <i>Oblačila pri starih Rimljanih</i>.«</p> <p>»Ob koncu učne ure boste tako znali opisati in poimenovati različna oblačila in obutev starih Grkov in Rimljanov, povedati razliko med grškimi in rimskimi oblačili, naštetih in pojasniti od kje izvirajo razlike v grški in rimski higienski kulturi, opisati različne vrste pokrival v grškem in rimskem času, opisati standard osebne higiene v rimskem času, komunicirati z učiteljem, torej mano, in sošolci, natančno slediti moji razlagi in navodilom ter zapisovati glavne poudarke razlage in samo učno snov, odgovarjati na različno postavljena vprašanja, rešiti različne tipe nalog, ki jih boste reševali tekom ure. Naučili se boste spoštovati preteklost, sodelovati v skupini, spoštovati sošolce in vašega učitelja,</p>	<p>Dijaki preberejo še ostale namige in rešitve.</p> <p>Napišejo naslov v zvezek in poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	
--	--	--	------------------------	--

	sprejemati drugačna mnenja, ki se bodo pojavila pri delu v razredu ali skupini, usklajevati ta različna mnenja in ideje ter spoštovati in ceniti materinski jezik ter njegovo zgodovino in pomen za aktualni čas.			
--	---	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1.</p> <p>Higiena pri starih Grkih</p> <p>5 min (čas)</p>	<p>»Za začetek, me zanima, kakšna menite, da je bila higiena pri starih Grkih in Rimljanih? Je bila podobna današnji ali se je razlikovala?«</p> <p>»Tako je, kar precej se je razlikovala od današnje. Sedaj pa v zvezke napišite naslov prvega vsebinskega poudarka Higiena pri starih Grkih. Pojmovanje higiene se je precej razlikovalo od pokrajine do pokrajine, pa tudi od kulturnih in socialnih okoliščin ter osebnih meril posameznika. Te podatke imate napisane tudi na PowerPoint-u, zato si jih sproti prepisujte v zvezek, saj bo to predstavljalo vaš zapis učne snovi. To navodilo velja tudi v nadaljevanju do konca šolske ure.«</p> <p>»Grki so svoje telo negovali s številnimi preparati, ki so jih pripravili iz oljčnega olja.</p>	<p>»Bila je slabša kot danes.«</p> <p>»... razlikovala.«</p> <p>Učenci napišejo naslov Higiena pri starih Grkih, poslušajo in zapisujejo snov s pomočjo PowerPointa in razlage.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Zvezki, pisala.</p> <p>PPT str. 2, računalnik, projektno platno, LCD projektor</p>

	<p>Uporabljali so tudi maziva, parfume in dišave, kar je veljalo za oba spola. Ženske so se, tako kot danes, ličile ter uporabljale posebna belila in rdečila, ki so jih pridobile iz danih naravnih materialov.«</p> <p>»Uporabljali so tudi že kopalne kadi, poznali pa so parne in vodne kopeli, ki so jih pripravljali sužnji.«</p> <p>»Možje so si puščali dolge lase in brade, od 5. stoletja pr. Kr. pa so se brili in strigli na gladko. Dolge lase so imeli le še Spartanci. Cenjeni so bili svetli lasje, zato so si jih številni barvali na svetlo.«</p> <p>»Sedaj pa odprite učbenik na strani 235, kjer bomo prebrali delček besedila, ki govori o tem, kako je moral moški skrbeti za svojo higieno in videz. Prosim zadnja klop, da prebereš besedilo <i>Osebna higiena</i>.«</p>	<p>Odprejo učbenik na strani 235.</p> <p>»Moški privlači naj s snažnostjo; naj ogori na borišču; naj se mu toga brez pack zmeraj prilega lepo. Jerman sandal naj ne bo nagrbančen in sponke ne rjave; škornji mu naj bodo prav, ne da v ohlapnih caplja, naj mu lasje ne štrle, ker slabo ga postrigel je brivec; roka izkušena naj loti se brade in las; nohte brez žalnih robov negovati je treba in striči, naj iz nosnic ne moli šop zanemarjenih dlak, naj se ne širi nadležen zadah mu iz ustne votline, z</p>	<p>Metoda besedne demonstracije.</p>	<p>PPT str. 3</p> <p>PPT str. 4</p> <p>Učbenik (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 235)</p>
--	--	--	--------------------------------------	--

	<p>»Tako. Iz teksta je torej razvidno, na kakšen način je moral moški poskrbeti za svoj videz. Kako se je torej to izražalo?«</p> <p>»Kako pa je z današnjo higieno pri moških? Ali morajo paziti na podobne zadeve? Na katere?«</p> <p>»Kje pa so razlike?«</p> <p>»Tako je, danes se praktično tako moški kot ženske odločajo po svobodni volji glede videza. Sicer pa nekatere omejitve poznajo na primer v kakšnih verskih krogih.</p>	<p>vonjem kozlovskim ne sme drugim smrdeti pod nos.«</p> <p>»... obleka naj bo brez pack, čista.« »...sandali naj bodo čisti, brez gub in škornji naj mu bodo prav.« »...naj bo ostrižen in obrit, dlake mu ne smejo štrleti.« »...nohti naj bodo čisti in ostriženi.« »...iz nosa si mora odstraniti štrleče dlake.« »...naj bo brez zadaha iz ust in naj ne smrdi.«</p> <p>»Danes je pri nekaterih zadevah podobno. Ravno tako ne smejo smrdeti, morajo si striči nohte, tudi obleka naj bi bila v javnosti čista.« »Danes je veliko več svobode pri laseh, saj jih imajo lahko tudi dolge, tudi pri bradi in brkih je podobno, pa tudi pri obutvi je precej več svobode.«</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
<p>2. Higiena pri starih Rimljanih</p>	<p>Sedaj pa zapišite naslov drugega vsebinskega poudarka, in sicer Higiena pri starih Rimljanih. Tudi pri</p>	<p>Napišejo naslov Higiena pri starih Rimljanih. Poslušajo in zapisujejo snov iz</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda</p>	<p>PPT str. 5</p>

<p>5 min (čas)</p>	<p>Rimljanih je veljal kar visok standard osebne higiene, za razliko od Grkov pa so še posebej skrbeli za javne sanitarne razmere. Ker so si lastna stranišča lahko privoščili le najbogatejši, je oblast za ostali del prebivalstva poskrbela z množico javnih stranišč; imeli so jih kar okoli 150. Ta so se povečini nahajala blizu kopališč in bila tako vezana na isto vodno omrežje. Izločke so redno praznili suknarji, ki so urin uporabljali za čiščenje in obdelavo blaga. Oblačil pa niso prali, tako kot jih danes; tako so bili navajeni na smrad. Povečini so jih le splaknili v reki ali očistili pri suknarju. V kopališču so se moški vzajemno strigli in odstranjevali dlake, svoje navade na tem področju pa so prevzeli od Grkov. Zaradi umazanije in uši so raje nosili kratko pristrižene lase. Britje je bilo nemalokrat boleče, zlasti če so bila rezila skrhana, kar se je zgodilo zelo hitro. Ženska moda je narekovala lase spete v figo na temenu ali na vrhu glave, tako kot vidite prikazano na sliki, če odprete učbenik na strani 236. Sive lase so si pulile, zato so morale kmalu začeti nositi lasulje in lasne vložke.«</p> <p>»Torej, če še na kratko ponovimo vsebino prvega vsebinskega poudarka.</p>	<p>PowerPoint-a.</p> <p>»Grki so svoje telo negovali s številnimi preparati, ki so jih</p>	<p>razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PPT str. 6</p> <p>učbenik (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 236)</p>
-------------------------------	--	--	--	--

	<p>Kako so Grki negovali svoje telo? Kakšne pripravke so uporabljali?«</p> <p>»Kaj pa ženske, kaj so one uporabljale in iz kakšnega materiala je bilo? Kako so pa moški v stari Grčiji skrbeli za svojo higieno?«</p> <p>»Kdo je uporabljal zasebna stranišča in kako je bilo poskrbljeno za ostale?«</p>	<p>pripravili iz oljčnega olja, uporabljali so različna maziva, parfume in dišave.«</p> <p>»Uporabljale so ličila, parfume, belila in rdečila, ki so jih pridobile iz naravnih materialov. Moški so si od 5. stoletja naprej brili in strigli na kratko, saj so razsajale uši.«</p> <p>»Lastna stranišča so imeli le najbogatejši, ostalim so bila na voljo javna stranišča.</p>		
<p>3.</p> <p>Oblačila pri starih Grkih</p> <p>16 min (čas)</p>	<p>»Za uvod v naslednja dva vsebinska poudarka bomo najprej izvedli krajšo avtentično nalogo, pri kateri boste morali vključiti tudi svojo domišljijo. Zanj sem vam pripravila tudi učne liste, tako da zvezkov trenutno ne potrebujete. Naloga se bo medpredmetno povezovala s tematiko pri pouku slovenščine, saj boste morali oblikovati krajši izvirni članek o modni reviji, ki je potekala v Atenah leta 400 pr. n. št. in v Rimu leta 50 pr. n. št. Članek naj bo dolg največ pol strani. Pri tem si boste pomagali s slikami na PowerPoint-u in z učbenikom na straneh 236 in 237. Razdelili se bomo v 4 skupine po 5 oseb, in sicer bo vsak izvlekel listek, ki vam bo povedal v katero skupino spadate. Črna skupina bo opisala</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT str. 7, računalnik, projekcijsko platno</p>

	<p>modni dogodek za moške v Atenah, rdeča skupina bo opisala modni dogodek za ženske v Atenah, zelena skupina bo imela ženski dogodek v Rimu, modra skupina pa moški rimski dogodek. Na voljo boste imeli 8 minut časa, vsaka skupina bo določi tudi svojega vodjo, ki bo po preteku osmih minut ostalim predstavil članek. Ob tem boste na izbranih slikah na PowerPoint-u pokazali tudi posamezna oblačila in njihova imena. Začnite.«</p> <p>Razdeli učne liste in dijake z žrebom razporedi v 4 skupine. Nadzoruje delo v razredu.</p> <p>»Tako, sedaj bi prosila vodjo črne skupine, da predstavi njihov izvorni članek. Ne pozabite, da morate ob omembi določenega tipa oziroma kosa oblačila, tega pokazati na sliki na PowerPoint-u.«</p> <p>Pozove k branju izvirnega članka še vodje rdeče, zelene in modre skupine.</p> <p>»Odlično. Sedaj pa odprite zvezke in si vanje napišite naslov Oblačila</p>	<p>Se posedejo po skupinah. Pričnejo s skupinskim delom.</p> <p>Vodja črne skupine prebere izvorni članek.</p> <p>Vodja rdeče, zelene in modre skupine preberejo izvorni članek.</p> <p>Poslušajo, napišejo nov naslov in glavne poudarke iz</p>	<p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učni list – skupinska avtentična naloga (priloga 1), pisala učbenik (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 236 in 237)</p> <p>Učni list – skupinska avtentična naloga izpolnjen (priloga 2), PPT str. 7</p> <p>Zvezek, pisalo, PPT str. 8</p>
--	---	--	---	--

	<p>pri starih Grkih. Nato dopišite glavne poudarke, ki nam bodo služili tudi kot krajša ponovitev tretjega vsebinskega poudarka. Spoznali smo torej, da so Grki nosili tuniko imenovano hiton, ki je bil pri moških krajši, do kolen. Čez so oblekli ogrinjalo imenovano himation. Zlasti za potovanja pa so si moški naredili klobuk petasus. Doma so hodili bos, za zunaj pa so si obuli sandale z jermeni. Dodajte, da je bilo blago po navadi stkano iz volne ali lanu, redki so iz Vzhoda kupovali svilo, barvali pa so ga naravnimi barvami, ki pa niso bile dostopne vsem.«</p>	PowerPoint-a.		
<p>4. Oblačila pri starih Rimljanih 5 min (čas)</p>	<p>»V zadnjem vsebinskem poudarku današnje ure bomo nekoliko podrobneje spoznali še rimsko kulturo oblačenja, ki ste jo deloma in na hitro spoznali že pri prejšnji skupinski nalogi. Zato se bom kar na vas obrnila z vprašanji. Ne pozabite na dopolnjevanje vašega zapisa učne snovi v zvezkih. Za začetek pa napišite nov naslov Oblačila pri starih Rimljanih.«</p> <p>»Kakšne vrste oblačila so nosili možje v Rimu?«</p> <p>Tako je, tuniko, ki je segala do kolen, v pasu pa je bila stisnjena s pasom. Nosila pa se je</p>	<p>Poslušajo, zapišejo nov naslov Oblačila pri starih Rimljanih.</p> <p>»... tuniko.«</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Zvezek, pisala, PPT str. 9, računalnik, projekcijsko platno, LCD projektor</p>

	<p>pod togo. Največkrat so bile volnene, bogatejši pa so si lahko privoščili tunike iz kakšnega materiala?«</p> <p>»Svile, tako je, saj je bila to tkanina bogatih. Obstajale so tudi tunike z dolgimi rokavi, ko se je ohladilo pa so si jih nadeli več, tako da jih ni zeblo. Kaj so si pa nadeli, ko so odhajali od doma?</p> <p>»Tako je, nadeli so si togo. Tako dolga pa je bila zato, da so si jo lahko ovili okoli telesa. Nositi pa so jo smeli le rimski državljani, zato je predstavljala znak državljanstva in tiste, ki je niso smeli nositi, so preganjali, če so si jo nadeli. Kot zanimivost naj še dodam, da se je toga razvila iz podobnega oblačila, ki so ga nosili Etruščani in da je vojaki niso nosili, zato so jo imeli za simbol miru. Kaj je pa bilo osnovno žensko oblačilo?«</p> <p>»V kaj pa so se ovile, ko so odšle iz hiše?«</p> <p>Tako. Kot zanimivost pri moški modi, smo že prej slišali, da se je iz galskih provinc razširila uporaba posebnih moških hlač, imenovanih braciae. Seveda so se oblačila bogatejših razlikovala od revnejših. Kot zanimivost, bogate ženske so na primer nosile dvojno stolo, od katerih je bila</p>	<p>»... svile.«</p> <p>»... togo, ki je bila dolga do 6 metrov.«</p> <p>»Do tal segajoča tunika, ki se je imenovala tudi stola.«</p> <p>»V ogrinjalo, ki se imenuje palla.«</p>	<p>Metoda razlage.</p>	
--	---	---	------------------------	--

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>ena krajša, saj so s tem izkazovale svoje izobilje. Rimljani so večinoma nosili lahke usnjene čevlje imenovane celcei, doma pa so uporabljali sandale s trakovi, imenovane solae. Še kakšno vprašanje v zvezi z zadnjo temo oziroma kdo ni uspel zapisati vseh podatkov?»</p>	<p>»Ne.« Dijaki do konca prepišejo učno snov iz PPT-a.</p>		
--	--	--	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
Zaključek 8 min	<p>»Za zaključek današnje ure vam bom razdelila krajše preverjanje znanja. Vsak naj ga reši individualno, ob koncu pa si boste v dvojicah pregledali in točkovali odgovore. Torej sosed bo sosedu pregledal preizkus. Za reševanje imate 4 minute časa, pri tem pa ne smete prepisovati.«</p> <p>Razdeli učne liste.</p> <p>»Začnite.«</p> <p>»Smo končali z reševanje? Sedaj bi prosila, da si vsak zamenja učni list s svojim sosedom, da preverimo in točkujemo vaše rezultate. Ob koncu boste vaše točke prešteli.«</p> <p>»Začnimo kar v prvi vrsti. Prosim preberi vprašanje in odgovor.«</p> <p>Pove kriterij ocenjevanja 1. naloge: <i>za napisano neenotnost v higienski kulturi dobi dijak 0,5t, za vsako napisano razliko treh</i></p>	<p>Poslušajo navodila.</p> <p>Počakajo na učni list.</p> <p>Začnejo z reševanjem učnega lista.</p> <p>Poslušajo navodila.</p> <p>Preberejo 1. nalogo in rešitev.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika.</p> <p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učni list – preverjanje znanja (priloga 3)</p> <p>Učni list – preverjanje znanja izpolnjen (priloga 4), PPT str. 10, računalnik, projekcijsko platno, LCD projektor</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>različnih dejavnikov (pokrajine, kulturnih in socialnih okoliščin) po 0,5t.</i></p> <p>»Naslednji preberi 2. nalogo in rešitev.«</p> <p>Pove kriterij ocenjevanja 2. naloge: <i>Za vsak pravilno obkrožen odgovor in popravljen odgovor 1 točko. V primeru, da je obkrožen pravilen odgovor, dijak pa ne popravi napačne trditve, dobi 0,5t. V primeru, da je napačna trditev popravljena, ni pa obkrožen pravilni odgovor, dobi dijak 0,5t.</i></p>	<p>Preberejo 2. nalogo in rešitev.</p>		<p>PPT str. 11</p>
	<p>»Naslednji preberi 3. nalogo in rešitev.«</p>	<p>Preberejo 3. nalogo in rešitev.</p>		<p>PPT str. 12</p>
	<p>»Naprej, 4. nalogo.«</p>	<p>Preberejo 4. nalogo in rešitev.</p>		<p>PPT str. 13</p>
	<p>Pove kriterij ocenjevanja 4. naloge: <i>za vsako opisano razliko ali podobnost dobi dijak 1t. Vendar mora poiskati vsaj eno podobnost in eno razliko, kar pomeni, da ne more dobiti 3t</i></p>			

	<p><i>za tri opisane podobnosti ali tri opisane razlike – v takih primerih dobi le 2t.</i></p> <p>»Naprej, 5. nalogo.«</p> <p>Pove kriterij ocenjevanja 5. naloge: <i>za napisano ime tunika 0,5t, za ime hiton 0,5t. Za napisano razliko dobi dijak 1t.</i></p> <p>»Naslednji 6. nalogo.«</p> <p>Pove kriterij ocenjevanja 6. naloge: <i>za omenjene vsaj tri dele ženske garderobi in njihov opis, dobi dijak 3t (za vsak del 1t).</i></p> <p>»In še zadnjo nalogo.«</p> <p>Pove kriterij ocenjevanja za 7. nalogo: <i>za vsak del vprašanja dobi dijak 1t.</i></p> <p>»Odlično. Sedaj si seštejte točke. Ste zadovoljni?«</p> <p>»Tako, menim, da smo uspešno zaključili današnjo uro zgodovine. Uspešno ste pokazali, da znate opisati in poimenovati različna oblačila in obutev starih Grkov in Rimljanov, povedati razliko med grškimi in</p>	<p>Preberejo 5. nalogo in rešitev.</p> <p>Preberejo 6. nalogo in rešitev.</p> <p>Preberejo 7. nalogo in rešitev.</p> <p>»... ja.« »... lahko bi bilo bolje.« »... ne.«</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT str. 14</p>
--	--	--	------------------------	--------------------

	<p>rimskimi oblačili, naštetih in pojasniti od kje izvirajo razlike v grški in rimski higienski kulturi, opisati različne vrste pokrival v grškem in rimskem času, opisati standard osebne higiene v rimskem času, komunicirati z menoj in sošolci, natančno slediti moji razlagi in navodilom ter zapisovati glavne poudarke razlage in samo učno snov. Znete odgovarjati na različne vrste postavljenih vprašanj, rešiti različne tipe nalog. Naučili poglobili ste znanje sodelovanja v skupini, pri tem znate sprejemati drugačna mnenja, usklajevati ta različna mnenja in ideje ter spoštovati in ceniti materinski jezik ter njegovo zgodovino in pomen za aktualni čas. Se vidimo prihodnji teden. Nasvidenje.«</p>	<p>»Nasvidenje.«</p>		
--	---	----------------------	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjen učni list – skupinska avtentična naloga
2. Izpolnjen učni list – skupinska avtentična naloga
3. Neizpolnjen učni list – preverjanje znanja
4. Izpolnjen učni list – preverjanje znanja
5. Power Point predstavitev
6. Neizpolnjena križanka
7. Izpolnjena križanka
8. Viri in literatura učnih listov in PowerPointa

PRILOGA 2 – Izpolnjen učni list – skupinska naloga

UČNI LIST – SKUPINSKA AVTENTIČNA NALOGA

Iz izbranih slik na PowerPoint predstavitvi oblikujte krajši izvirni članek o modi reviji, ki je potekala:

- c) v Atenah leta 400 pr. n. št. za: - moške (ČRNA skupina)
- ženske (RDEČA skupina)
- d) v Rimu leta 50 pr. n. št. za: - moške (MODRA skupina)
- ženske (ZELENA skupina)

Članek naj ne bo daljši od pol strani.

Na modni reviji, ki je potekala pred kratkim v našem velikem mestu, Atene, so nam kreatorji predstavili izvirno moško tuniko oziroma hiton, ki je segala do gležnjev, nosi pa se jo zelo modno, in sicer diagonalno prek enega ramena. K njemu se lepo podajo odprti sandali s pasovi. Celoten izgled pa dopolni še umetelno izdelan slamnati klobuk s širokimi krajci, imenovan petasus.

Za nami je odličen modni spektakel, ki so ga gostile Atene. Za vsako damo se je našel vsaj en kos, ki bi ga rada odnesla domov. Med njimi je zagotovo izstopala lanena tunika, imenovana tudi hiton, ki je bila nad boki povezana s pasom po zadnji modi. K uglajenemu videzu naših dam pa zagotovo pripomore še umetelno izdelana pričeska, priporočamo zlasti figo speto na temenu in okrašeno s posebej izbranim nakitom.

Po veličastni modni reviji v samem središču Rima, naj vam, dragi bralci, predstavim glavne poudarke predstave. Kot novost so nam predstavili posebej krojene hlače, imenovane bracae, ki izvirajo iz galskih provinc. Posebej primerne so za jahanje konja. Navdušila nas je dokolenska tunika s stisnjenim pasom iz prvovrstne svile, zato je dostopna predvsem našemu bogatejšemu prebivalstvu. Za odhod iz hiše pa je še posebej primeren 5 metrov dolg kos lanenega blaga, ki ga nato ovijemo v togo.

Naj današnji dan začnemo z novico iz modnih brvi. V Rimu je namreč potekala že tradicionalna modna revija ob zaključku starega leta. Na odru je še posebej žarela v modro obarvana in do tal segajoča tunika, ki jo imenujemo tudi stola. Za še bolj udobno počutje naših boljših polovic, pa so kreatorji poskrbeli s čudovitimi usnjenimi čevlji oziroma celcei bež barve. Da pa naših dam v hladnih dneh ne bi preveč zeblo, nam je na voljo še valovita in dolga palla.

PRILOGA 3 – Neizpolnjen učni list – preverjanje znanja

PREVERJANJE ZNANJA: HIGIENA IN OBLAČILA STARIH GRKOV IN RIMLJANOV

Ime in priimek:

Datum:

Število točk: _____ / 22 točk

- 1. Ali je bila higienska kultura starih Grkov in Rimljanov povsod enotna? Od česa so bile odvisne morebitne razlike? (2t)**

- 2. Obkroži DA, če se s trditvijo strinjaš, in NE, če se s trditvijo ne strinjaš. (5t)**

a) Rimljani so način umivanja prevzeli od Grkov.

DA / NE

b) Moškemu ni bilo potrebno skrbeti za čistost obleke, saj so bili navajeni na nečistočo.

DA / NE

c) Spartanci so imeli kratke lase, brade so si brili.

DA / NE

d) Ženske so se ličile in uporabljale rdečila in belila.

DA / NE

e) Hišna stranišča so imeli le najbogatejši ljudje.

DA / NE

- 3. Dopolni spodnje besedilo. (5t)**

Grki so si občasno na glavo poveznili _____, v Rimu pa so svobodni ljudje na glavi nosili klobučevinasto kapo, imenovano _____. _____ so si med obredi vedno glavo pokrili. Včasih si jo je pokrtil tudi _____, kadar se ni strinjal z govornikom.

V Rimu so poznali okoli 150 _____. Navado so bila blizu _____, saj so bila vezana na njihovo vodno omrežje. Redno so jih praznili _____, ki so urin porabili za _____. Oblačil niso prali,

ampak so ji samo _____ ali najeli _____, da jim jo je očistil.

4. Opiši razlike in podobnosti med oblačili starih Grkov in Rimljanov. (3t)

5. Kako se imenuje žensko in moško oblačilo pri starih Grkih (napiši tudi sopomenko)? V čem se razlikujeta? (2t)

6. Na kratko opiši žensko modo v starem Rimu. (3t)

7. Kaj je predstavljalo znak državljanstva v Rimu in kaj je to pomenilo? (2t)

PRILOGA 4 – Izpolnjen učni list – preverjanje znanja

PREVERJANJE ZNANJA: HIGIENA IN OBLAČILA STARIH GRKOV IN RIMLJANOV

Ime in priimek:

Datum:

Število točk: _____ / 22 točk

- 1. Ali je bila higienska kultura starih Grkov in Rimljanov povsod enotna? Od česa so bile odvisne morebitne razlike? (2t)**

Higienska kultura starih Grkov in Rimljanov ni bila povsod enotna. Različna je bila od pokrajine do pokrajine, odvisna pa je bila tudi od kulturnih in socialnih okoliščin in meril posameznika.

(Kriterij ocenjevanja: za napisano neenotnost v higienski kulturi dobi dijak 0,5t, za vsako napisano razliko treh različnih dejavnikov (pokrajine, kulturnih in socialnih okoliščin) po 0,5t.)

- 2. Obkroži DA, če se s trditvijo strinjaš, in NE, če se s trditvijo ne strinjaš. Napačne trditve popravi. (5t)**

- a) Rimljani so način umivanja prevzeli od Grkov.

DA / NE

- b) Moškemu ni bilo potrebno skrbeti za čistost obleke, saj so bili navajeni na nečistočo.

DA / NE

Moški je moral skrbeti za čistočo obleke, imeti poravnane sandale in snažne lase in brado.

- c) Spartanci so imeli kratke lase, brade so si brili.

DA / NE

Spartanci so imeli dolge lase in brado.

- d) Ženske so se ličile in uporabljale rdečila in belila.

DA / NE

- e) Hišna stranišča so imeli vsi ljudje.

DA / NE

Hišna stranišča so imeli le bogatejši ljudje. *(Kriterij ocenjevanja: Za vsak pravilno obkrožen odgovor in popravljen odgovor 1 točko. V primeru, da je obkrožen pravilen odgovor, dijak pa ne popravi napačne trditve, dobi 0,5t. V primeru, da je napačna trditev popravljena, ni pa obkrožen pravilni odgovor, dobi dijak 0,5t.)*

3. Dopolni spodnje besedilo. (5t)

Grki so si občasno na glavo poveznili **petasus**, v Rimu pa so svobodni ljudje na glavi nosili klobučevinasto kapo, imenovano **pileus**. **Svečeniki** so si med obredi vedno glavo pokrili. Včasih si jo je pokrtil tudi **senator**, kadar se ni strinjal z govornikom.

V Rimu so poznali okoli 150 **javnih stranišč**. Navadno so bila blizu **javnih kopališč**, saj so bila vezana na njihovo vodno omrežje. Redno so jih praznili **suknarji**, ki so urin porabili za **čiščenje (in obdelavo) blaga**. Oblačil niso prali, ampak so jih samo **splaknili (v reki)** ali najeli **suknarja**, da jim jo je očistil.

(Kriterij ocenjevanja: za vsak pravilno dopolnjen prazen prostor 1t. Če dijak spusti del, ki je v rešitvah v oklepaju, dobi kljub temu 1t.)

4. Opiši razlike in podobnosti med oblačili starih Grkov in Rimljanov. (3t)

Za razliko od Grkov, ki so nosili tuniko imenovano **hiton**, tako moški kot ženske, so v Rimu ženske nosile do tal segajočo stolo, čez katero so si nadele še **pallo**. Moški pa so podobno kot v Grčiji nosili tuniko z rokavi do kolen, ki je bila v pasu stisnjena, vendar pa so si za odhod od doma nadele še **togo**. ki je pri Grkih ne zasledimo.

(Kriterij ocenjevanja: za vsako opisano razliko ali podobnost dobi dijak 1t. Vendar mora poiskati vsaj eno podobnost in eno razliko, kar pomeni, da ne more dobiti 3t za tri opisane podobnosti ali tri opisane razlike – v takih primerih dobi le 2t.)

5. Kako se imenuje žensko in moško oblačilo pri starih Grkih (napiši tudi sopomenko)? V čem se razlikujeta? (2t)

Žensko in moško oblačilo pri Grkih se imenuje **tunika** ali **hiton**. Razlikujeta se v dolžini – moški je segal do kolen.

(Kriterij ocenjevanja: za napisano ime tunika 0,5t, za ime hiton 0,5t. Za napisano razliko dobi dijak 1t.)

6. Na kratko opiši žensko modo v starem Rimu. (3t)

Ženske so nosile do tal segajočo tuniko imenovano **stola**. Zunaj so se ovile v ogrinjalo imenovano **palla**. Nosile so lahke usnjene čevlje, **celcei**, doma pa so uporabljale sandale s trakovi. V mrazu so nosili tunike z dolgimi rokavi ali pa so si nadele več plasti. *(Kriterij ocenjevanja: za omenjene vsaj tri dele ženske garderobi in njihov opis, dobi dijak 3t (za vsak del 1t).)*

7. Kaj je predstavljalo znak državljanstva v Rimu in kaj je to pomenilo? (2t)

Znak državljanstva je predstavljalo **nošenje toge**. To je pomenilo, da je ta oseba **rimski državljan**. *(Kriterij ocenjevanja: za vsak del vprašanja dobi dijak 1t (skupaj torej 2).)*

PRILOGA 5 – PowerPoint predstavitev

HIGIENA IN OBLAČILA STARIH GRKOV IN RIMLJANOV

HIGIENA PRI STARIH GRKIH

- pojmovanje higiene precej različno:
 - > od pokrajine do pokrajine;
 - > od kulturnih in socialnih okoliščin;
 - > od osebnih meril posameznika.
- Grki (tako moški kot ženske) so telo negovali s številnimi preparati:
 - > iz oljčnega olja;
 - > maziva;
 - > parfume;
 - > dišave.
- Ženske so se ličile ter uporabljale posebna belila in rdečila iz danih naravnih materialov.

HIGIENA PRI STARIH GRKIH

- poznali in uporabljali so že kopalne kadi:
 - > parne kopeli
 - > vodne kopeli
- polnili so jih sužnji z majhnimi posodicami

Primer kopalne kadi

HIGIENA PRI STARIH GRKIH

- možje so imeli dolge lase in brade
- od 5. stoletja pr. Kr. so se brili in strigli na gladko (vzrok: uši in umazanija)
- dolge lase so imeli Spartanci
- cenjeni so bili svetli lasje -> uporaba belilnih sredstev

HIGIENA PRI STARIH RIMLJANIH

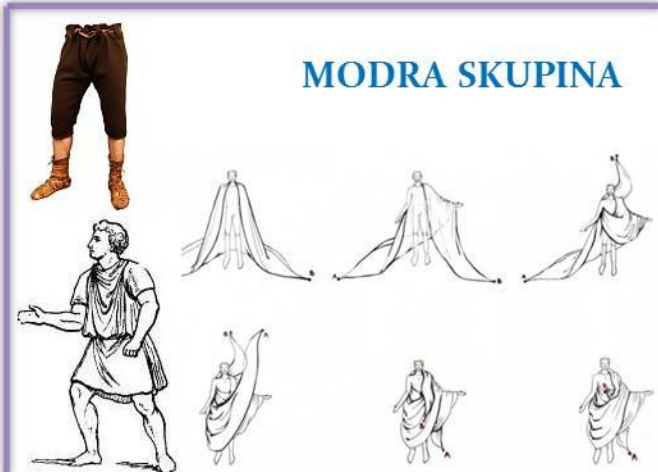
- veljal je visok standard osebne higiene
- še posebej skrbeli za javne sanitarne razmere
- lastna stranišča privoščili le najbogatejši, ostalim je oblast priskrbela množico javnih stranišč (okoli 150)
- Javna stranišča locirana blizu javnih kopališč -> vezana na isto vodno omrežje.
- izločke praznili suknarji - > urin uporabili za čiščenje in obdelavo blaga
- oblačil niso prali -> splaknili v reki ali očistili pri suknarju

HIGIENA PRI STARIH RIMLJANIH

- ◆ Umazanija in uši prisilile moške nositi kratko pristrižene lase
- dlake so odstranjevali v kopališču - > navade prevzeli od Grkov
- britje boleče -> rezila so se hitro skrhalo
- ženske nosile lase spete v figo na temenu ali na vrhu glave

Moške in ženske frizure v starem Rimu.

OBLAČILA PRI STARIH GRKIH

- *tunika* ali *hiton* -> pri moških krajši, do kolen.
- ogrinjalo *himation*
- klobuk *petasus* -> za potovanja
- doma hodili bos, zunaj nosili sandale z jermeni
- blago navadno stkano iz volne ali lanu, redki so iz Vzhoda kupovali svilo
- blago barvali z naravnimi barvili (večinoma za premožnejše)

Ženski in moški HITON ali TUNIKA

OBLAČILA PRI STARIH RIMLJANIH

MOŠKI:

- **tunika** do kolen, v pasu prevezana s pasom -> volnene, bogatejši tudi svilene
- v mrazu tunike z dolgimi rokavi ali si naredi več plasti
- **toga** dolga do 6 metrov - zavili so si jo okoli telesa -> znak državljanstva
- moške hlače **bracae** -> podedovano iz galskih provinc
- vsi nosili lahke usnjene čevlje **celcei**, doma pa sandale s trakovi **solae**

ŽENSKE

- do tal segajoča tunika **stola**
- zunaj ogrinjalo **palla**

Moška tunika ter ženska stola in palla

REŠITVE PREVERJANJA ZNANJA

1) Ali je bila higienska kultura starih Grkov in Rimljanov povsod enotna? Od česa so bile odvisne morebitne razlike?

Higienska kultura starih Grkov in Rimljanov ni bila povsod enotna. Različna je bila od pokrajine do pokrajine, odvisna pa je bila tudi od kulturnih in socialnih okoliščin in meril posameznika.

REŠITVE PREVERJANJA ZNANJA

2) Obkroži DA, če se s trditvijo strinjaš, in NE, če se s trditvijo ne strinjaš. Napačne trditve popravi.

- a) Rimljani so način umivanja prevzeli od Grkov. DA
- b) Moškemu ni bilo potrebno skrbeti za čistost obleke, saj so bili navajeni na nečistočo. NE -> Moški je moral skrbeti za čistočo obleke, imeti poravnane sandale in snažne lase in brado.
- c) Spartanci so imeli kratke lase, brade so si brili. NE -> Spartanci so imeli dolge lase in brado.
- d) Ženske so se ličile in uporabljale rdečila in belila. DA
- e) Hišna stranišča so imeli vsi ljudje. NE -> Hišna stranišča so imeli le bogatejši ljudje.

REŠITVE PREVERJANJA ZNANJA

3) Dopolni spodnje besedilo.

Grki so si občasno na glavo poveznili petasus, v Rimu pa so svobodni ljudje na glavi nosili klobučevinasto kapo, imenovano pileus. Svečeniki so si med obredi vedno glavo pokrili. Včasih si jo je pokrtil tudi senator, kadar se ni strinjal z govornikom.

V Rimu so poznali okoli 150 javnih stranišč. Navadno so bila blizu javnih kopališč, saj so bila vezana na njihovo vodno omrežje. Redno so jih praznili suknarji, ki so urin porabili za čiščenje (in obdelavo) blaga. Oblačil niso prali, ampak so jih samo splaknili (v reki) ali najeli suknarja, da jim jo je očistil.

REŠITVE PREVERJANJA ZNANJA

4) Opiši razlike in podobnosti med oblačili starih Grkov in Rimljanov.

Za razliko od Grkov, ki so nosili tuniko oz. hiton, tako moški kot ženske, so v Rimu ženske nosile do tal segajočo stolo, čez katero so si nadele še pallo. Moški pa so podobno kot v Grčiji nosili tuniko z rokavi do kolen, ki je bila v pasu stisnjena, vendar pa so si za odhod od doma nadele še togo, ki je pri Grkih ne zasledimo.

5) Kako se imenuje žensko in moško oblačilo pri starih Grkih (napiši tudi sopomenko)? V čem se razlikujeta?

Žensko in moško oblačilo pri Grkih se imenuje tunika ali hiton. Razlikujeta se v dolžini – moški je segal do kolen.

REŠITVE PREVERJANJA ZNANJA

6) Na kratko opiši žensko modo v starem Rimu.

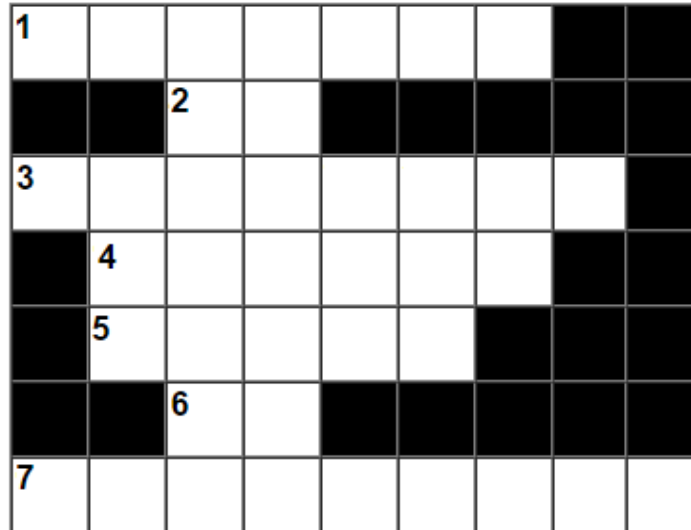
Ženske so nosile do tal segajočo tuniko imenovano *stola*. Zunaj so se ovile v ogrinjalo imenovano *palla*. Nosile so lahke usnjene čevlje, *celcei*, doma pa so uporabljale sandale s trakovi. V mrazu so nosili tunike z dolgimi rokavi ali pa so si nadele več plasti.

7) Kaj je predstavljalo znak državljanstva v Rimu in kaj je to pomenilo?

Znak državljanstva je predstavljalo nošenje toge. To je pomenilo, da je ta oseba rimski državljan.

PRILOGA 6 – Neizpolnjena križanka

Naslov današnje ure je:

- 1 Včasih so ljudje za svojo čistočo in h_____ skrbeli slabše kot danes. (besedo postavi v prvi sklon ednine)
- 2 Veznik, ki povezuje dva stavka.
- 3 Skozi zgodovino so ljudje nosili o_____ iz različnih materialov, dolžin in oblik.
- 4 S_____ (Kakšnih?) Rimljanov se spominjamo po njihovih materialnih ostankih.
- 5 Drugo ime za HELENE (besedo postavi v 2. sklon množine).
- 6 Veznik, ki povezuje dva stavka.
- 7 Nosilci kulture antičnega Rima (besedo postavi v 2. sklon množine).

PRILOGA 7 – Izpolnjena križanka

Naslov današnje ure je:

¹ H	I	G	I	E	N	A		
		² I	N					
³ O	B	L	A	Č	I	L	A	
	⁴ S	T	A	R	I	H		
	⁵ G	R	K	O	V			
		⁶ I	N					
⁷ R	I	M	L	J	A	N	O	V

- 1 Včasih so ljudje za svojo čistočo in h_____ skrbeli slabše kot danes. (besedo postavi v prvi sklon ednine)
- 2 Veznik, ki povezuje dva stavka.
- 3 Skozi zgodovino so ljudje nosili o_____ iz različnih materialov, dolžin in oblik.
- 4 S_____ (Kakšnih?) Rimljanov se spominjamo po njihovih materialnih ostankih.
- 5 Drugo ime za HELENE (besedo postavi v 2. sklon množine).
- 6 Veznik, ki povezuje dva stavka.
- 7 Nosilci kulture antičnega Rima (besedo postavi v 2. sklon množine).

PRILOGA 8 – Viri in literatura učnih listov in PowerPointa

Učni listi – literatura za pripravo

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 235-237.
- Toga. Dostopno na: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Toga> (pridobljeno 3. 1. 2016).

Power Point – literatura za pripravo vsebine

PPT str. 1:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 235-237.
- In the Roman Baths. Dostopno na: <http://urpaint.com/Fyodor-Bronnikov/In-the-Roman-Baths.html> (pridobljeno 2. 1. 2016).

PPT str. 2:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 235-237.
- Perfumes and Cosmetics in the Biblical World. Dostopno na: <http://www.anistor.gr/english/enback/v051.htm> (pridobljeno 2. 1. 2016).

PPT str. 3:

- Pictures of Greece. Ancient Pylos – Various Pictures. Dostopno na: <http://www.greece-pictures.com/pictures-of-Peloponnese/pictures-of-Pylos/pictures-of-Pylos-Ancient-Pylos.asp> (pridobljeno 4. 1. 2016).
- Raziskovalna naloga: Grčija. Dostopno na: <http://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4200613211.pdf> (pridobljeno 4. 1. 2016), str. 35.

PPT str. 4:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 235-237.

PPT str. 5:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 235-237.

PPT str. 6:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 235-237.
- Roman hairstyles. Dostopno na: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/dd/d3/77/ddd377c718b20f5ef5b0b1413f6c1f8a.jpg> (pridobljeno 2. 1. 2016).

PPT str. 7:

- Ancient Greek Costume History. Dostopno na: http://www.fashion-era.com/ancient_costume/ancient-greek-dress-chiton.htm (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Bracae. Dostopno na: <http://static.webshopapp.com/shops/032318/files/011870864/160x160x2/valkenburg-bracae-1st-2nd-century-ad.jpg> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Headcovering Customs of the Ancient World. Dostopno na: <http://www.bible-researcher.com/headcoverings3.html> (pridobljeno 3. 1. 2016).
- Oblačila v grškem stilu. Dostopno na: http://si.texsite.info/Obla%C4%8Dila_v_gr%C5%A1kem_stilu (2. 1. 2016).
- Obutev za vroče poletne dni. Dostopno na: <http://www.rtv slo.si/zabava/moda/obutev-za-vroce-poletne-dni/167941> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Roman dress. Dostopno na: <http://www.roman-empire.net/society/soc-dress.html> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Roman women's shoes, celcei. Dostopno na: <http://static.webshopapp.com/shops/032318/files/011870864/160x160x2/valkenburg-bracae-1st-2nd-century-ad.jpg> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- The privat life of the Romans. Dostopno na: http://www.forumromanum.org/life/johnston_7.html (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Tunika. Dostopno na: <https://bs.wikipedia.org/wiki/Tunika> (pridobljeno: 2. 1. 2016).
- Zanimivosti iz sveta Emone. Dostopno na: <http://www.mgml.si/mestni-muzej-ljubljana/arheoloski-park-emona/zanimivosti-iz-sveta-emone/> (pridobljeno 2. 1. 2016).

PPT str. 8:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 235-237.
- Oblačila v grškem stilu. Dostopno na: http://si.texsite.info/Obla%C4%8Dila_v_gr%C5%A1kem_stilu (2. 1. 2016).

PPT str. 9:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 235-237.
- Roman dress. Dostopno na: <http://www.roman-empire.net/society/soc-dress.html> (pridobljeno 2. 1. 2016).
- Tunika. Dostopno na: <https://bs.wikipedia.org/wiki/Tunika> (pridobljeno: 2. 1. 2016).

Univerza v Ljubljani
**FILIZOESKA
FAKULTEIA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
Naselbine in bivališča v Egiptu, Grčiji in Rimu

DATUM: 4. 1. 2016

IME IN PRIIMEK: Miha Drobnič

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: gimnazija
Razred: 1.
Datum: 8. 1. 2016
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Prazgodovina, stari vek; Zgodovina vsakdanjega življenja- tema iz učbenika: Zgodovina vsakdanjega življenja
Učna enota – naslov učne ure: Naselbine in bivališča v Egiptu, Grčiji in Rimu
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna učna oblika ali frontalno delo- individualna učna oblika ali individualno delo- parna učna oblika ali parno delo ali delo v dvojicah
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razgovora- metoda razlage- metoda dela z IKT- metoda slikovne demonstracije- metoda dela s slikovnimi viri.- metoda besedne demonstracije
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">- sprostitevna vaja
UČNI CILJI: E. Cilji iz učnega načrta: Dijaki/-nje: <ul style="list-style-type: none">- »Z različnih perspektiv preiščejo značilnosti iz zgodovine vsakdanjega življenja.« (Učni načrt, str. 18)- »Primere iz vsakdanjega življenja umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor.« (Učni načrt, str. 18)- »Oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije.« (Učni načrt, str. 18)- »Razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije.« (Učni načrt, str. 18)- »Razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja.« (Učni načrt, str. 18)- »Razvijajo odgovoren in pozitiven odnos do ohranjanja kulturne dediščine kultur starega veka.« (Učni načrt, str. 18) F. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna:

- opisati glavne značilnosti naselij v Egiptu, Grčiji in Rimu
- opisati glavne značilnosti bivališč v Egiptu, Grčiji in Rimu
- naštetih glavne zgradbe v grških mestih
- naštetih pomembne zgradbe v rimskih mestih
- naštetih glavne prostore v rimski hiši
- pojasniti, zakaj je v mestu Rim pogosto prihajalo do požarov

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- povezati slikovno gradivo z učno vsebino
- povezati vsebino zgodovinske knjige z učno vsebino
- upoštevati pravila za delo v paru in se aktivno vključiti v delo
- izdelati dnevniški zapis na podlagi novo pridobljenega zgodovinskega znanja

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- ceniti dosežke, ki so prispevali k razvoju svetovne stavbne arhitekture
- kazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine

Učna sredstva:

- učila: videoposnetek, PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, knjiga Egipt: sijaj stare civilizacije (Siliotti, 1999, str. 158–159), učbenik Zgodovina 1 (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2007, str. 227, 229), knjiga Ilustrirana zgodovina sveta (Morris, Grant, Iesenman, Mary Martell, McRae, Malam, Pollard, 2005, str. 34), izroček Naselbine in bivališča v Rimskem imperiju, knjiga Rimska zgodovina – 1 (Bratož, 2007, str. 517–518), preverjalni list.
- učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE
3. URJENJE ALI VADENJE
4. PONAVLJANJE
5. PREVERJANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- angleščina (angleški napis v okviru videoposnetka)
- geografija (iskanje večjih mest z zemljevida Rimskega cesarstva)
- slovenščina (prepisovanje besedila s PPT-ja in s tem urjenje pisanja v slovenskem jeziku, branje besedila iz knjige Ilustrirana zgodovina sveta)
- latinščina (spoznavanje latinskih izrazov v povezavi z rimskimi hišami in naselji)

Novi pojmi s pojasnilom:

- nekropola (pokopališče)
- agora (trg, značilen za grška mesta)
- stoa (pokrito stebrišče za sprehode, pogovore in javna srečanja, značilen za grška mesta)
- forum (osrednji rimski trg)
- domus Romana (rimska hiša)
- hipokavst (sistem ogrevanja z dovajanjem toplega zraka pod tla, ki so bila dvignjena

- na stebriče, značilen za rimske hiše)
- vila rustika (rimski podeželski dvorec)
- vestibulum (preddverje rimske hiše),
- atrium (atrij rimske hiše),
- tablinum (sprejemnica rimske hiše),
- peristil (s stebri obdano dvorišče rimske hiše),
- alae (stranski prostori, jedilnice, spalnice, kopalnice v rimski hiši)
- inzula (otok, ki so ga v mestu Rim tvorile četverkotne stavbe z notranjim dvoriščem)

Viri in literatura:

- Bratož, R. (2007). Rimska zgodovina – 1. Ljubljana: Študentska založba.
- Bratož, R. (2010). Grška zgodovina. Ljubljana: Študentska založba.
- Brodnik, V., Jernejčič, R., Zgaga S. (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
- Cowley, S. (2008). Kako mularijo pripraviti do razmišljanja. Ljubljana : Modrijan.
- <http://factfile.org/8-facts-about-ancient-greek-homes> (4. 1. 2016).
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Amfiteater> (4. 1. 2016).
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Egip%C4%8Danska_arhitektura (4. 1. 2016).
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Emona> (4. 1. 2016).
- http://www.accomodationsrome.com/en/rome_ancient_history_life_in_insula.html (5. 1. 2016).
- <http://www.ancient.eu/image/145/> (4. 1. 2016).
- <http://www.ask-aladdin.com/ancient-egypt/houses-ancient-egypt.html> (4. 1. 2016).
- <https://www.youtube.com/watch?v=D9DKlq6ULsg&list=PLZY2FXiequVzXeNprjevD1ujajngrl1Zm&index=2> (4. 1. 2016).
- <http://www.mgml.si/mestni-muzej-ljubljana/arheoloski-park-emona/o-emoni/> (4. 1. 2016).
- <http://www.sajko-turizem.si/si/potovanja-seznam/17-potovanja/233-klasicna-grcija-z-meteoro> (4. 1. 2016).
- <http://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/prvi-ljubljancani-so-bili-italijani> (5. 1. 2016).
- <http://www.starapovijest.eu/grad-rim/> (4. 1. 2016).
- <https://www.studyblue.com/notes/note/n/ancient-cities/deck/2808338> (5. 1. 2016).
- Morris, N., Grant, N., Isenman, L., Mary Martell, H., McRae, L., Malam, J., Pollard, M. (2005). Ilustrirana zgodovina sveta. Radovljica: Didakta.
- Siliotti, A. (1999). Egipt: sijaj stare civilizacije. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Datum dostopa: 4. 1. 2016).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	Lepo pozdravljeni.	Učenci odzdravijo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Kako ste kaj danes? Ste kaj utrujeni?	Dobro. Da.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
	No, potem pa bi danes za začetek napravili kratko polminutno sprostitveno vajo v obliki meditacije.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Zaprte oči in si v svojih mislih predstavljajte samo jasno modro nebo. Vse misli, ki vam medtem prihajajo v zavest, si predstavljajte kot oblake, ki jih nežno odrinite tako, da bo v vaših mislih ostalo le čisto in jasno modro nebo.	Meditirajo.	Sprostitvena vaja Individualna učna oblika	
	Sedaj si bomo ogledali posnetek. Med njegovim predvajanjem pozorno glejte in si poskusite zapomniti čim več podrobnosti, saj boste po tem v povezavi z njim deležni tudi nekaj vprašanj.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 1 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

<p>Katere vrste stavb ste opazili na videoposnetku?</p> <p>Kakšne pa so bile na videoposnetku vidne rimske stanovanjske hiše?</p>	<p>Stanovanjske hiše, gospodarske stavbe, upravne stavbe.</p> <p>Pritlične, med seboj podobne po načinu gradnje, različno velike, zidane,...</p>		
<p>Podobne so bile tudi značilnosti rimskih naselij in bivališč po Rimskem imperiju nasploh. Ravno o rimskih naselbinah in bivališčih bo pri današnji učni uri tudi tekla beseda. Poleg tega pa bomo obravnavali tudi značilnosti naselbin in bivališč v Egiptu in Grčiji. Ravno Egipčani, Grki in Rimljani so namreč v svetovni zgodovini v starem veku pustili največji pečat.</p> <p>Današnja učna ura bo tako razdeljena na 3 vsebinske poudarke – Egipt, Grčijo in Rim.</p> <p>Ob koncu učne ure boste znali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisati glavne značilnosti naselij v Egiptu, Grčiji in Rimu - opisati glavne značilnosti bivališč v Egiptu, Grčiji in Rimu - naštetih glavne zgradbe v grških mestih - naštetih pomembne zgradbe v rimskih 	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	

	<p>mestih</p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih glavne prostore v rimski hiši - pojasniti, zakaj je v mestu Rim pogosto prihajalo do požarov - povezati slikovno gradivo z učno vsebino - povezati vsebino zgodovinske knjige z učno vsebino - upoštevati pravila za delo v paru in se aktivno vključiti v delo - izdelati dnevniški zapis na podlagi novo pridobljenega zgodovinskega znanja - ceniti dosežke, ki so prispevali k razvoju svetovne stavbne arhitekture - kazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine <p>Prosim vas, da sedaj odprete svoje zvezke in v njih z velikimi tiskanimi črkami zapišete naslov: NASELBINE IN BIVALIŠČA V EGIPTU, GRČIJI IN RIMU.</p>	<p>Odprejo zvezke in zapišejo.</p>		<p>PPT, str. 2 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
--	---	------------------------------------	--	---

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVALJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Egipt (7 min)</p>	<p>Lepo vas prosim, da v svoje zvezke zapišete podnaslov: Egipt.</p>	<p>Zapišejo v zvezek.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, str. 3 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	Svetujem pa vam, da si tudi v nadaljevanju tekom obravnave nove učne vsebine v zvezke sproti prepisujete podnaslove in vsebinske poudarke s PPT prosojnic.	Poslušajo.		
	Večina Egipčanov je živela na deželi in se preživljala s poljedelstvom. V času starega kraljestva tako niso poznali različnih besed za vas in mesto. Že takrat pa so poznali politična, verska, družbena in upravna središča. Povprečno naselje je sicer štelo od nekaj tisoč do deset tisoč prebivalcev.	Zapišejo v zvezek. Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 4 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Osrednjo vlogo v vsakem naselju je imel tempelj. Kasneje, v rimskem obdobju, je bil Egipt bolj urbaniziran, saj je v mestih živela kar tretjina prebivalstva. Kmečka naselja so bila v bližini polj, mesta pa pretežno ob glavnih vodnih poteh.	Zapišejo v zvezek. Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 5 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Zakaj so se po vašem mnenju mesta nahajala ob vodnih poteh ?	Ker je oskrba številčnega prebivalstva potekala po vodnih poteh.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
	Eno večjih mest v Egiptu so bile tudi Tebe.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	Sedaj pa bom po razredu poslal knjigo z naslovom Egipt : sijaj stare civilizacije, v kateri naj si vsak izmed vas na straneh 158–159 ogleda skico Teb kot primera tipičnega mestnega naselja v Egiptu.	Gledajo skico.	Frontalna učna oblika Metoda slikovne demonstracije
	Ravno v bližini Teb so odkrili tudi vas, ki je nastala okoli leta 1500 pr. Kr., v kateri so živeli obrtniki, ki so gradili bližnjo kraljevo grobnico, s svojimi družinami.	Zapišejo v zvezek. Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage
	Odprite učbenike in si na strani 227 oglejte sliko, ki prikazuje tipično hišo rokodelcev v tej vasi.	Gledajo sliko.	Frontalna učna oblika Metoda slikovne demonstracije
	Sedaj pa v dvojicah ugotovite, katere so glavne značilnosti hiše, ki se jih da razbrati s slike, in jih zapišite v zvezke. Vsak par naj napiše vsaj tri značilnosti.	Pari se med seboj posvetujejo in zapisujejo ugotovitve v zvezek.	Frontalna učna oblika Metoda razlage Delo v dvojicah Metoda dela s slikovnimi viri
	Katere so glavne značilnosti, ki ste jih napisali?	Ima ravno streho, tri sobe, zunanjo kuhinjo in dve kleti, v uporabi je tudi streha, glavna soba je skromno opremljena – v njej so le miza s stoli, skrinja in nekakšno ležišče.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora
	Stene v večini	Zapišejo v zvezek.	Frontalna učna

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>prostorov v takšni hiši so bile premazane z mavcem.</p>	<p>Poslušaj.</p>	<p>oblika Metoda razlage</p>	<p>LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>Bi mi torej sedaj, ko smo ta del predelali, znali naštetih glavne značilnosti naselij v Egiptu?</p> <p>Katere so torej bile glavne značilnosti naselij v Egiptu?</p>	<p>Da.</p> <p>V času starega kraljestva niso poznali različnih besed za vas in mesto, poznali so politična, verska, družbena in upravna središča, povprečno naselje je štelo od nekaj tisoč do deset tisoč prebivalcev, osrednjo vlogo v vsakem naselju je imel tempelj, kmečka naselja so bila v bližini polj, mesta pa pretežno ob glavnih vodnih poteh,...</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda Razgovora</p>	
<p>2. Grčija (8 min)</p>	<p>Sedaj bomo povedali še nekaj besed o naselbinah in bivališčih v Grčiji.</p>	<p>Zapišejo v zvezek.</p> <p>Poslušaj.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda Razlage</p>	<p>PPT, str. 7 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>Kako imenujemo majhne grške države, ki so veljale za prve pravno urejene države v evropski zgodovini in nastale v 8. stoletju ?</p>	<p>Polis.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda Razgovora</p>	
	<p>Enega izmed vas bi povabil, da na strani 34 v knjigi Ilustrirana zgodovina sveta prebere besedilo pod</p>	<p>Dijak prebere besedilo, ostali poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda besedne demonstracije</p>	<p>Knjiga Ilustrirana zgodovina sveta (Morris, Grant,</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

naslovom Polis ali »mestna država«, ki je v spodnjem levem kotu.			Isenman, Mary Martell, McRae, Malam, Pollard, 2005, str. 34)
Knjiga Ilustrirana zgodovina sveta naj sedaj potuje po razredu. Vsak od vas naj si v njem ogleda skico polis, ki se prav tako nahaja na strani 34 spodaj levo.	Gledajo skico.	Frontalna učna oblika Metoda slikovne demonstracije	
Polis so se razlikovale po velikosti, družbeni ureditvi in gospodarski usmerjenosti. Mnoge so imele komaj 1000 prebivalcev.	Zapišejo v zvezek. Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 8 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
Monumentalne zgradbe so gradili le v pomembnejših mestih. Za mesta so bili značilni: akropola oziroma utrdba na hribu, nekropole oziroma pokopališča, obzidje, agora oziroma trg, bulevterij, stoa oziroma pokrito stebrišče, templji in oltarji bogov, kipi, gimnazij in stadion ter gledališče na prostem.	Zapišejo v zvezek. Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 9 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
Grška bivališča so bila iz kamna, lesa ali glinene opeke. Zaradi vročega sonca so stene pobelili. Hiše pa so se zaradi delovanja sonca in spiranja dežja	Zapišejo v zvezek. Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 10 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	sčasoma zrušile. Na njihovem mestu so navadno zgradili nova poslopja.			
	Hiše revnih so imele eno sobo, ki je bila razdeljena na moški in ženski del, hiše bogatih pa več prostorov, pri čemer je bilo sredi poslopja tudi dvorišče.	Zapišejo v zvezek. Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 11 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Sedaj, ko smo predelali še drugi vsebinski poudarek, pa vas prosim, da mi naštejete glavne zgradbe v grških mestih?	Akropola oziroma utrdba na hribu, nekropole oziroma pokopališča, obzidje, agora oziroma trg, bulevterij, stoa oziroma pokrito stebrišče, templji in oltarji bogov, kipi, gimnazij in stadion ter gledališče na prostem.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
3. Rim (15 min)	V nadaljevanju učne ure se bomo posvetili še naselbinam in bivališčem, značilnim za Rimski imperij.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 12 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Glede na to, da gre za nekoliko obsežnejšo snov, bom sedaj med vas razdelil izročke z glavnimi vsebinskimi poudarki, ki jih nalepite v svoje zvezke, in sicer vsak zase. Tako vam v nadaljevanju učne ure nove učne snovi ne bo potrebno več zapisovati v zvezke, poleg tega pa boste tudi lažje spremljali obravnavo nove učne vsebine.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	Izroček Naselbine in bivališča v Rimskem imperiju

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	Razdelim izročke.	Vsak nalepi izroček v svoj zvezek.	Individu- alna učna oblika	
	Pri sebi imam knjigo Rimska zgodovina, v kateri se na straneh 517–518 nahaja zemljevid Rimskega cesarstva iz leta 280.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Enega izmed vas bi prosil, da iz njega razbere 5 večjih mest.	Dijak na zemljevidu poišče večja mesta (na primer: Legio, Roma, Tarraco, Neapolis, Salona) in jih našteje. Ostali poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda dela s slikovnimi viri	Knjiga Rimska zgodovina – 1 (Bratož, 2007, str. 517–518)
	Rimska mesta so se razlikovala po velikosti, videzu, načinu in vzrokih nastanka ter pomembnosti. Večina mest v vzhodnem Sredozemlju in Italiji je bila še iz predrimskega časa, v drugih provincah pa so jih najpogosteje ustanovili Rimljani. Naselja so bila hrbtenica imperija – še tako majhno mesto je bilo institucionalno, administrativno in gospodarsko povezano z Rimom. Rimska mesta so bila grajena po etruščanskem in grškem vzoru.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 13 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Za rimska naselja je bil značilen tloris v obliki šahovnice. Najpomembnejši del mesta je predstavljal forum oziroma trg,	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 14 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

osrednji trgovski prostor, obdan s pomembnimi stavbami, kot sta bili na primer kurija in bazilika. Pomembne zgradbe v rimskih mestih so bila kopališča, gledališča, prizorišča konjskih dirk in amfiteatri.			
Morda kdo pozna kakšen kraj, v katerem se še danes nahaja rimski amfiteater?	Pula, Rim, Nîmes, Arles, Verona, ...	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
Za rimsko mesto je bilo značilno tudi obzidje. Slednje je za prebivalce predstavljalo mejo med redom in neredom. Poleg tega so imela rimska mesta razvit tudi vodovod in kanale za odplake, ceste pa so bile tlakovane, ponekod so bili celo dvignjeni pločniki.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
Sedaj pa vas prosim, da mi s pomočjo načrta Pompejev v učbeniku na strani 229 naštejete glavne zgradbe v tem rimskem mestu.	Jupitrov tempelj, Apolonov tempelj, Venerin tempelj, forumsko kopališče, centralno kopališče, Tempelj Jupitra Mejlihija, veliko gledališče, malo gledališče, Izidin tempelj, trikotni forum, amfiteater, bazilika.	Frontalna učna oblika Metoda dela s slikovnimi viri	Učbenik Zgodovina 1 (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2007, str. 229)
Bogati rimski meščani so si v mestih ali predmestju zgradili rimsko hišo, ki se je imenovala domus	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 15 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

<p>Romana. Šlo je za pritlična zgradba brez oken. Okna so imele delavnice in prodajalne, ki so jih dajali v najem. Za rimsko hišo je bila značilna tekoča voda, urejena kanalizacija ter hipokavst – sistem ogrevanja z dovajanjem toplega zraka pod tla.</p>			
<p>Vabim vas, da za boljšo predstavo odprete učbenike na strani 229 in si tam ogledate skico hipokavsta.</p>	<p>Gledajo skico.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>Učbenik Zgodovina 1 (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2007, str. 229)</p>
<p>Za rimske hiše je bilo značilno malo pohištva, ki pa je bilo lepo. Najbolj bogato in razkošno okrasje je bilo značilno za veleposestniške dvorce na podeželju oziroma vile rustike. Od 1. stoletja je bilo pri gradnji v uporabi tudi okensko steklo.</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, str. 15 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
<p>Sedaj pa si oglejte skico pompejske hiše na strani 229 spodaj desno.</p>	<p>Gledajo skico.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>Učbenik Zgodovina 1 (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2007, str. 229)</p>
<p>Glavni prostori v tipični rimski hiši so bili: vestibulum (preddverje), atrium (atrij), tablinum (sprejemnica), peristil (s stebri obdano dvorišče), alae (stranski prostori,</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT, str. 16 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

jedilnice, spalnice, kopalnice).			
V 1. stoletju je imelo mesto Rim milijon prebivalcev. Zaradi pomanjkanja prostora so tako v njem gradili celo šestnadstropne hiše. Za Rim so bile značilne četverokotne stavbe z notranjim dvoriščem. Tako so tvorile nekakšen otok – inzula. V pritličju so bile trgovine in obrtne delavnice	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 17 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
V inzulah ni bilo vode, kanalizacije in ogrevanja. Prebivalci so tako gredli in kuhali na odprtem ognju. Višja nadstropja teh stavb so bila pogosto lesena.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 18 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
Do česa je v njih po vaše posledično zaradi uporabe odprtega ognja pogosto prišlo?	Do požarov.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
Sedaj pa se boste za približno 5 minut postavili v vlogo prebivalca mesta Rim, ki je preživel enega takšnih hudih požarov. Smo v letu 78 in v rimski inzuli vas je doletel hud požar. Izdelajte svoj osebni dnevniški zapis, v katerem opišite ta tragičen dogodek, v katerega ste bili vpleteni, da se ga bodo zapomnili tudi vaši potomci. Pri	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	PPT, str. 19 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

<p>pisanju bodite čim bolj inovativni. Navedite, kdo ste, kaj ste počeli v inzuli, zakaj je prišlo do požara, kako ste se uspeli rešiti in seveda dodajte še kakšno čim zanimivejšo podrobnost, ki bo vašemu rimskemu dnevniškemu zapisu dodala dodatno vznemirljivost. Pri pisanju pustite domišljiji svojo pot, naslonite pa se tudi na znanje, ki smo ga v povezavi z naselbinami in bivališči v Rimu pridobili pri današnji učni uri. Na koncu bomo nekaj dnevniških zapisov tudi prebrali.</p>			
<p>Hodim po razredu in preverjam, kako dijaki izdelujejo dnevniški zapis.</p>	<p>Izdelujejo dnevniški zapis.</p>	<p>Individualna učna oblika</p>	
<p>Ste uspeli dokončati dnevniški zapis ?</p>	<p>Da.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	
<p>Kdo bo prebral svoj izdelek?</p>	<p>Dijak prebere svoj dnevniški zapis.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda besedne demonstracije</p>	

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	Tako, pa smo prišli h koncu današnje	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda	Preverjalni list

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>obravnave snovi. Sedaj pa bomo na kratko še preverili kaj smo se danes naučili. Med vas bom sedaj razdelil preverjalne liste. Za njihovo reševanje imate na voljo 5 minut. Potem bomo rešitve skupaj pogledali.</p>		razlage	
<p>Hodim po razredu in preverjam, kako dijaki rešujejo preverjalne liste.</p>	Rešujejo preverjalni list.	Individu- alna učna oblika	
<p>Čas je potekel, ste končali ?</p>	Da.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	
<p>Sedaj bomo pregledali rešitve. Med pregledovanjem si prave odgovore obkljukajte, nepravilne pa popravite. Za vsak pravi odgovor pri posameznem vprašanju dobite 1 točko, za nepravilen pa 0 točk. Rešitve vam bom za vsako vprašanje posebej postopno prikazoval tudi na PowerPoint predstavitvi.</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
<p>Jaz bom prebral vprašanje, vi pa odgovorite. Vsak naj pove en odgovor.</p>	Prebirajo rešitve, si zabeležijo odgovore in popravijo morebitne napačne odgovore.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora	PPT, str. 20 Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno Preverjalni list
<p>Na koncu učne ure ste pokazali, da znate: - opisati glavne</p>	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	

<p>značilnosti naselij v Egiptu, Grčiji in Rimu - opisati glavne značilnosti bivališč v Egiptu, Grčiji in Rimu - naštetih glavne zgradbe v grških mestih</p> <p>Poleg tega po današnji učni uri znate tudi: - naštetih pomembne zgradbe v rimskih mestih - naštetih glavne prostore v rimski hiši - pojasniti, zakaj je v mestu Rim pogosto prihajalo do požarov</p> <p>Za danes smo s poukom zgodovine zaključili. Bili ste zelo pridni. Še naprej vam želim lep dan! Nasvidenje!</p>	<p>Odzdravijo.</p>		
--	--------------------	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjeni preverjalni listi.
2. Izpolnjeni preverjalni listi.
3. Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu
4. Zapis učne snovi na PPT
5. PPT predstavitev oz. drsnice
6. Izroček Naselbine in bivališča v Rimu (del zapisa učne snovi)

1. priloga: Neizpolnjeni preverjalni listi

PREVERJANJE ZNANJA: Naselbine in bivališča v Egiptu, Grčiji in Rimu

Ime in Priimek: _____

Datum: _____

Število točk: _____ / 20 točk

1. Dopolni!

(/ 7 T)

Večina Egipčanov je živela na deželi in se preživljala s _____. V času starega kraljestva tako niso poznali različnih besed za vas in _____. Že takrat pa so poznali politična, verska, družbena in upravna _____. Povprečno naselje je sicer štelo od nekaj _____ do deset tisoč prebivalcev. Osrednjo vlogo v vsakem naselju je imel _____. Kasneje, v rimskem obdobju, je bil Egipt bolj urbaniziran, saj je v mestih živela kar _____ prebivalstva. Kmečka naselja so bila v bližini polj, mesta pa pretežno ob glavnih _____ poteh.

2. Izberi pravilen odgovor!

(/ 1 T)

Stene v večini prostorov v Egipčanski hiši so bile premazane z:

- a) glino
- b) apnom
- c) mavcem
- d) rdečilom

3. Naštej vsaj 5 različnih zgradb, ki so bile značilne za grška mesta!

(/ 5 T)

4. Ugotovi, ali je trditev pravilna ali ne!

(/ 3 T)

Grške hiše so bile iz kamna, lesa ali plastike. DA / NE

Hiše revnih v Grčiji so imele dve sobi. DA / NE

Sredi hiše grških višjih slojev je bilo navadno dvorišče. DA / NE

5. Kako se je imenoval osrednji trg v rimskih mestih?

(/ 1 T)

6. Poveži pojme na levi z ustreznimi razlagami na desni!

(/ 3 T)

domus Romana	sistem ogrevanja z dovajanjem toplega zraka pod tla
hipokavst	rimski veleposestniški dvorec na podeželju
vila rustika	rimska hiša

2. priloga: Izpolnjeni preverjalni listi.

PREVERJANJE ZNANJA: Naselbine in bivališča v Egiptu, Grčiji in Rimu

Ime in Priimek: _____

Datum: _____

Število točk: _____ / 20 točk

1. Dopolni!

(/7 T)

Večina Egiptčanov je živela na deželi in se preživljala s **poljedelstvom**. V času starega kraljestva tako niso poznali različnih besed za vas in **mesto**. Že takrat pa so poznali politična, verska, družbena in upravna **središča**. Povprečno naselje je sicer štel od nekaj **tisoč** do deset tisoč prebivalcev. Osrednjo vlogo v vsakem naselju je imel **tempelj**. Kasneje, v rimskem obdobju, je bil Egipt bolj urbaniziran, saj je v mestih živela kar **tretjina** prebivalstva. Kmečka naselja so bila v bližini polj, mesta pa pretežno ob glavnih **vodnih** poteh

(VSAK PRAVILEN ODGOVOR 1 TOČKA, VSAK NAPAČEN 0 TOČK)

2. Izberi pravilen odgovor!

(/1 T)

Stene v večini prostorov v Egiptčanski hiši so bile premazane z:

- a) glino
- b) apnom
- c) mavcem
- d) rdečilom

(PRAVILEN ODGOVOR 1 TOČKA, OSTALO 0 TOČK)

3. Naštej vsaj 5 različnih zgradb, ki so bile značilne za grška mesta!

(/5 T)

Akropola (utrdba na hribu), nekropola (pokopališče), obzidje, agora (trg), bulevterij, stoa (pokrito stebrišče), templji, oltarji bogov, kipi, gimnazij, stadion, gledališče na prostem.

(VSAK PRAVILEN ODGOVOR 1 TOČKA, VSAK NAPAČEN 0 TOČK)

4. Ugotovi, ali je trditev pravilna ali ne!

(/3 T)

Grške hiše so bile iz kamna, lesa ali plastike.

DA / **NE**

Hiše revnih v Grčiji so imele dve sobi.

DA / **NE**

Sredi hiše grških višjih slojev je bilo navadno dvorišče.

DA / NE

(VSAK PRAVILEN ODGOVOR 1 TOČKA, VSAK NAPAČEN 0 TOČK)

5. Kako se je imenoval osrednji trg v rimskih mestih?

(/1 T)

Forum.

(PRAVILEN ODGOVOR 1 TOČKA, NAPAČEN 0 TOČK)

6. Poveži pojme na levi z ustreznimi razlagami na desni!

(/3 T)

domus Romana	_____	sistem ogrevanja z dovajanjem toplega zraka pod tla
hipokavst	_____	rimski veleposestniški dvorec na podeželju
vila rustika	_____	rimska hiša

(VSAK PRAVILEN ODGOVOR 1 TOČKA, VSAK NAPAČEN 0 TOČK)

3. priloga: Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu

Forum Romanum. PPT, str. 2.

<http://www.ancient.eu/image/145/> (4. 1. 2016).

Egiptovska arhitektura. PPT, str. 3.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Egip%C4%8Danska_arhitektura (4. 1. 2016).

Egiptovska hiša. PPT, str. 5.

<http://www.ask-aladdin.com/ancient-egypt/houses-ancient-egypt.html> (4. 1. 2016).

Akropola. PPT, str. 7.

<http://www.sajko-turizem.si/si/potovanja-seznam/17-potovanja/233-klasicna-grcija-z-meteoro> (4. 1. 2016).

Gledališče na prostem. PPT, str. 9.

https://www.google.si/search?q=agora&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjri4Xk47vKAhVGkCwKHdndAggQ_AUIBygB&biw=1280&bih=646#imgrc=fhfIWvFUW7wdpM%3A (21. 1. 2016).

Grška hiša. PPT, str. 11.

<http://factfile.org/8-facts-about-ancient-greek-homes> (4. 1. 2016).

Rim. PPT, str. 12.

<http://www.starapovijest.eu/grad-rim/> (4. 1. 2016).

Rimsko naselje. PPT, str. 14.

<http://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/prvi-ljubljancani-so-bili-italijani> (5. 1. 2016).

Rimska hiša. PPT, str. 16.

<https://www.studyblue.com/notes/note/n/ancient-cities/deck/2808338> (5. 1. 2016).

Inzula. PPT, str. 18.

http://www.accomodationsrome.com/en/rome_ancient_history_life_in_insula.html (5. 1. 2016).

4. Zapis učne snovi (na PPT in izročku)

NASELBINE IN BIVALIŠČA V EGIPTU, GRČIJI IN RIMU

EGIPT

Egiptovska naselja

- ⊙ večina Egipčanov je živel na deželi in se preživljala s poljedelstvom
- ⊙ značilna so bila politična, verska, družbena in upravna središča
- ⊙ povprečno naselje je štelo od nekaj tisoč do deset tisoč prebivalcev
- ⊙ osrednjo vlogo je imel tempelj
- ⊙ v rimskem obdobju, je bil Egipt bolj urbaniziran, saj je v mestih živel kar tretjina prebivalstva
- ⊙ kmečka naselja so bila v bližini polj, mesta pa pretežno ob glavnih vodnih poteh

Egiptovska bivališča

- ⊙ primer vasi blizu Teb (nastala 1500 pr. Kr.), v kateri so živeli obrtniki, ki so gradili bližnjo kraljevo grobnico, in njihove družine
- ⊙ ZNAČILNOSTI: ravna streha, tri sobe, zunanja kuhinja, dve kleti, glavna soba skromno opremljena, stene premazane z mavcem

GRČIJA

Grška naselja

- ⊙ polis so se razlikovale po velikosti, družbeni ureditvi in gospodarski usmerjenosti
- ⊙ mnoge so imele komaj 1000 prebivalcev
- ⊙ za mesta so bili značilni: akropola (utrdba na hribu), nekropole (pokopališča), obzidje, agora (trg), bulevterij, stoa (pokrito stebrišče), templji in oltarji bogov, kipi, gimnazij in stadion ter gledališče na prostem

Grška bivališča

- ⊙ bila so iz kamna, lesa ali glinene opeke
- ⊙ zaradi vročega sonca so stene pobelili
- ⊙ hiše so se sčasoma zrušile → na njihovem mestu so navadno zgradili nove
- ⊙ hiše revnih so imele eno sobo, ki je bila razdeljena na moški in ženski del
- ⊙ hiše bogatih so imele več prostorov, sredi poslopja pa je bilo dvorišče

NASELBINE IN BIVALIŠČA V RIMSKEM IMPERIJU (izroček)

Rimska naselja

- ⊙ mesta so se razlikovala po velikosti, videzu, načinu in vzrokih nastanka ter pomembnosti
- ⊙ večina mest v vzhodnem Sredozemlju in Italiji je bila iz predrimskega časa, v drugih provincah pa so jih pogosto ustanovili Rimljani
- ⊙ bila so hrbtenica imperija – še tako majhno mesto je bilo institucionalno, administrativno in gospodarsko povezano z Rimom
- ⊙ grajena so bila po etruščanskem in grškem vzoru
- ⊙ zasnova tlorisa v obliki šahovnice
- ⊙ najpomembnejši del mesta je forum oziroma trg, osrednji trgovski prostor, obdan s pomembnimi stavbami (kurija, bazilika)

- ⊙ pomembne zgradbe: kopališča, gledališča, amfiteatri, prizorišča konjskih dirk
- ⊙ obzidje je za prebivalce predstavljalo mejo med redom in neredom
- ⊙ razvit vodovod, kanali za odplake
- ⊙ ceste tlakovane, celo z dvignjenimi pločniki

Rimska bivališča

- ⊙ rimska hiša = domus Romana – pritlična zgradba brez oken (okna so imele le delavnice in prodajalne, ki so jih dajali v najem)
- ⊙ tekoča voda, urejena kanalizacija, hipokavst – sistem ogrevanja z dovajanjem toplega zraka pod tla
- ⊙ malo pohištva, ki pa je bilo lepo
- ⊙ od 1. stoletja v uporabi okensko steklo
- ⊙ veleposestniški dvorci na podeželju oziroma vile rustike
- ⊙ vestibulum (preddverje), atrium (atrij), tablinum (sprejemnica), peristil (s stebri obdano dvorišče), alae (stranski prostori, jedilnice, spalnice, kopalnice)

Mesto Rim

- ⊙ v 1. stoletju je imel milijon prebivalcev
- ⊙ zaradi pomanjkanja prostora so gradili tudi šestnadstropne hiše
- ⊙ četverkotne stavbe z notranjim dvoriščem so tvorile nekakšen otok – inzula
- ⊙ v pritličju pogosto trgovine in obrtne delavnice
- ⊙ v inzulah ni bilo vode, kanalizacije in ogrevanja
- ⊙ greli in kuhali so z odprtim ognjem
- ⊙ višja nadstropja so bila pogosto lesena
- ⊙ pogosti požari

5. PPT predstavitev oz. drsnice

<https://www.youtube.com/watch?v=D9DKlq6ULsg&list=PLZY2FXiequVzXeNprjevDlujajngri1Zm&index=2>

NASELBINE IN BIVALIŠČA V EGIPTU, GRČIJI IN RIMU

EGIPT

Egiptovska naselja

- večina Egipčanov je živel na deželi in se preživljala s poljedelstvom
- značilna so bila politična, verska, družbena in upravna središča
- povprečno naselje je štelo od nekaj tisoč do deset tisoč prebivalcev

- osrednjo vlogo je imel tempelj
- v rimskem obdobju je bil Egipt bolj urbaniziran, saj je v mestih živel kar tretjina prebivalstva
- kmečka naselja so bila v bližini polj, mesta pa pretežno ob glavnih vodnih poteh

Egiptovska bivališča

- primer vasi blizu Teb (nastala 1500 pr. Kr.), v kateri so živeli obrtniki, ki so gradili bližnjo kraljevo grobnico, in njihove družine
- ↓
- **ZNAČILNOSTI:** ravna streha, tri sobe, zunanja kuhinja, dve kleti, glavna soba skromno opremljena, stene premazane z mavcem

GRČIJA

Grška naselja

- polis so se razlikovale po velikosti, družbeni ureditvi in gospodarski usmerjenosti
- mnoge so imele komaj 1000 prebivalcev

- za mesta so bili značilni: akropola (utrdba na hribu), nekropole (pokopališča), obzidje, agora (trg), bulevterij, stoa (pokrito stebrišče), templji in oltarji bogov, kipi, gimnazij in stadion ter gledališče na prostem

Grška bivališča

- bila so iz kamna, lesa ali glinene opeke
- zaradi vročega sonca so stene pobelili
- hiše so se sčasoma zrušile → na njihovem mestu so navadno zgradili nove

- hiše revnih so imele eno sobo, ki je bila razdeljena na moški in ženski del
- hiše bogatih so imele več prostorov, sredi poslopja pa je bilo dvorišče

RIM

Rimska naselja

- razlikovala so se po velikosti, videzu, načinu in vzrokih nastanka ter pomembnosti
- večina mest v vzhodnem Sredozemlju in Italiji je bila iz predrimskega časa, v drugih provincah pa so jih pogosto ustanovili Rimljani
- hrbtenica imperija
- grajena po etruščanskem in grškem vzoru

- zasnova florisa v obliki šahovnice
- forum (trg), osrednji trgovski prostor, obdan s pomembnimi stavbami (kurija, bazilika)
- kopališča, gledališča, amfiteatri, prizorišča konjskih dirk
- obzidje = meja med redom in neredom
- vodovod, kanali za odplake
- ceste tlakovane, celo z dvignjenimi pločniki

Mesto Rim

- v 1. stoletju je imel milijon prebivalcev
- zaradi pomanjkanja prostora so gradili tudi šestnadstropne hiše
- četverkotne stavbe z notranjim dvoriščem so tvorile nekakšen otok – inzula
- v pritličju pogosto trgovine in obrtne delavnice

- v inzulah ni bilo vode, kanalizacije in ogrevanja
- greli in kuhali so z odprtim ognjem
- višja nadstropja so bila pogosto lesena
- pogosti požari

Izdelava dnevniškega zapisa

- postavite se v vlogo prebivalca mesta Rim, ki je preživel enega hujših požarov
- smo v letu 78 in v rimski inzuli vas je doletel hud požar
- izdelajte svoj osebni dnevniški zapis (napišite kdo ste, kaj ste počeli v inzuli, zakaj je prišlo do požara, kako ste se uspeli rešiti in seveda dodajte še kakšno čim zanimivejšo podrobnost, ki bo vašemu zapisu dodala dodatno vznemirljivost)
- pustite domišljiji svojo pot, naslonite pa se tudi na znanje, ki smo ga pridobili pri današnji učni uri 😊

Rešitve prevarjalnega lista

- 1. poljedelstvom, mesto, središča, tisoč, tempelj, tretjina, vodnih
- 2. c)
- 3. akropola (utrdba na hribu), nekropola (pokopališče), obzidje, agora (trg), bulevterij, stoa (pokrito stebrišče), templji, oltarji bogov, kipi, gimnazij, stadion, gledališče na prostem
- 4. NE, NE, DĀ
- 5. Forum
- 6. domus Romana - rimska hiša, hipokavst - sistem ogrevanja z dovajanjem toplega zraka pod tla, vila rustika - rimski veleposestniški dvorec na podeželju

6. Izroček Naselbine in bivališča v Rimu – del zapisa učne snovi

NASELBINE IN BIVALIŠČA V RIMU

Rimska naselja

- ⊙ mesta so se razlikovala po velikosti, videzu, načinu in vzrokih nastanka ter pomembnosti
- ⊙ večina mest v vzhodnem Sredozemlju in Italiji je bila iz predrimskega časa, v drugih provincah pa so jih pogosto ustanovili Rimljani
- ⊙ bila so hrbtenica imperija – še tako majhno mesto je bilo institucionalno, administrativno in gospodarsko povezano z Rimom
- ⊙ grajena so bila po etruščanskem in grškem vzoru
- ⊙ zasnova tlorisa v obliki šahovnice
- ⊙ najpomembnejši del mesta je forum oziroma trg, osrednji trgovski prostor, obdan s pomembnimi stavbami (kurija, bazilika)
- ⊙ pomembne zgradbe: kopališča, gledališča, amfiteatri, prizorišča konjskih dirk
- ⊙ obzidje je za prebivalce predstavljalo mejo med redom in neredom
- ⊙ razvit vodovod, kanali za odplake
- ⊙ ceste tlakovane, celo z dvignjenimi pločniki

Rimska bivališča

- ⊙ rimska hiša = domus Romana – pritlična zgradba brez oken (okna so imele le delavnice in prodajalne, ki so jih dajali v najem)
- ⊙ tekoča voda, urejena kanalizacija, hipokavst – sistem ogrevanja z dovajanjem toplega zraka pod tla
- ⊙ malo pohištva, ki pa je bilo lepo
- ⊙ od 1. stoletja v uporabi okensko steklo
- ⊙ veleposestniški dvorci na podeželju oziroma vile rustike
- ⊙ vestibulum (preddverje), atrium (atrij), tablinum (sprejemnica), peristil (s stebri obdano dvorišče), alae (stranski prostori, jedilnice, spalnice, kopalnice)

Mesto Rim

- ⊙ v 1. stoletju je imel milijon prebivalcev
- ⊙ zaradi pomanjkanja prostora so gradili tudi šestnadstropne hiše
- ⊙ četverkotne stavbe z notranjim dvoriščem so tvorile nekakšen otok – inzula
- ⊙ v pritličju pogosto trgovine in obrtne delavnice
- ⊙ v inzulah ni bilo vode, kanalizacije in ogrevanja
- ⊙ greli in kuhali so z odprtim ognjem
- ⊙ višja nadstropja so bila pogosto lesena
- ⊙ pogosti požari

Univerza v Ljubljani
**FILOZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Spoštovanje pravic posameznikov**

DATUM: 7. 1. 2016

IME IN PRIIMEK:
Maja Vehar

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: GIMNAZIJA
Razred: 1. Letnik
Datum: 7. 1. 2016
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Zgodovina vsakdanjega življenja- tema iz učbenika: Zgodovina vsakdanjega življenja
Učna enota – naslov učne ure: Spoštovanje pravic posameznika
Učne oblike: frontalna učna oblika, skupinska učna oblika, individualna učna oblika
Učne metode: metoda razgovora, metoda razlage, metoda dela s pisnimi viri, metoda izkustvenega učenja, metoda slikovne demonstracije, metoda grafičnih izdelkov
Učne tehnike: Zapisovanje zamisli ali brainwriting
UČNI CILJI: G. Cilji iz učnega načrta: »Dijaki/-nje: <ul style="list-style-type: none">- /.../ sklepajo o pojmovanju izraza človekove pravice v starem veku ter raziščejo, koliko so bile v tem času spoštovane človekove pravice;- z različnih perspektiv preiščejo značilnosti iz zgodovine vsakdanjega življenja;- primere iz vsakdanjega življenja umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor;- razvijajo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost;- oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;

- razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije;
- razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja;
- razvijajo odgovoren in pozitiven odnos do ohranjanja kulturne dediščine kultur starega veka;
- spoznajo odnos do spoštovanja človekovih pravic v starem veku.« (Učni načrt, str. 18)

H. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)

Izobraževalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- opisati suženjstvo v stari Grčiji, Egiptu, Rimu.
- pojasniti pojme suženj, osvobojenec, klient, patron, metojek.
- naštet, kdo je lahko padel v sužnost.
- navesti poimenovanje za ljudi iz obmejnih pokrajin.
- navesti, približno oceno števila sužnjev v Atiki.
- navesti približno oceno števila sužnjev v zgodnji rimski dobi.
- opisati, kje so sužnji delali
- pojasniti, kje so bile razmere za delo najslabše.
- primerjati poimenovanje sužnjev v različnih obdobjih v Rimu.
- pojasniti, možnost osvoboditve v Rimu in Grčiji.
- navesti, prepovedi za osvobojenec do 1. st. BC.
- pojasniti položaj otrok osvobojenec.
- določiti razmerje med osvobojenecem in gospodarjem (klient:patron).
- prepoznati lastnosti tujcev v Egiptu.
- prepoznati lastnosti tujcev v Grčiji.
- prepoznati lastnosti tujcev v Rimu.

- opisati položaj osvobodencev.
- opisati odnos do beračev v stari Grčiji.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- sodelovati v skupini.
- oblikovati zapis učne snovi na podlagi PPT-ja.
- aktivno poslušati, odgovarjati na različna vprašanja.
- izraziti svoje predloge.
- slediti navodilom.
- s svojimi besedami oblikovati in zapisati odgovore v knjižnem jeziku.
- sestaviti krajši pisni sestavek.
- sestaviti krajši dramski odlomek.
- opredeliti do problema kratenja človekovih pravic.
- samostojno delati.
- medsebojno pomagati.
- vživeti se v vlogo druge osebe.
- komunicirati in izražati mnenja.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati pozitiven odnos do učne teme in predmeta.
- vrednotiti preteklost.
- aktualizirati preteklost.
- pokazati pozitiven odnos do zgodovine vsakdana.
- spoštovati različna mnenja in predloge.

<p>- kazati vrednote kot so enakopravnost, solidarnost in kritičnost.</p>
<p>Učna sredstva:</p> <p>- učila: učbenik (Brodnik, Jernejčič in Zgaga, 2015, str. 218–221), preverjalni list, PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, knjiga (Yavetz, 1991, str. 16), učno-delovni list, videoposnetek Slavery in Rome</p> <p>- učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno, tabla, zvočniki, predvajalnik</p>
<p>Didaktične etape učnega procesa:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Uvajanje2. Obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje3. Urjenje ali vadenje4. Ponavljanje5. Preverjanje
<p>Medpredmetne povezave z vsebinami:</p> <p>Matematika (računanje odstotkov)</p> <p>Slovenščina (pisanje zapiskov, ustvarjanje dramskega besedila, branje odlomkov)</p> <p>Sociologija (aktualizacija kratenja človekovih pravic v preteklosti na današnjih priemrih)</p> <p>Angleščina (posnetek iz uvodne motivacije je v angleškem jeziku, ki ni zahtevna in jo dijaki prvega letnika lahko razumejo)</p> <p>Geografija (učenci morajo poznati določene zemljepisne pojme: Rim, Atene, Sparta, Atika, Egipt)</p>
<p>Novi pojmi s pojasnilom:</p> <ul style="list-style-type: none">- suženj (brezpraven, nesvoboden človek, ki je v lasti svojega gospodarja)- osvobojenec (nekdanji suženj, ki mu je gospodar dal svobodo)- klient (pri starih Rimljanih meščan, ki ga kot svojo delovno silo varuje, ščiti patricij)

- patron (patricij, ki varuje, ščiti socialno nižje stoječo osebo)
- metojki (tujci)

Neznane besede:

- eksistenca (materialna osnova za življenje, za preživljanje → eksistenčna stiska)
- asimilacija (vključevanje v določeno okolje s prevzemanjem njegovih značilnosti, lastnosti)

Viri in literatura:

Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za prvi letnik gimnazije. Ljubljana: DZS. (2007)

Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2015). Zgodovina 1. Učbenik za prvi letnik gimnazije. Ljubljana: DZS. (2015/16)

Trškan, Danijela (2003). Sodobno pisno preverjanje in ocenjevanje znanja pri zgodovini s srednji šoli na izbranih temah 20. stoletja. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Joshel, Sadra R. in Murnaghan Sheila (2001). Women and slaves in Greco-Roman culture: differential equations. London: Routledge.

Bratož, Rajko (2007). Rimska zgodovina. Del 1. Od začetkov do nastopa cesarja Dioklecijana. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

Bratož, Rajko (2003). Grška zgodovina: kratek pregled s temeljnimi viri in izbrano literaturo. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

Yavetz, Zvi (1991). Slaves and Slavery in Ancient Rome. New Brunswick in London: Transaction Publishers.

SSKJ, dostopno na <http://bos.zrc-sazu.si/sski.html> (27. 12. 2015)

BBC (2009). Slavery in Rome, dostopno na https://www.youtube.com/results?search_query=roman+slavery (3. 1. 2016).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	DIJAK	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	Učiteljica pozdravi dijake: »Dober dan !« Učiteljica dijakom »Danes bomo spoznali novo učno temo, za začetek pa si bomo pogledali kratek posnetek. V zvezke zapišite asociacije.»	Dijaki odgovorijo:«Dober dan.« Dijaki poslušajo navodila.	Frontalna oblika Metoda razlage	
	Učiteljica dijakom predvaja kratek posnetek.	Dijaki spremljajo posnetek in si zapišejo asociacije v zvezke.	Frontalna oblika Metoda slikovne demonstracije Tehnika zapisovanja idej ali brainwriting	Računalnik, predvajalnik, zvočniki, projektor, videoposnetek
	Ob koncu posnetka učiteljica nagovori dijake : »Sedaj bomo po vrsti prebrali vaše asociacije.« Učiteljica spremlja predloge in jih zapisuje na tablo.	Dijaki poslušajo navodila. Dijaki berejo svoje predloge: suženjstvo, svoboda, pravice, nasilje, zatiranje, nehumanost ...	Frontalna oblika Metoda razlage Metoda grafičnih izdelkov	tabla

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Učiteljica napove naslov učne ure ter cilje: »Naslov današnje učne ure Spoštovanje pravic posameznika. V današnji učni uri bomo spoznali skupine, ki so imele omejene pravice. Na koncu učne ure bosta znali opisati suženjstvo v stari Grčiji, Egiptu, in Rimu; pojasniti pojme suženj, osvobojenec, klient, patron, metojek; navesti dela, za katera so uporabljali sužnje in primerjati položaj tujcev in beračev v Egiptu, Rimu in Grčiji. Znali boste tudi sodelovati v skupini, sestaviti dramski odlomek ter aktualizirati zgodovinsko dogajanje ter se vživeti v vlogo druge osebe.</p> <p>Učno snov boste spoznali preko razlage, razgovora in skupinskega dela.</p> <p>V zvezke si zapisujte oporne točke s ppt predstavitve, ker bo to tudi zapis učne snovi. Podrobnejšo razlago pa najdete v učbeniku.«</p>	<p>Dijaki si zapišejo naslov učne ure in poslušajo razlago.</p>	<p>Računalnik, projektor, ppt 1</p>
---	---	-------------------------------------

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Sužnji in osvobodenci (10 minut)</p>	<p>Kratka razlaga učiteljice: »Suženjstvo so poznale že kulture starega Vzhoda. Suženj je bil obravnavan kot stvar, s katero je lahko lastnik razpolagal neomejeno. Ljudje so postali sužnji, če so bili vojni ujetniki ali ugrabljeni. Prav tako so bili sužnji tudi otroci sužnjev. V primeru pa, da so se pretirano zadolžili so lahko sebe ali druge družinske</p>	<p>Učenci poslušajo razlago in si zapisujejo oporne točke v zvezke.</p>	<p>Frontal na oblika Metoda razlage</p>	<p>Ppt 2, LCD projektor, računalnik, platno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>člane prodali v suženjstvo.«</p> <p>Učiteljica preveri: »Ali vam je uspelo prepisati snov s ppt-ja?«</p>	<p>Učenci odgovorijo pritrdilno, ko jim uspe prepisati vse.</p>		
	<p>Učiteljica vpraša: »Za katera dela so lastniki uporabljali sužnje?«</p>	<p>Različni dijaki odgovorijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Delo na polju - Delo v rudnikih - Delo v kamnolomih - Vzgoja, šolstvo 	<p>Frontal na oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	
	<p>Učiteljica razlaga: »Tako je sužnje so izrabljali za delo v kmetijstvu, rudnikih, gospodinjstvih, bili pa so tudi intelektualni delavci, predvsem učitelji in zdravniki. Skrbeli pa so tudi za zabavo kot gladiatorji, akrobati, prostitutke, igralci, glasbeniki. Največ jih je bilo zaposlenih v kmetijstvu, najtežje razmere pa so imeli v rudnikih in kamnolomih, saj so redko dobili svobodo in so bili strogo nadzorovani.«</p> <p>Učiteljica vpraša: »Vam je uspelo vse prepisati? Ponovimo še enkrat, kje so delali sužnji.« Pokliče naključnega dijaka.</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago in si prepisujejo oporne točke v zvezke.</p> <p>Dijaki do konca prepišejo snov, izbrani dijak ponovi snov:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sužnji so delali v kmetijstvu, rudnikih, kamnolomih, gospodinjstvih. Opravljali pa so tudi intelektualna dela: učitelji in zdravniki. Poleg tega pa so morali tudi zabavati svoje lastnike: gladiatorji, prostitutke, glasbeniki. 	<p>Frontal na oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Frontal na oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Ppt 3, LCD projektor, računalnik, Platno</p> <p>Ppt 4(I)</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Učiteljica nadaljuje razlago: »Sedaj pa si bomo pogledali okvirno število sužnjev. Rimska država je imela 15–20 % prebivalstva sužnjev. Za Atiko pa nam učbenik prinaša podatek, da je bilo v enem gospodinjstvu okoli 20 sužnjev.«</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago in si jo zapisujejo v zvezke.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p>	<p>Računalnik LCD projektor Platno</p>
<p>Učiteljica vpraša: »Ali kdo zna izračunati odstotek sužnjev, če je bilo od 320 000 prebivalcev, 120 000 sužnjev?«</p> <p>Učiteljica odgovor zapiše na tablo.</p> <p>Učiteljica vpraša: »Kako pa mislite, da je bilo z imeni sužnjev?«</p> <p>Učiteljica odgovori: »V Rimu je bilo tako, da so v času zgodnje republike dobili sužnji ime po svojem gospodarju, navadno so združili ime gospodarja z besedo puer, ki poleg dečka pomeni tudi slugo. V času pozne republike, pa so uporabljali izraz servus.«</p> <p>Učiteljica vpraša: »Ste uspeli vse zapisati?«</p>	<p>Dijak se javi in pove rezultat: 37,5 %</p> <p>Dijaki se javijo in odgovorijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verjetno so imeli lastna imena. - Imen niso obdržali. - Sploh jih niso klicali po imenih. <p>Dijaki poslušajo odgovor in si snov zapišejo.</p> <p>Dijaki dokončajo zapis snovi.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razgovora Metoda grafičnih izdelkov</p>	<p>Tabla</p> <p>Ppt 4(II), Računalnik LCD projektor platno</p>
<p>Učiteljica razlaga: »Sužnji so tako v</p>		<p>Frontalna</p>	<p>Ppt 5, Računalnik</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>starem Rimu kot Grčiji lahko postali svobodni. V Atenah so imeli status tujcev, zato so morali plačevati davke ter niso imeli določenih privilegijev.</p> <p>V Rimu pa do 1.st. BC niso smeli sodelovati v legijah in v senatu. Ko jih je gospodar osvobodil je postal njihov patron, oni pa so bili njegovi klienti.«</p> <p>Učiteljica vpraša: »Ste uspeli vse zapisati?«</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago in si prepisujejo oporne točke v zvezke.</p> <p>Dijaki dokončajo zapis snovi.</p>	<p>oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>ik LCD projektor Platno</p> <p>Ppt 6 Računalnik LCD projektor Platno</p>
	<p>Učiteljica daje navodila: »Sedaj bomo prebrali odlomek iz Satirikona, ki opisuje položaj osvobodencev.«</p>	<p>Določeni dijak prebere odlomek iz učbenika.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda besedne demonstracije</p>	<p>Učbenik (Brodnik, Jernejčič in Zgaga, 2015, 220)</p>
	<p>Učiteljica razlaga: »Osvobodenci so živeli z določenimi omejitvami, njihovi otroci pa so se rodili kot rimski državljani, ki niso imeli omejitve. Če so znali gospodariti, so si lahko nakopičili premoženje, nekateri so presegli celo senatorje. Najbolj uspešni so bili cesarski osvobodenci, ki so bili večinoma izobraženi.«</p> <p>Učiteljica vpraša: »Ste uspeli vse zapisati?«</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago in si prepisujejo oporne točke v zvezke.</p> <p>Dijaki dokončajo zapis snovi.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Ppt 6, Računalnik LCD projektor platno</p>
<p>2. Tujci in berači (10 minut)</p>	<p>Kratka razlaga: »Tako kot sužnji in osvobodenci so imeli določene omejitve tudi berači in tujci. Ti so v Egipt so prihajali predvsem zaradi</p>		<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Ppt 7, Računalnik LCD projektor Platno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>naravnih razmer ali vojskovanja, tu pa so hitro asimilirali. Tujci so bili podrejen del družbe v Rimu.</p> <p>Tako je bilo tudi v Grčiji, kjer so tujci večinoma živeli v Atenah (10 %) in Pireju, Sparta jih je zavračala. Označeni pa so bili z izrazim metojki. Plačevali so višje in dodatne davke, niso se smeli poročati z državljani, morali pa so imeti atenskega poroka. Ukvarjali pa so se predvsem s trgovino, gospodarstvom, zdravstvom in filozofijo.«</p> <p>Učiteljica vpraša: »Ste uspeli vse zapisati?«</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago in si prepisujejo oporne točke v zvezke.</p> <p>Dijaki dokončajo zapis snovi.</p>		<p>Ppt 8, Računalnik LCD projektor Platno</p>
	<p>Učiteljica daje navodila: »V učbeniku na strani 221 si preberimo odlomek, ki govori o položaju izobčencev v Egiptu.«</p>	<p>Izbrani dijak prebere odlomek.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda besedne demonstracije</p>	<p>Učbenik (Brodnik, Jernejčič in Zgaga, 2015, 221)</p>
	<p>Učiteljica razlaga: »Kot ste slišali so bili tudi berači nizko v družbi. Za Egipt ne obstaja veliko podatkov, v Grčiji in Rimu pa so imeli zanje določeno podporo. Grki so se sklicevali predvsem na gostoljubje, kar je bil znak socialnega statusa, ko je pri njih bival popotnik pa so bili odgovorni za njegovo varnost. Tudi v Rimu je bilo veliko brezdomcev,</p>	<p>Dijaki poslušajo razlago in si prepisujejo oporne točke v zvezke.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda razlage</p>	<p>Ppt 9, Računalnik LCD projektor platno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>v času Trajana je kar 1/3 ljudi živela od brezplačnega žita.«</p> <p>Učiteljica vpraša: »Ste uspeli vse zapisati?«</p>	Dijaki dokončajo zapis snovi.		
<p style="text-align: center;">3. Avtentična naloga (10 minut)</p>	<p>Učiteljica daje navodila: »Sedaj smo pregledali glavne podatke o posameznih skupinah ljudi, ki so imeli drugačne pravice kot večina prebivalcev. Sami se boste podrobneje poglobili v odnos do sužnjev s pomočjo učbenika in virov, ki jih ta prinaša. Dobili boste delovni list z navodili, za reševanje pa boste imeli 20 minut časa. Nalogo boste opravljali v skupinah, v katere pa se boste razporedili glede na izžrebane lističe.«</p> <p>Učiteljica hodi po razredu z lističi: »Vsak od vas naj izbere en listek. Razporedite se v skupine glede na znak na listku.«</p> <p>Skupinam razdeli učno-delovne delovne liste.</p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p> <p>Vsak dijak izvleče listek in se razporedi v skupino glede znak na listku.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Ppt 10</p> <p>LCD projektor</p> <p>Platno</p> <p>Računalnik</p>
	<p>Učiteljica hodi po razredu in nadzoruje delo ter nivo glasnosti in dijakom pomaga pri delu.</p>	Dijaki izdelujejo izdelke.	<p>Skupinska oblika</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri</p> <p>Metoda izkustvenega učenja</p>	<p>Učbenik (Brodnik, Jernejčič in Zgaga, 2015, 218, 219),</p> <p>Učno-delovni list</p>
	<p>Učiteljica daje navodila: »Čas se je iztekkel, zato</p>	Dijaki poslušajo navodila	Frontalna	

	mi oddajte svoje izdelke. Na e-učilnici bom objavila izdelke vseh skupin. Nato pa boste lahko izglasovali, kateri odlomek bomo uprizorili.«		oblika Metoda razlage	
--	---	--	------------------------------	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 minut	Navodila učiteljice: »Sedaj bomo ponovili snov celotne učne ure. Razdelila vam bom delovne liste, za reševanje boste imeli 5 minut časa, nato pa bomo rešitve skupaj preverili.«	Učenci poslušajo navodila	Frontalna oblika Metoda razlage	
	Učiteljica spremlja potek reševanja preverjalnega lista.	Učenci rešujejo preverjalni list.	Individualna učna oblika	Preverjalni list
	Navodila učiteljice: »Sedaj ste večinoma rešili preverjalni list. Vsak bo prebral rešitve ene naloge. Začeli bomo v zadnji klopi.«	Učenci poslušajo navodila	Frontalna oblika Metoda razgovora	
	Učitelj pokliče učenca, poslušá odgovor in napačne odgovore popravi.	Učenci po vrsti preberejo rešitve.	Frontalna oblika Metoda razgovora	Preverjalni list – rešitve Ppt 11–19
	Učiteljica vpraša: »Koliko točk ste dosegli na preverjanju?«	Učenci odgovorijo: - 17, 16, 13, 10 ...	Frontalna oblika Metoda razgovora	Preverjalni list – rešitve
	Učiteljica pravi: »Na preverjanju se je pokazalo, da znate opisati suženjstvo v stari Grčiji, Egiptu, in Rimu; pojasniti pojme suženj,		Frontalna oblika Metoda razlage	

<p>osvobojenec, klient, patron, metojek; navesti dela, za katera so uporabljali sužnje in primerjati položaj tujcev in beračev v Egiptu, Rimu in Grčiji. Želim vam uspešen dan, ne pozabite prebrati odlomkov, ki ste jih napisali ter glasujte za najljubšega. V e-učilnici pa oddajte tudi domačo nalogo na koncu preverjanja.«</p> <p>Učiteljica se poslovila: »Želim vam uspešen dan še naprej. Nasvidenje.«</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci odzdravijo.</p>		
--	--	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjen učno-delovni list.
2. Izpolnjen učno-delovni list.
3. Neizpolnjen preverjalni list.
4. Izpolnjen preverjalni list.
5. PowerPoint predstavitev, ki je tudi zapis učne snovi.

1. Neizpolnjen učno-delovni list.

Predvolilno soočenje o sužnjih

Vživite se v vlogo scenarista ter v V učbeniku preberite 6 virov, ki se nahajajo na strani 218 in 219. Poskušajte oblikovati kratko predvolilno soočenje o suženjstvu, na katerem prisostvujejo Aristotel, jurist Gaj, Kato, Seneka in apostol Pavel. Vključite tudi osebo, ki bo vodila soočenje mnenj. Dolžina prizora naj bo okrog 1 minute.

2. Izpolnjen učno-delovni list.

Predvolilno soočenje o sužnjih

V učbeniku preberite 6 virov, ki se nahajajo na strani 218 in 219. Poskušajte oblikovati kratko predvolilno soočenje, na katerem prisostvujejo Aristotel, jurist Gaj, Kato, Seneka in apostol Pavel. Določite tudi osebo, ki bo vodila soočenje mnenj. Dolžina prizora naj bo okrog 1 minute.

Voditelj: Dragi državljani, drage državljanke ponovno smo se zbrali na trgu, da prisluhnemo predvolilnemu soočenju, tokrat bomo namenili posebno pozornost pereči temi, suženjstvu. Pa bi najprej pozval Aristotela.

Aristotel: Jaz bi rad zbranim najprej razjasnil eno dejstvo, suženj je za gospodarja posest, prav tako kot je to njegova hiša ali pa orodje. Edino ta razlika je, da orodje nima duše, suženj jo pa ima.

Gaj: Replika, Replika! Tudi jaz se strinjam z Aristotelom, suženj je nedvomno v oblasti gospodarja. Ampak da smo si na jasnem, menim, da bi morali gospodarji odgovarjati tudi za umor lastnih sužnjev, ne samo za umor tujih.

Seneka: Bravo Gaj, bravo! Vsaj nekdo, ki celo misli, da so sužnji ljudje. Saj ne morem verjeti, kam je današnja civilizacija zašla! Jaz vam nekaj povem, pa me označite za svobodnjaka ali pa norca, kakor vam ljubše, ampak sužnji so prav tako ljudje. Ti Kato, ki se posmihaš, suženj živi pod isitn nebom, enako diha, enako živi, enako umira, kakor ti!

Voditelj: Dobro dobro Seneka pomirite se, nismo v taberni! Izvolite Katon.

Katon: Ampak dragi moji nek red pa mora biti. Saj se čisto strinjam, da moramo biti malo bolj popustljivi. Sam sem jim pustil spati malo dlje, pa moškimi sem pustil, da se malo pozabavajo z ženskami ... ampak to je dovolj. Ali se ne spomnite več, kako so zločinsko ubili Macedo! Zato jaz pravim, da gospodar naj kaznuje svoje sužnje, če je treba tudi s smrtjo, pa še družina naj ga gleda, da bo bolj vzgojno.

Voditelj: Seneka vidim, da nekam zmajujete z glavo.

Seneka: Samo še to bom rekel: Z ljudmi je treba delati tako, kot bi sami želeli, da bi delali z vami.

Voditelj: Katon prosim če prenehate s porogljivim smehom. Kaj pa vi Pavel, tako tihi ste že ves čas.

Apostol Pavel: Jaz bom rekel samo to, da morajo sužnji ubogati zemeljske gospodarje, pa ne samo zato, da bi jim ugajali, to morajo delati iz srca. Gospodarji pa naj bodo pravični in pošteni, zavedajo pa naj se, da imajo tudi oni gospodarja v nebesih.

3. Neizpolnjen preverjalni list.

PREVERJANJE ZNANJA: Spoštovanje pravic posameznika

Ime in priimek:

Datum:

Število vseh točk: 17

Število doseženih točk:

1. naloga: Na vprašanja odgovorite s kratkimi odgovori. (3 točke)

- Kdo je lahko padel v sužnost? Navedi vsaj štiri.

- Kako so imenovali ljudi iz obmejnih pokrajin?

2. naloga: Obkrožite pravilno trditev. (1 točka)

- a) Leta 430 BC je v Atiki živel 320 000 ljudi, med njimi je bilo 120 000 sužnjev.
b) Leta 430 BC je v Atiki živel 320 000 ljudi, med njimi je bilo 90 000 sužnjev.
c) Leta 430 BC je v Atiki živel 320 000 ljudi, med njimi je bilo 130 000 sužnjev.
d) Leta 430 BC je v Atiki živel 320 000 ljudi, med njimi je bilo 115 000 sužnjev.

3. naloga: Obkrožite pravilno trditev in odgovorite na zastavljeno vprašanje. (1 točka)

- a) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 5 milijonov sužnjev.
b) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 15 milijonov sužnjev.
c) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 10 milijonov sužnjev.
d) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 20 milijonov sužnjev.

4. naloga: Opišite, kje so sužnji delali, in pojasnite, kje so bile razmere najslabše. (3 točke)

5. naloga: Primerjajte, kako so sužnji dobili ime na začetku in na koncu republike. (2 točki)

6. naloga: Napiši, ali trditev drži ali ne, nepravilne trditve popravi. (4 točke)

- Sužnje so v rimski družbi lahko osvobodili, v grški pa to ni bilo mogoče.

- Osvobojeni sužnji do 1. stoletja BC niso smeli služiti v legijah in se potegovati za viteški ali senatorski položaj.

- Otroci osvobojenec so bili rimski državljani z omejitvami.

- Odnos med sužnjem in gospodarjem se je spremenil v razmerje med klientom in patronom.

- Najuspešnejši so bili osvobojenec veleposestnikov, ki so bili izobraženi in so lahko gmotno presegli senatorje.

7. naloga: med seboj povežite ustrezne pojme. (3 točke)

Tujci v Egiptu

- Tujci so se imenovali metojki.

Tujci v Grčiji

- Tujci so bili podrejen del družbe.

Tujci v Rimu

- Priselitev zaradi slabih naravnih razmer in osvajalnih teženj.
- Priseljencev je bilo malo in so se hitro asimilirali, o etničnem razlikovanju ni veliko dokazov.
- Poroke med tujci in državljani niso bile dovoljene, tujci so morali imeti svojega poroka.

8. naloga: Kakšen je bil odnos do beračev v stari Grčiji? (2 točki)

DOMAČA NALOGA

Pri učni uri smo govorili o spoštovanju pravic posameznikov v času pred in v antiki. Omenjali smo ravnanje s sužnji, osvobodenci tujci in berači. V krajšem eseju (300 besed) razmislite, kako so spoštovane pravice posameznikov danes. Ali menite, da tudi v današnjem času obstaja suženjstvo? Opredelite se tudi do odnosa do tujcev ter beračev. Ali imamo ljudje vedno enak odnos do teh skupin?

4. izpolnjen preverjalni list.

PREVERJANJE ZNANJA: Spoštovanje pravic posameznika

1. naloga: Na vprašanja odgovorite s kratkimi odgovori. (3 točke)

- Kdo je lahko padel v sužnost? Navedi vsaj štiri.

Vojni ujetniki , ugrabljeni, zadolženci, otroci sužnjev

(Vsak odgovor je vreden 0,5 točke, dijak mora navesti vsaj 4 različne odgovore.)

- Kako so imenovali ljudi iz obmejnih pokrajin?

Barbari

(Odgovor je vreden 1 točko)

2. naloga: Obkrožite pravilno trditev. (1 točka)

- a) Po ocenah je okoli leta 430 BC v Atiki živel 320 000 ljudi, med njimi je bilo 120 000 sužnjev.
- b) Po ocenah je okoli leta 430 BC v Atiki živel 320 000 ljudi, med njimi je bilo 90 000 sužnjev.
- c) Po ocenah je okoli leta 430 BC v Atiki živel 320 000 ljudi, med njimi je bilo 130 000 sužnjev.
- d) Po ocenah je okoli leta 430 BC v Atiki živel 320 000 ljudi, med njimi je bilo 115 000 sužnjev.

3. naloga: Obkrožite pravilno trditev in odgovorite na zastavljeno vprašanje. (1 točka)

- a) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 5 milijonov sužnjev.
- b) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 15 milijonov sužnjev.
- c) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 10 milijonov sužnjev.
- d) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 20 milijonov sužnjev.

4. naloga: Opišite, kje so sužnji delali (vsaj štiri navedbe), in pojasnite, kje so bile razmere najslabše. (3 točke)

Sužnji so opravljali svoje delo v kamnolomih, rudnikih in kmetijstvu, kjer so bile razmere najslabše, saj so jih strogo nadzirali in niso imeli veliko možnosti osvoboditve.

Opravljali so tudi intelektualne poklice, ter skrbeli za gospodinjstva in zabavo.

(Dijak mora navesti vsaj 4 delavna mesta sužnjev, vsako delovno mesto prinese 0,5 točke, 0,5 točke je vredna navedba najslabšega delovnega mesta, 0,5 točke pa pojasnilo zakaj.)

5. naloga: Primerjajte, kako so sužnji dobili ime na začetku in na koncu republike. (2 točki)

Sužnji niso imeli pravice do lastnega imena. V dobi zgodnje republike so jih poimenovali po lastniku, v pozni republiki pa so jih nazivali z izrazom servus.

(Za razlago opisa poimenovanja v zgodnji republiki dijak prejme 1 točko, prav tako dobi eno točko za izraz servus.)

6. naloga: Napišite, ali trditev drži ali ne, nepravilne trditve popravi. (4 točke)

(Dijak dobi za vsak pravilen DA oz. NE dobi 0.5 točke. Pri napačnih trditvah pa še 0.5 točke za popravo.)

- Sužnje so v rimski družbi lahko osvobodili, v grški pa to ni bilo mogoče. **NE**
Sužnje je bilo mogoče osvoboditi tako v grški kot v rimski družbi.
- Osvobojeni sužnji do 1. stoletja BC niso smeli služiti v legijah in se potegovati za viteški ali senatorski položaj. **DA**
- Otroci osvobojenec so bili rimski državljani z omejitvami. **NE**
Otroci osvobojenec so bili rimski državljani brez omejitev.
- Odnos med sužnjem in gospodarjem se je spremenil v razmerje med klientom in patronom. **DA**
- Najuspešnejši so bili osvobojenci veleposestnikov, ki so bili izobraženi in so lahko gmotno presegli senatorje. **NE**
Najuspešnejši so bili cesarski osvobojenci, ki so bili izobraženi in so lahko gmotno presegli senatorje.

7. naloga: med seboj povežite ustrezne pojme. (3 točke)

Za vsako pravilno povezavo dijak dobi 0.5 točke

Tujci v Egiptu (A)	(B) Tujci so se imenovali metojki
Tujci v Grčiji (B)	(A) Priselitev zaradi slabih naravnih razmer in osvajalnih teženj
Tujci v Rimu (C)	(C) , (B) Tujci so bili podrejen del družbe.

	(A) Priseljencev je bilo malo in so se hitro asimilirali, o etničnem razlikovanju ni veliko dokazov.
	(B) Poroke med tujci in državljani niso bile dovoljene, tujci so morali imeti svojega poroka.

8. naloga: Kakšen je bil odnos do beračev v stari Grčiji? (2 točki)

Grki so bili **gostoljubni**, saj je veljalo, da so se prikupili bogu Zeusu, če so prišleke pogostili, prav tako pa so morali skrbeti za njihovo **varnost**.

(Dijak dobi točki za omembo gostoljubnosti : 1 točka ter varnosti: 1 točka.)

DOMAČA NALOGA

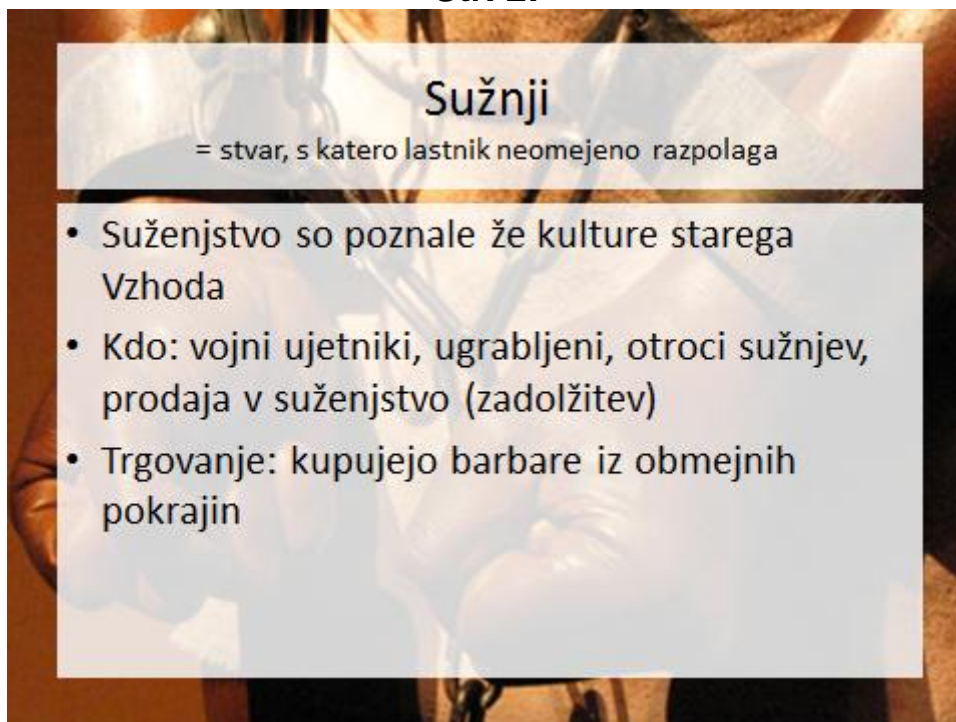
Pri učni uri smo govorili o spoštovanju pravic posameznikov v času pred in v antiki. Omenjali smo ravnanje s sužnji, osvobodenci tujci in berači. V krajšem eseju (300 besed) razmislite, kako so spoštovane pravice posameznikov danes. Ali menite, da tudi v današnjem času obstaja suženjstvo? Opredelite se tudi do odnosa do tujcev ter beračev. Ali imamo ljudje vedno enak odnos do teh skupin?

5. PowerPoint predstavitev, ki je tudi zapis učne snovi.

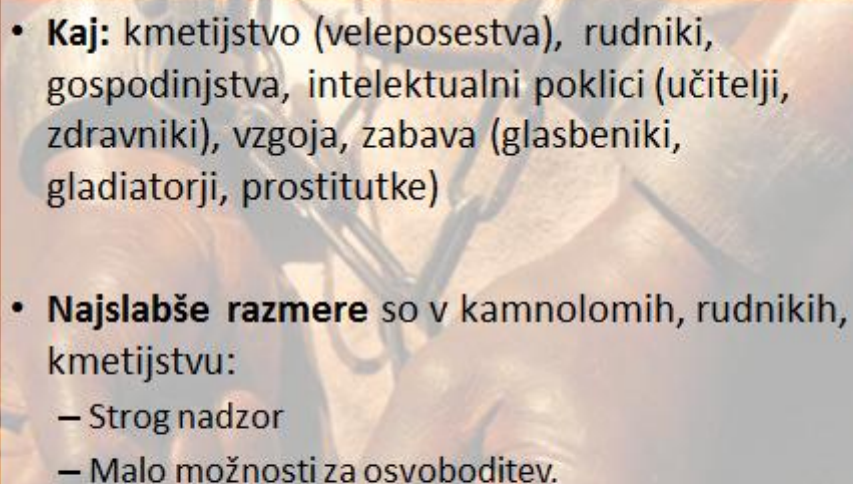
Str. 1:

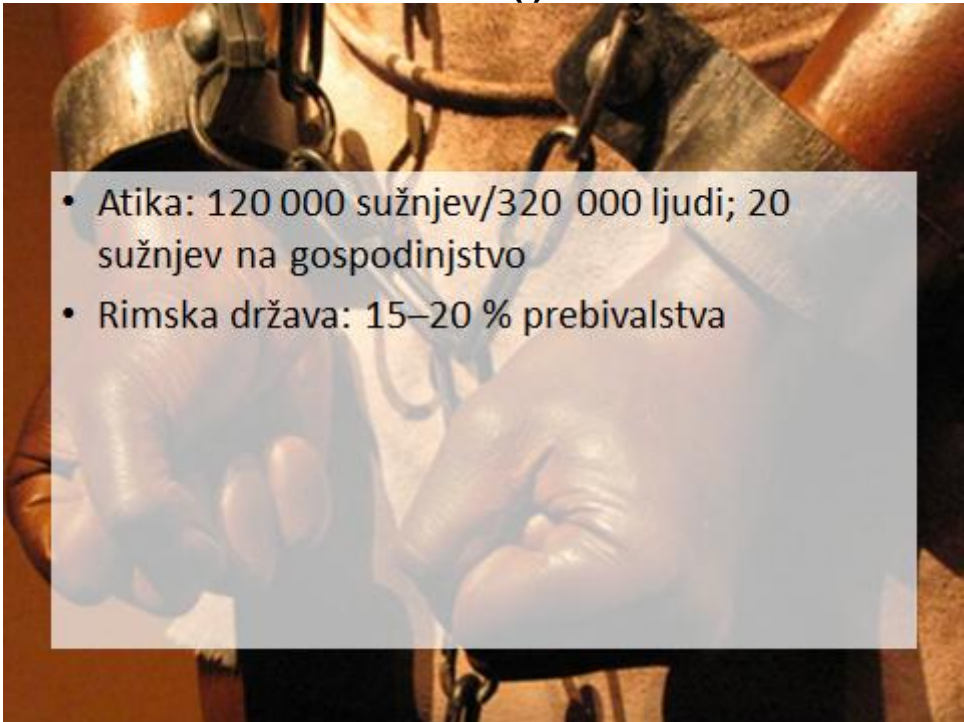
Str. 2:

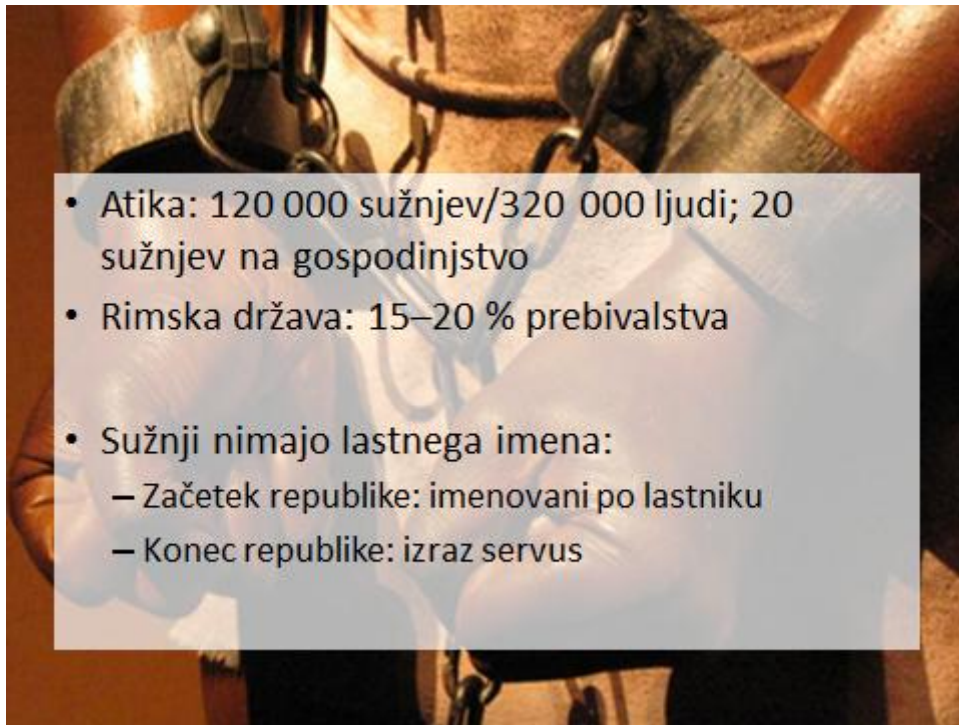
Str. 3:

-
- A background image showing a pair of hands in dark, worn leather gloves, bound together with heavy metal chains. The scene is dimly lit, suggesting a prison or a place of confinement.
- **Kaj:** kmetijstvo (veleposestva), rudniki, gospodinjstva, intelektualni poklici (učitelji, zdravniki), vzgoja, zabava (glasbeniki, gladiatorji, prostitutke)
 - **Najslabše razmere** so v kamnolomih, rudnikih, kmetijstvu:
 - Strog nadzor
 - Malo možnosti za osvoboditev.

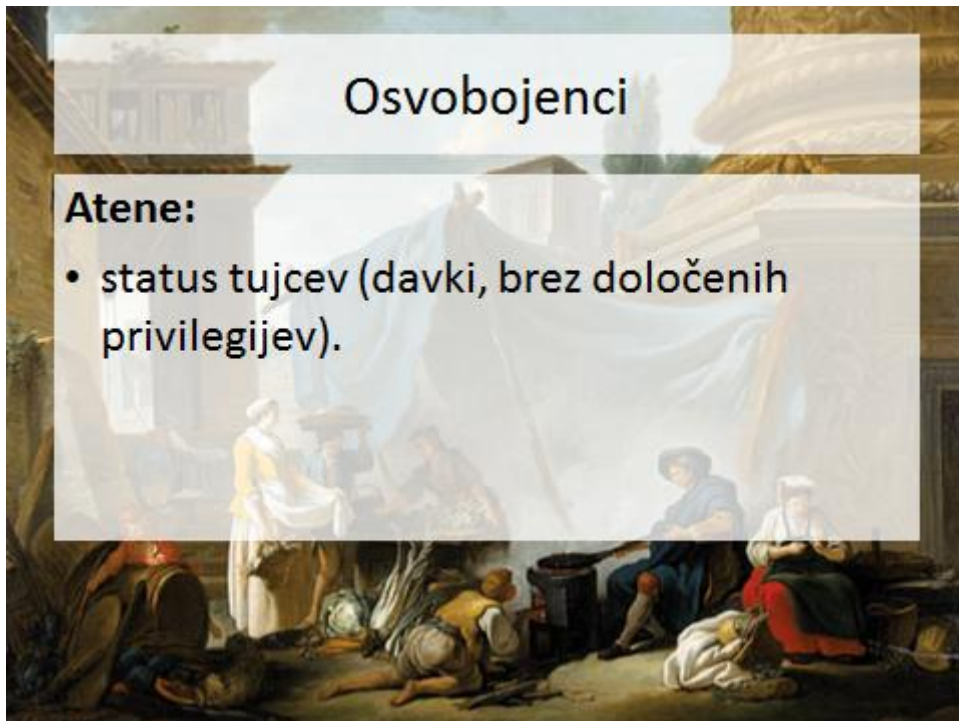
Str. 4 (I):

-
- A background image showing a pair of hands in dark, worn leather gloves, bound together with heavy metal chains. The scene is dimly lit, suggesting a prison or a place of confinement.
- Atika: 120 000 sužnjev/320 000 ljudi; 20 sužnjev na gospodinjstvo
 - Rimska država: 15–20 % prebivalstva

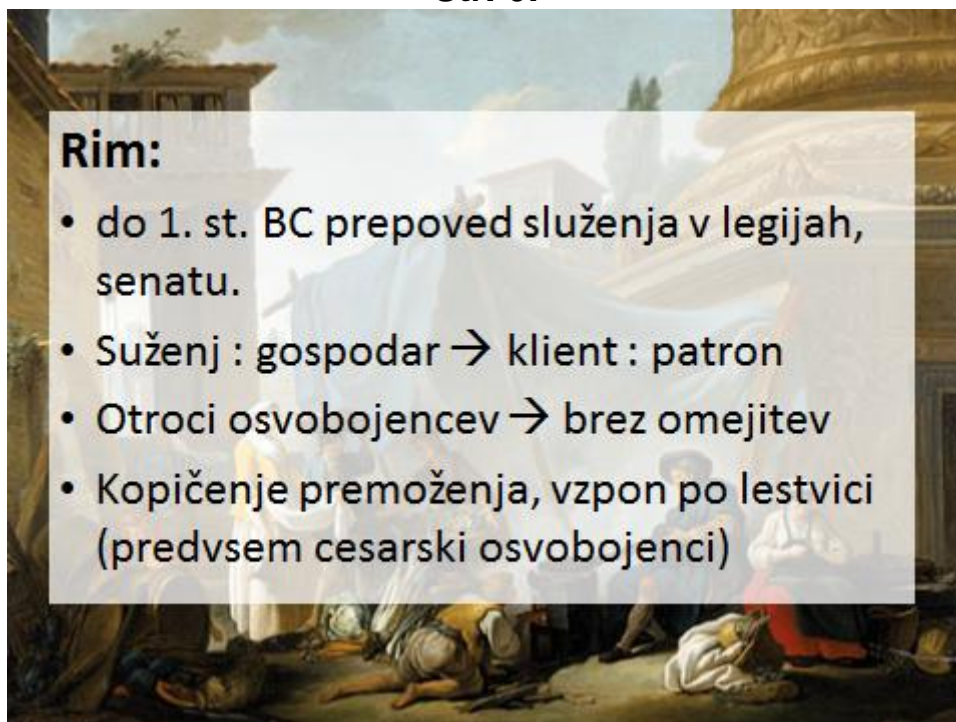
Str. 4(II):

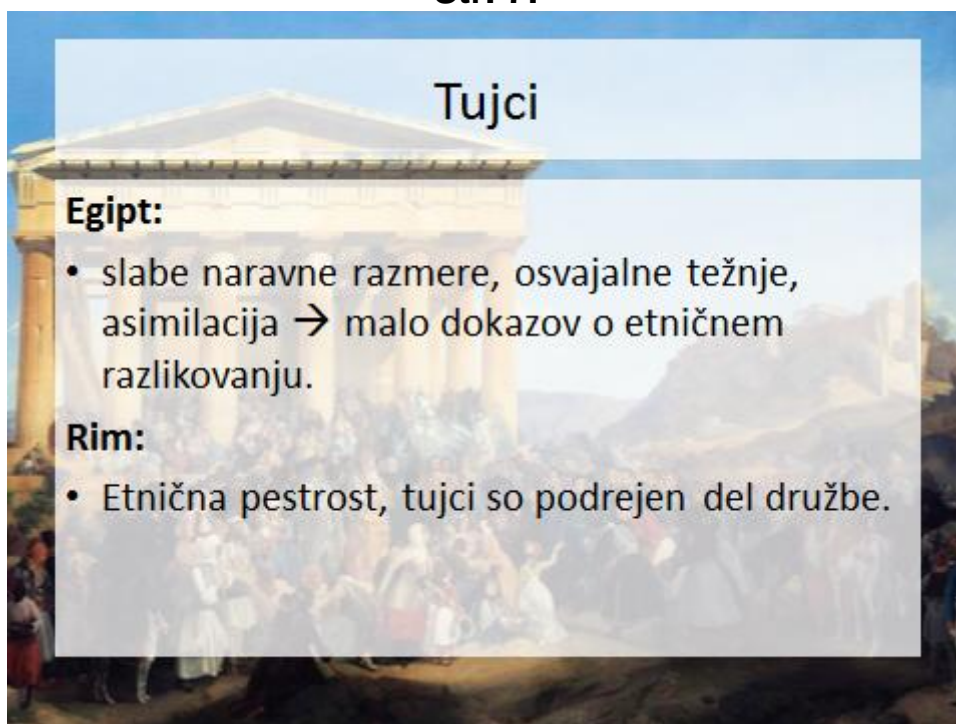
Str. 5:

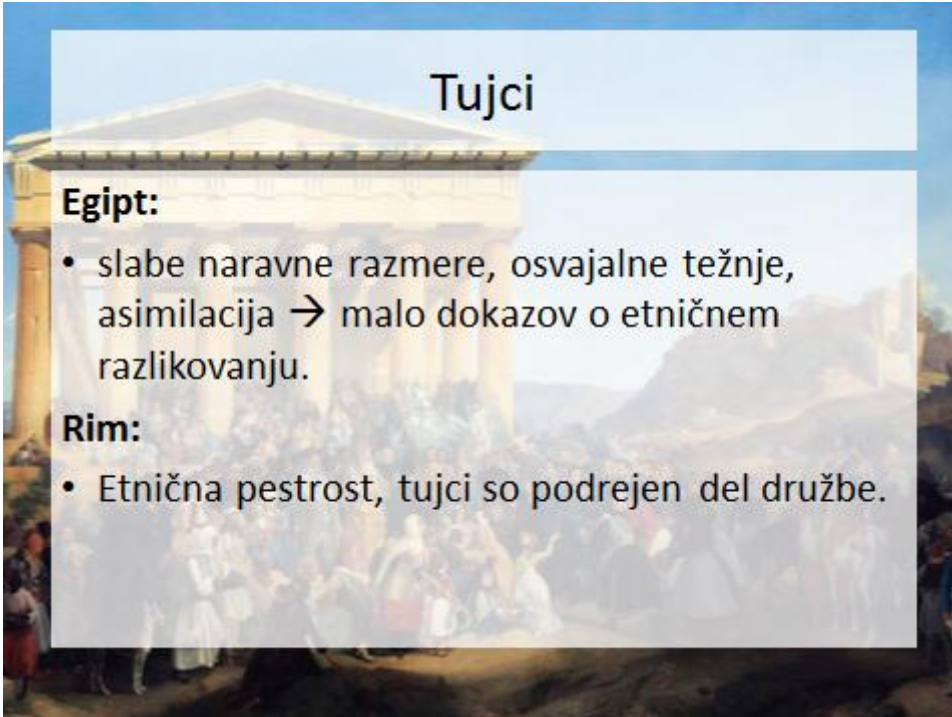
Str. 6:

Str. 7:

Str. 8:

Tujci

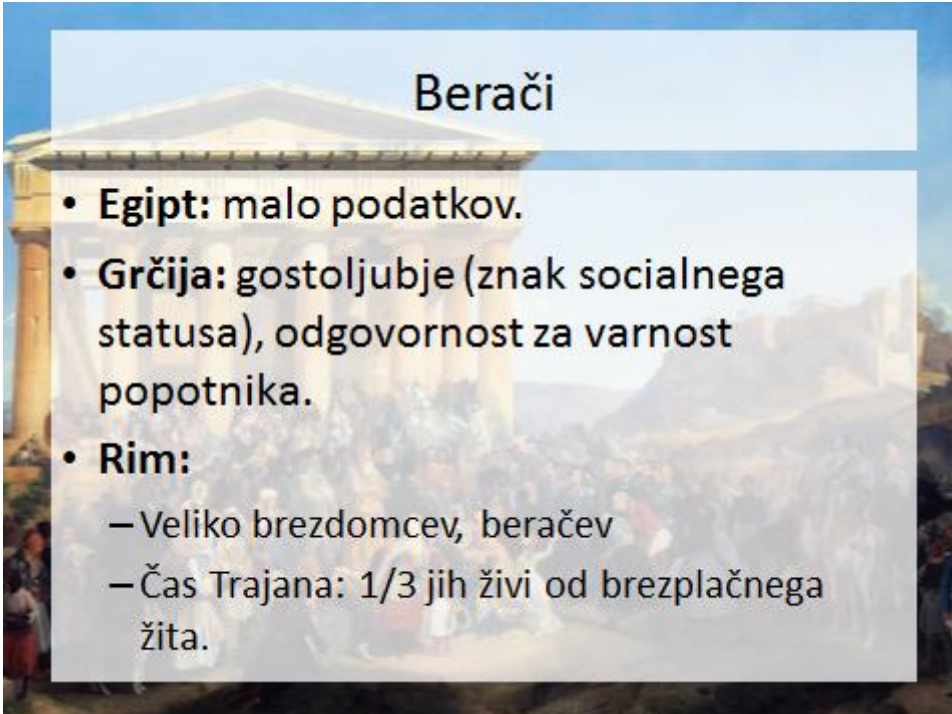
Egipt:

- slabe naravne razmere, osvajalne težnje, asimilacija → malo dokazov o etničnem razlikovanju.

Rim:

- Etnična pestrost, tujci so podrejen del družbe.

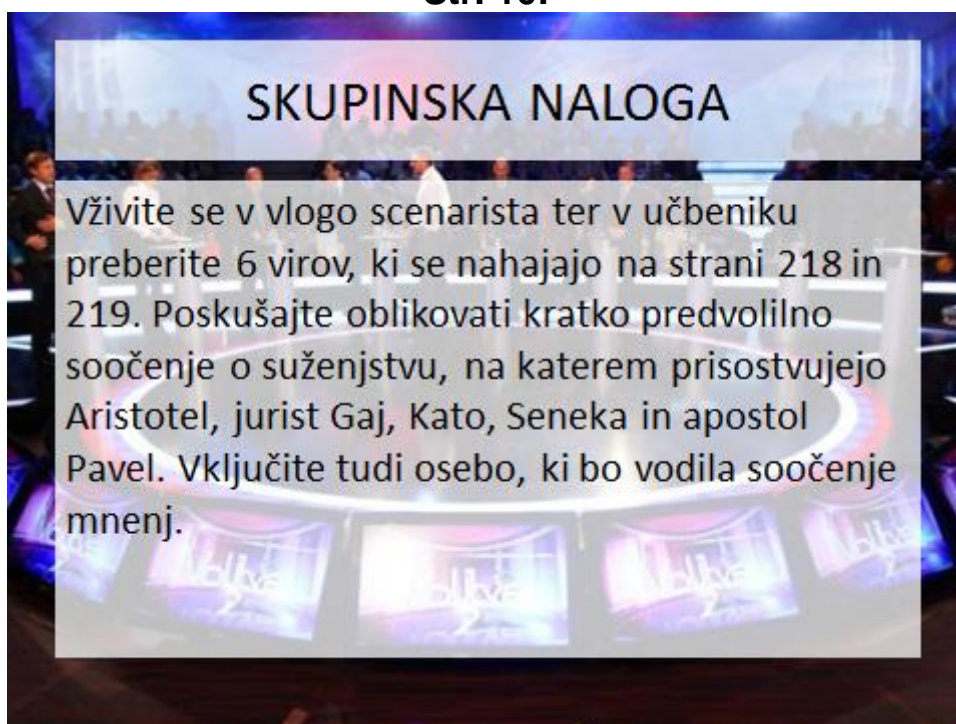
Str. 9

Berači

- **Egipt:** malo podatkov.
- **Grčija:** gostoljubje (znak socialnega statusa), odgovornost za varnost popotnika.
- **Rim:**
 - Veliko brezdomcev, beračev
 - Čas Trajana: 1/3 jih živi od brezplačnega žita.

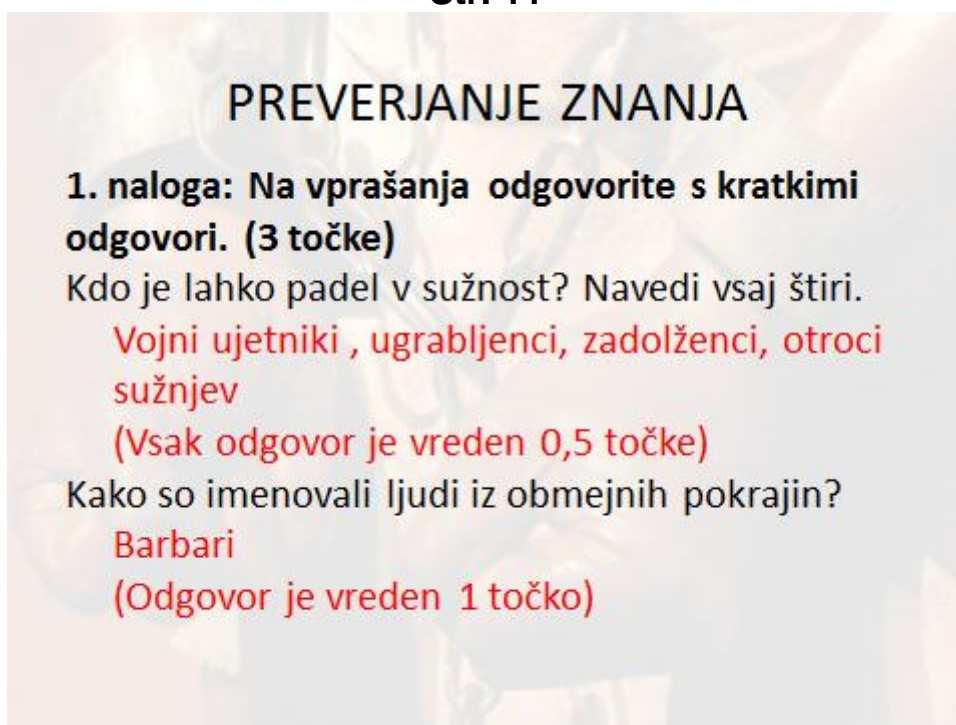
Str. 10:

SKUPINSKA NALOGA

Vživite se v vlogo scenarista ter v učbeniku preberite 6 virov, ki se nahajajo na strani 218 in 219. Poskušajte oblikovati kratko predvolilno soočenje o suženjstvu, na katerem prisostvujejo Aristotel, jurist Gaj, Kato, Seneka in apostol Pavel. Vključite tudi osebo, ki bo vodila soočenje mnenj.

Str. 11

PREVERJANJE ZNANJA

1. naloga: Na vprašanja odgovorite s kratkimi odgovori. (3 točke)
Kdo je lahko padel v sužnost? Navedi vsaj štiri.
Vojni ujetniki , ugrabljenici, zadolženci, otroci sužnjevi
(Vsak odgovor je vreden 0,5 točke)

Kako so imenovali ljudi iz obmejnih pokrajin?
Barbari
(Odgovor je vreden 1 točko)

Str. 12:

PREVERJANJE ZNANJA

2. naloga: Obkrožite pravilno trditev. (1 točka)

Pravilen odgovor:

A) Po ocenah je okoli leta 430 BC v Atiki živelo 320 000 ljudi, med njimi je bilo 120 000 sužnjev.

Str. 13:

PREVERJANJE ZNANJA

3. naloga: Obkrožite pravilno trditev in odgovorite na zastavljeno vprašanje. (1 točka)

Pravilen odgovor:

C) V zgodnji rimski dobi je bilo v rimski državi približno 10 milijonov sužnjev.

Str. 14:

PREVERJANJE ZNANJA

4. naloga: Opišite, kje so sužnji delali (vsaj štiri navedbe), in pojasnite, kje so bile razmere najslabše. (3 točke)

Sužnji so opravljali svoje delo v **kamnolomih, rudnikih in kmetijstvu**, kjer so bile razmere najslabše, saj so jih strogo nadzirali in niso imeli veliko možnosti osvoboditve.

Opravljali so tudi **intelektualne poklice**, ter skrbeli za **gospodinjstva in zabavo**.

(Vsako delovno mesto prinese 0,5 točke, 0,5 točke je vredna navedba najslabšega delovnega mesta, 0,5 točke pa pojasnilo zakaj.)

Str. 15:

PREVERJANJE ZNANJA

5. naloga: Primerjajte, kako so sužnji dobili ime na začetku in na koncu republike. (2 točki)

Sužnji niso imeli pravice do lastnega imena. V dobi zgodnje republike so jih poimenovali **po lastniku** (1 točka), v pozni republiki pa so jih nazivali z izrazom **servus** (1 točka).

Str. 16:

6. naloga: Napišite, ali trditev drži ali ne, nepravilne trditve popravi. (4 točke)

(Dijak dobi za vsak pravilen DA oz. NE dobi 0.5 točke. Pri napačnih trditvah pa še 0.5 točke za popravo.)

- Sužnje so v rimski družbi lahko osvobodili, v grški pa to ni bilo mogoče. **NE**
Sužnje je bilo mogoče osvoboditi tako v grški kot v rimski družbi.
- Osvobojeni sužnji do 1. stoletja BC niso smeli služiti v legijah in se potegovati za viteški ali senatorski položaj. **DA**

Str. 17:

Otroci osvobojenecv so bili rimski državljani z omejitvami. **NE**

Otroci osvobojenecv so bili rimski državljani brez omejitev.

Odnos med sužnjem in gospodarjem se je spremenil v razmerje med klientom in patronom. **DA**

Najuspešnejši so bili osvobojenci veleposestnikov, ki so bili izobraženi in so lahko gmotno presegli senatorje. **NE**

Najuspešnejši so bili cesarski osvobojenci, ki so bili izobraženi in so lahko gmotno presegli senatorje.

Str. 18:

7. naloga: med seboj povežite ustrezne pojme. (3 točke)
Za vsako pravilno povezavo dijak dobi 0.5 točke

Tujci v Egiptu (a)	(B)
Tujci v Grčiji (b)	(A)
Tujci v Rimu (c)	(C), (B)
	(A)
	(B)

Str. 19:

8. naloga: Kakšen je bil odnos do beračev v stari Grčiji? (2 točki)

Grki so bili **gostoljubni**, saj je veljalo, da so se prikupili bogu Zeusu, če so prišleke pogostili, prav tako pa so morali skrbeti za njihovo **varnost**.

(Dijak dobi točki za omembo gostoljubnosti : 1 točka ter varnosti: 1 točka.)

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

Moški in ženske v stari Grčiji in Rimu

DATUM: 7. 1. 2016

IME IN PRIIMEK: Tina Godina

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 1.
Datum: 7. 1. 2016
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- <u>tema iz učnega načrta:</u> Prazgodovina in stari vek – Zgodovina vsakdanjega življenja- <u>tema iz učbenika:</u> Zgodovina vsakdanjega življenja
Učna enota – naslov učne ure: Moški in ženske v stari Grčiji in Rimu
Učne oblike: frontalna oblika, individualno delo
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije, metoda besedne demonstracije, metoda dela s pisnimi viri, metoda grafičnih izdelkov
Učne tehnike: brainwriting
UČNI CILJI: <p>I. <u>Cilji iz učnega načrta:</u> »Dijaki/-nje:</p> <ul style="list-style-type: none">- opišejo položaj in vlogo žensk in moških v različnih obdobjih pri izbranih civilizacijah starega sveta;- sklepajo o pojmovanju izraza človekove pravice v starem veku ter raziščejo, koliko so bile v tem času spoštovane človekove pravice;- oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;- razvijajo odgovoren in pozitiven odnos do ohranjanja kulturne dediščine kultur starega veka;- spoznajo odnos do spoštovanja človekovih pravic v starem veku.« (Učni načrt gimnazija, zgodovina, str. 18) <p>J. <u>Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</u></p> <p><i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- naštetih lastnosti moškega v stari Grčiji,- opisati delovni dan moškega v Grčiji,- opisati pravice in opravila ženske v stari Grčiji,- opisati delovni dan moškega v starem Rimu- primerjati dejavnosti in pravice moškega v obeh državah,- naštetih in opisati pravice ženske v Rimu in jih primerjati z žensko v Grčiji,- razložiti pojme, kot so pater familias, atrium, manus, simpozij,- ovrednotiti položaj ženske v današnji družbi <p><i>Funkcionalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- izdelati zapis učne snovi,- aktivno sodelovati pri pouku in odgovarjati na vprašanja,- uporabljati učbenik kot učni vir,- uporabljati slike in besedila kot učni vir,- upoštevati navodila,

- uporabiti in analizirati ustrezno slikovno gradivo,
- rešiti list s preverjalnimi nalogami,
- pravilno oceniti in točkovati svoje rešitve pri preverjalnih nalogah.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- kazati ustrezen odnos do preteklosti,
- spoštovati sošolce in učiteljico,
- razvijati pozitiven odnos do raznolikosti spolov,
- pokazati določene vrednote, kot so kritičnost, objektivnost.

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik: Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 200–202; list s preverjalnimi nalogami, PPT predstavitev
- **učni pripomočki:** projekcijsko platno, LCD projektor

Didaktične etape učnega procesa: uvajanje, obravnavanje nove učne snovi, preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- Slovenščina: preko odgovarjanja učenci urijo funkcionalno pismenost in jezik razgovora, zapisovanje učne snovi.
- Sociologija: preko spoznavanja družbenega položaja moških in žensk ugotavljajo njihove dolžnosti in pravice ter jih postavijo v določeno hierarhijo.
- Likovna umetnost: preko fotografije vaze ugotavljajo, kako so Grki upodabljali posamezne sloje v lončarstvu.
- Tuj jezik (latinščina): preko raznih pojmov v latinščini spoznavajo njihov širši pomen v takratni grški in rimski družbi.

Novi pojmi s pojasnilom:

- Simpoziji – nočna popivanja v stari Grčiji, kjer so se moški pogovarjali, poslušali glasbo in se zabavali
- Pater familias – oče družine v starem Rimu
- Manus – moževa oblast nad ženo v starem Rimu
- Atrium – centralni prostor okoli hiše v starem Rimu

Viri in literatura:

- *Ancient greek woman.* <http://www.pd4pic.com/ancient-greek-clothing-dress-robe-woman.html> (Dostop: december 2015).
- *Ancient greek clothes, beauty, hairstyles and hygiene.* <http://factsanddetails.com/world/cat56/sub367/item2020.html> (Dostop: december 2015).
- Berzelak, Stane. (2002). *Stare dobe. Zgodovina za 1. letnik gimnazij.* Ljubljana: Modrijan.
- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko. (2009). *Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije.* Ljubljana: DZS.
- Brodnik, Vilma; Jernejčič, A. Robert; Radonjič, Zoran; Urankar – Dornik, Tjaša. (1998). *Zgodovina 1. Učbenik za prvi letnik gimnazije.* Ljubljana: DZS.
- *Daily Life.* http://www.penn.museum/sites/greek_world/index.html (Dostop:

december 2015).

- Jerič, Tjaša. (2015). *Ženska v antični Grčiji in Rimu*. Magistrsko delo, Filozofska Fakulteta UM.
- *Greek Lady*. <http://world4.eu/greek-lady-ancient-greece-costumes/> (Dostop: januar 2016).
- *Greek Symposium*. <http://ericgerlach.com/greekphilosophy10/> (Dostop: december 2015).
- *Greek warriors in battle*. <http://www.legendsandchronicles.com/ancient-warriors/greek-warriors/> (Dostop: december 2015).
- *Greek warriors vase*. <https://www.pinterest.com/pin/469289223647902651/> (Dostop: december 2015).
- Melero López, Raquel. (1994). *Kako so živeli stari Grki*. Ljubljana: EWO.
- *Moški v antični Grčiji*. <http://www.zgodovinarka.si/druzba-v-anticni-grciji/> (Dostop: december 2015).
- *Pater familias*. <http://www.sragg.de/geschichte/Websites/Web%20Alltag%20Rom/Webseiten/familia.htm> (Dostop: december 2015).
- *Rimska izobraženka*. https://en.wikipedia.org/wiki/Roman_hairstyles (Dostop: december 2015).
- *Roman dinner*. <https://wilsonancientrome.wikispaces.com/Patrician+Life> (Dostop: december 2015).
- *Roman family*. <https://www2.bc.edu/~mcglynka/honors3.html> (Dostop: december 2015).
- *Roman woman working*. <http://www.romeacrosseurope.com/?paged=13#sthash.j64D00MQ.dpbs> (Dostop: december 2015).
- *Roman workers*. <http://www.romeacrosseurope.com/?paged=13#sthash.j64D00MQ.dpbs> (Dostop: december 2015).
- *Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija*. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008. http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2008/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostop: december 2015).
- *Voyage back in time: Rome Roles of Men, Women and Children*.

<https://sites.google.com/site/voyagebackintime/home/rome-roles-of-men-women-and-children> (Dostop: december 2015).

- *Ženske v antični Grčiji*. <http://www.zgodovinarka.si/druzba-v-anticni-grciji/> (Dostop: december 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	Pozdravljeni! Danes nas čaka nova učna ura v stari Grčiji in Rimu. Pogovarjali se bomo o položaju moških in žensk v teh dveh državah, V prvem delu se bomo posvetili moškim in ženskam v Grčiji, v drugem pa v Rimu. Tretji del bo rezerviran za alternativno nalogo. Zadnjih deset minut boste rešili list z nalogami za preverjanje.	Učenci poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Zvezek, pisalo.
	Še preden začnemo, imam za vas malo uvodne motivacije, in sicer brainwriting. Prinesla sem post-it lističe. Vsak dobi po dva lističa. Nanju naj napiše prvo stvar, ki se jo spomni pri omembi »moški in ženske v stari Grčiji in Rimu« in pri pogledu na slike, ki bodo na prosojnici. Listič za moškega prilepite na levo stran table, za žensko pa na desno stran. Potem se bomo o vaših idejah na kratko pogovorili.	Učenci poslušajo. Učenci si ogledajo slike na prosojnici, zapišejo svoje ideje na post-it lističe in jih prilepijo na tablo.	Frontalna oblika. Metoda razlage. Frontalna in individualna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri. Brainwriting.	Projektor, platno. Tabla, post-it lističi, pisalo. PPT št. 2

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Zanima me, kako Homer opisuje moške? Kakšne lastnosti jim pripisuje?</p> <p>Tako je. Moške so v stari Grčiji videli kot močne in pogumne. Opisovali so jih tudi kot zvite, lepega izgleda, vztrajne in modre. Njihova opravila so zahtevala telesni napor in različne veščine. Povezovali so jih tudi z vojskovanjem. Velikokrat so bili upodobljeni kot odločni vojščaki, ki se pripravljajo na vojno – tako so jih upodabljali tudi na vazah v lončarstvu, katere sem omenila že prej.</p> <p>Moški pa se niso samo vojskovali, ampak so opravljali tudi druga najrazličnejša opravila. Udeleževali so se v politiki, umetnosti, dejavni so bili tudi v kmetijstvu, ribištvu in trgovstvu. V prostem času so radi odhajali na lov in jahanje. Njihov dan je lahko izgledal nekako takole: zjutraj so odšli od doma po opravkih za posel ali na trg, vmes so lahko obiskali prijatelje. Domov so odšli le za kosilo in popoldanski počitek, popoldne pa so obiskali kakšno javno ustanovo ali pa so skrbeli za svoja podjetja. Zvečer so odšli na simpozije – nočna popivanja, kjer so se pogovarjali, poslušali glasbo in se zabavali.</p> <p>Je do tukaj vse razumljivo? Imate kakšno vprašanje? (Ob možnem vprašanju nanj odgovorimo.)</p>	<p>Učenci odgovorijo na vprašanji: moške opisuje kot pogumne; so možati; odločni; ne boji se nobene nevarnosti.</p> <p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov iz PPT.</p> <p>Učenci odgovorijo; možni odgovori: tišina; da, vse je jasno; ne, zanima me, ali ni simpozij danes nekaj drugega...</p>	<p>Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 4. Zvezek, pisalo.</p> <p>PPT št. 5</p>
---	--	--	--

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Zanima me še naslednje: če primerjate dan grškega moškega z dnevom sodobnega, se vam zdi podoben ali različen?</p>	<p>Učenci odgovorijo; možni odgovori: ne vem; malo podoben, zvečer gredo danes kdaj na pivo; drugačno, danes se dela in potem pride domov...</p>		
<p>Sedaj lahko preidemo na položaj žensk. Kaj mislite, ali so uživale enake pravice kot moški in kako je s pravicami žensk danes? Odgovor utemeljite.</p> <p>V primerjavi z moškimi ženske v Grčiji niso bile na enakem nivoju. V družbi so bile zelo utesnjene, saj jim niso dovolili sodelovanja v javnem življenju. Hkrati s tem niso smele dedovati in se ekonomsko osamosvojiti. Poročili so jih v mladih letih, moža pa jim je izbral oče. Moški je lahko tudi zavrgel svojo ženo, vendar je pri tem moral vrniti njeno doto. Zapustil jo je na primer ker mu ni mogla dati potomca, ali zaradi prešuštva. Žena ni bila svobodna niti kot vdova, saj ji je mož pred smrtjo lahko izbral bodočega soproga.</p>	<p>Učenci odgovarjajo; možni odgovori: tišina; ne vem; mislim da ne, da so bile bolj podrejene; ne, niso imele enakih pravic...</p> <p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov iz PPT.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT št. 6. Zvezek, pisalo.</p>
<p>Preberite dva vira iz učbenika na strani 200, ki izhajata iz Homerjeve Odiseje.</p> <p>Povejte, kakšna ženska opravila so iz virov razvidna.</p> <p>Delo ženske je res zajemalo vsa hišna opravila (kuhanje, pranje, tkanje), skrbeti so morala za gospodinjstvo in otroke, hkrati pa so nekatere opravljale še dela na polju. Ker so bile nadzorovane s</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci preberejo vira.</p> <p>Učenci odgovarjajo; možno odgovori: prale so perilo, pospravljale so po hiši; tkale so, ker so omenjene statve...</p> <p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov iz PPT.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Individualna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učbenik: Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 200.</p> <p>PPT št. 7. Zvezek, pisalo.</p>

	<p>strani očeta ali moža, v prostem času niso smele oditi iz hiše – to so lahko storile samo z njihovim privoljenjem. Pri tem so se odpravile do najbližje sosede, dovoljeno jim je bilo iti tudi na poroke, pogrebe in verske festivale. Redko so se smele udeležiti uprizoritve tragedije v gledališču, prepovedano pa jim je bila udeležba komedije in olimpijskih iger, ker bi tako moške videle gole. Same tudi niso smele na trg – vedno je morala biti z njo služabnica (če jo je žena imela), pogovarjati pa se ni smela niti z moškimi. Za grške ženske je pri moških na splošno veljalo pravilo, da je žensko lepše gledati kot poslušati – kar pomeni, da pri odločanju niso imele nobene možnosti biti slišane. Tako je morala biti ženska v Grčiji videna kot zvesta žena s trdno voljo, potrpežljivostjo, ponosom in gostoljubnostjo.</p> <p>Je do tu vse razumljivo, kakšna nejasnost? (Ob možnem vprašanju nanj odgovorimo.)</p>	<p>Učenci odgovarjajo; možni odgovori: vse je jasno; ne, zanima me, zakaj so si ženske tako podrejali...</p>	<p>Metoda razgovora .</p>	<p>PPT št. 8</p> <p>PPT št. 9</p>
<p>2.</p> <p>Pogled na moške in ženske v starem Rimu</p> <p>10 minut</p>	<p>Sedaj bomo prešli na stari Rim. Kot prej si bomo najprej ogledali položaj moških. Moški so bili absolutni gospodarji v hiši in tudi v družini – kar imenujemo »pater familias«, ki pomeni oče družine. Njegova beseda je bila glavna in zadnja. Odločal je celo o življenju in smrti svojih otrok, kar pomeni, da jih je tako držal v pokorščini in nad njimi izvajal tudi sodno oblast. Moževa oblast nad ženo se je imenovala »manus«. Čez dan so delali zunaj doma. Bogati ljudje so začeli svoj dan z zajtrkom. Pred odhodom v mesto so molili v hišnem svetišču. Nato so se lotili svojega</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov iz PPT.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT št. 10. Zvezek, pisalo.</p> <p>PPT št. 11.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>dela, ki je vključevalo pisanje pisem drugim Rimljanom, sprejemanje strank (če so se ukvarjali s poslom) in odhode na forum, kjer so se srečevali z drugimi poslovnimi možmi. Po kosilu je sledil popoldanski počitek, v poznih urah pa so se odpravili v javno kopališče. Zvečer je sledila večerja s prijatelji. gospodinjstva svetišče. Revnejši so imeli drugačno življenje. Bili so obrtniki, trgovci, ali kmetje. Dan so začeli ob svitu z preprostim zajtrkom, preostanek dneva pa so preživeli zakopani v svoje delo. Po večerji so odšli k počitku. Je do tukaj vse razumljivo in jasno? (Ob možnem vprašanju nanj odgovorimo.)</p> <p>Sedaj poznate tako grške kot rimske moške. Kako vidite vi položaj moških v Rimu – je enak ali različen kot v Grčiji? Primerjajte med seboj dan grškega in rimskega moškega in mi prosim odgovorite.</p>	<p>Učenci odgovarjajo; možni odgovori: da, vse je jasno; ne, povejte še enkrat, kaj pomeni...</p> <p>Učenci odgovarjajo; možni odgovori: položaj je dokaj isti, oba sta imela glavno besedo; ne vem, zdi se mi isto; če primerjam dan v Grčiji in v Rimu, sta si zelo podobna, razen da se v Grčiji moški niso hodili kopat...</p>	<p>Metoda razgovora</p>	
	<p>Spoznali smo moškega v starem Rimu. Poglejmo si še, kako so v tistem času gledali na ženske. V celotnem obstoju rimske države so se spreminjale tudi njihove vrednote. V zgodnji republiki je bila vloga žensk predvsem rojevanje otrok. Njena naloga je bila skrbeti za »atrium« - centralni prostor okoli hiše in za otroke. Odgovorna je bila tudi za hišne bogove. V javnosti se je lahko pojavljala, vendar je še vedno bila brez kakršnihkoli pravic. Poseben ugled pa so uživale Etruščanke. Odprite si učbenik na strani 201 in si preberite vir grškega zgodovinarja Teopompa.</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov iz PPT.</p> <p>Učenci preberejo vir.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Individualna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>PPT št.12. Zvezek, pisalo.</p> <p>Učbenik: Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 200.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Primerjajte Etruščanke s tem, kar že veste o grških ženah in mi povejte, kako so nanje gledali Grki.</p>	<p>Učenci odgovarjajo; možni odgovori: preveč so se družile med sabo; grške ženske niso telovadile, te pa so; Grkom ni bilo všeč, da so jedle z vsakim in pile...</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p>	
<p>Zakoni, ki so urejali položaj ženske v družbi, so bili strogi: npr. moški je lahko svojo ženo tudi ubil, če jo je zalotil pri prešuštvu. Kljub strogim zakonom pa so Rimljani zelo cenili poroko in družino. Same ženske, kot smo povedli, v zgodnji dobi republike niso imele velike vloge, kar pa se je spremenilo po 1. stoletju pr. Kr., ko so dobile večjo vlogo. Začele so zahtevati enakopravnost spolov, udeleževale so se v politiki in sodni praksi, učile pa so se tudi rokoborbe.</p> <p>Na prosojnici je zapisan del pesnitve rimskega pesnika Juvenala. Prosim, če si ga preberete.</p> <p>O kakšnih ženskah govori? Kako so nanje gledali moški? (Če učencem ne uspe ugotoviti, jim pomagamo z namigi.)</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov iz PPT.</p> <p>Učenci potihno preberejo vir.</p> <p>Učenci preberejo del pesnitve, odgovarjajo; možni odgovori: govori o pametnih ženskah; o izobraženkah; ne vem; ne znam razbrati; na začetku piše »Hujša...«, kar pomeni, da jih niso marali...</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Individualna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>PPT št. 13. Zvezek pisalo.</p> <p>PPT št. 14.</p>
<p>Če sledimo razvoju položaja žensk naprej v drugo državljansko vojno v času 2. triumvirata: po tej vojni je začelo število rimskega prebivalstva upadati, zato je cesar Avgust začel uvajati stroge moralne zakone: če je hčer prešuštvovala, je oče lahko ubil njo in njenega ljubimca; mlajše ženske od 50 let so se morale poročiti, drugače niso smele dedovati, itd. S temi zakoni cesar ni doživel zelenega uspeha – povečanje števila prebivalcev. Vendar je potem čedalje večja blaginja v »zlato dobi miru« ženskam iz višjih slojev</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov iz PPT.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT št. 15. Zvezek, pisalo.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>prinesla uveljavitev na različnih področjih, ki smo jih omenili že prej.</p> <p>Je do tukaj vse jasno in razumljivo? (Ob možnem vprašanju nanj odgovorimo.)</p> <p>V razmislek: ali so bile, tako kot grškim ženskam, tudi rimskim kratene pravice? Če mislite, da so bile, razložite, katere.</p>	<p>Učenci odgovarjajo; možni odgovori: da, vse je jasno; ne, rada bi da ponovite tisti del o...</p> <p>Učenci odgovarjajo; možni odgovori: v javnem življenju niso imele nobenih pravic in glasu; lahko so bile samo matere in gospodinje; niso smele biti v politiki...</p>	Metoda razgovora	
<p>3. Alternativna naloga</p> <p>10 minut</p>	<p>S pregledom položaja moškega in ženske v Grčiji in Rimu smo tako prišli do konca.</p> <p>Sedaj, da se malo prebudite in povežete, kar ste slišali in zapisali, boste izvedli alternativno nalogo. Zamislite si, da ste cesarjev odposlanec, ki mora preveriti, kako so tretirane ženske in moški v nekem mestu in njegovem obrobju, in o tem napisati poročilo. Fantje izberite grškega ali rimskega moškega, dekleta pa grško ali rimsko žensko.</p> <p>V poročilu zajemite vse, kar ste danes izvedeli: o položaju v družini, javnem življenju, pravicah, poteku dneva. Poročilo naj bo smiselno sestavljeno, vsebuje naj tudi naslov, začetni in končni pozdrav cesarju in podpis.</p> <p>Časa imate približno 7 minut. Potem bomo nekaj poročil prebrali. Če boste potrebovali pomoč, dvignite roko in bom prišla do vas.</p>	Učenci poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	PPT št. 16
		Učenci pišejo poročila.	Individualna oblika. Metoda grafičnih izdelkov.	Zvezek, pisalo.
	Določimo učence, ki predstavijo poročilo.	Določeni učenci predstavijo poročilo.	Frontalna oblika. Metoda razgovora	Poročilo učencev, pisalo.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

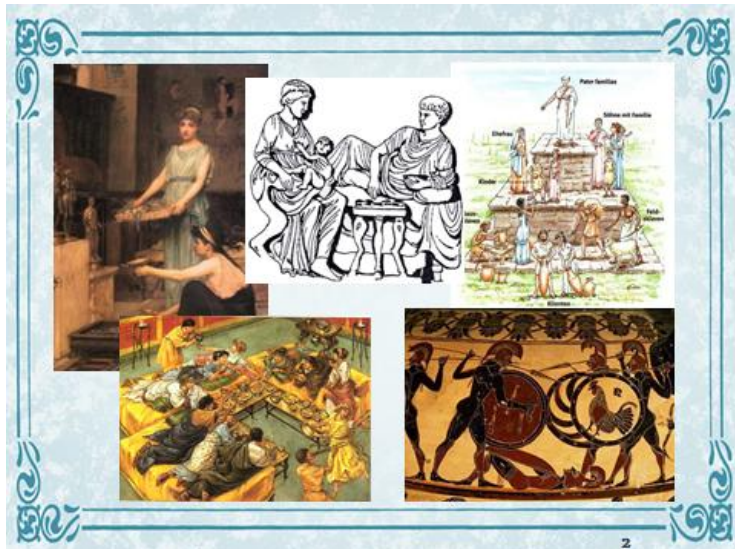
ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 minut	Za konec sem vam pripravila list z nalogami za preverjanje, da ugotovite, koliko ste si zapomnili skozi učno uro. Vsaka naloga je točkovana. Za reševanje imate na voljo 8 minut. Po tem vam bom na prosojnici pokazala rešitve, s katerimi boste preverili, ali ste naloge konkretno in uspešno rešili in si jih tudi točkovali. Če vam katero od navodil ni jasno, dvignite roko in bom prišla do vas.	Učenci poslušajo, dobijo liste z nalogami.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	
		Učenci rešujejo list z nalogami za preverjanje.	Individualno delo.	List z nalogami za preverjanje, pisalo.
	Učitelj nadzoruje učence, v primeru nejasnosti jim pomaga pri točkovanju.	Učenci si naloge točkujejo s pomočjo rešitev na prosojnici.	Individualno delo.	List z nalogami za preverjanje, pisalo, rešitve na PPT št. 17–23. Projektor, platno.
	Na koncu učne ure ste z rešenimi nalogami pokazali, da znate: naštet lastnosti moškega v stari Grčiji, opisati njihov delovni dan; opisati pravice in opravila ženske v stari Grčiji; opisati delovni dan moškega v starem Rimu; primerjati dejavnosti in pravice moškega v obeh državah; naštet in opisati pravice ženske v Rimu in jih primerjati z žensko v Grčiji; razložiti pojme, kot so pater familias, atrium, manus, simpozij; ovrednotiti položaj ženske v današnji družbi.	Učenci poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	

SEZNAM PRILOG:

1. Zapis učne snovi – PPT predstavitev
2. Neizpolnjen list s preverjalnimi nalogami
3. Izpolnjen list s preverjalnimi nalogami
4. Seznam slikovnega gradiva na PPT predstavitvi

PRILOGE

1. Zapis učne snovi – PPT predstavitev

POGLED NA MOŠKE IN ŽENSKE V STARI GRČIJI

- Grki delili ljudi po kategorijah (svobodni/sužnji, ženske/moški...)

- pogled na moške/ženske

lončarstvo: upodobitev posameznih slojev (prikaz razlik med sloji v slikanju različnih opravil)

3

Moški v stari Grčiji

- vir v učbeniku, str. 200 (Homer: Iliada)
 - Kako Homer opisuje moške? Kakšne lastnosti jim pripisuje?

- močni, pogumni, lepega izgleda
 - njihova opravila zahtevala telesni napor in različne veščine
 - upodobljeni kot odločni vojščaki

4

- udejstvovanje v politiki, umetnosti, kmetijstvu, ribištvu in trgovstvu; prosti čas: lov in jahanje

- potek dneva: odhod od doma po opravkih za posel/na trg, obisk prijateljev, kosilo in popoldanski počitek, obisk javne ustanove

- simpoziji = nočna popivanja s pogovori, poslušanjem glasbe in zabavo

Če primerjate dan grškega moškega z dnevom sodobnega, se vam zdi podoben ali različen? Odgovor utemeljite.

5

Ženske v stari Grčiji

- *Ali so uživale enake pravice kot moški in kako je s pravicami žensk danes?*
- utesnjene v družbi – ni sodelovanja v javnem življenju
- niso smele dedovati in se ekonomsko osamosvojiti
- poroka v mladih letih, moža izbere oče
 - zapustitev s strani moškega (npr. prešuštvo)
 - nesvobodna kot vdova: mož pred smrtjo lahko izbral bodočega soproga

6

- vira v učbeniku, str. 200 (Homer: Odiseja)
 - Kakšna ženska opravila so iz virov razvidna?

- delo ženske:
vsa hišna opravila
(kuhanje, pranje,
tkanje), skrb za
gospodinjstvo in
otroke, delo na polju

7

	<u>Dovoljeno:</u>	<u>Prepovedano:</u>
	<ul style="list-style-type: none">- iti na poroke, pogrebe in verske festivale- redko udeležba uprizoritve tragedije v gledališču	<ul style="list-style-type: none">- odhod iz hiše brez očetovega/moževega privoljenja- udeležba uprizoritve komedije in Ol- odhod na trg + pogovor z moškimi

8

- za ženske veljalo pravilo, da jih je lepše gledati kot poslušati → pri odločanju niso imele nobene možnosti biti slišane
- ženska v Grčiji videna kot zvesta žena s trdno voljo, potrpežljivostjo, ponosom in gostoljubnostjo

9

POGLED NA MOŠKE IN ŽENSKE V STAREM RIMU

Moški v starem Rimu

- absolutni gospodarji v hiši in tudi v družini »pater familias« → oče družine
- odločal celo o življenju in smrti svojih otrok
- nad njimi izvajal tudi sodno oblast
- moževa oblast nad ženo → »manus«

10

Potek dneva:

- ♦ bogat zajtrk
- ♦ pred odhodom v mesto molitve k hišnim bogovom
- ♦ delo: pisanje pisem, sprejemanje strank, odhodi na forum → srečanja z drugimi poslovneži
- ♦ kosilo in popoldanski počitek
- ♦ v poznih urah odhod v javna kopališča
- ♦ zvečer večerja s prijatelji

Bogatejši

- ♦ obrtniki, trgovci, kmetje
- ♦ ob svitu skromen zajtrk
- ♦ dan preživet ob delu
- ♦ po večerji spanje

Revnejši

11

Ženske v starem Rimu

- zgodnja republika: vloga žensk predvsem rojevanje otrok + skrb za »atrium« - centralni prostor okoli hiše
- v javnosti se je lahko pojavljala, vendar še vedno bila brez kakršnihkoli pravic
- poseben ugled uživale Etruščanke
 - vir v učbeniku, str. 201
 - primerjajte Etruščanke z grškimi ženami: Kako so nanje gledali Grki?

12

100

- zakoni urejanja položaja žensk v družbi – strogi (npr. moški je lahko svojo ženo tudi ubil, če jo je zalotil pri prešuštvu) → kljub temu Rimljani cenili poroko in družino
- po 1. stoletju pr. Kr. ženske dobijo večjo vlogo: zahteve po enakopravnosti spolov, udejstvovanje v politiki, sodni praksi, rokoborbah

13

Hujša je tista, ki brž, ko zavzela ti sedež je v družbi,
hvali Vergila, vsekakor dobro razume Diono,
njega vzporeja s Homerjem, na tehtnico vrže presojo.
Ni med profesorji para za njo in vse retorje zmaga,
vsak v njeni družbi obmolkne, še glasni klicar in odvetnik,
ženska prav vsaka-tako neustavljivo tok teče klepeta,
misliš, da slišiš hrum bobna in tleskanje z njim kastanjete.
(Juvenal, Šesta satira)

→ *Kako so na izobražene ženske gledali moški?*

14

- druga državljanska vojna v času 2. triumvirata: po vojni začelo število rimskega prebivalstva upadati → cesar Avgust uvaja stroge moralne zakone
 - primeri: prešuštniško hčer in njenega ljubimca je oče lahko ubil, če ju je odkril; mlajše ženske od 50 let so se morale poročiti, drugače niso smele dedovati, itd.
 - ni doživel zelenega uspeha
- čedalje večja blaginja v »zlati dobi miru« ženskam iz višjih slojev prinesla uveljavitev na različnih področjih
- V razmislek: ali so bile, tako kot grškim ženskam, tudi rimskim kratene pravice? Če mislite, da so bile, razložite, katere.*

15

ALTERNATIVNA NALOGA

- cesarjev odposlanec, ki mora preveriti, kako so tretirane ženske in moški v nekem mestu in njegovem obrobju
- fantje → grški ali rimski moški; dekleta → grška ali rimska ženska
- POROČILO:
 - zajeti vse, kar ste danes izvedeli pri učni uri (o položaju v družini, javnem življenju, pravicah, poteku dneva...)
 - smiselno sestavljeno
 - vsebina: naslov, začetni in končni pozdrav cesarju in podpis
- čas: 7 minut (izdelava) + 3 minute (branje nekaterih poročil)

16

PREVERJANJE ZNANJA – rešitve nalog

Naloga 1 (2T): Homer je moškim pripisoval pogum, močnatost, odločnost.

→ Navedena ena lastnost = 1T

→ Navedene dve ali tri lastnosti = 2T

Naloga 2 (3T): Srečanja, na katerih so se srečevali Grki, so se imenovala simpoziji. Na teh srečanjih so se pogovarjali, poslušali glasbo in zabavali.

→ Pravilno naveden pojem = 1T

→ Navedena ena dejavnost = 1T

→ Navedene dve ali tri dejavnosti = 2T

17

Naloga 3 (3T): Pravilni odgovori so A, C in D.

→ Za vsak pravilen odgovor = 1T

Naloga 4 (1T): Izraz „žensko lepše gledati kot poslušati“ pomeni, da pri odločanju ženske niso imele nobene možnosti biti slišane.

→ Pravilno opisan izraz = 1T

Naloga 5 (3T):

Pater familias	oče družine v starem Rimu
Manus	moževa oblast nad ženo v starem Rimu
Atrium	centralni prostor okoli hiše v starem Rimu

→ Za vsak pravilno opisan pojem = 1T

18

Naloga 6 (9T):

	OPIS DNEVA
GRK	<ul style="list-style-type: none"> - zajtrk - odhod od doma po opravkih za posel/na trg - obisk prijateljev - kosilo in popoldanski počitek - obisk javne ustanove - simpoziji <p>→ 6 ali 5 odgovorov = 3T; 4 ali 3 odgovori = 2T; 2 ali 1 odgovor = 1T</p>
RIMLJAN	<ul style="list-style-type: none"> - bogat zajtrk - pred odhodom v mesto molitve k hišnim bogovom - delo: pisanje pisem, sprejemanje strank, odhodi na forum → srečanja z drugimi poslovneži - kosilo in popoldanski počitek - v poznih urah odhod v javna kopališča - zvečer večerja s prijatelji <p>→ 6 ali 5 odgovorov = 3T; 4 ali 3 odgovori = 2T; 2 ali 1 odgovor = 1T</p>

19

	PODOBNOSTI	RAZLIKE
GRK in RIMLJAN	<ul style="list-style-type: none"> - zajtrk - opravljanje različnih del - odhodi na trg - kosilo - popoldanski počitek <p>→ 5 ali 4 odgovorov = 2T; 3 ali 2 odgovora = 1T</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Grki na simpozijih, Rimljani večerje s prijatelji - Grki v javne ustanove, Rimljani v javna kopališča <p>→ 2 odgovora = 1T</p>

20

Naloga 7 (5T):

V zgodnji republiki je bila vloga žensk predvsem rojevanje otrok in skrb za »atrium« - hišno svetišče (centralni prostor okoli hiše). V javnosti se je lahko pojavljala, vendar je še vedno bila brez kakršnihkoli pravic. Njihova vloga se tekom let ni spremenila (se je spremenila). Po 1. stoletju pr. Kr. so dobile manjšo (večjo) vlogo, vendar so hkrati začele zahtevati enakopravnost spolov, udeleževale so se v politiki in gospodarstvu (sodni praksi), učile pa so se tudi tekov z vozovi (rokoborbe).

→ Vsaka pravilno najdena napaka = 0,5T

→ Vsaka pravilno popravljena napaka = 0,5T

21

Naloga 8 (10T):

NIVO	ŠT. TOČK	OPIS
1. Nivo	1–2T	Učenec samo odgovori na vprašanja v nalogi: položaj žensk se je spremenil, nekatere so še vedno podrejene možem in brez pravic, druge pa ne.
2. Nivo	3–4T	Učenec na kratko opiše podrejenost žensk v Grčiji in Rimu, utemelji svoje argumente za ne/podrejenost žensk v današnjih časih: npr. v muslimanski veri ženske nosijo burko, ki pomeni podrejenost možu.
3. Nivo	5–6T	Učenec opiše podrejenost žensk v Grčiji in Rimu, poda enega ali dva primera za ne/podrejenost žensk v današnjih časih.
4. Nivo	7–8T	Učenec opiše podrejenost žensk v Grčiji in Rimu, navede več kot dva primera za ne/podrejenost žensk v današnjih časih in primere tudi argumentira.
5. Nivo	9–10T	Učenec opiše podrejenost žensk v Grčiji in Rimu, navede in argumentira primere za ne/podrejenost žensk v današnjih časih in navede morebitne pravice, ki so jim kršene.

22

Primer odgovora:

Položaj ženske se je v preteklosti v Rimu in Grčiji razlikoval od položaja današnje ženske. V stari Grčiji in Rimu so bile ženske podrejene, saj so bile vedno pod nadzorom svojega očeta ali moža. V javnem življenju so imele majhno vlogo, saj nekatere niso smele iti na trg, razen če jim je oče ali mož to dovolil. Njihova naloga je bila skrb za gospodinjstvo in otroke. V Rimu so se nekatere temu uprle, saj so zahtevale enakopravnost spolov in se začele udeleževati tistih dejavnosti, ki so bile rezervirane za moške.

V današnjih časih so ženske manj podrejene kot so bile v grških in rimskih časih, saj jim je dovoljeno nastopanje v javnosti (npr. imajo volilno pravico, prostovoljno se udeležujejo vseh dogodkov in dejavnosti), kar pomeni, da imajo tudi več pravic. Obstajajo pa kulture, kjer je ženska še vedno tretirana kot podrejena – na primer v muslimanski kulturi, kjer ženske nosijo burke, saj jim je prepovedano, da bi jih drugi videli manj oblečene, razen njihov mož. Ženske so podrejene tudi v smislu nasilja, saj obstaja veliko primerov, ko je ženska pretepena. Kratenje pravic se kaže tudi pri zaposlitvi, kjer je še vedno „trend“, da je žensko delo manj plačano kot moško.

Kar lahko sklenemo je to, da se je vloga ženske v modernem svetu povečala, vendar še vedno obstajajo kulture, kjer je ženska delno podrejena.

23

2. Neizpolnjen list s preverjalnimi nalogami

PREVERJANJE ZNANJA: Moški in ženske v stari Grčiji in Rimu (7. 1. 2016)

Ime in priimek:

Število točk: _____ / 36T

1. Preberi spodnji vir in odgovori na vprašanje. (2T)

»Ako velite mi res, naj sam izberem si druga,
O, kako bi pozabil božanske moči Odiseja,
Čigar srce in podum nad vse je možat in odločen,
Slednji nevarnosti kos, in ljubi ga Palas Atena.« (Homer, Iliada, DZS, Ljubljana, 1965, str. 207)

→ Kakšne lastnosti je Homer v svoji Iliadi pripisoval moškim? Zapiši vsaj dve.

2. Kako so se imenovala srečanja, na katerih so se srečevali Grki v večernem času? (1T) Kaj so na teh srečanjih počeli? (2T)

3. V spodnjih primerih so navedene trditve o ženskah v stari Grčiji. Najdi tri pravilne trditve in obkroži črko pred njimi. (3T)

- a) Ženskam v stari Grčiji niso dovolili sodelovanja v javnem življenju.
- b) Ženske so v stari Grčiji imele pravico do dedovanja in so same izbirale, s kom se bodo poročile.
- c) V prostem času ženske niso smele oditi iz hiše – to so lahko storile samo s privoljenjem očeta ali moža.
- d) Ženske v stari Grčiji so se lahko udeležile uprizoritev tragedij v gledališču, niso pa smele gledati komedij ali olimpijskih iger.
- e) Ko je ženska prišla na trg ali k sosedom, se je lahko pogovarjala z moškimi.

4. V Grčiji je veljalo nekakšno splošno pravilo, da je »žensko lepše gledati kot poslušati«. Kaj ta izraz pomeni? (1T)

5. Razloži naslednje pojme, ki se nanašajo na družino v starem Rimu. (3T)

PATER FAMILIAS	
MANUS	
ATRIUM	

6. Primerjaj in opiši običajen dan Grka in Rimljana. Kje najdeš podobnosti in kje razlike? Lahko pišeš na kratko – po alinejah. (9T)

	OPIS DNEVA	PODOBNOSTI	RAZLIKE
GRK			
RIMLJAN			

7. V spodnjem besedilu je 5 napak. Poišči jih, jih prečrtaj in nad napačno besedo/besedno zvezo napiši pravilen odgovor. (5T)

V zgodnji republiki je bila vloga žensk predvsem rojevanje otrok in skrb za »atrium« - hišno svetišče. V javnosti se je lahko pojavljala, vendar je še vedno bila brez kakršnihkoli pravic. Njihova se tekom let ni spremenila. Po 1. stoletju pr. Kr. so dobile manjšo vlogo, vendar so hkrati začele so zahtevati enakopravnost spolov, udejstvovala so se v politiki in gospodarstvu, učile pa so se tudi tekom z vozovi.

8. Ovrednoti, položaj žensk v današnji družbi v primerjavi s položajem ženske v stari Grčiji in Rimu? Ali so še vedno podrejene in brez pravic? Zapiši z daljšim prostim odgovorom. (10T)

3. Izpolnjen list s preverjalnimi nalogami

PREVERJANJE ZNANJA: Moški in ženske v stari Grčiji in Rimu (7. 1. 2016)

Ime in priimek:

Število točk: _____ / 36T

1. Preberi spodnji vir in odgovori na vprašanje. (2T)

»Ako velite mi res, naj sam izberem si druga,

O, kako bi pozabil božanske moči Odiseja,

Čigar srce in podum nad vse je možat in odločen,

Slednji nevarnosti kos, in ljubi ga Palas Atena.« (Homer, Iliada, DZS, Ljubljana, 1965, str. 207)

→ Kakšne lastnosti je Homer v svoji Iliadi pripisoval moškim?

Homer je moškim pripisoval pogum, možatost, odločnost.

- Navedena ena lastnost = 1T
- Navedene dve ali več lastnosti = 2T

2. Kako so se imenovala srečanja, na katerih so se srečevali Grki v večernem času? Kaj so na teh srečanjih počeli? (3T)

Srečanja, na katerih so se srečevali Grki, so se imenovala simpoziji.

- Pravilno naveden pojem = 1T

Na teh srečanjih so se pogovarjali, poslušali glasbo in zabavali.

- Navedena ena dejavnost = 1T
- Navedene dve ali več dejavnosti = 2T

3. V spodnjih primerih so navedene trditve o ženskah v stari Grčiji. Najdi tri pravilne trditve in obkroži črko pred njimi. (3T)

- a) Ženskam v stari Grčiji niso dovolili sodelovanja v javnem življenju.
- b) Ženske so v stari Grčiji imele pravico do dedovanja in so same izbirale, s kom se bodo poročile.
- c) V prostem času ženske niso smele oditi iz hiše – to so lahko storile samo s privoljenjem očeta ali moža.
- d) Ženske v stari Grčiji so se lahko udeležile uprizoritev tragedij v gledališču, niso pa smele gledati komedij ali olimpijskih iger.
- e) Ko je ženska prišla na trg ali k sosedom, se je lahko pogovarjala z moškimi.

- Pravilni odgovori so A, C in D.
- Za vsak pravilen odgovor = 1T

- Za več kot 3 obkrožene trditve = 0 T

4. V Grčiji je veljalo nekakšno splošno pravilo, da je »žensko lepše gledati kot poslušati«. Kaj ta izraz pomeni? (1T)

- Za pravilno opisan izraz = 1T

5. Razloži naslednje pojme, ki se nanašajo na družino v starem Rimu. (3T)

PATER FAMILIAS	oče družine v starem Rimu
MANUS	moževa oblast nad ženo v starem Rimu
ATRIUM	centralni prostor okoli hiše v starem Rimu

- Za vsak pravilno opisan pojem = 1T

6. Primerjaj in opiši običajen dan Grka in Rimljana. Kje najdeš podobnosti in kje razlike? Lahko pišeš na kratko – po alinejah. (9T)

	OPIS DNEVA	PODOBNOСТИ	RAZLIKE
GRK	<ul style="list-style-type: none"> - zajtrk - odhod od doma po opravkih za posel/na trg - obisk prijateljev - kosilo in popoldanski počitek - obisk javne ustanove - simpoziji 	<ul style="list-style-type: none"> - zajtrk - opravljanje različnih del - odhodi na trg - kosilo - popoldanski počitek 	<ul style="list-style-type: none"> - Grki na simpozijih, Rimljani večerje s prijatelji - Grki v javne ustanove, Rimljani v javna kopališča
RIMLJAN	<ul style="list-style-type: none"> - bogat zajtrk - pred odhodom v mesto molitve k hišnim bogovom - delo: pisanje pisem, sprejemanje strank, odhodi na forum → srečanja z drugimi poslovneži - kosilo in popoldanski počitek 		

	<ul style="list-style-type: none"> - v poznih urah odhod v javna kopališča - zvečer večerja s prijatelji 		
--	--	--	--

• Točke:

OPIS DNEVA, GRK	OPIS DNEVA, RIMLJAN	PODOBNOSTI	RAZLIKE
6/5 odgovorov = 3T 4/3 odgovori = 2T 2 ali 1 odgovor = 1T	6/5 odgovorov = 3T 4/3 odgovori = 2T 2 ali 1 odgovor = 1T	5/4 odgovorov = 2T 3/2 odgovora = 1T	2 odgovora = 1T

7. V spodnjem besedilu je 5 napak. Poišči jih, jih prečrtaj in nad napačno besedo/besedno zvezo napiši pravilen odgovor. (5T)

V zgodnji republiki je bila vloga žensk predvsem rojevanje otrok in skrb za »atrium« - hišne svetišče (**centralni prostor okoli hiše**). V javnosti se je lahko pojavljala, vendar je še vedno bila brez kakršnihkoli pravic. Njihova vloga se tekom let ni spremenila (**se je spremenila**). Po 1. stoletju pr. Kr. so dobile manjše (**večjo**) vlogo, vendar so hkrati začele so zahtevati enakopravnost spolov, udeleževale so se v politiki in gospodarstvu (**sodni praksi**), učile pa so se tudi tekev z vozovi (**rokoborbe**).

- Vsaka pravilno najdena napaka = 0,5T
- Vsaka pravilno popravljena napaka = 0,5T

8. Ovrednoti, položaj žensk v današnji družbi v primerjavi s položajem ženske v stari Grčiji in Rimu? Ali so še vedno podrejene in brez pravic? Zapiši z daljšim prostim odgovorom. (10T)

Položaj ženske se je v preteklosti v Rimu in Grčiji razlikoval od položaja današnje ženske. V stari Grčiji in Rimu so bile ženske podrejene, saj so bile vedno pod nadzorom svojega očeta ali moža. V javnem življenju so imele majhno vlogo, saj nekatere niso smele iti na trg, razen če jim je oče ali mož to dovolil. Njihova naloga je bila skrb za gospodinjstvo in otroke. V Rimu so se nekatere temu uprle, saj so zahtevale enakopravnost spolov in se začele udeleževati tistih dejavnosti, ki so bile rezervirane za moške.

V današnjih časih so ženske manj podrejene kot so bile v grških in rimskih časih, saj jim je dovoljeno nastopanje v javnosti (npr. imajo volilno pravico, prostovoljno se udeležujejo vseh dogodkov in dejavnosti), kar pomeni, da imajo tudi več pravic. Obstajajo pa kulture, kjer je ženska še vedno tretirana kot podrejena – na primer v muslimanski kulturi, kjer ženske nosijo burke, saj jim je prepovedano, da bi jih drugi videli manj oblečene, razen njihov mož. Ženske so podrejene tudi v smislu nasilja, saj obstaja veliko primerov, ko je ženska pretepena. Kratenje pravic se kaže tudi pri zaposlitvi, kjer je še vedno „trend“, da je žensko delo manj plačano kot moško.

Kar lahko sklenemo je to, da se je vloga ženske v modernem svetu povečala, vendar še vedno obstajajo kulture, kjer je ženska delno podrejena.

- Točke:

NIVO	ŠT. TOČK	OPIS
1. Nivo	1–2T	Učenec samo odgovori na vprašanja v nalogi: položaj žensk se je spremenil, nekatere so še vedno podrejene možem in brez pravic, druge pa ne.
2. Nivo	3–4T	Učenec na kratko opiše podrejenost žensk v Grčiji in Rimu, utemelji svoje argumente za ne/podrejenost žensk v današnjih časih: npr. v muslimanski veri ženske nosijo burko, ki pomeni podrejenost možu.
3. Nivo	5–6T	Učenec opiše podrejenost žensk v Grčiji in Rimu, poda enega ali dva primera za ne/podrejenost žensk v današnjih časih.
4. Nivo	7–8T	Učenec opiše podrejenost žensk v Grčiji in Rimu, navede več kot dva primera za ne/podrejenost žensk v današnjih časih in primere tudi argumentira.
5. Nivo	9–10T	Učenec opiše podrejenost žensk v Grčiji in Rimu, navede in argumentira primere za ne/podrejenost žensk v današnjih časih in navede morebitne pravice, ki so jim kršene.

4. Seznam slikovnega gradiva na PPT predstavitvi

- **PPT št. 1:**

- Ancient greek woman. <http://www.pd4pic.com/ancient-greek-clothing-dress-robe-woman.html> (Dostop: december 2015).
- Moški v antični Grčiji. <http://www.zgodovinarka.si/druzba-v-anticni-grciji/> (Dostop: december 2015).

- **PPT št. 2:**

- Greek warriors vase. <https://www.pinterest.com/pin/469289223647902651/> (Dostop: december 2015).
- Pater familias. <http://www.sragg.de/geschichte/Websites/Web%20Alltag%20Rom/Webseite/n/familia.htm> (Dostop: december 2015).
- Roman woman working. <http://www.romeacrosseurope.com/?paged=13#sthash.j64D00MQ.dpbs> (Dostop: december 2015).
- Roman dinner. <https://wilsonancientrome.wikispaces.com/Patrician+Life> (Dostop: december 2015).
- Roman family. <https://www2.bc.edu/~mcglynka/honors3.html> (Dostop: december 2015).

- **PPT št. 3:**

- Greek warriors vase. <https://www.pinterest.com/pin/469289223647902651/> (Dostop: december 2015).

- **PPT št. 4:**

- Greek warriors in battle. <http://www.legendsandchronicles.com/ancient-warriors/greek-warriors/> (Dostop: december 2015).

- **PPT št. 5:**

- Greek Symposium. <http://ericgerlach.com/greekphilosophy10/> (Dostop: december 2015).

- **PPT št. 7:**

- Ženske v antični Grčiji. <http://www.zgodovinarka.si/druzba-v-anticni-grciji/> (Dostop: december 2015).

- **PPT št. 8:**

- Ancient greek clothes, beauty, hairstyles and hygiene. <http://factsanddetails.com/world/cat56/sub367/item2020.html> (Dostop: december 2015).

- **PPT št. 9:**

- *Greek Lady*. <http://world4.eu/greek-lady-ancient-greece-costumes/> (Dostop: januar 2016).
- **PPT št. 10:**
 - *Pater* *familias.*
<http://www.sragg.de/geschichte/Websites/Web%20Alltag%20Rom/Webseite/n/familia.htm> (Dostop: december 2015).
- **PPT št. 11:**
 - *Roman dinner*. <https://wilsonancientrome.wikispaces.com/Patrician+Life> (Dostop: december 2015).
 - *Roman* *workers.*
<http://www.romeacrosseurope.com/?paged=13#sthash.j64D00MQ.dpbs> (Dostop: december 2015).
- **PPT št. 12:**
 - *Roman* *woman* *working.*
<http://www.romeacrosseurope.com/?paged=13#sthash.j64D00MQ.dpbs> (Dostop: december 2015).
- **PPT št. 13:**
 - *Rimska izobraženka*. https://en.wikipedia.org/wiki/Roman_hairstyles (Dostop: december 2015).

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
SKRIB ZA JAVNI RED, MIR IN VARNOST

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 1.
Datum: 8. 1. 2016
Predmet: Zgodovina
Učna tema: - tema iz učnega načrta: Zgodovina vsakdanjega življenja - tema iz učbenika: Zgodovina vsakdanjega življenja
Učna enota – naslov učne ure: Skrb za javni red, mir in varnost
Učne oblike: ➤ frontalna učna oblika ali frontalno delo ➤ skupinska učna oblika ali skupinsko delo ➤ individualna učna oblika ali individualno delo
Učne metode: ➤ metoda razlage ➤ metoda razgovora ➤ metoda slikovne demonstracije ➤ metoda izkustvenega učenja (igra vlog) ➤ metoda dela s pisnimi viri ➤ metoda dela s slikovnimi viri
Učne tehnike: izpolnjevanje
UČNI CILJI: K. Cilji iz učnega načrta: »Dijaki/-nje: • [...] z različnih perspektiv preiščejo značilnosti iz zgodovine vsakdanjega življenja; • primere iz vsakdanjega življenja umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor; • razvijajo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost; • oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije; • razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije; • razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja; • razvijajo odgovoren in pozitiven odnos do ohranjanja kulturne dediščine kultur starega veka; • spoznajo odnos do spoštovanja človekovih pravic v starem veku.« (Učni načrt 2008, str. 19) L. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: - utemeljiti razloge za nastanek določenih mehanizmov (tj. institucij oz. enot), s katerimi neka družba varuje red in mir ter kaznuje kršitelje; - naštetih institucije oz. enote, ki so v Starem Egiptu, antični Grčiji in antičnem Rimu skrbele za varnost, red in mir;

- utemeljiti naravo teh institucij oz. enot in opredeliti njihovo delovanje;
- opisati sestavo teh institucij oz. enot v antičnem Rimu ter naštetih njihove glavne naloge;
- naštetih pripomočke za gašenje požarov v antičnem Rimu in na kratko opisati sam postopek gašenja požarov;
- naštetih in pojasniti različne teze o velikem požaru leta 64 po Kr. v antičnem Rimu v povezavi s cesarjem Neronom.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pravilno izdelati zapis učne snovi (s pomočjo PPT predstavitve in izpolnjevanke);
- upoštevati navodila oz. se ravnati po njih;
- analizirati zgodovinski vir v angleškem jeziku in ga povzeti v maternem jeziku;
- ustrezno povzeti vsebino zgodovinskega vira in argumentirati svoja stališča do vsebine zgodovinskega vira;
- pravilno izpolniti preverjalni list.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- utemeljiti pomen posameznih institucij oz. enot, ki so v Starem Egiptu, antični Grčiji in antičnem Rimu skrbele za varnost, red in mir;
- pokazati ustrezen odnos do preteklosti;
- kritično presoditi zgodovinski vir.

Učna sredstva:

- učila: učbenik (Brodnik, 2009, str. 243–245), PPT predstavitev z zapisom učne snovi, delovno-učni list z izpolnjevanke, 4 delovni listi z odlomki treh različnih zgodovinskih virov, preverjalni list
- učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

Didaktične etape učnega procesa:

- ✓ uvajanje
- ✓ obravnava nove učne snovi
- ✓ urjenje
- ✓ ponavljanje
- ✓ preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- angleščina (razumejo odlomke virov in jih ustrezno povzamejo v materinščini)
- slovenščina (avtentična naloga – urijo svoje retorične spretnosti)
- sociologija (družba – institucije za vzdrževanje reda in miru – zakaj so v neki družbi pomembne oz. sploh potrebne ter kakšno vlogo imajo v njej)
- *latinščina (avtentična naloga – igra vlog – pri soočenju uporabijo latinske izraze)

Novi pojmi s pojasnilom:

- **medjai** – »policijske« enote, ki so v Starem Egiptu vzdrževale red
- **kripteja** – posebna institucija, ki je v Sparti skrbel za nadzor nad heloti
- **pretorijanska garda** – posebna enota, sestavljena iz najboljših vojakov, organiziranih v 9 kohort po 1000 ljudi, ki ščiti cesarja in brani Italijo
- **mestna kohorta** – enote, sestavljene iz nekaj tisoč vojakov, ki so imele vlogo dnevnih straž in so skrbele za požarno varnost
- **nočna straža (vigilija)** – posebna enota, sestavljena iz osvobodjencev, organiziranih v 7 kohort po 1000 ljudi, ki je skrbel za red in požarno varnost

Neznane besede:

- **liktor** – državni služabnik
- **prefekt** – vodja, poveljnik

Viri in literatura:

Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga, Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.

Bratož, Rajko (2003). Grška zgodovina. Kratek pregled s temeljnimi viri in izbrano literaturo. 2. izd. Ljubljana: Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

Bratož, Rajko (2007). Rimska zgodovina. Del 1, Od začetkov do nastopa cesarja Dioklecijana. Ljubljana : Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008. Dostopno na:

http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2015/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (6. 1. 2016).

http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/Texts/Cassius_Dio/62*.html

http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/Texts/Suetonius/12Caesars/Nero*.html

<http://www.realpolice.net/articles/police-history/history-of-law-enforcement.html>

Spletne strani:

<http://mcadams.posc.mu.edu/txt/ah/Tacitus/TacitusAnnals15.html>

http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Gazetteer/Places/Europe/Italy/Lazio/Roma/Rome/Texts/Lanciani/LANARD/8*.html

Slikovno gradivo:

[http://3.bp.blogspot.com/_7S-TR5yhYns/TPh7K9vZ8ml/AAAAAAAAAR8/j-](http://3.bp.blogspot.com/_7S-TR5yhYns/TPh7K9vZ8ml/AAAAAAAAAR8/j-PHsACQv4E/s1600/history.gif)

PHsACQv4E/s1600/history.gif

<https://a3->

[images.myspacecdn.com/images03/34/9dde7bc8b6834dd7b35876744a9798f4/300x300.jpg](https://a3-images.myspacecdn.com/images03/34/9dde7bc8b6834dd7b35876744a9798f4/300x300.jpg)

<http://ancient-greece.org/images/ancient-sites/delphi2/large/46.jpg>

https://c2.staticflickr.com/6/5217/5471047557_4dc13f5376.jpg

<https://encrypted->

[tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTrtl2KzQn27iLEd_1bm2vixYvZHwHsvtyujAdhWTCGXS3gaRDF](https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTrtl2KzQn27iLEd_1bm2vixYvZHwHsvtyujAdhWTCGXS3gaRDF)

http://hal_macgregor.tripod.com/gregor/Scythia.jpg

<http://hsp3mspartans.weebly.com/uploads/1/1/8/1/11812323/926445288.jpg>

http://img0.gtsstatic.com/wallpapers/08b906e4f69c1c74d65159484f0e6d71_large.jpeg

http://lishfd.org/History/Clip_art/romanvigil.gif

<http://romaeredidiunimpero.altervista.org/wp-content/uploads/2015/07/romani.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/6c/62/f6/6c62f61006d5af98a894c480ee1e7957.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/30/5d/ed/305ded271d45e02a3e29953f37fd9dbe.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/c5/1a/86/c51a863a14245874c85829abf16cf2f4.jpg>

<http://wiki.totalwar.com/images/thumb/d/d3/Sparta.png/700px-Sparta.png>

<http://www.conspiracyclub.co/wp-content/uploads/2015/01/115-1024x576.jpg>

http://www.earlheinrich.com/Ancient%20Nubia/map_Nubia.jpg

<http://www.mariuszkozik.com/wp->

[content/uploads/2012/02/005_Roman_soldiers_operating_the_ballista.jpg](http://www.mariuszkozik.com/wp-content/uploads/2012/02/005_Roman_soldiers_operating_the_ballista.jpg)

<http://www.mmdtkw.org/EGtkw0613eNubiaNileMap.jpg>

	<p>Nubije. Nubija je območje ob reki Nil in se danes nahaja deloma v Egiptu, deloma pa v Sudanu. (pokažem sliko na PPT) Kako se torej glede na področje, od koder prihajajo, imenujejo ti lokostrelci?</p> <p>2. Kakšna je bila po vašem mnenju njihova povezava s Starim Egiptom?</p> <p>Res je. Malo kasneje bomo videli, kakšna je bila njihova vloga.</p>	<p>d. Nubijski lokostrelci.</p> <p>2. Bili so del egipčanske vojske. > Poslušajo.</p>	<p>- metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>- metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 2), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>No, sedaj pa si oglejmo naslednjo sliko > Na začetku na PPT prikažem samo levo sliko.</p> <p>> Sprašujem:</p> <p>1. Koga vidite na levi sliki? V kolikor ne znajo takoj odgovoriti, jim pomagam s podvprašanji:</p> <p>a. Kaj ima oseba na sliki v rokah?</p> <p>b. Kako pravimo osebi, ki strelja z lokom?</p> <p>> Na PPT prikažem še desno sliko (zemljevid). Pozorno si oglejte zemljevid.</p> <p>> Sprašujem:</p> <p>2. Kaj je na zemljevidu označeno z rumeno barvo?</p> <p>3. Tako je. To je bila pokrajina, kjer so živeli</p>	<p>> Opazujejo sliko in odgovarjajo na vprašanja. Predvideni odgovori:</p> <p>1. Lokostrelca.</p> <p>a. Lok.</p> <p>b. Lokostrelec.</p> <p>Opazujejo sliko in odgovarjajo na vprašanja. Predvideni odgovori:</p> <p>2. Scythia.</p>	<p>frontalna uč. oblika</p> <p>- metoda razlage</p> <p>- metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>- metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (d 3 – leva slika), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p> <p>PPT predstavitev (d 3 – obe sliki), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>Skiti. Kako se torej glede na področje, od koder prihajajo, imenujejo ti lokostrelci?</p> <p>4. Kaj menite, kakšna je bila njihova povezava z antično Grčijo? Res je. V grški najemniški vojski je bilo veliko Skitov. V nadaljevanju pa bomo videli, kakšna je bila natančneje njihova vloga v antični Grčiji.</p>	<p>3. Skitski lokostrelec.</p> <p>4. Bili so del grške vojske. > Poslušajo.</p>	<p>- metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>- metoda razlage</p>	
	<p>No, sedaj pa si oglejmo še zadnjo sliko. > Prikažem sliko na PPT. Sprasujem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kdo je oseba na sliki? 2. Kdo je sv. Florijan? 3. Kako pa je oblečen? (Na koga spominja?) <p>Res je. Sveti Florijan ni kar tako postal zavetnik gasilcev. Sveti Florijan je bil rimski vojak, in sicer naj bi imel precej visok čin v vojski. Poleg svojih vojaških obveznosti pa je bil zadolžen tudi za organizacijo gasilskih enot. Od tod izvira danes njegova vloga zavetnika gasilcev.</p>	<p>> Opazujejo sliko in odgovarjajo na vprašanja. Predvideni odgovori:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sveti Florijan. 2. Zavetnik gasilcev. 3. Kot rimski vojak. (Na rimskega vojaka.) <p>> Poslušajo.</p>	<p>frontalna uč. oblika</p> <p>- metoda razlage</p> <p>- metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>- metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 4), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>Tako. Omenili smo posebne vojaške enote in gasilce. Kaj menite, kaj je glavna naloga teh enot?</p> <p>Res je.</p>	<p>Skrb za red in mir. Pomoč v primeru nesreče. Skrb za varnost.</p>	<p>frontalna uč. oblika</p> <p>- metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p>	
	<p>No, kot lahko sklepate iz vsega, kar je bilo do sedaj povedano, bo naša</p>	<p>> Poslušajo.</p>	<p>frontalna uč. oblika</p> <p>- metoda razlage</p>	

	<p>današnja tema Skrb za javni red, mir in varnost, in sicer v obdobju starega Egipta, antične Grčije in antičnega Rima. Pri tem se bomo osredotočili predvsem na tiste enote, ki so skrbele za varnost in red v državi in so sčasoma izgubile svojo prvenstveno vojaško vlogo ter prevzele vlogo tistih organov, ki jih danes imenujemo policijske enote. Videli bomo, kakšno organizacijo je skrb za varnost in red dosegla v Rimskem imperiju, ko so se oblikovale tudi prve gasilske enote. Na malo drugačen način bomo spoznali tudi veliki rimski požar iz časa cesarja Nerona. V zaključnem delu pa bomo izvedli tudi preverjanje. Na koncu ure boste znali:</p> <ul style="list-style-type: none">- utemeljiti razloge za nastanek posebnih institucij oz. enot za varovanje reda in miru ter kaznovanje kršiteljev;- naštetih institucij oz. enote, ki so v Starem Egiptu, antični Grčiji in antičnem Rimu skrbele za varnost, red in mir;- utemeljiti naravo teh institucij oz. enot in opredeliti njihovo delovanje;- opisati sestavo teh institucij oz. enot v antičnem Rimu ter naštetih njihove glavne naloge;			PPT predstavitev (drsnica 5), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
--	---	--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - naštetih pripomočke za gašenje požarov v antičnem Rimu in na kratko opisati sam postopek gašenja požarov; - naštetih in pojasniti različne teze o velikem požaru v času cesarja Nerona. <p>Naslov naše učne ure je Skrb za javni red, mir in varnost. V učbeniku najdete to temo na straneh 243–245.</p>	<p>> Odprejo učbenik.</p>		<p>učbenik (Brodnik, 2009, str. 243–245)</p>
--	---	------------------------------	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. STARI EGIPČA- NI (3 min)</p>	<p>> Razlagam: Življenje v vsaki skupnosti zahteva pravila, ki določajo, kaj je sprejemljivo in kaj ne. Ta pravila določene oblike vedenja omejujejo ali prepovedujejo. Vsaka družba vzporedno z vzpostavitvijo pravil in zakonov razvije tudi mehanizme v obliki nekih teles ali institucij, s katerimi varuje red in mir ter kaznuje kršitelje.</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 6), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>> Razlagam: V visokih kulturah Bližnjega vzhoda se tako sčasoma pojavijo skupine, ki opravljajo vlogo „policije“.</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 7), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
	<p>> Razlagam: Tako stari Egipčani niso poznali policije v sodobnem pomenu</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 8), računalnik, LCD projektor,</p>

<p>besede, obstajala je pa skupina, imenovana medjai, ki je delno opravljala njene dolžnosti. Njene dolžnosti pa so bile naslednje: varovanje meja in pokopališč, vzdrževanje reda, preganjanje kriminalcev. Organizirale so jih lokalne skupnosti. Pri delu so se pogosto opirale na ovaduhe.</p> <p>Ovaduštvo je bilo v starem Egiptu <i>častno</i>. Egipčani so iskali pravico na sodišču, kar kaže na to, da so zaupali v pravni sistem. Sodstvo je bilo na visoki ravni.</p> <p>Mogoče kdo ve, od kod izvira izraz medjai? Kaj pomeni oz. na koga se nanaša?</p> <p>Lahko si pomagate s sliko.</p> <p>Tako je. Če dopolnim vaš odgovor: Z izrazom Medjai so stari Egipčani označevali pokajino v današnjem Sudanu, kjer je živel antično ljudstvo Nubijcev. Od tod so prihajale enote lokostrelcev (t. i. nubijski lokostrelci), ki so bile</p>	<p>> Prisluhnejo vprašanjem in poskušajo odgovoriti nanja:</p> <p>Predvideni odgovor: Nanaša se na posebno vojaško enoto, ki je skrbela za varnost, red in mir, sestavljena pa je bila iz enot nubijskih lokostrelcev.</p>	<p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda slikovne demonstracije</p> <p>- metoda razlage</p>	<p>projekcijsko platno</p> <p>PPT predstavitev (d 9 – brez vprašanja), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p> <p>PPT predstavitev (d 9 – z vprašanjem), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p> <p>PPT predstavitev (drsnica 10), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p> <p>PPT predstavitev (drsnica 11), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
---	---	--	--

<p>vkjučene v egipčansko vojsko. V poznejših obdobjih egipčanske zgodovine so jih uporabljali za vzdrževanje reda in njihovo ime (pisano z malo začetnico) se je sčasoma uveljavilo za nekakšne policijske enote, ne glede na njihovo etnično sestavo.</p>			
<p>Če povzamemo: Kdo je v starem Egiptu skrbel za javni red, mir in varnost?</p> <p>Drži.</p>	<p>Predvideni odgovor: Medjai.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razgovora</p>	

<p>2. ANTIČ-NA GRČIJA (5 min)</p>	<p>> Razlagam: No, sedaj pa si pogledjmo, kdo je skrbel za varnost, mir in red v antični Grčiji. Etimološko bi začetke policije v današnjem pomenu besede lahko iskali v antični Grčiji, saj je beseda izpeljana iz grške polis.</p> <p>Kaj že pomeni beseda „polis“?</p> <p>Tako je. Večina grških mest je že imela neke vrste policijsko organizacijo. V Atenah so v 5. stoletju pr Kr. to bili skitski lokostrelci.</p> <p>> Prikažem sliko na PPT.</p> <p>> Sprašujem: 1. Kdo so bili Skiti?</p> <p>2. Poznate mogoče kakšno njihovo taktiko bojevanja, ki je bila</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p> <p>Predvideni odgovor: Mesto.</p> <p>> Opazujejo sliko in odgovorijo na vprašanja. Predvideni odgovori: 1. Skitski lokostrelci so bili del grške najemniške vojske. Območje ob Črnem morju, ki so ga naselili, se je imenovalo Skitija.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razlage</p> <p>- metoda slikovne demonstracije</p> <p>- metoda razgovora</p>	<p>PPT predstavitev (d 12 – brez slike), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p> <p>PPT predstavitev (d 12 – s sliko), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
--	---	--	---	--

<p>marsikje nastala celo mešana skitsko-grška civilizacija. No, skitski lokostrelci so bili v 5. stoletju pr. Kr. v Atenah sužnji v lasti države, ki so na javnih zborovanjih in na sodišču skrbeli za red. Njihova naloga je bila, da so aretirali ljudi in pazili zapornike.</p>			
<p>> Razlagam: Za preiskavo postopkov so morali poskrbeti državljani sami. Zanje so bili odgovorni uradniki, imenovani varuhi mesta, ki pa med meščani niso uživali velikega spoštovanja. Nekatera mesta so imela zloglasne tajne skupine, ki so ohranjale red in silile podrejene sloje k pokorščini. V Sparti je obstajala t. i. kripteja.</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (d 13 – brez vprašanja), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
<p>Kaj je bila kripteja?</p>		<p>- metoda razgovora</p>	<p>PPT predstavitev (d 13 – z vprašanjem), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
<p>> Prikažem slike na PPT.</p>	<p>> Opazujejo slike in odgovorijo na vprašanje. Predvideni odgovor: Lov na helote, ki je bil del urjenja mladih Spartancev.</p>	<p>- metoda dela s slikovnimi viri</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 14), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
<p>Tako je. Kripteja je bila posebna institucija, s katero so spartiati nadzirali helote. Mladi spartiati so jih čakali v</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>- metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 15), računalnik, LCD projektor, projekcijsko</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>zasedah in jih pobijali. Ti napadi so bili del vojaške vzgoje, skozi katero naj bi mladi spartiati dobili potrebne zrelostne izkušnje, država pa je hkrati želela na ta način preprečiti, da se ne bi heloti številčno preveč okrepili in s tem ogrozili oblast spartiatov.</p>			<p>platno</p>
<p>Če povzamemo: Kdo je v antični Grčiji skrbel za javni red, mir in varnost?</p> <p>Tako je.</p>	<p>Predvideni odgovor: Skitski lokostrelci (Atene) in kriptreja (Sparta).</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razgovora</p>	

<p>3. ANTIČNI RIM (10 min)</p>	<p>Tako. Sedaj pa si pogledajmo še situacijo v antičnem Rimu. Ker sklepam, da ste že precej utrujeni, bomo ta del ure izvedli nekoliko drugače. Da ne boste toliko pisali, sem vam pripravila krajši tekst, ki predstavlja nepopolno učno vsebino. V tekstu manjkajo nekateri pomembni podatki, ki jih morate ob moji razlagi dopisati. Pri tem si lahko pomagate s PPT predstavitev. Zaradi pomanjkanja časa rešitev preverjali skupaj, saj imate skoraj identičen zapis snovi v učbeniku in lahko svoje rešitve preverite sami doma. Prosim, da si liste na koncu ure ali doma prilepite v zvezek, saj vam bodo prišli prav, ko se boste učili za test in spraševanje.</p> <p>> Razdelim izpolnjevanke.</p>	<p>> Poslušajo.</p> <p>> Vzamejo vsak svojo</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p> <p>- izpolnjevanke</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 16), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p> <p>delovno-učni list z</p>
---	--	---	---	---

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>> Razlagam: V republikanskem Rimu so red in mir zagotavljali uradniki s pomočjo državnih služabnikov – liktorjev. Za varnost so skrbele posebne mestne kohorte, na podeželju pa so na pomembnih točkah postavljali legionarske oddelke.</p>	<p>izpolnjevanko. S pomočjo teksta sledijo razlagi in napišejo manjkajoče besede.</p>	<p>- metoda razlage</p>	<p>izpolnjevanko</p>
<p>> Razlagam: V cesarskem obdobju je imel Rim več kot milijon prebivalcev. Kaj menite, do česa rado pride v tako velikih mestih? (V mislih imam ilegalna dejanja).</p> <p>Tako je, razvije se kriminal. Nič drugače ni bilo v Rimu. Kot posledica se je seveda pojavila potreba po zatiranju kriminala. Prva organizirana nevojaška enota za ohranjanje reda in protipožarno zaščito je bila nočna straža ali <i>vigilija</i>. Kaj menite, kdo jo je ustanovil? Če vam malo pomagam: ta cesar je vladal okrog leta 0.</p> <p>Tako je, to je bil cesar Avgust. Najprej je oblikoval posebne enote, imenovane pretorijanska garda. Sestavljali so jo posebej izbrani vojaki, organizirani v 9 kohort po 1000 ljudi.</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p> <p>Predvideni odgovor: Bolezni. Lakote. Težav z vodo. Kriminala.</p> <p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p> <p>Predvideni odgovor: Cesar Avgust.</p> <p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 17), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; delovno-učni list z izpolnjevanko</p> <p>PPT predstavitev (drsnica 18), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; delovno-učni list z izpolnjevanko</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Mogoče veste, katera je bila glavna naloga pretorijanske garde? Gašenje požarov ali varovanje cesarja?</p> <p>Res je. Glavna naloga pretorijanske garde je bila ščititi cesarja in braniti Italijo. Nekateri pretorijanci (natančneje 3 kohorte) pa so delovali med Rimljani kot <i>agenti</i> pod krinko – danes bi jim rekli „tajni agenti“.</p>	<p>Predvideni odgovor: Varovanje cesarja.</p> <p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razlage</p>	
<p>> Razlagam: Poleg garde je cesar ustanovil dnevno gasilsko stražo, ki jo je sestavljalo 600 sužnjev in so jo vodili prefekti. Denar za te enote je dobil z obdavčitvijo trgovine s sužnji. Ker so se sužnji izkazali kot neprimerni za to službo, so enote razpustili in jih nadomestili z mestnimi kohortami.</p> <p>Kaj menite, kdo je sestavljal te enote? V kolikor ne znajo odgovoriti na vprašanje, jim pomagam s podvprašanjem: Če so najboljši vojaki prišli v pretorijansko gardo, kdo je potem tvoril mestne kohorte?</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p> <p>Predvideni odgovor: Vojaki, ki za pretorijansko gardo niso bili dovolj izurjeni.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 19), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; delovno-učni list z izpolnjevanjo</p>
<p>Tako je. In sicer, glavna skrb mestnih kohort je bila požarna varnost.</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>- metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 20), računalnik, LCD projektor, projekcijsko</p>

<p>Ker pa nekaj tisoč vojakov ni zadoščalo za uspešno obrambo pred požari, so jih dopolnili z nočnimi stražami. Pripadnike so novačili iz vrst osvobodencev. Za te enote, ki so šteje 7 kohort po 1000 ljudi, se je uveljavilo ime <i>vigilija</i>. Besedo <i>vigilija</i> zagotovo poznate v verskem kontekstu – npr. božična <i>vigilija</i>, velikonočna <i>vigilija</i>. To je noč pred praznikom. Izraz izvira iz latinščine (<i>vigilia</i>) in pomeni bedenje, budnost; pomeni pa tudi nočne straže oz. vojaka, ki straži. No, poleg požarne varnosti pa so te enote skrbele tudi za javni red in mir. Pregonjale so tatove, lovile pobegle sužnje in vzdrževale red na ulicah. Med patroliranjem so preprečevale manjši kriminal.</p> <p>Upore, nemire in nasilne zločine so zatirale mestne kohorte in pretorijanci. Poveljnika (<i>praefectus vigilum</i>) je imenoval cesar in je bil pomembna oseba. Lahko je izrekal sodbe za manjše prekrške, hujšim prestopnikom pa je sodil poveljnik mestne kohorte.</p>			<p>platno; delovno-učni list z izpolnjevanko PPT predstavitev (drsnica 21), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; delovno-učni list z izpolnjevanko</p> <p>PPT predstavitev (drsnica 22), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; delovno-učni list z izpolnjevanko</p>
<p>> Razlagam: Nočni stražarji so bili oboroženi s palicami in kratkim mečem. Prebivalce so opozarjali na</p>	<p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 23), računalnik, LCD projektor, projekcijsko</p>

<p>pazljivo ravnanje z ognjem in preventivne ukrepe. Kršitelje so največkrat kaznovali s telesnimi kaznimi.</p> <p>Čeprav so morali imeti lastniki hiš obvezno opremo za gašenje požarov, so imele nočne straže vodne črpalke, imenovane <i>sipho</i>, vedra, sekire, krampe, cepine in orodje za podiranje gorečih hiš (npr. balista). Veste, kaj je balista? Fantje?</p> <p>Tako je. Balista je vrsta orožja, ki so ga imeli že Grki, Rimljani pa so ga dodatno razvili. Izgledala je nekako takole (prikažem sliko na PPT). Z njo so izstreljevali puščice, lahko pa tudi kamenje ipd. Skratka, če je požar hitro napredoval, so morali hišo podreti, saj je bila to najučinkovitejša metoda za preprečitev širjenja požara.</p> <p>Pogosto so poskušali ogenj pogasiti tudi z mokrimi odejami.</p> <p>O delovanju črpalke ni ohranjenih zapisov, vemo pa, da jo je vlekla konjska vprega. Uporabljali so jo tako, da so od vodnega vira do črpalke oblikovali verigo gasilcev.</p> <p>Poleg gasilcev so bili v enoti tudi zdravniki in svečenik.</p> <p>Podobne enote so nastale še v drugih mestih.</p>	<p>Predvideni odgovor: Vrsta orožja.</p> <p>> Poslušajo in si zapisujejo.</p> <p>> Opazujejo sliko.</p> <p>> Poslušajo in si zapisujejo</p>	<p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razlage</p> <p>- metoda slikovne demonstracije</p> <p>- metoda razlage</p>	<p>platno; delovno-učni list z izpolnjevanko</p> <p>PPT predstavitev (drsnica 24), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; delovno-učni list z izpolnjevanko</p> <p>PPT predstavitev (drsnica 25), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; delovno-učni list z izpolnjevanko</p> <p>PPT predstavitev (drsnica 26), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; delovno-učni list z izpolnjevanko</p>
<p>Če povzamemo: Kdo je v</p>		<p>frontalna uč. oblika</p>	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>antičnem Rimu skrbel za javni red, mir in varnost?</p> <p>Res je.</p>	<p>Predvideni odgovor: Pretorijanska garda; mestne kohorte, ki so nadomestile dnevno gasilsko stražo; nočna straža ali <i>vigilija</i>.</p>	<p>- metoda razgovora</p>	
--	---	---------------------------	--

<p>4. AVTENTIČNA NALOGA (10 min)</p>	<p>> Razlagam: V času vladavine cesarja Nerona, natančneje leta 64 po Kr., je v Rimu prišlo do velikega požara, ki je uničil tretjino mesta. Obstajajo različne interpretacije o tem, kakšna je bila vloga cesarja Nerona pri požaru. Zanima me, ali poznate kakšno od teh interpretacij.</p> <p>Tako je. To je ena od interpretacij. Sedaj pa si bomo pogledali interpretacije treh različnih avtorjev in videli, kaj so oni zapisali o tem dogodku. Delali bomo torej z zgodovinskimi viri. Da pa bo to za vas večji izziv, bodo odlomki v angleščini. Nato bomo se bomo vrnili v leto 264 po Kr., ko so se v Rimu spominjali tragičnega dogodka pred 200 leti. Vaša naloga bo, da soočite vašo mnenja na podlagi prebranih interpretacij. Pomembno je, da se skušate vživeti v vlogo Rimljanov v takratnem</p>	<p>> Poslušajo.</p> <p>Predvideni odgovor: Neron naj bi dal požgati Rim zaradi lastnih interesov, nato pa je krivdo zvalil na kristjane.</p> <p>> Poslušajo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 27), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
--	--	--	--	--

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>času. Lahko ste senatorji, lahko pa preprosto skupina prijateljev, ki se je srečala in se pogovarja o tem, kaj se je zgodilo v mestu pred 200 leti. O tem se dogovorite sami. Pomagate si lahko z učbenikom in s spletom – v ta namen vam dovolim uporabo telefonov. Se pravi, najprej boste prebrali vse tri vire in odgovorili na vprašanja. Za ta del boste imeli 5 minut časa. 3 minute časa bomo namenili temu, da se boste med seboj pogovorili, kako boste uprizorili ta kratek pogovor oz. soočenje. Za nastop boste imeli 2 minuti časa. Delo bo potekalo v štirih skupinah, saj je en odlomek daljši in zato razdeljen na dva dela. Zelena skupina bo sedela spredaj desno, rumena spredaj levo, modra zadaj desno in rdeča zadaj levo. Vsaka skupina naj določi bralca, zapisovalca (za odgovarjanje na vprašanja), tehnika (za brskanje po spletu), scenarista in igralca. <i>(V primeru, da je učencev več, se nekatere vloge lahko podvojijo.)</i> Sedaj boste izžrebali listek z barvo vaše skupine, nato pa vam bom razdelila odlomke.</p>	<p>> Žrebajo listke in se razporedijo po skupinah.</p>		
<p>> Razdelim odlomke.</p>		<p>frontalna uč. oblika</p>	<p>PPT predstavitev</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Navodila imate tudi na listih, in sicer v kvadratu, kjer so tudi vprašanja, na katera morate odgovoriti.</p> <p>> Spremljam delo dijakov.</p> <p>> Pred zaključkom vsakega dela dijake opomnim na čas in ponovno podam navodila za izvedbo soočenja.</p> <p>> Pri uprizoritvi sodelujem tudi sama kot eden od senatorjev oz. prijateljev, ki si izmenjujejo mnenja. Tako pomagam pri koordinaciji soočenja z namigi, vprašanji in spodbudami manj pogumnih učencev k sodelovanju.</p> <p>> Po koncu uprizoritve dijake pohvalim za njihov trud in izvirnost.</p>	<p>> Pričnejo z delom.</p> <p>> Uprizorijo soočenje.</p>	<p>- metoda razlage</p> <p>skupinska u. oblika - metoda dela s pisnimi viri</p> <p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p> <p>- metoda izkustvenega učenja (igra vlog)</p>	<p>(drsnica 28), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
---	--	--	---

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	<p>> Dam navodila: Sedaj bomo ponovili snov današnje učne ure. To bomo storili v obliki preverjanja. Razdelila vam bom delovne liste, za reševanje pa boste imeli 5 minut časa. Nato bomo skupaj preverili rešitve. Zaželeno je, da naloge rešujete individualno, torej sami, brez pomoči sošolcev, saj boste le tako</p>	<p>> Prisluhnejo navodilom in jih upoštevajo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 29), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno; preverjalni list</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>dobili pravi občutek, koliko znate. Prav tako ni dovoljeno gledati v zapiske. Zato zaprite učbenike in zvezke ter se osredotočite na reševanje nalog. Prepričana sem, da vam bo šlo dobro, saj ste pri uri pridno sodelovali.</p>			
<p>> Spremljam potek reševanja preverjal. lista.</p>	<p>> Rešujejo delovne liste.</p>	<p>individualna učna oblika</p>	<p>preverjalni list</p>
<p>> Dam navodila za preverjanje rešitev: No, vidim, da ste večinoma končali z reševanjem delovnih listov, pa tudi 5 minut je že skoraj mimo, zato bomo začeli kar s preverjanjem rešitev. Kdor je poklican, prebere navodilo, trditev in nato pove rešitev. Začnimo kar tukaj spredaj.</p>	<p>> Prenehajo z reševanjem delovnih listov, prisluhnejo.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p>	<p>preverjalni list</p>
<p>> Spremljam potek preverjanja rešitev in po potrebi dam dodatna pojasnila. Učence pohvalim.</p>	<p>> Berejo rešitve v skladu z navodili.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razgovora</p>	<p>preverjalni list – rešitve; PPT predstavitev (drsnice 30–32), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
<p>Tako, pa smo zaključili. Kako vam je šlo?</p> <p>Je morda kdo od vas dosegel vse točke? Dvignite roko.</p> <p>Super, pridni. Je morda kdo dosegel skoraj vse točke?</p> <p>Zelo dobro. Je morda komu od vas šlo bolj slabo in je dosegel manj kot polovico vseh točk?</p>	<p>Predvideni odgovori: V redu. Ne preveč dobro. Zelo dobro.</p> <p>> Nekaj učencev dvigne roko.</p> <p>> Precej učencev dvigne roko.</p> <p>> Nekaj učencev dvigne</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razgovora</p>	<p>preverjalni list</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

No, nič hudega, malo boste ponovili snov, pa bo.	roko.		
Na koncu učne ure ste pokazali, da znate: <ul style="list-style-type: none"> - naštetih institucije oz. enote, ki so v Starem Egiptu, antični Grčiji in antičnem Rimu skrbele za varnost, red in mir; - utemeljiti naravo teh institucij oz. enot in opredeliti njihovo delovanje; - opisati sestavo teh institucij oz. enot v antičnem Rimu ter naštetih njihove glavne naloge; - naštetih pripomočke za gašenje požarov v antičnem Rimu in na kratko opisati sam postopek gašenja požarov. 	> Poslušajo.	frontalna uč. oblika - metoda razlage	
Preverjalni list pospravite v zvezek in ne pozabite na domačo nalogo, ki jo imate na zadnji strani. Vaše sestavke bomo pregledali naslednjič.	> Poslušajo in pospravijo delovni list.	frontalna uč. oblika - metoda razlage	preverjalni list; PPT predstavitev (drsnica 33), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
To bi bilo vse za danes. Hvala za vašo pozornost. Lepo se imejte in na svidenje.	> Odzdravijo in zapustijo razred.	frontalna uč. oblika - metoda razlage	

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjen preverjalni list.
2. Izpolnjen preverjalni list.
3. Odlomki – avtentična naloga.
4. Odlomki – avtentična naloga – odgovori na vprašanja.
5. Odlomki – avtentična naloga – seznam virov.
6. Soočenje – igra vlog (primer uprizoritve).
7. PPT predstavitev z zapisom učne snovi **in točkovanjem rešitev.**
8. PPT predstavitev – seznam slikovnega gradiva.
9. Neizpolnjena izpolnjevanke (za zapis učne snovi).
10. Izpolnjena izpolnjevanke (zapis učne snovi).

Priloga 1: Neizpolnjen preverjalni list

Preverjanje – SKRB ZA JAVNI RED, MIR IN VARNOST

Naloge rešujete samostojno. Na voljo imate 5 minut. Pozorno preberite navodila pri vsaki nalogi in bodite natančni pri odgovarjanju. Srečno! 😊

1. Odgovori na vprašanje.

Kdo je v starem Egiptu skrbel za vzdrževanje reda? _____ / 1 t

2. Presodi, ali so naslednje trditve pravilne (P) ali nepravilne (N). Nepravilne trditve ustrezno popravi.

a. Ovaduštvo je bilo v starem Egiptu častno. P N / 5 t

b. Sodstvo je bilo v starem Egiptu na nizki ravni. P N

c. Skitski lokostrelci so bili sužnji, ki so v Atenah skrbeli za red. P N

d. V antični Grčiji je bila za preiskavo prestopkov odgovorna država. P N

e. Varuhi mesta so bili uradniki v antični Grčiji, ki pa med ljudstvom niso uživali spoštovanja. P
N

3. Odgovori na vprašanje. Kaj je bila **kripteja**? / 3 t

4. Dopolni spodnje besedilo. / 3,5 t

V republikanskem Rimu so zagotavljali red in mir uradniki s pomočjo državnih služabnikov, imenovanih _____. Za varnost so skrbele posebne _____, na podeželju pa so na pomembnih točkah postavljali _____. V cesarskem obdobju je imel Rim več kot _____ prebivalcev. V tako velikem mestu se je v nekaterih predelih bohotal _____. Prva organizirana nevojaška enota za ohranjanje reda in

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

protipožarno zaščito je bila _____ ali *vigilija*. Ustanovil jo je cesar _____.

5. Obkroži črko pred pravilno trditvijo. / 1 t
- a. Glavna skrb pretorijanske garde je bila požarna varnost.
 - b. Denar za pretorijansko gardo je cesar Avgust dobil z obdavčitvijo trgovine s sužnji.
 - c. Pretorijansko gardo so sestavljali posebej izbrani vojaki, organizirani v 9 kohort po 1000 ljudi.
 - d. Poveljnik pretorijanske garde se je imenoval *praefectus vigilum*.

6. Naštejte opremo (najmanj 3 predmete), ki so jo nočne straže uporabljale za gašenje požarov. / 1,5 t
- _____

7. Kakšno vlogo je imel Neron pri velikem požaru? Navedite vse tri interpretacije. Opreделите se in svojo opredelitev argumentirajte. Navedite vsaj dva argumenta! / 5 t

Skupno število točk: 20

DOMAČA NALOGA:

Pri uri smo povedali, da so bili v enoti nočne straže prisotni tudi zdravniki in svečenik. Kaj meniš, zakaj je bilo temu tako? Kakšno vlogo so te osebe imele? Pomisli, kako je danes v primeru nesreče – kdo prispe na kraj nesreče? Napiši kratek sestavek.

Priloga 2: Izpolnjen preverjalni list

Preverjanje – SKRB ZA JAVNI RED, MIR IN VARNOST

Naloge rešujete samostojno. Na voljo imate 5 minut. Pozorno preberite navodila pri vsaki nalogi in bodite natančni pri odgovarjanju. Srečno! ☺

1. Odgovori na vprašanje.

Kdo je v starem Egiptu skrbel za vzdrževanje reda? Medjai / 1 t

2. Presodi, ali so naslednje trditve pravilne (P) ali nepravilne (N). Nepravilne trditve ustrezno popravi.

f. Ovaduštvo je bilo v starem Egiptu častno. P N / 5 t

g. Sodstvo je bilo v starem Egiptu na nizki ravni. P N

Sodstvo je bilo v starem Egiptu na visoki ravni.

h. Skitski lokostrelci so bili sužnji, ki so v Atenah skrbeli za red. P N

i. V antični Grčiji je bila za preiskavo prestopkov odgovorna država. P N

V antični Grčiji je bil za preiskavo prestopkov odgovoren posameznik.

j. Varuhi mesta so bili uradniki v antični Grčiji, ki pa med ljudstvom niso uživali spoštovanja. P
N

3. Odgovori na vprašanje. Kaj je bila **kripteja**? / 3 t

Kripteja je bila posebna institucija, s katero so spartiatii nadzirali helote, in sicer tako, da so jih napadali in pobijali. Ti napadi so bili del vojaške vzgoje, država pa je tako želela hkrati preprečiti, da se ne bi heloti številčno preveč okrepili in s tem ogrozili oblast spartiatov.

4. Dopolni spodnje besedilo. / 3,5 t

V republikanskem Rimu so zagotavljali red in mir uradniki s pomočjo državnih služabnikov, imenovanih liktorji. Za varnost so skrbele posebne mestne kohorte, na podeželju pa so na pomembnih točkah postavljali legionarske oddelke. V cesarskem obdobju je imel Rim več kot

milijon prebivalcev. V tako velikem mestu se je v nekaterih predelih bohotal kriminal. Prva organizirana nevojaška enota za ohranjanje reda in protipožarno zaščito je bila nočna straža ali vigilija. Ustanovil jo je cesar Avgust.

5. Obkroži črko pred pravilno trditvijo. / 1 t

- e. Glavna skrb pretorijanske garde je bila požarna varnost.
- f. Denar za pretorijansko gardo je cesar Avgust dobil z obdavčitvijo trgovine s sužnji.
- g. Pretorijansko gardo so sestavljali posebej izbrani vojaki, organizirani v 9 kohort po 1000 ljudi.**
- h. Poveljnik pretorijanske garde se je imenoval *praefectus vigilum*.

6. Naštejte opremo (najmanj 3 predmete), ki so jo nočne straže uporabljale za gašenje požarov.

Vodna črpalka, vedro, mokra odeja, sekira, kramp, cepin, balista. / 1,5 t

7. Kakšno vlogo je imel Neron pri velikem požaru? Navedite vse tri interpretacije. Opredelite se in svojo opredelitev argumentirajte. Navedite vsaj dva argumenta! / 5 t

Cesar Neron je odkrito ukazal požgati Rim; cesar Neron je na skrivaj poslal ljudi, ki so se pretvarjali, da so vinjeni, naj podtaknejo požar; cesar Neron je pomagal prizadetim v požaru in za požar obtožil kristjane. Glede na to, da je Tacit edini od avtorjev doživel požar (sicer še kot deček, pa vendar), menim, da je on najbolj zanesljiv vir. Obstaja torej verjetnost, da je cesar Neron dal požgati Rim, potem pa želel pomiriti ljudi tako, da jim je nudil pomoč. Ker se ni mogel v celoti otresti krivde, jo je zvalil na kristjane, katerim tako ali tako takratna družba ni bila naklonjena.

Skupno število točk: 20

DOMAČA NALOGA:

Pri uri smo povedali, da so bili v enoti nočne straže prisotni tudi zdravniki in svečenik. Kaj meniš, zakaj je bilo temu tako? Kakšno vlogo so te osebe imele? Pomisli, kako je danes v primeru nesreče – kdo prispe na kraj nesreče? Napiši kratek sestavek.

Priloga 3: Odlomki – avtentična naloga

“But he [Nero] showed no greater mercy to the people or the walls of his capital. When someone in a general conversation said:

“When I am dead, be earth consumed by fire,”

he rejoined “Nay, rather while I live,” and his action was wholly in accord. For under cover of displeasure at the ugliness of the old buildings and the narrow, crooked streets, he set fire to the city so openly that several ex-consuls did not venture to lay hands on his chamberlains although they caught them on their estates with tow and fire-brands, while some granaries near the Golden House, whose room he particularly desired, were demolished by engines of war and then set on fire, because their walls were of stone. For six days and seven nights destruction raged, while the people were driven for shelter to monuments and tombs. At that time, besides an immense number of dwellings, the houses of leaders of old were burned, still adorned with trophies of victory, and the temples of the gods vowed and dedicated by the kings and later in the Punic and Gallic wars, and whatever else interesting and noteworthy had survived from antiquity. Viewing the conflagration from the tower of Maecenas and exulting, as he said, in “the beauty of the flames,” he sang the whole of the “Sack of Ilium,” in his regular stage costume. Furthermore, to gain from this calamity too all the spoil and booty possible, while promising the removal of the debris and dead bodies free of cost he allowed no one to approach the ruins of his own property; and from the contributions which he not only received, but even demanded, he nearly bankrupted the provinces and exhausted the resources of individuals.”

Suetonius, *The Lives of Twelve Caesars*, the Life of Nero, 38 (c. 121)

Natančno preberite odlomek in odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si lahko pomagata s spletom, do katerega dostopate prek mobilnih telefonov.

1. Kdo je avtor odlomka? Kdaj je živel?
2. Kakšna je njegova interpretacija dogodka? Je bil požar nesreča? Napišite kratek povzetek.
3. Koliko časa naj bi, po avtorju, Rim gorel?
4. Od kod je vladar, glede na prebrano, dobil sredstva za obnovo mesta?

“After this Nero set his heart on accomplishing what had doubtless always been his desire, namely to make an end of the whole city and realm during his lifetime. [...] He secretly sent out men who pretended to be drunk or engaged in other kinds of mischief, and caused them at first to set fire to one or two or even several buildings in different parts of the city, so that people were at their wits' end, not being able to find any beginning of the trouble nor to put an end to it, though they constantly were aware of many strange sights and sounds. For there was naught to be seen but many fires, as in a camp, and naught to be heard from the talk of the people except such exclamations as "This or that is afire," "Where?" "How did it happen?" "Who kindled it?" "Help?" Extraordinary excitement laid hold on all the citizens in all parts of the city, and they ran about, some in one direction and some in another, as if distracted. Here men while assisting their neighbours would learn that their own premises were afire; there others, before reached them that their own houses had caught fire, would be told that they were destroyed. Those who were inside their houses would run out into the narrow streets thinking that they could save them from the outside, while people in the streets would rush into the dwellings in the hope of accomplishing something inside. There was shouting and wailing without end, of children, women, men, and the aged all together. [...] Meanwhile many who were carrying out their goods and many, too, who were stealing the property of others, kept running into one another and falling over their burdens. It was not possible to go forward nor yet to stand still, but people pushed and were pushed in turn, upset others and were themselves upset. Many were suffocated, many were trampled underfoot; in a word, no evil that can possibly happen to people in such a crisis failed to befall to them. They could not even escape anywhere easily; and if anybody did save himself from the immediate danger, he would fall into another and perish.

Now this did not all take place on a single day, but it lasted for several days and nights alike. Many houses were destroyed for want of anyone to help save them, and many others were set on fire by the same men who came to lend assistance; for the soldiers, including the night watch, having an eye to plunder, instead of putting out fires, kindled new ones. While such scenes were occurring at various points, a wind caught up the flames and carried them indiscriminately against all the buildings that were left. Consequently no one concerned himself any longer about goods or houses, but all the survivors, standing where they thought they were safe, gazed upon what appeared to be a

number of scattered islands on fire or many cities all burning at the same time. There was no longer any grieving over personal losses, but they lamented the public calamity. [...] While the whole population was in this state of mind and many, crazed by the disaster, were leaping into the very flames, Nero ascended to the roof of the palace, from which there was the best general view of the greater part of the conflagration, and assuming the lyre-player's garb, he sang the "Capture of Troy," as he styled the song himself, though to the enemies of the spectators it was the Capture of Rome.

The calamity which the city then experienced has no parallel before or since, except in the Gallic invasion. The whole Palatine hill, the theatre of Taurus, and nearly two-thirds of the remainder of the city were burned, and countless persons perished. There was no curse that the populace did not invoke upon Nero, though they did not mention his name, but simply cursed in general terms those who had set the city on fire."

Cassius Dio, *Roman History*, Books 62 (c. 229)

Natančno preberite odlomek in odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si lahko pomagata s spletom, do katerega dostopate prek mobilnih telefonov.

1. Kdo je avtor odlomka? Kdaj je živel?
2. Kakšna je njegova interpretacija dogodka? Je bil požar nesreča? Napišite kratek povzetek.
3. Avtor nameni veliko vrstic ljudem, ki jih je prizadel požar. Na kratko povzemite, kakšne so bile njihove reakcije.
4. Koliko časa naj bi, po avtorju, Rim gorel? Kakšna je bila škoda?

1. DEL:

“A disaster followed, whether accidental or treacherously contrived by the emperor, is uncertain, as authors have given both accounts, worse, however, and more dreadful than any which have ever happened to this city by the violence of fire. It had its beginning in that part of the circus which adjoins the Palatine and Caelian hills, where, amid the shops containing inflammable wares, the conflagration both broke out and instantly became so fierce and so rapid from the wind that it seized in its grasp the entire length of the circus. For here there were no houses fenced in by solid masonry, or temples surrounded by walls, or any other obstacle to interpose delay. The blaze in its fury ran first through the level portions of the city, then rising to the hills, while it again devastated every place below them, it outstripped all preventive measures; so rapid was the mischief and so completely at its mercy the city, with those narrow winding passages and irregular streets, which characterised old Rome. Added to this were the wailings of terror-stricken women, the feebleness of age, the helpless inexperience of childhood, the crowds who sought to save themselves or others, dragging out the infirm or waiting for them, and by their hurry in the one case, by their delay in the other, aggravating the confusion. Often, while they looked behind them, they were intercepted by flames on their side or in their face. Or if they reached a refuge close at hand, when this too was seized by the fire, they found that, even places, which they had imagined to be remote, were involved in the same calamity. At last, doubting what they should avoid or whither betake themselves, they crowded the streets or flung themselves down in the fields, while some who had lost their all, even their very daily bread, and others out of love for their kinsfolk, whom they had been unable to rescue, perished, though escape was open to them. And no one dared to stop the mischief, because of incessant menaces from a number of persons who forbade the extinguishing of the flames, because again others openly hurled brands, and kept shouting that there was one who gave them authority, either seeking to plunder more freely, or obeying orders.

Nero at this time was at Antium, and did not return to Rome until the fire approached his house, which he had built to connect the palace with the gardens of Maecenas. It could not, however, be stopped from devouring the palace, the house, and everything around it. However, to relieve the people, driven out homeless as they were, he threw open to them the Campus Martius and the public buildings of Agrippa, and even his own gardens, and raised temporary structures to receive the destitute multitude. Supplies of food were

brought up from Ostia and the neighbouring towns, and the price of corn was reduced to three sesterces a peck. These acts, though popular, produced no effect, since a rumour had gone forth everywhere that, at the very time when the city was in flames, the emperor appeared on a private stage and sang of the destruction of Troy, comparing present misfortunes with the calamities of antiquity.

At last, after five days, an end was put to the conflagration [...]. But before people had laid aside their fears, the flames returned, with no less fury this second time, and especially in the spacious districts of the city. Consequently, though there was less loss of life, the temples of the gods, and the porticoes which were devoted to enjoyment, fell in a yet more widespread ruin. [...] It seemed that Nero was aiming at the glory of founding a new city and calling it by his name. Rome, indeed, is divided into fourteen districts, four of which remained uninjured, three were levelled to the ground, while in the other seven were left only a few shattered, half-burnt relics of houses.”

Tacitus, *Annals*, XV (c. 117)

Natančno preberite odlomek in odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si lahko pomagate s spletom, do katerega dostopate prek mobilnih telefonov.

1. Kdo je avtor odlomka? Kdaj je živel?
2. Kakšna je njegova interpretacija dogodka? Je bil požar nesreča? Napišite kratek povzetek.
3. Navedite, kako je glede na prebrano požar prizadel ljudi in kaj je vladar storil za ljudi v stiski.
4. Koliko časa naj bi, po avtorju, Rim gorel? Kakšna je bila škoda?

2. DEL:

“Nero meanwhile availed himself of his country's desolation, and erected a mansion in which the jewels and gold, long familiar objects, quite vulgarised by our extravagance, were not so marvellous as the fields and lakes, with woods on one side to resemble a wilderness, and, on the other, open spaces and extensive views. [...]

Of Rome meanwhile, so much as was left unoccupied by his mansion, was not built up [...] without any regularity or in any fashion, but with rows of streets according to measurement, with broad thoroughfares, with a restriction on the height of houses, with open spaces, and the further addition of colonnades, as a protection to the frontage of the blocks of tenements. These colonnades Nero promised to erect at his own expense, and to hand over the open spaces, when cleared of the debris, to the ground landlords. He also offered rewards proportioned to each person's position and property, and prescribed a period within which they were to obtain them on the completion of so many houses or blocks of building. He fixed on the marshes of Ostia for the reception of the rubbish, and arranged that the ships which had brought up corn by the Tiber, should sail down the river with cargoes of this rubbish. The buildings themselves, to a certain height, were to be solidly constructed, without wooden beams, of stone [...]. And to provide that the water which individual license had illegally appropriated, might flow in greater abundance in several places for the public use, officers were appointed, and everyone was to have in the open court the means of stopping a fire. Every building, too, was to be enclosed by its own proper wall, not by one common to others. These changes which were liked for their utility, also added beauty to the new city. Some, however, thought that its old arrangement had been more conducive to health, inasmuch as the narrow streets with the elevation of the roofs were not equally penetrated by the sun's heat, while now the open space, unsheltered by any shade, was scorched by a fiercer glow.

[...] But all human efforts, all the lavish gifts of the emperor, and the propitiations of the gods, did not banish the sinister belief that the conflagration was the result of an order. Consequently, to get rid of the report, Nero fastened the guilt and inflicted the most exquisite tortures on a class hated for their abominations, called Christians by the populace. Christus, from whom the name had its origin, suffered the extreme penalty during the reign of Tiberius at the hands of one of our procurators, Pontius Pilatus, and a most

mischievous superstition, thus checked for the moment, again broke out not only in Judaea, the first source of the evil, but even in Rome, where all things hideous and shameful from every part of the world find their centre and become popular. Accordingly, an arrest was first made of all who pleaded guilty; then, upon their information, an immense multitude was convicted, not so much of the crime of firing the city, as of hatred against mankind. Mockery of every sort was added to their deaths. Covered with the skins of beasts, they were torn by dogs and perished, or were nailed to crosses, or were doomed to the flames and burnt, to serve as a nightly illumination, when daylight had expired. Nero offered his gardens for the spectacle, and was exhibiting a show in the circus, while he mingled with the people in the dress of a charioteer or stood aloft on a car. Hence, even for criminals who deserved extreme and exemplary punishment, there arose a feeling of compassion; for it was not, as it seemed, for the public good, but to glut one man's cruelty, that they were being destroyed.

Tacitus, *Annals*, XV (c. 117)

Natančno preberite odlomek in odgovorite na spodnja vprašanja. Pri tem si lahko pomagata s spletom, do katerega dostopate prek mobilnih telefonov.

1. Kdo je avtor odlomka? Kdaj je živel?
2. Kaj si je glede na odlomek dal po požaru zgraditi cesar?
3. Kako je bilo, po avtorju, prenovljeno mesto? Kakšne so bile novosti? Naštej eno prednost in eno slabost.
4. Kdo je bil glede na odlomek obsojen podtikanja požara? Kako so bile te osebe kaznovane?

Priloga 4: Odlomki – avtentična naloga – odgovori na vprašanja

Avtor je Svetonij. Živel je od 70 po Kr. do 130 po Kr.

Požar ni bil nesreča. Neron je odkrito ukazal požgati mesto, ker je bil nor. Plameni gorečega mesta so ga navdahnili k pevskemu nastopu.

Požar je trajal 6 dni in 7 noči.

Denar je dobil od prispevkov, ki jih je izsilil v provincah in od posameznikov.

Avtor je Kasij Dion. Živel je od 155 po Kr. do 235 po Kr.

Požar ni bil nesreča. Neron si je na tihem želel uničiti mesto in je zato, pod pretvezo, da so vinjeni, na skrivaj poslal svoje ljudi, ki so podtaknili požar. Neron je opazoval požar, medtem pa pel in igral na liro.

Ljudi je požar zelo prizadel. Izgubili so svoje imetje, številni tudi svoje življenje.

Požar je trajal več dni in noči. Škoda je bila velika: pogoreli sta skoraj dve tretjini mesta, veliko ljudi je umrlo.

Avtor je Tacit. Živel je od 56 po Kr. do 117 po Kr.

Avtor pravi, da se ne ve točno, ali je bil za požar kriv Neron ali je bil požar nesreča. Ob izbruhu požara Nerona namreč ni bilo v Rimu. Vanj se je vrnil šele, ko se je požar približal njegovi hiši.

Požar je hudo prizadel ljudi. Ostali so brez imetja, številni so v njem izgubili tudi svoje življenje.

Neron je dal postaviti zasilna zatočišča in poskrbel za hrano. Ti ukrepi pa niso imeli učinka, saj so se razširile govorice, da naj bi med požarom Neron imel zasebni pevski nastop.

Trajal je 5 dni; ko je že kazalo, da ga bodo uspeli pogasiti, se je znova razplamtel. Škoda je bila velika: od 14 okrožij so bila 3 popolnoma uničena, 7 je bilo poškodovanih, 4 pa so ostala cela.

Avtor je Tacit. Živel je od 56 po Kr. do 117 po Kr.

Zgradil si je mogočno hišo.

Rim je dobil ravne ulice, stavbe so bile zgrajene na protipožaren način. Imele so nepokrita dvorišča, kar pa je bilo manj funkcionalno, saj ni bilo več streh, ki bi dajale senco v vročih dneh.

Kristjani. Vrgli so jih psom, jih križali ali zažgali na gredi.

Priloga 5: Odlomki – avtentična naloga – seznam virov

http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/Texts/Cassius_Dio/62*.html

http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Roman/Texts/Suetonius/12Caesars/Nero*.html

<http://www.realpolice.net/articles/police-history/history-of-law-enforcement.html>

Priloga 6: Soočenje – igra vlog (primer uprizoritve)

Marcus: »Spoštovani gospodje! Na današnji dan se naše mesto spominja tragičnega dogodka izpred 200 let. Tistega usodnega *ante diem XII. Kalendas Augustas* leta 817 *ab urbe condita*¹ je naše zlato mesto Rim zajel silovit požar, ki ljudem več dni in noči ni dal spati. Kakšna nesreča!«

Lucius: »Nobena *res adversae*² ni to bila! Vsi dobro vemo, da je dal naše prelepo mesto požgati sam cesar Neron! Razlika je v tem, da si samo nekateri od nas upajo to povedati na glas!«

Martinus: »Pha! Saj to ni nobena skrivnost! Moj *avus*³ je pravil, da je njegov *avus* na lastne oči videl, kako je cesar Neron odkrito ukazal požgati naše veličastno mesto! Je že imel svoje interese... Cesar, namreč!«

Theodorus: »*Amici mei*⁴, ali ste prepričani v resničnost tega, kar govorite? A se ne spomnite, kaj je takoj po požaru storil cesar? Velikodušno je poskrbel za ljudi, ki so utrpeli največ škode!«

Silvius: »Ampak še bolj velikodušno je poskrbel za to, da je sebi zgradil *magnam domum*⁵!«

Martinus: »Pha! Ko bi le storil samo to! Naslajal se je nad gorečim mestom in iz njega jemal navdih za igranje svoje lire! Kakšna brezsrčnost!«

Silvius: »Vseeno. Obstajajo dokazi, da so požar podtaknili kristjani. Dovolj so sumljivi, da bi kaj takega storili.«

Lucius: »Ne verjamem! To namreč ni v skladu z njihovo *fide*⁶. Že, da so čudaški, ker verjamejo, da je Bog samo en, vendar ne verjamem, da bi to storili. Zakaj le? Njihova vera ne odobrava maščevanja. Oni verjamejo, da je tale njihov Bog pravičen sodnik in da v onostranstvu nihče ne uide roki pravice!«

Martinus: »Pha! Bo že tako!«

Marcus: »Dragi gospodje, glede na to, kakšen je bil naš *imperator*⁷, me pravzaprav ne bi pretirano čudilo, če bi v resnici imel on prste vmes... Kdo ve?«

Theodorus: »Da, kdo bi vedel. Zelo verjetno je, da bo zadeva še dolgo ostala zavita v tančico skrivnosti...«

¹ 19. julija leta 64 pr. Kr.

² nesreča

³ dedek

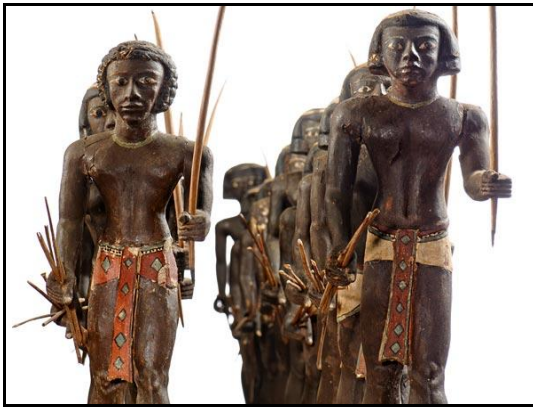
⁴ prijatelji moji

⁵ veliko hišo

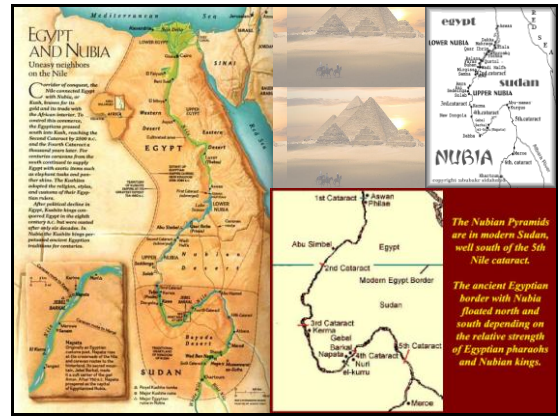
⁶ vero

⁷ cesar

Priloga 7: PPT predstavitev z zapisom učne snovi

1

2

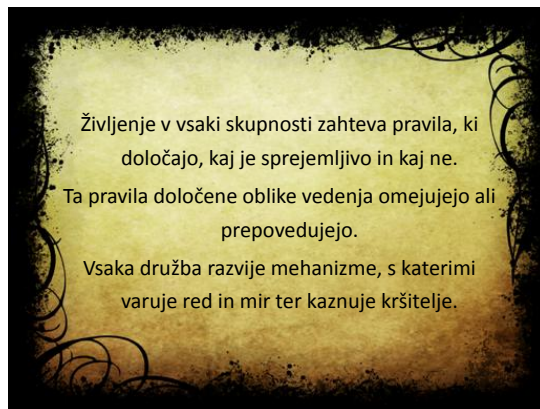
3

4

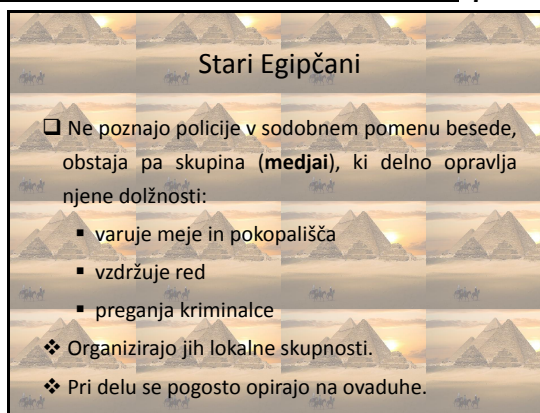
5

6

7

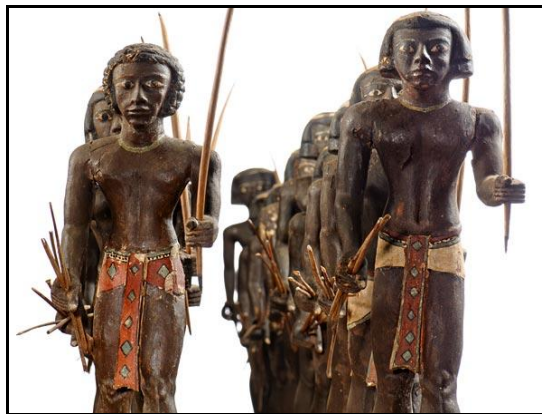
8

Stari Egipčani

- Ovaduštvo je *častno*.
- Egipčani iščejo pravico na sodišču
→ zaupajo v **pravni sistem**.
- Sodstvo je na visoki ravni.

 Od kod izvira izraz **medjai**?

9

10

Stari Egipčani

Z izrazom **Medjai** so stari Egipčani označevali pokajino v današnjem Sudanu, kjer je živel antično ljudstvo Nubijcev. Od tod so prihajale enote lokostrelcev (t. i. nubijski lokostrelci), ki so bile vključene v egipčansko vojsko. V poznejših obdobjih egipčanske zgodovine so jih uporabljali za vzdrževanje reda in njihovo ime (pisano z malo začetnico) se je sčasoma uveljavilo za nekakšne policijske enote, ne glede na njihovo etnično sestavo.

11

Antična Grčija

- beseda „policija“ izvira iz besede „polis“
- večina mest ima nekakšno policijsko organizacijo
- Atene (5. st. pr. Kr.): **skitski lokostrelci**
– sužnji v lasti države; na javnih zborovanjih in na sodiščih skrbijo za red; aretacije ljudi in varovanje zapornikov

12

Antična Grčija

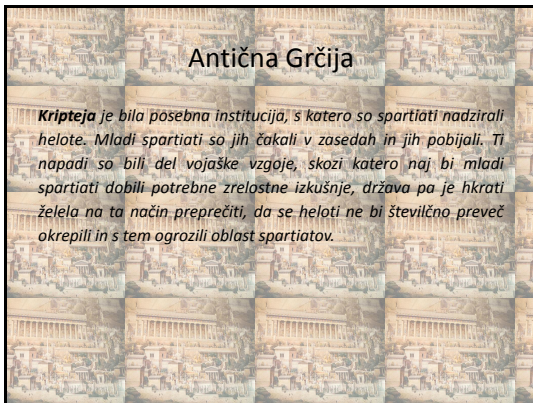
- za preiskavo postopkov morajo poskrbeti državljani sami, zanjo pa so odgovorni uradniki – varuhi mesta (ne uživajo spoštovanja)
- nekatera mesta imajo zloglasne tajne skupine, ki ohranjajo red in silijo podrejene sloje k pokorščini – Sparta: t.i. **kripteja**

Kaj je bila kripteja?

13

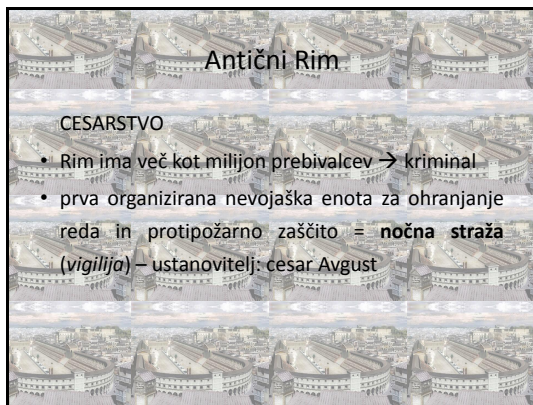
14

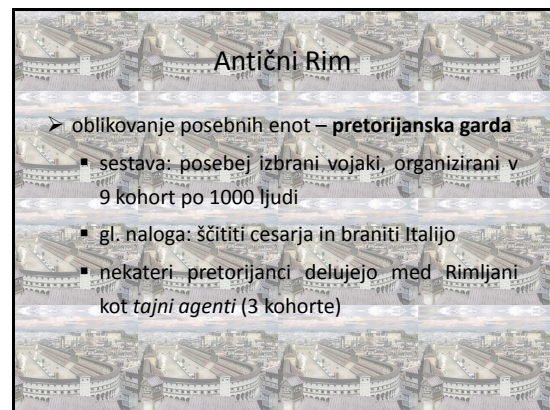
15

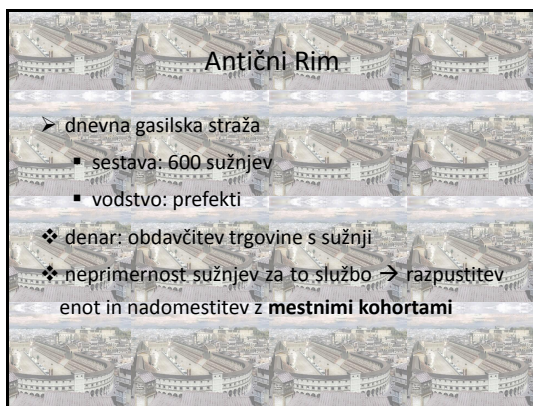
16

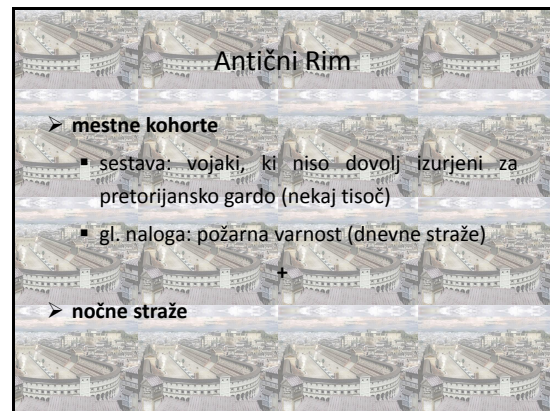
17

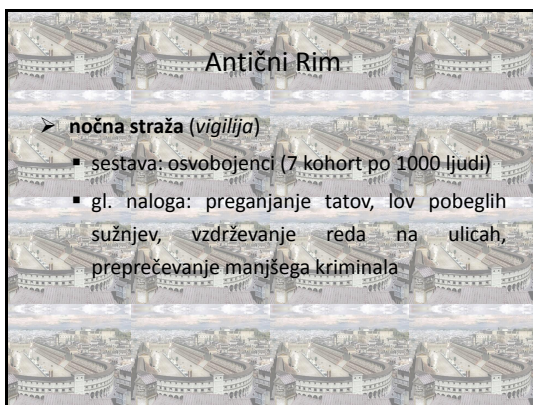
18

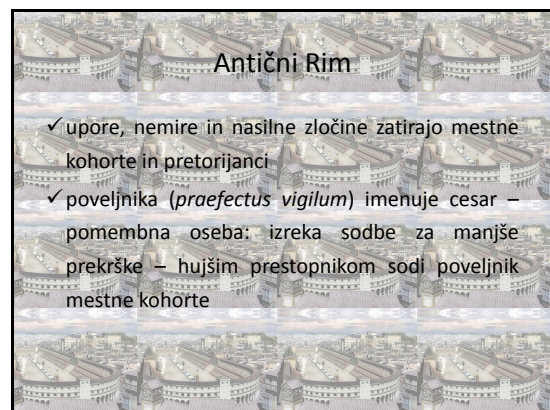
19

20

21

22

Antični Rim

- nočni stražarji so oboroženi s palicami in kratkim mečem
- prebivalce opozarjajo na pazljivo ravnanje z ognjem in preventivne ukrepe
- kršitelje največkrat kaznujejo s telesnimi kaznimi

23

Antični Rim

- nočne straže imajo **vodne črpalke (sifho)**, vedra, sekire, krampe, cepine in orodje za podiranje gorečih hiš (npr. balista)

24

25

Antični Rim

- pogosto poskušajo pogasiti ogenj z mokrimi odejami

VODNA ČRPALKA

- uporaba: vodno črpalko vleče konjska vprega
- gašenje: od vodnega vira do črpalke se oblikuje veriga gasilcev

- poleg gasilcev so v enoti tudi zdravniki in svečenik
- podobne enote tudi v drugih mestih

26

Veliki rimski požar

- leta 64 pr. Kr.
- uničena je tretjina mesta
- cesar Neron – njegova vloga pri požaru?

27

Skupinsko delo

Smo v letu 214 po Kr. Mesto Rim se spominja tragičnega dogodka: velikega požara pred 150 leti. Kakšna so mnenja oz. stališča prebivalcev Rima?

28

Preverjanje

Naloge rešujete samostojno. Na voljo imate 5 minut. Pozorno preberite navodila pri vsaki nalogi in bodite natančni pri odgovarjanju.

Srečno! ☺

29

Rešitve

1. Kdo je v starem Egiptu skrbel za vzdrževanje reda?
Pravilen odgovor: medjai = 1 t
2. a = P, b = N (visoki), c = P, d = N (državljeni), e = P
Vsak pravilen odgovor = 1 t
3. Kaj je bila kriptėja?
Institucija za nadzor nad heloti. = 1 t
Del vojaške vzgoje. = 1 t
Preprečiti grožnjo s strani helotov. = 1 t

30

Rešitve

4. liktorji, mestne kohorte, legionarski oddelki, milijon, kriminal, nočna straža, Avgust
Za vsako pravilno besedno zvezo = 0,5 t

5. Pravilna trditev = c = 1 t

6. Vodna črpalka, vedro, sekira, kramp, cepin, orodje za podiranje gorečih hiš (ali balista), mokre odeje.
Vsak pravilen odgovor = 0,5 t

31

Rešitve

7. Po 1 t za navedbo vsake od treh interpretacij in po 1 t za vsak argument.

32

Domača naloga

Pri uri smo povedali, da so bili v enoti nočne straže prisotni tudi zdravniki in svečenik. Kaj meniš, zakaj je bilo temu tako? Kakšno vlogo so te osebe imele? Pomisli, kako je danes v primeru nesreče – kdo prispe na kraj nesreče? Napiši kratek sestavek.

33

Priloga 8: PPT predstavitev – seznam slikovnega gradiva

SLIKE:

- 1,10: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/30/5d/ed/305ded271d45e02a3e29953f37fd9dbe.jpg>
- 2: http://3.bp.blogspot.com/_7S-TR5yhYns/TPh7K9vZ8ml/AAAAAAAAAR8/j-PHsACQv4E/s1600/history.gif
- 2: http://www.earlheinrich.com/Ancient%20Nubia/map_Nubia.jpg
- 2: <http://www.mmdtkw.org/EGtkw0613eNubiaNileMap.jpg>
- 3: http://hal_macgregor.tripod.com/gregor/Scythia.jpg
- 3,12: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/c5/1a/86/c51a863a14245874c85829abf16cf2f4.jpg>
- 4: <http://www.obitelj-malih-marija.com/wp-content/uploads/2014/05/sv.-Florijan.jpg>
- 14: <http://hsp3mspartans.weebly.com/uploads/1/1/8/1/11812323/926445288.jpg>
- 14: <http://wiki.totalwar.com/images/thumb/d/d3/Sparta.png/700px-Sparta.png>
- 14: <https://a3images.myspacecdn.com/images03/34/9dde7bc8b6834dd7b35876744a9798f4/300x300.jpg>
- 23: http://lishfd.org/History/Clip_art/romanvigil.gif
- 24: <http://romaeredidiunimpero.altervista.org/wp-content/uploads/2015/07/romani.jpg>
- 25: http://www.mariuszkozik.com/wp-content/uploads/2012/02/005_Roman_soldiers_operating_the_ballista.jpg
- 27: https://c2.staticflickr.com/6/5217/5471047557_4dc13f5376.jpg

OZADJA:

- 1–3,8–11: https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTrtl2KzQn27iLEd_1bm2vixYvZHwHsvtyujAdhWTCGXS3%20gaRDF
- 4,16–26: <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/6c/62/f6/6c62f61006d5af98a894c480ee1e7957.jpg>
- 5–7: <http://www.planwallpaper.com/static/images/antique-scroll-backgrounds-wallpapers.jpg>
- 12–15: <http://ancient-greece.org/images/ancient-sites/delphi2/large/46.jpg>
- 27–28: <http://www.conspiracyclub.co/wp-content/uploads/2015/01/115-1024x576.jpg>
- 29–32: http://img0.gtsstatic.com/wallpapers/08b906e4f69c1c74d65159484f0e6d71_large.jpeg
- 33: <http://www.pptbackgroundstemplates.com/backgrounds/Beautiful-Scenery-Art-pptBackgrounds.jpg>

Priloga 9: Neizpolnjena izpolnjevanja (za zapis učne snovi)

SKRB ZA JAVNI RED, MIR IN VARNOST – ANTIČNI RIM

V republikanskem Rimu so zagotavljali red in mir uradniki s pomočjo državnih uradnikov – _____. Za varnost so skrbele posebne _____, na podeželju pa so na pomembnih točkah postavljali _____. V cesarskem obdobju je imel Rim več kot _____ prebivalcev. V tako velikem mestu se je v nekaterih predelih bohotal _____. Prva organizirana nevojaška enota za ohranjanje red in protipožarno zaščito je bila _____ ali *vigilija*, ustanovil pa jo je cesar _____.

Najprej je oblikoval posebne enote, imenovane _____. Sestavljali so jih posebej izbrani vojaki, organizirani v 9 _____ po 1000 ljudi. Njihova glavna naloga je bila ščititi _____ in braniti Italijo. Nekateri pretorijanci so delovali me Rimljani kot _____. Poleg garde je cesar ustanovil _____ gasilsko stražo, ki jo je sestavljalo 600 sužnjev in so jo vodili _____. Denar za te enote je dobil z _____ trgovine s sužnji. Ker so bili sužnji neprimerni za to službo, so enote _____ in jih nadomestili z mestnimi kohortami. V njih so bili vojaki, ki niso bili dovolj izurjeni za pretorijansko gardo. Njihova glavna skrb je bila _____. Ker nekaj tisoč vojakov ni zadoščalo za uspešno obrambo pred požari, so jih dopolnili z nočnimi stražami. Pripadnike so novačili iz vrst _____. Za te enote se je uveljavilo ime _____. Preganjale so tatove, lovile pobegle sužnje in vzdrževale red na ulicah. Med patroljiranjem so preprečevale manjši kriminal. Upore, _____ in nasilne zločine so zatirale mestne kohorte in pretorijanci. Poveljnika (*praefectus vigilum*) je imenoval _____ in je bil pomembna oseba. Lahko je izrekal sodbe za manjše prekrške, hujšim prestopnikom pa je sodil _____ mestne kohorte.

Nočni stražarji so bili oboroženi s _____ in _____. Prebivalce so opozarjali na pazljivo ravnanje z ognjem in preventivne ukrepe. Kršitelje so večkrat kaznovali s _____. Čeprav so morali imeti lastniki hiš obvezno opremo za gašenje požarov, so imele nočne straže _____ (*sipho*), vedra, sekire, krampe, cepine in orodje za podiranje gorečih hiš (npr. _____). O delovanju črpalke ni ohranjenih zapisov, vemo pa, da jo je vlekla _____. Od vodnega vira do črpalke so oblikovali verigo gasilcev. Pogosto so poskušali pogasiti ogenj z mokrimi krpami. Včasih so preprečili njegovo širjenje tako, da so gorečo hišo _____. Poleg gasilcev so bili v enoti tudi _____ in _____. Podobne enote so nastale tudi v drugih mestih.

Priloga 10: Izpolnjena izpolnjevanka (zapis učne snovi)

SKRB ZA JAVNI RED, MIR IN VARNOST – ANTIČNI RIM

V republikanskem Rimu so zagotavljali red in mir uradniki s pomočjo državnih uradnikov – liktorjev. Za varnost so skrbele posebne mestne kohorte, na podeželju pa so na pomembnih točkah postavljali legionarske oddelke. V cesarskem obdobju je imel Rim več kot milijon prebivalcev. V tako velikem mestu se je v nekaterih predelih bohotal kriminal. Prva organizirana nevojaška enota za ohranjanje red in protipožarno zaščito je bila nočna straža ali vigilija, ustanovil pa jo je cesar Avgust.

Najprej je oblikoval posebne enote, imenovane pretorijanska garda. Sestavljali so jih posebej izbrani vojaki, organizirani v 9 kohort po 1000 ljudi. Njihova glavna naloga je bila ščititi cesarja in braniti Italijo. Nekateri pretorijanci so delovali me Rimljani kot agenti. Poleg garde je cesar ustanovil dnevno gasilsko stražo, ki jo je sestavljalo 600 sužnjev in so jo vodili prefekti. Denar za te enote je dobil z obdavčitvijo trgovine s sužnji. Ker so bili sužnji neprimerni za to službo, so enote razpustili in jih nadomestili z mestnimi kohortami. V njih so bili vojaki, ki niso bili dovolj izurjeni za pretorijansko gardo. Njihova glavna skrb je bila požarna varnost. Ker nekaj tisoč vojakov ni zadoščalo za uspešno obrambo pred požari, so jih dopolnili z nočnimi stražami. Pripadnike so novačili iz vrst osvobodjencev. Za te enote se je uveljavilo ime vigilija. Pregarjale so tatove, lovile pobegle sužnje in vzdrževale red na ulicah. Med patroljiranjem so preprečevale manjši kriminal. Upore, nemire in nasilne zločine so zatirale mestne kohorte in pretorijanci. Poveljnika (*praefectus vigilum*) je imenoval cesar in je bil pomembna oseba. Lahko je izrekal sodbe za manjše prekrške, hujšim prestopnikom pa je sodil poveljnik mestne kohorte.

Nočni stražarji so bili oboroženi s palicami in kratkim mečem. Prebivalce so opozarjali na pazljivo ravnanje z ognjem in preventivne ukrepe. Kršitelje so večkrat kaznovali s telesnimi kaznimi. Čeprav so morali imeti lastniki hiš obvezno opremo za gašenje požarov, so imele nočne straže vodno črpalko (*sipho*), vedra, sekire, krampe, cepine in orodje za podiranje gorečih hiš (npr. balista). O delovanju črpalke ni ohranjenih zapisov, vemo pa, da jo je vlekla konjska vprega. Od vodnega vira do črpalke so oblikovali verigo gasilcev. Pogosto so poskušali pogasiti ogenj z mokrimi krpami. Včasih so preprečili njegovo širjenje tako, da so gorečo hišo porušili. Poleg gasilcev so bili v enoti tudi zdravniki in svečenik. Podobne enote so nastale tudi v drugih mestih.

Univerza v Ljubljani
**FILIZOESKA
FAKULTEIA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
ŽENSKE NA PRESTOLU

7. 1. 2016

Tanja Vozelj

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 1.
Datum: 7. 1. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Zgodovina vsakdanjega življenja- tema iz učbenika: Ženske na prestolu
Učna enota – naslov učne ure: Ženske na prestolu
Učne oblike: individualna učna oblika, skupinska učna oblika, frontalna učna oblika.
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda demonstracije (slikovne, besedne in zvočne), metoda dela s pisnimi viri, metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo (metoda dela z zvočnimi posnetki), metoda grafičnih izdelkov.
Učne tehnike: zapisovanje misli ali brainwriting, miselni vzorec, spominske kartice.
UČNI CILJI: <p>M. Cilji iz učnega načrta:</p> <ul style="list-style-type: none">- »dijaki opišejo položaj in vlogo žensk in moških v različnih obdobjih pri izbranih civilizacijah starega sveta,- dijaki razvijejo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost,- dijaki oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije,- dijaki razvijejo sposobnost različnih oblik komunikacije,- dijaki razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja.« <p>(Učni načrt. Zgodovina. Splošna gimnazija (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2008, str. 18.)</p> <p>N. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p>Izobraževalni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- pojasniti izvor besede faraon,- pojasniti nastop vladarice Hačepsut na oblast ter značilnosti njenega vladanja,- pojasniti pomen besed regentka, insignije, uzurpacija,- prepoznati in razložiti določene antične reliefe ter kipe,- pojasniti vlogo vladarice Nefretete v Egipčanski družbi ter njeno vladanje,- pojasniti značilnosti Kleopatrinega vzpona na oblast,- naštetih značilnosti vladanja Kleopatre ter njenega konca,- opisati značilnosti rimskih cesaric in pojasniti njihov položaj v družbi in družini.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- upoštevati navodila za delo v skupini in aktivno sodelovati s sošolci,
- izdelati miselni vzorec na določeno tematiko,
- izdelati kakovostne izpiske določene tematike,
- sodelovati z drugimi pri delu v skupini.
- uporabiti IKT pri izdelavi zvočnih posnetkov prej izdelanih izpiskov,
- iz slišanih informacij izluščiti najpomembnejše in jih obnoviti.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- spoštovati različnosti in drugačnosti ver, kultur in skupnosti v antičnem času,
- pokazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine in ohranjanja le-te,
- pokazati razumevanje in spoštovanje enakopravnosti med spoloma,
- pokazati dovzetnost za različne poglede oziroma interpretacije in razumeti zakaj se pojavljajo,
- oblikovati svoje zaključke, mnenja, stališča, interpretacije.

Učna sredstva:

- **učila:** PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, miselni vzorec, izpiski in zvočni posnetek, spominske kartice, učbenik (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, Zgodovina 1, Učbenik za 1. letnik gimnazije, Ljubljana: 2009), kopirano gradivo o bitki pri Akciju (Tolić, 2015), kopirano gradivo o Nefretete (The Biography.com, 2015).
- **učni pripomočki:** samolepilni lističi, bela tabla, računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno, barvice, flomastri, spominske kartice, listi formata A4, listi z navodili za skupinsko delo, mobilni telefon.

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ali UVAJANJE
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ali USVAJANJE
3. URJENJE ali VADENJE
4. PONAVLJANJE
5. PREVERJANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- sociologija (družbene različnosti in enakosti, družinski odnosi, politični sistemi),
- slovenščina (dijaki se urijo v zapisovanju učne snovi),
- informatika (uporabljajo I-K tehnologijo za snemanje in predvajanje zvočnih posnetkov),
- angleščina (uporabljajo kopirano gradivo za delo v angleškem jeziku).

Novi pojmi s pojasnilom:

- faraon (egipčanski vladar),
- regent (vladarjev namestnik, če je vladarjev naslednik še mladoleten),
- naziv *avgusta* (pomeni *vzvišena*).

Viri in literatura:

1. Nefertiti biography. The Biography.com <http://www.biography.com/people/nefertiti-9421166#worship-of-sun-god> (Dostop: 23. 12. 2015).
2. Slika 1: Hačepsut. Pharaoh Maatkare Hatshepsut. <http://www.crystalinks.com/egyptshatshepsut.html> (Dostop: december 2015).
3. Slika 2: Hačepsut. Hatshepsut – Pharaoh of Egypt <http://socialstudies.school/2015/08/16/hatshepsut-pharaoh-of-egypt/> (Dostop: december 2015).

4. Slika 3: Nefretete. Kdo je Nefertiti in kdo je Nefertari? <http://www.preberite.si/nefertiti-in-nefertari/> (Dostop: december 2015).
5. Slika 4: Nefretete. <https://sl.wikipedia.org/wiki/Nefretete> (Dostop: december 2015).
6. Slika 5: Kleopatra. Cleopatra: thin or fat? http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/1250323.stm (Dostop: december 2015).
7. Slika 6: Kleopatra. Kleopatra: mit, vladarica, ženska. <http://www.delo.si/zgodbe/sobotnapriloga/kleopatra-mit-vladarica-zenska.html> (Dostop: december 2015).
8. Slika 7: Justinjan in Teodora. Gombrich, Ernst. Kratka svetovna zgodovina za mlade bralce: od pradavnine do sedanjosti. Ljubljana: DZS in Panatal, 1991.
9. Tolić, Sandra. *Dokončna zmaga Oktavijana z bitko pri Akciju*. Zgodovina.si. <http://zgodovina.si/dokoncna-zmaga-oktavijana-z-bitko-pri-akciju/> (Dostop: december 2015).
10. Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008. http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostop: december 2015).
11. Vilma Brodnik, Robert Jernejčič, Srečko Zgaga, Zgodovina 1: učbenik za 1. letnik gimnazije, Ljubljana: DZS, 2008.
12. Marjan Krušič, Janez Gradišnik, Roman Zupan, Svetovna zgodovina: od začetkov do danes, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1976.
13. Gombrich, Ernst. Kratka svetovna zgodovina za mlade bralce: od pradavnine do sedanjosti. Ljubljana: DZS in Panatal, 1991.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 MIN	»Današnje učno uro bomo začeli s kratko možgansko nevihto, da prevetrimo naše misli. Pomislite na ime katere izmed znanih žensk, ki so kdaj bile na prestolu oz. so vodile državo, vladale ljudstvu. Lahko si zamislite tudi več oseb.«		Frontalna oblika. Metoda razlage.	
	»Zdaj vam bom razdelila samolepilne lističe, na katere zapišite imena teh ženskih oseb.«	Učenci napišejo.	Individualna oblika.	samolepilni lističi

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. DELO V SKUPINAH (12 MIN)</p> <p>in HAČEPSUT (6 MIN)</p>	<p>Delo bo potekalo po skupinah, zato pozorno poslušajte navodila. Vsaka skupina bo dobila svoje gradivo, ki ga bo morala prebrati. V mapi se za vsako skupino nahaja kopirano besedilo iz učbenika, dodatno kopirano gradivo, list z navodili in nalogami ter morebitni pripomočki. Vsaka skupina bo izdelala en končni izdelek, ki ga bo na koncu tudi predstavila. Prvi dve skupini bosta izdelali miselni vzorec na temo vladarice Hačepsut. V mapi so navodila z opornimi točkami, ki jih mora miselni vzorec vsebovati. Tretja in četrta skupina bosta izdelali spominske kartice na temo vladarice Nefretete. V mapi se nahajajo spominske kartice, na katerih so na eni strani že napisani pojmi ali vprašanja, vi pa na drugo stran dopišite odgovore ali definicije pojmov. Zadnji dve skupini pa bosta izdelali izpiske na temo Kleopatre in rimskih cesaric, zapiske pa posneli, tako da bo vaš izdelek posnetek na mobilnem telefonu. Predlagam, da v skupini določite enega poročevalca, ki je hkrati merilec časa, ostali pa si razdelite naloge iz navodil. Delo naj poteka na sobni glasnosti. Za dodatna pojasnila sem na voljo. Na voljo imate 10 min časa, nato sledi poročanje, zato se kar razdelimo v skupine.«</p> <p>Učence razdelim v šest skupin s tehniko preštevanja (1, 2, 3, 4, 5, 6, 1, 2, ...). Tako imam 6 skupin, ki se usedejo vsaka zase. Dam jim gradivo. Krožim po razredu, kontroliram delo, uravnavam glasnost, odgovarjam na morebitna vprašanja.</p>	<p>Dijaki se razdelijo in posedejo v skupine. Poteka skupinsko delo.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Metoda grafičnih izdelkov, metoda dela s pisnimi viri, metoda dela s slikovnimi viri, metoda dela z IKT (metoda dela z zvočnimi posnetki).</p> <p>Tehnike: miselni vzorec, spominske kartice.</p>	<p>PPT2</p> <p>Učbenik (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 211-214), kopirano gradivo o bitki pri Akciji (Tolić, 2015), kopirano gradivo o Nefretete (The Biography.com, 2015).</p> <p>Spominske kartice, listi formata A4, barvice,</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

				flomastri, mobilni telefon.
<p>»Prosim, zaključite z delom in se posedite na svoja mesta.</p> <p>Sledi poročanje skupin. Najprej bosta po dve skupini poročali, potem pa si boste zapisali v zvezke ključne točke. Najprej naj pred tablo prideta predstavnik prvih dveh skupin. Predstavite svoj miselni vzorec o Hačepsut.«</p>	<p>Dijaki končajo s skupinskim delom, 1. in 2. skupina vstaneta, sledi poročanje skupin.</p> <p>Predviden odgovor 1. skupine »Ime faraon pomeni Velika hiša, pharao v grščini. Hačepsut je Egiptu vladala v začetku 15. stoletja pr. Kr, vladala je 20 let. Po očetovi smrti se je poročila s polbratom Tutmozisom II. Predpisi so določali, da oblast deduje žena le, če ni polnoletnega moškega potomca in ker je polbrat kmalu umrl, njun otrok Tutmozis III. pa še ni bil polnoleten, je Hačepsut vladala kot regentka.«</p> <p>Predviden odgovor 2. skupine »Regent je vladarjev namestnik, če je vladarjev naslednik še mladoleten. Insignije so znamenja časti, oblasti, stanu. Oblačila se je kot moški, odstranila ženske končnice v svojih imenih, upodabljala se je z brado in moškim telesom. Hačepsut je vladala miroljubno, obnovila je trgovske poti, navezala stike z deželo Punt, kjer so imeli dišave, miro in zlato, spodbujala razvoj trgovine in umetnosti. Obstajajo različne interpretacije o njeni smrti: naj bi se je znebil njen sin, faraon, ker mu ni želela izročiti oblasti, a dokaza za nasilno dejanje ni.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage in metoda grafičnih izdelkov</p> <p>Frontalna učna oblika.</p>	<p>miselni vzorec</p> <p>PPT3</p>	Individualna
<p>»Hačepsut je torej prevzela oblast najprej kot regentinja. Ona je od vseh staroegipčanskih vladaric najbolj bleščeča osebnost, saj odseva načela samostojnosti in enakopravnosti ženske že v staroegipčanski družbi.«⁸</p>				

⁸ Marjan Krušič, Janez Gradišnik, Roman Zupan, Svetovna zgodovina: od začetkov do danes, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1976, 78.

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	iz PowerPoint predstavitve.«	Učenci prepisejo besedilo iz PPT4.	Individualna oblika.	PPT4
3. KLEOPATRA IN RIMSKE CESARICE 6 MIN	<p>»Sedaj pa naj prideta predstavnik 5. in 6. skupine, ki sta se ukvarjali s Kleopatrom ter rimskimi cesaricami. Prosim predvajajte vaš posnetek izpiskov učne snovi.«</p> <p>»Primer cesarjeve žene je tudi Teodora, žena cesarja vzhodnorimskega cesarstva Justinjana. Na sliki na PPT5 ju vidite, ko na svoji terasi sprejemata odposlanca. Teodora je bila prej cirkuška plesalka, kot vladarica pa se je pogosto pojavljala v javnosti z Justinjanom, oblečena v težka svilena oblačila, posuta z dragim kamenjem, nosila je zlate in</p>	<p>Predviden odgovor 5. skupine: »Kleopatra je leta 51. pr Kr. postala sovladarica v Egiptu. Čez nekaj let so jo z zaroto pregnali, na oblast se vrne s pomočjo Julija Cezarja. Leta 41 pr. Kr. je Mark Antonij v zameno za egipčansko podporo, podelil zemljo nekdanj Aleksandra Velikega Kleopatri. Z Markom Antonijem sta načrtovala grško kraljestvo. Okravljen jima je napovedal vojno in ju leta 31. pr. Kr. porazil v bitki pri Akciju. Glavna posledica bitke je to, da je Oktavijan prevzel naziv princeps in avgustus in začne se doba cesarjev«.</p> <p>Predviden odgovor 6. skupine: »Kleopatra je storila samomor, ko je videla, da se Egiptu bliža Oktavijanova vojska. Njena rodbina se s tem konča. Kleopatra je bila izobrazena Grkinja, živela je v Aleksandriji, središču kulture in učenosti, govorila je več jezikov, tudi egipčansko in grško. Bila je izjemno bogata. Na drugi strani, rimske cesarice oblasti niso imele, so pa imele velik vpliv in nazive kot so avgusta (vzvišena). Imele so zasebno premoženje, stražo in sužnje. Imele so glavno besedo v družini, na kar kažejo nazivi mater patriae (mati družine), mater senatus. Sovladale so iz ozadja.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razlage in metoda zvočne demonstracije</p>	<p>izpiski in posnetek izpiskov na mobilnem telefonu</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

biserne ogrlice, kar je kazalo na njeno bogastvo.« ⁹			
»Hvala 5. in 6. skupini. Sedaj pa si prepisite oporne točke o Kleopatri in rimskih cesaricah iz PowerPoint predstavitve.«	Učenci prepisujejo besedilo iz PPT5.	Individualna oblika.	PPT5

⁹ Gombrich, Ernst. *Kratka svetovna zgodovina za mlade bralce: od pradavnine do sedanjosti*. Ljubljana: DZS in Panatal, 1991, 115.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 MIN	<p>»Sedaj vam bom razdelila preverjalne liste. Vsak zase naj samostojno reši naloge na listu. Navodila so jasno zapisana. Po sedmih minutah bomo preverili rešitve, točkovali odgovore in pogledali kakšno oceno bi dosegli.«</p> <p>Razdelim liste.</p>	Dijaki poslušajo navodila.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	
		Dijaki rešujejo preverjalni list.	Individualna oblika	preverjalni list
	<p>»Sedaj pa zamenjate preverjalne liste s svojim sosedom. Na projekcijskem platnu se bodo prikazale rešitve za posamezne naloge, preverite jih in ustrezno točkujte glede na kriterij, ki je zraven napisan.«</p> <p>»Na koncu učne ure ste pokazali, da poznate pojasniti izvor besede faraon, pojasniti nastop vladarice Hačepsut na oblast ter značilnosti njenega vladanja, pojasniti pomen besed regentka, insignije, uzurpacija, prepoznati in razložiti določene antične reliefe ter kipe, pojasniti vlogo vladarice Nefretete v Egipčanski družbi ter njeno vladanje, pojasniti značilnosti Kleopatrinega vzpona na oblast, naštetih značilnosti vladanja Kleopatre ter njenega konca, opisati značilnosti rimskih cesaric in pojasniti njihov položaj v družbi in družini. Liste prilepite v zvezek.«</p>	Dijaki izmenjajo liste in popravljajo odgovore ter točkujejo.	Frontalna oblika. Metoda razlage. Individualna oblika. Frontalna oblika. Metoda razlage.	preverjalni list, rešitve na PPT6-PPT8

SEZNAM PRILOG:

1. Navodila za delo v skupinah.
2. Dodatno gradivo o Nefretete za 3. in 4. skupino.
3. Dodatno gradivo o bitki pri Akciju za 5. skupino.
4. Zapis učne snovi (PowerPoint predstavitev od strani 6 do 8).
5. Preverjalni list Ženske na prestolu.
6. Preverjalni list Ženske na prestolu - rešen.
7. Viri za slikovno gradivo na PPT
8. PowerPoint predstavitev.

PRILOGA 1: Navodila za delo v skupinah

1. SKUPINA

Na list A4 formata izdelajte miselni vzorec o vladarici HAČEPSUT. Pomagajte si z učbenikom na strani 211.

Pojasnite ali uporabite naslednje pojme:

- izvor imena faraon,
- čas vladanja Hačepsut,
- v kakšnih okoliščinah je prišla na oblast.

2. SKUPINA

Na list A4 formata izdelajte miselni vzorec o vladarici HAČEPSUT. Pomagajte si z učbenikom na strani 211.

Pojasnite ali uporabite naslednje pojme:

- regent, insignije, uzurpacija,
- značilnosti njenega vladanja in njen konec,
- v čem je bila posebna, drugačna od preostalih vladaric.

3. SKUPINA

Pri vašem delu si pomagajte z učbenikom na strani 212.

Na priložene barvne kartončke izdelajte spominske kartice.

Na eni strani kartic že imate napisana vprašanja ali pojme, ki pa jih morate na drugi strani pojasniti ali pa kaj skicirati.

Pojmi na karticah:

1. »Dedinja, polna milosti, privlačnosti, izžareva srečo, gospodarica ljubeznivosti, ljubljena, pomirjevalka kraljevega srca, mila v vsem, gospodarica Zgornjega in Spodnjega Egipta, velika kraljeva soproga, katero ljubi, vladarica dveh dežel« Kaj dokazuje ta napis?
2. Pojasni pomen njenega imena, od kod prihaja Nefretete?
3. Kdo je bil njen mož in kaj je uvedel?

4. SKUPINA

Pri vašem delu si pomagajte z učbenikom na strani 212. Na priložene barvne kartončke izdelajte spominske kartice. Na eni strani kartic že imate napisana vprašanja ali pojme, ki pa jih morate na drugi strani pojasniti ali pa kaj skicirati.

Pojmi na karticah:

1. Teorije o njeni smrti.
2. Kaj prikazuje slika in kje je predmet shranjen? →
3. Ali Nefretete lahko štejemo za žensko na prestolu? Utemeljite.

Vir: Nefretete. Wikipedija. (Dostop: december 2015).

5. SKUPINA

Izdelajte izpiske snovi o Kleopatri. Pri tem si pomagajte z učbenikom na strani 213 in dodatnim gradivom o bitki pri Akciju. Izluščite ključne in pomembne informacije, pri čemer si pomagajte s spodnjimi opornimi točkami.

Besedilo posnemite s pomočjo pametnega telefona, ob poročanju ga boste predvajali sošolcem.

- Prihod na oblast.
- Politični načrti in povezave.
- Glavna posledica bitke pri Akciju za Rimsko cesarstvo.

6. SKUPINA

Izdelajte izpiske snovi o Kleopatri in rimskih cesaricah. Pri tem si pomagajte z učbenikom na strani 213 in 214. Izluščite ključne in pomembne informacije pri čemer si pomagajte s spodnjimi opornimi točkami.

Besedilo posnemite s pomočjo pametnega telefona, ob poročanju ga boste predvajali sošolcem.

- Kleopatrina smrt.
- Kleopatrina izobrazba.
- Vpliv rimskih cesaric na oblast, njihov položaj v družbi, njihovi nazivi.

PRILOGA 2: Dodatno gradivo o Nefretete za 3. in 4. skupino

Nefertiti Biography Queen (c. 1370 BCE–c. 1330 BCE)

An Egyptian queen renowned for her beauty, Nefertiti ruled alongside her husband, Pharaoh Akhenaten, during the mid-1300s B.C.

Synopsis

Nefertiti, whose name means "a beautiful woman has come," was the queen of Egypt and wife of Pharaoh Akhenaten during the 14th century B.C. She and her husband established the cult of Aten, the sun god, and promoted Egyptian artwork that was radically different from its predecessors. A bust of Nefertiti is one of the most iconic symbols of Egypt.

Mysterious Origins

Little is known about the origins of Nefertiti, but her legacy of beauty and power continue to intrigue scholars today. Her name is Egyptian and means "a beautiful woman has come." Some evidence suggests that she hailed from the town Akhmim and is the daughter or niece of a high official named Ay. Other theories have suggested that she was born in a foreign country, possibly Syria.

The exact date when Nefertiti married Amenhotep III's son, the future pharaoh Amenhotep IV, is unknown. It is believed she was 15 when they wed, which may have been before Akhenaten assumed the throne. They apparently ruled together from 1353 to 1336 B.C. and had six daughters, with speculation that they may have also had a son. Their daughter Ankhesenamun would eventually marry her half brother [Tutankhamun](#), the future ruler of Egypt. Artwork from the day depicts the couple and their daughters in an unusually naturalistic and individualistic style, more so than from earlier eras. The king and his head queen seem to be inseparable in reliefs, often shown riding in chariots together and even kissing in public. It has been stated that the couple may have had a genuine romantic connection, a dynamic not generally seen in depictions of ancient pharaohs.

Worship of the Sun God

Nefertiti and the pharaoh took an active role in establishing the Aten cult, a religious mythology which defined Aten, the sun, as the most important god and the only one worthy of worship in Egypt's polytheistic canon. Amenhotep IV changed his name to Akhenaten (also seen as "Akenhaten" in some references) to honor the deity. It is believed that the king and queen were priests and that it was only through them that ordinary citizens could obtain access to Aten. Nefertiti changed her name to Neferneferuaten-Nefertiti, meaning "beautiful are the beauties of Aten, a beautiful woman has come," as a show of her absolutism for the new religion. The royal family resided in a constructed city called Akhetaton—in what is now known as el-Amarna—meant to honor their god. There were several open-air temples in the city, and at the center stood the palace.

Nefertiti was perhaps one of the most powerful women ever to have ruled. Her husband went to great lengths to display her as an equal. In several reliefs she is shown wearing the crown of a pharaoh or smiting her enemies in battle. But despite this great power, Nefertiti disappears from all depictions after 12 years. The reason for her disappearance is unknown. Some scholars believe she

died, while others speculate she was elevated to the status of co-regent—equal in power to the pharaoh—and began to dress herself as a man. Other theories suggest she became known as Pharaoh Smenkhkare, ruling Egypt after her husband's death or that she was exiled when the worship of the deity Amen-Ra came back into vogue.

Nefertiti Revealed?

In August 2015, British archaeologist Nicholas Reeves made a discovery that could reveal the mysteries of Nefertiti once and for all. While studying scans made of Tutankhamun's tomb, he noticed some wall markings that could indicate a hidden doorway. This fact and other structural anomalies suggest that there could be another chamber there, and Reeves has proposed that it could be the long-missing tomb of Nefertiti. If this proves true, it would be an astounding archaeological discovery and the most significant since [Howard Carter's](#) 1922 uncovering of Tutankhamun. The Nefertiti bust has been in Germany since 1913, now can be seen in Neues Museum in Berlin.

(Vir: Nefertiti biography. The Biography.com <http://www.biography.com/people/nefertiti-9421166#worship-of-sun-god> (Dostop: 23. 12. 2015)).

PRILOGA 3: Dodatno gradivo o bitki pri Akciju za 5. skupino.

2. septembra leta 31 p.n.š. se je zgodila zadnja državljanska bitka v Rimski republiki – bitka pri Akciju, ki se je odvijala med Oktavijanom na eni strani in Markom Antonijem ter Kleopatro na drugi strani.

Bitka je bila neizogibna ...

Ko se je Mark Antonij povezal s Kleopatro in večino časa preživel v Aleksandriji v Egiptu se je začelo nezaupanje Rima do Marka Antonija. Predvsem ko so izvedeli, da Mark Antonij in Kleopatra prijateljujeta na bolj intimni ravni. Svojega odnosa nista skrivala, kljub temu da je bil Mark Antonij od leta 40 p.n.š. poročen z Oktavijanovo sestro Oktavijo. Vendar je bila ta poroka bolj politična, kajti s to poroko je bil že prej preprečen spopad med Oktavijanom in Markom Antonijem. Kleopatra je Marku Antoniju celo rodila otroke (iz zveze z Julijem Cezarjem pa je imela že sina Cezariona, ki je bil njen sovladar v Egiptu).

Nastalo situacijo je v svoj prid izkoristil Oktavijan. Ko se je leta 32 p.n.š. dokopal do oporoke Marka Antonija v kateri piše, da vse svoje premoženje zapušča svojim otrokom s Kleopatro je Rim ostal zgrožen. Rimski senat je napovedal vojno Kleopatri in ne Marku Antoniju, ker niso hoteli tvegati še ene državljanske vojne. V kar se je v bistvu ta vojna napoved na koncu spremenila ...

Spopad ob grški obali

Odločilna pomorska bitka med Oktavijanom in združenimi silami Marka Antonija ter Kleopatre je potekala ob mestu Akcij v Jonskem morju, v tedanji rimski provinci Epir. Se pravi na Antonijevem teritoriju.

Tabor Marka Antonija je bil na južni ožini ob vходу v Ambrakijski zaliv. Njegova vojska je štela 100 000 pešakov, 12 000 konjenikov in skoraj 400 ladij. Oktavijanova vojska se je utaborila na severni ožini, nasproti vojske Marka Antonija. Poveljeval ji je Mark Vipsanij Agripa, štela pa je približno 80 000 pešakov in okoli 260 ladij.

Na pobudo Oktavijana so Grki presekali Antonijeve oskrbovalne poti do tabora. Hitro se je pokazal problem pomanjkanja hrane v taboru Marka Antonija. Zaradi tega se je Mark Antonij odločil, da se prebije skozi morsko ožino. Predvsem s pomočjo Kleopatrinih ladij.

Bitka je bila dolgo časa neodločena, ko je Kleopatra nenadoma umaknila svojih 60 ladij iz bitke. Takrat se je tehtnica prevesila v korist Oktavijana. Pomagalo ni niti to, da je bitko zapustil Mark Antonij, kar je dotolklo moralo njegovih vojakov. Še nekaj časa so se uspešno upirali Oktavijanovi vojski v morski ožini, vendar so se kmalu morali umakniti v Ambrakijski zaliv. Bili so v brezizhodnem položaju in so po sedmih dneh bitko predali.

Smrt Marka Antonija in rojstvo Rimskega cesarstva

Mark Antonij in Kleopatra sta po begu iz bitke pri Akciju še nekaj časa živela v Egiptu. Vendar se je okrepljen Oktavijan bližal Egiptu po kopnem. Namreč pridružila se mu je tudi Antonijevo vojska. Zavedajoč se situacije v kateri se nahajata sta Mark Antonij in Kleopatra storila samomor leta 30 p.n.š.. S samomorom Kleopatre pride do propada Ptolemajske dinastije.

Oktavijan je slavil veliko zmago. Utrdil je svojo oblast v Rimu in rimskih provincah. Oktavijan je prevzel naslov *princeps* (prvi med enakimi), nekaj let kasneje pa je bil v senatu za svoje dosežke nagrajen z naslovom *augustus* (globoko spoštovan). Njegovi nazivi so se sčasoma spremenili v ime po katerem je danes poznan – Avgust Oktavijan. Njegov prihod na položaj rimskega vladarja je pomenil konec Rimske republike in začetek Rimskega cesarstva in dobe cesarjev.

(Vir: Tolić, Sandra. *Dokončna zmaga Oktavijana z bitko pri Akciju*. Zgodovina.si.
<http://zgodovina.si/dokoncna-zmaga-oktavijana-z-bitko-pri-akciju/> (Dostop: december 2015).)

PRILOGA 4: Zapis učne snovi (PowerPoint predstavitev od strani 6 do 8)

ŽENSKE NA PRESTOLU

HAČEPSUT

- Faraon - Velika hiša,
- vlada 20 let (15. stol. pr. Kr.),
- regentka (regent = vladarjev namestnik, če naslednik še ni polnoleten),
- insignija = znamenje časti, oblasti,
- uzurpacija = nasilen, nezakonit prevzem oblasti,
- vlada miroljubno, trgovski stiki in umetnost.

NEFRETETE

- = Lepotica, več teorij izvora,
- izjemno priljubljena med ljudmi,
- žena Amenofisa IV./Ehnatona (monoteizem, Aton),
- nepojasnjena smrt.

KLEOPATRA IN RIMSKE CESARICE

- sovladarica v Egiptu leta 51 pr. Kr., zarota - pobegne v Rim,
 - Julij Cezar ji pomaga, da spet prevzame oblast v Egiptu,
 - Mark Antonij - podelitev zemlje, »Grško kraljestvo«,
 - bitka pri Akciju (31 pr. Kr.),
 - samomor.
- Rimske cesarice: nimajo oblasti v družbi - glavna vloga v družini.

PRILOGA 5: Preverjalni list Ženske na prestolu

ŽENSKE NA PRESTOLU - Preverjanje znanja

Ime in priimek: _____

Skupaj: 16 T/ _____

1. Ustrezno poveži številke na levi s pojmi na desni strani. (2,5T)

1 faraon	izobraženost, bogastvo
2 insignija	mater patriae
3 Kleopatra	Velika hiša
4 rimske cesarice	znamenje časti, oblasti
5 regentka	zastopnica mladoletnega sina na oblasti

2. Ali lahko, glede na spodnji vir, trdimo, da je Hačepsut izvedla uzurpacijo? Odgovor utemelji. (2,5T)

»Tutmozis II se je v zmagoslavju odpeljal v nebo in se pridružil bogovom. Njegov sin je prevzel njegov prestol kot vladar obeh kraljestev in kot zakoniti dedič tistega, ki ga je zaplodil. Njegova teta Hačepsut, božanska soproga Tutmozisa II., je odločala o usodi dežele po lastni presoji.« (Napis iz tistega časa, V: Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 211)

3. Ustrezno dopolni. (1,5T)

Njeno vladanje je bilo _____, saj ni začela nobene vojne ali vodila osvajalskih pohodov. Obnovila je številne _____ poti, preko katerih je navezala stike in omogočila večjo blaginjo tedanje družbe. Spodbujala je tudi razvoj _____.

4. Odgovori na vprašanji.

Vir: Wikipedija, 2015.

a) Kip katere kraljice je na sliki? (0,5T)

b) Kaj dokazuje spodnji napis? (1T)

»Dedinja, polna milosti, privlačnosti, izžareva srečo, gospodarica ljubeznivosti, ljubljena, pomirjevalka kraljevega srca, mila v vsem, gospodarica Zgornjega in Spodnjega Egipta, velika kraljeva soproga, katero ljubi, vladarica dveh dežel.« (Napis iz tistega časa, Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 212)

5. Ali Nefretete lahko štejemo za žensko na prestolu? Odgovor utemelji. (2T)

6. Ali je trditev pravilna ali napačna? Napačne trditve popravi. (6T)

a) Kleopatra je bila zelo izobražena. Poleg grščine in egipčanskega jezika je govorila še več jezikov. DA/NE

b) Na Kleopatrino vladanje so vpliva tudi trije rimski vladarji: Julij Cezar, Mark Antonij, Gaj Oktavijan. DA/NE

c) Kleopatra je umrla v bitki pri Akciju. DA/NE

d) V Rimu so ženske imele temeljne politične pravice, kar pomeni, da so morale služiti vojsko. DA/NE

PRILOGA 6: Preverjalni list Ženske na prestolu - rešen

ŽENSKA NA PRESTOLU - Preverjanje znanja

Ime in priimek: _____

Skupaj: 16 T/_____

1. Ustrezno poveži številke na levi s pojmi na desni strani. (Vsaka pravilna povezava 0,5 T) **(2,5T)**

1 faraon	3 izobraženost, bogastvo
2 insignija	4 mater patriae
3 Kleopatra	1 Velika hiša
4 rimske cesarice	2 znamenje časti, oblasti
5 regentka	5 zastopnica mladoletnega sina na oblasti

2. Ali lahko, glede na spodnji vir, trdimo, da je Hačepsut izvedla uzurpacijo? Odgovor utemelji.

(0,5T za odgovor NE, 1T za utemeljitev tega odgovora (mladoletnika je lahko zastopala mati), 1T da je iz odgovora razvidno, da ve, kaj je uzurpacija (nasilen, nezakonit prevzem oblasti)) **(2,5T)**

»Tutmozis II se je v zmagoslavju odpeljal v nebo in se pridružil bogovom. Njegov sin je prevzel njegov prestol kot vladar obeh kraljestev in kot zakoniti dedič tistega, ki ga je zaplodil. Njegova teta Hačepsut, božanska soproga Tutmozisa II., je odločala o usodi dežele po lastni presoji.« (Napis iz tistega časa, V: Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 211)

Hačepsut **ni** izvedla uzurpacije (nasilnega, nezakonitega prevzema oblasti), saj je glede na tedanje zakone mladoletnega prestolonaslednika lahko zastopala žena pokojnega vladarja, mati mladoletnika.

3. Ustrezno dopolni. (Vsak pravilen odgovor 0,5T) **(1,5T)**

Njeno vladanje je bilo **miroljubno**, saj ni začela nobene vojne ali vodila osvajalskih pohodov. Obnovila je številne **trgovske** poti, preko katerih je navezala stike in omogočila večjo blaginjo tedanje družbe. Spodbujala je tudi razvoj **umetnosti**.

4. Odgovori na vprašanja.

Vir: Wikipedija, 2015.

a) Kip katere kraljice je na sliki? **(0,5T)**
Nefretete.

b) Kaj dokazuje spodnji napis? (Znanje o tem, da jo je ljudstvo oboževalo - glej krepki tisk) **(1T)**
»Dedinja, polna milosti, privlačnosti, izžareva srečo, gospodarica ljubeznivosti, ljubljena, pomirjevalka kraljevega srca, mila v vsem, gospodarica Zgornjega in Spodnjega Egipta, velika kraljeva soproga, katero ljubi, vladarica dveh dežel.«
(Napis iz tistega časa, Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 212)

Govori o Nefretete in o tem, da je egipčansko prebivalstvo **občudovalo njeno lepoto**, da jim je bila pri **srcu**, so jo na sploh **oboževali**.

5. Ali Nefretete lahko štejemo za žensko na prestolu? Odgovor utemelji. **(2T)**

(opredelitev za da ali ne - 1T, utemeljitev: bila je le žena faraona oz. sovladarica ali da je bila Smenkare 1T)

- Ne. Saj je bila vseskozi le žena faraona in ni nikoli dejansko prevzela oblasti. Ni trdnih dokazov, da bi ona bila faraon Smenkare.

- Da. Saj je bila njena pozicija v družbi tako močna, da jo štejemo za sovladarico. Obstajajo domneve, da je bila ona faraon Smenkare.

6. Ali je trditev pravilna ali napačna? Napačne trditve popravi. (za pravilen odgovor da/ne - 1T, poprava napačnega: 1T samomor, 0,5 za to, če napiše, da niso imele temeljnih pravic + 0,5T da niso služile vojske) **(6T)**

a) Kleopatra je bila zelo izobražena. Poleg grščine in egipčanskega jezika je govorila še več jezikov. DA/NE

b) Na Kleopatrino vladanje so vpliva tudi trije rimski vladarji: Julij Cezar, Mark Antonij, Gaj Oktavijan. DA/NE

c) Kleopatra je umrla v bitki pri Akciju. DA/NE

Kleopatra je storila samomor.

d) V Rimu so ženske imele temeljne politične pravice, kar pomeni, da so morale služiti vojsko. DA/NE

V Rimu ženske niso imele temeljnih političnih pravic, kar pomeni, da niso služile vojske.

7. VIRI ZA SLIKOVNO GRADIVO NA PPT

1. PPT stran 1: <http://www.smiletemplates.com/powerpoint-templates/pyramids-giza/01166/> (Dostop: januar 2016).

2. PPT stran 3: Slika 1: Hačepsut. Pharaoh Maatkare Hatshepsut. <http://www.crystalinks.com/egyphatshepsut.html> (Dostop: december 2015).

3. PPT stran 3: Slika 2: Hačepsut. Hatshepsut – Pharaoh of Egypt <http://socialstudies.school/2015/08/16/hatshepsut-pharaoh-of-egypt/> (Dostop: december 2015).

4. PPT stran 4: Slika 3: Nefretete. Kdo je Nefertiti in kdo je Nefertari? <http://www.preberite.si/nefertiti-in-nefertari/> (Dostop: december 2015).

5. PPT stran 4: Slika 4: Nefretete. <https://sl.wikipedia.org/wiki/Nefretete> (Dostop: december 2015).

6. PPT stran 5: Slika 5: Kleopatra. Cleopatra: thin or fat? http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/1250323.stm (Dostop: december 2015).

7. PPT stran 5: Slika 6: Kleopatra. Kleopatra: mit, vladarica, ženska. <http://www.delo.si/zgodbe/sobotnapriloga/kleopatra-mit-vladarica-zenska.html> (Dostop: december 2015).

8. PPT stran 5: Slika 7: Justinjan in Teodora. Gombrich, Ernst. Kratka svetovna zgodovina za mlade bralce: od pradavnine do sedanjosti. Ljubljana: DZS in Panatal, 1991.

PRILOGA 8: PowerPoint predstavitev

Ženske na prestolu

SKUPINSKO DELO

- Gradivo v mapi: besedilo v učbeniku, dodatno gradivo, list z navodili in nalogami, pripomočki.
- Vsaka skupina - **1 končni izdelek**:
 - 1. & 2. skupina: miselni vzorec,
 - 3. & 4. skupina: spominske kartice (dopolnite),
 - 5. in 6. skupina: izpiski + posnetek na mobilmiku.
- Določite: poročevalca = merilec časa, ostali rešujte naloge.
- Hrup!

10 MINUT!

HAČEPSUT

- Faraon - Velika hiša,
- vlada 20 let (15. stol. pr. Kr.),
- regentka (regent = vladarjev namestnik, če naslednik še ni polnoleten),
- insignija = znamenje časti, oblasti,
- uzurpacija = nasilen, nezakonit prevzem oblasti,
- vlada miroljubno, trgovski stiki in umetnost.

Slika 1: Hačepsut
Slika 2: Hačepsut

NEFRETETE

- Lepotica, več teorij izvora,
- izjemno priljubljena med ljudmi,
- žena Amenofisa IV./Ehnatona (monoteizem, Aton),
- nepojasnjena smrt.

Slika 3: Nefretete
Slika 4: Nefretete

KLEOPATRA IN RIMSKE CESARICE

- sovladarica v Egiptu leta 51 pr. Kr., zarota - pobegne v Rim,
- Julij Cezar ji pomaga da spet prevzame oblast v Egiptu,
- Mark Antonij - podelitev zemlje, Grško kraljestvo,
- bitka pri Akciju (31 pr. Kr.),
- samomor.

Slika 5: Kleopatra
Slika 6: Kleopatra
Slika 7: Kleopatra in Teodora

- Rimske cesarice: nimajo oblasti v družbi - glavna vloga v družini.

Preveri svoje znanje - rešitve

1. Ustrezno poveži številke na levi s pojmi na desni strani. (Vsaka pravilna povezava 0,5 T) (2,5T)

1 faraon	3 izobraženost, bogastvo
2 insignija	4 mater patriae
3 Kleopatra	1 Velika hiša
4 rimske cesarice	2 znamenje časti, oblasti
5 regentka	5 zastopnica mladoletnega sina na oblasti
2. Ali lahko, glede na spodnji vir, trdimo, da je Hačepsut izvedla uzurpacijo? **Odgovor utemelji.** (0,5T za odgovor NE, 1T za utemeljitev tega odgovora (mladoletnika je lahko zastopala mati), 1T da je iz odgovora razvidno, da ve, kaj je **uzurpacija** (nasilen, nezakonit prevzem oblasti)) (2,5T)
 Hačepsut ni izvedla uzurpacije (nasilnega, nezakonitega prevzema oblasti), saj je glede na tedanje zakone mladoletnega prestolonaslednika lahko zastopala žena pokojnega vladarja, mati mladoletnika.
3. **Pravilni odgovori: miroljubno, trgovske, umetnosti.** (Vsak pravilen odgovor 0,5T)

4. Odgovori na vprašanja.

a) Kip katere kraljice je na sliki?

(0,5T)

Nefretete.

b) Kaj dokazuje spodnji napis? (Znanje o tem, da jo je ljudstvo oboževalo - glej krepki tisk)(1T)

Govori o Nefretete in o tem, da je egipčansko prebivalstvo **občudovalo njeno lepoto**, da jim je bila pri srcu, so jo na sploh **oboževali**.

5. Ali Nefretete lahko štejemo za žensko na prestolu? Odgovor utemelji. (2T)

(opredelitev za **da ali ne** - 1T, utemeljitev: **bila je le žena faraona oz. sovladarica ali da je bila Smerkare** 1T)

- Ne. Saj je bila vseskozi le žena faraona in ni nikoli dejansko prevzela oblast. Ni trdnih dokazov, da bi ona bila faraon Smerkare.

- Da. Saj je bila njena pozicija v družbi tako močna, da jo štejemo za sovladarico. Obstajajo domneve, da je bila ona faraon Smerkare.

6. Ali je trditev pravilna ali napačna? Napačne trditve popravi.

(za pravilen odgovor da/ne - 1T, poprava napačnega: 1T samomor, 0,5 za to, če napiše, da niso imele temeljnih pravic + 0,5T da niso služile vojske)

(6T)

a) Kleopatra je bila zelo izobražena. Poleg grščine in egipčanskega jezika je govorila še več jezikov. **DA**

b) Na Kleopatrinu vladanje so vpliva tudi trije rimski vladarji: Julij Cezar, Mark Antonij, Gaj Oktavijan. **DA**

c) Kleopatra je umrla v bitki pri Akciju. **NE**

Kleopatra je storila **samomor**.

d) V Rimu so ženske imele temeljne politične pravice, kar pomeni, da so morale služiti vojsko. **NE**

V Rimu ženske **niso imele** temeljnih političnih pravic, kar pomeni, da **niso služile** vojske.

Univerza v Ljubljani
**FILIZOESKA
FAKULTEIA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
VERSTVA STARE KITAJJSKE**

DATUM: 14. 1. 2016

IME IN PRIIMEK: Anja Plazar

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 1. a
Datum: 14. 1. 2016
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Od magije do religije- tema iz učbenika: Od magije do religije
Učna enota – naslov učne ure: VERSTVA STARE KITAJSKÉ
Učne oblike: frontalna, individualna in delo v dvojicah.
Učne metode: metoda razgovora, metoda razlage in metoda dela s slikovnim gradivom, metoda izkustvenega učenja.
Učne tehnike: rebus.
UČNI CILJI: O. Cilji iz učnega načrta: »Dijaki/-nje: <ul style="list-style-type: none">• pojasnijo, kaj pomeni biti človek kot duhovno bitje;• analizirajo duhovna in socialna sporočila religij stare Kitajske;• različne oblike duhovnega življenja oziroma religijo uvrstijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor;• oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;• razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja;• razvijajo sposobnost za razumevanje in spoštovanje različnosti in drugačnosti ver;• razvijajo pripravljenost premagovati predsodke in stereotipe;• razvijajo pozitiven odnos do raznolikosti in večkulturnosti.« (Učni načrt, str. 20) P. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">• opisati verovanje v boga Neba;• opisati konfucionizem;• opisati taoizem;• umestiti verstva stare Kitajske v ustrezen časovni in prostorski okvir;• narisati in opisati znak za jin in jang;• opisati Konfucijevo življenje;• opisati kaj se je zgodilo s Konfucijevim naukom po njegovi smrti;• ovrednotiti pomen starih religij za današnjo kulturo Kitajske. <i>Funkcionalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">• samostojno reševati učno-delovni list;

- interpretirati slikovno gradivo;
- se vživeti v neko drugo, namišljeno vlogo.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- ovrednotiti pomen tujih religij za neko civilizacijo;
- kazati strpnost do drugih ver;
- kazati pozitiven odnos do drugih kultur.

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 293 – 295.), PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, stenski zemljevid Azije ali Kitajske; preverjalni list;
- **učni pripomočki:** projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor.

Didaktične etape učnega procesa: **uvajanje, obravnavanje nove učne snovi in zaključno preverjanje.**

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **geografija** (prostorska umestitev starih religij na Kitajskem);
- **sociologija** (sociologija religij, strpnost, verska raznolikost);
- **filozofija** (Konfucijeva miselnost).

Novi pojmi s pojasnilom:

- **bog Neba** (v času prvih dinastij na Kitajskem so verovali v boga Neba, ki ga imenujejo tudi Tian);
- **orakelj** (tempelj; predstavlja mesto, kjer so se zbirali ljudje, ki so iskali nasvete; orakelj je skušal dati neko smernico oziroma uvid skozi simbole);
- **j in jang** (znak za nasprotujoči si sili, ki sta medsebojno odvisni in se dopolnjujeta; osnova starih kitajskih religij);
- **Konfucij** (kitajski učenjak in mislec; začetnik konfucionizma);
- **taoizem** (verovanje v pot do nesmrtnosti);
- **šaman** (posredovalec med tem svetom in svetom duhov).

Viri in literatura:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
- Confucius Biography. <http://www.biography.com/people/confucius-9254926> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Jin in jang. <http://www.clipartbest.com/jin-a-jang> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Kita. <http://www.clipartpanda.com/categories/braid-clipart> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Konfucij. http://www.lms.si/vik/index.php?page_id=10418 (Dostop: 9. 1. 2016).
- Konfucijeve misli (1). <http://lkm.fri.uni-lj.si/xaigor/slo/modrosti/ucenja.htm> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Konfucijeve misli (2). http://pozitivnemisli.com/pxad/Konfucij_modrost_poti (Dostop: 9. 1. 2016).
- Konfucionizem. <http://www.religionfacts.com/confucianism> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Konfucionizem. Verstva Azije. <http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/geo/azija/prebivalstvo/verstva.html> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Lepotica in zver. <http://www.disneyclips.com/imagesnewb/beautyandthebeastbnb.html> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Orakelj. <http://www.preprosto-naravno.si/za-duso/orakelj> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Reka. http://rainmanspeaks.blogspot.si/2014_08_20_archive.html (Dostop: 9. 1. 2016).

2016).

- Streha. <http://clipart-finder.com/roof-clipart.html> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Svečke. <http://www.clker.com/clipart-bday-cake-5-candles-black-and-white-1.html> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Tao društvo Samorog. <http://www.tao-samorog.si/domov/taoizem/> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Taoizem in konfucionizem – iskanje nebeške poti. <http://m.wol.jw.org/sl/wol/d/r64/lp-sv/1101990039> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Tian. <http://datab.us/Search/ti%C4%81n> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008. http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostop: 7. 1. 2016).
- Writing – clipart. http://www.clipartpanda.com/clipart_images/pencil-and-paper-29823835 (Dostop: 9. 1. 2016).
- Zastava. http://all-free-download.com/free-vector/download/motor_racing_flags_clip_art_14738.html (Dostop: 9. 1. 2016).
- Žnideršič, Martin (ur.) (1996). Družinska enciklopedija Guinness. Ljubljana: Slovenska knjiga.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	Lepo pozdravljeni! Danes nas čaka zelo zanimiva učna ura, saj bomo spoznali delček kulture neke druge dežele. Za katero kulturo se gre, pa boste morali s pomočjo rebusa ugotoviti sami.	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	PPT, projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor.
	<i>Učencem na PPT-ju prikažem rebus.</i>	<i>Učenci rešujejo rebus.</i>	Individualna učna oblika.	PPT 1.
	Ste že rešili rebus? Kakšna je rešitev?	Da. Verstva stare Kitajske.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	PPT 2.
	Tako je. Danes bomo govorili o verstvih stare Kitajske. Na koncu učne ure boste znali opisati tri različna verstva stare Kitajske – verovanje v boga Neba, konfucionizem in taoizem. Ta tri verstva boste znali tudi umestiti v ustrezen časovni in prostorski okvir. Naučili se boste narisati in opisati znak za jin in jang. Znali boste opisati Konfucijevo življenje in kaj se je zgodilo z njegovim naukom po njegovi	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	PPT 3.

smrti. Znali pa boste tudi ovrednotiti pomen starih verstev Kitajske za današnjo kitajsko kulturo.			
--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. VEROVANJE V BOGA NEBA (8 min)	V času nastajanja prvih dinastij se je na Kitajskem razvila vera v boga Neba, ki ga Kitajci imenujejo tudi Tian. Bog Neba naj bi spremljal vse kar se je dogajalo na zemlji. Za povezavo med bogom in ljudmi pa ni skrbel duhovnik, ampak kar cesar sam. S pravimi daritvami bogu in pravnimi obredi, so ljudje skrbeli za to, da je bog uravnotežil svet.	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	PPT, projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor.
	V učbeniku na strani 293 imate sliko jin in janga. Kaj ta znak predstavlja?	Znak predstavlja dve nasprotujoči si sili, ki sta med seboj odvisni in se dopolnjujeta.	Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnim gradivom.	PPT 4.
	Kaj je torej bistvo starih religij na Kitajskem?	Iskanje ravnotežja.		Učbenik (Brodnik, Jernejčič, Zgaga, 2009, str. 293).
	Sočasno z verovanjem v boga	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	Neba se je pojavilo tudi čaščenje prednikov in z njim povezano vedeževanje. Menili so, da umrli še naprej vodijo svet, njihove duše pa opazujejo dogajanje na zemlji in opozarjajo ljudi na njihovo usodo. Vezi med onstranstvom in živimi sorodniki so ohranjali z vedeževanjem s pomočjo oraklja.		učna oblika, metoda razlage.	
	Ali morda kdo izmed vas ve, kaj je orakelj?	Orakelj je preprosto povedano tempelj. Beseda izhaja iz časa najstarejših civilizacij. Predstavlja mesto, kjer so se zbirali ljudje, ki so iskali nasvete. Orakelj je skušal dati neko smernico oziroma uvid skozi simbole.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Tako je. Čaščenje boga Neba, iskanje ravnotežja in vedeževanje so postali pomemben del kitajske verske tradicije, ki so jo spoštovali tudi pozneje. Za osnovo pa so jih vzeli tudi drugi pomembnejši verski učitelji na Kitajskem.	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Ste si uspeli vse prepisati iz PPT-ja?	Da.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
2. KONFUCIONIZEM (15 min)	Leta 551 pr. n. št. se je rodil Konfucij. Konfucij je bil učenjak in uradnik, ki je učil, da je človekova dolžnost in sreča v podrejanju »volji Neba«. Kadar ljudje živijo v	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	PPT, projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor.

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>skladu z »voljo Neba«, je družba trdna in ljudje so srečni in uspešni. Če pa ljudje sledijo svojim egoističnim željam in kršijo »voljo Neba«, prihaja do sporov in naravnih nesreč.</p>			PPT 5.
	<p>Da bi se v družbo vrnila red in mir, je od ljudi zahteval, naj vsa njihova dejavnost temelji na ljubezni do sočloveka in dobrohotnosti.</p> <p>Kaj menite, katere človeške lastnosti je povečeval?</p>	<p>Ljubezen in sočutje do ljudi, pomoč ljudem, ljubezen do družine, vzajemnost med prijatelji, prijaznost do tujcev in lojalnost državi.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>	
	<p>Ste si uspeli prepisati vse iz PPT-ja?</p>	<p>Da.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>	
	<p>Krivična družbena ureditev je Konfucija zelo prizadela. Predstavljajte si, da ste Konfucij leta 500 pr. n. št.. Sprehajate se po podeželju in opazujete v kako slabem položaju so kmetje. To vas zelo prizadene. Svoje misli zvečer prelijete v svoj osebni dnevnik.</p> <p>Vaša naloga je, da ustvarite kratek dnevniški zapis, ki vsebuje misli tega dne. Pri tem pa morate v zapis vključiti tudi eno izmed treh</p>	<p><i>Učenci poslušajo navodila.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	PPT 6.

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>najbolj znanih misli Konfucija, ki so zapisane na PPT-ju.</p> <p>Delo bo potekalo v dvojicah (delate skupaj s svojim sosedom v klopi). Za zapis imate na voljo 5 minut. Na koncu bomo nekaj zapisov tudi prebrali.</p>			
	<p><i>Preverjam kako učenci napredujejo pri ustvarjanju dnevniških zapisov.</i></p> <p><i>Po petih minutah oz. ko učenci končajo si izberem tri učence, ki preberejo svoj zapis.</i></p>	<p><i>Učenci ustvarjajo dnevniške zapise.</i></p> <p><i>Izbrani učenci preberejo svoj zapis.</i></p>	<p>Delo v dvojicah, metoda izkustvenega učenja (igra vlog), metoda razgovora.</p>	
	<p>Pomembno vlogo pri umeščanju posameznika je za Konfucija imela tradicija: spoštovanje prednikov in podrejanje volji boga Neba. Dvesto petdeset let po njegovi smrti so vladarji iz dinastije Han sklenili, da bodo skrb za upravljanje cesarstva naložili konfucionistom. Prepričani so bili, da bodo njihove temeljne vrednote pozitivno vplivale na razvoj in napredek države.</p> <p>Konfucijeve nauke so po njegovi smrti leta 479 pr. n. št. še naprej razvijali. Nauke so zbrali in zapisali</p>	<p><i>Učenci poslušajo.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>PPT 7.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	v delu z naslovom Štiri knjige.			
	Nauki konfucionizma so postali temelj razmišljanja in delovanja kitajske civilizacije. Kaj menite, do katerega leta so jih morali uradniki znati na pamet, da so dobili državno službo?	<i>Učenci predlagajo različne letnice (pravilni odgovor je do leta 1911).</i>	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Ste uspeli vse prepisati v zvezke?	Da.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
3. TAOIZEM (7 min)	Nekaj stoletij po Konfucijevi smrti se je na Kitajskem pojavilo novo verstvo – taoizem. Ime je dobil po besedi tao, ki pomeni pot. Bistvo taoizma je iskanje poti do nesmrtnosti.	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	PPT, projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor. PPT 8.
	Do nesmrtnosti poskušajo priti na različne načine. Kateri so najbolj pogosti načini iskanja nesmrtnosti?	Obredno obvladovanje duhov, upoštevanje kozmičnih tokov jina in janga, meditacija, joga in premišljevanje.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	V nasprotju s konfucianizmom se taoizem zavzema za spontanost in naravnost oz. za prepuščanje sebe toku taa. Vsaka stvar, dobra ali slaba, je posledica delovanja taa in vsako vmešavanje vanj je lahko škodljivo. Taoisti so težili k samoti, meditaciji in preprostem življenju.	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Kitajski svečani obredi sledijo ciklu	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

poljedelskega leta in zrcalijo predvsem skrb za prednike, zdravje in blaginjo. Taoistični obredi se izvajajo ob začetku zime. V svečanostih sodelujejo taoistični duhovniki pa tudi šamani.		učna oblika, metoda razlage.	
Kdo so šamani?	Šamani so posredovalci med tem svetom in svetom duhov.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
Kakšna je naloga taoističnih duhovnikov, menihov in šamanov?	Obeležijo vse dogodke, ki so povezani z življenjskim ciklom, kot so rojstvo, poroka in smrt.		
Danes se kmečko prebivalstvo na Kitajskem nagiba k večji pobožnosti kot prebivalci, ki živijo v kapitalističnem svetu, kot so Hong Kong in Tajvan. Po uvedbi komunističnega režima je bilo versko življenje precej omejeno, ob koncu 70. let 20. stoletja pa je prišlo do liberalizacije na tem področju.	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
Danes lahko na Kitajskem srečamo pripadnike treh večjih kitajskih religij. Katere religije so to?	Konfucionizem, taoizem in budizem.	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
Ste uspeli vse prepisati v zvezke?	Da.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	<p>Spoznali smo vsa tri verstva stare Kitajske. Da si boste utrdili svoje na novo pridobljeno znanje, boste rešili kratko preverjanje.</p> <p>Za reševanje imate na voljo 5 minut, nato pa bomo skupaj pregledali preverjalne liste.</p>	<i>Učenci poslušajo navodila.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	PPT, projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor.
	<i>Medtem ko učenci rešujejo preverjalne liste sem na voljo, da jim ob morebitnih nejasnostih pomagam.</i>	<i>Učenci rešujejo preverjalne liste.</i>	Individualna učna oblika.	Preverjalni list.
	<p>Čas za reševanje preverjanja je potekel. Sedaj bomo skupaj pregledali rešitev. Rešitve bodo zapisane tudi na PPT-ju.</p> <p><i>Izberem učence, ki preberejo posamezno rešitev.</i></p>	<i>Izbrani učenci preberejo rešitev, ki so jo zapisali na preverjalni list. Svoje delovne liste dopolnijo s pravilnimi rešitvami.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	Preverjalni list, PPT 9 – 12.
	Z reševanjem preverjalnega lista ste na koncu ure dokazali, da znate opisati tri različna verstva stare Kitajske – verovanje v boga	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Neba, konfucionizem in taoizem. Znete tudi narisati in opisati znak za jin in jang. Poleg tega znate tudi opisati življenje Konfucija in razložiti kaj se je zgodilo z njegovim naukom po Konfucijevi smrti. Znete pa tudi ovrednotiti pomen starih verstev Kitajske za današnjo kitajsko kulturo.</p>			
---	--	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjen preverjalni list.
2. Izpolnjen preverjalni list.
3. Seznam virov za slike na preverjalnem listu.
3. PowerPoint predstavitev.
4. Seznam virov za slike na PowerPointu.

PRILOGA 1: Neizpolnjen preverjalni list

Preverjanje: VERSTVA STARE KITAJSKE

1. Odgovori na vprašanja.

(

/5T)

- a. Katera vera se je na Kitajskem razvija v času nastajanja prvih dinastij?

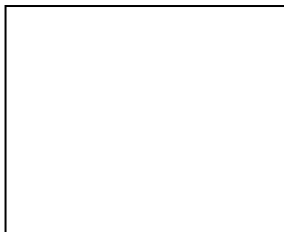
- b. Začetnik katere vere je Konfucij?

- c. Na katerih dveh človekovih lastnostih temelji konfucionizem?

- d. Kaj pomeni beseda tao?

- e. Kaj je glavni cilj taoistov?

2. V spodnji kvadrater narivi znak za jin in jang ter opiši kaj predstavlja. (/2T)

3. Verstva na levi strani poveži s pojmi na desni. (/3T)

___ verovanje v boga Neba	___ Štiri knjige
___ konfucionizem	___ vedeževanje
___ taoizem	___ meditacija
	___ tradicija
	___ joga
	___ Tian

4. Obkroži DA, če je trditev pravilna, in NE, če je trditev napačna. Napačne trditve popravi.

(/3T)

- a. Za povezavo med bogom Neba in ljudem na zemlji je skrbel duhovnik. DA

NE

- b. Zaposleni v državnih službah na Kitajskem so morali znati nauke Konfucija vse do leta 1911.

DA NE

c. Taoizem se zavzema za načrtovanje življenja. DA

NE

5. Dopolni besedilo. (/4T)

Konfucij se je rodil okrog _____. Bil je _____ in uradnik. Učil je, da je človekova _____ in sreča v podrejanju »volji Neba«. Kadar ljudje živijo v skladu z »voljo Neba«, je družba trdna in ljudje so srečni in uspešni. Če pa ljudje sledijo svojim egoističnim željam in kršijo »voljo Neba«, prihaja do _____ in naravnih nesreč.

6. Opiši kaj se je dogajalo s Konfucijevim naukom po njegovi smrti. (/3T)

PRILOGA 2: Izpolnjen preverjalni list

Preverjanje: VERSTVA STARE KITAJSKE

1. Odgovori na vprašanja. (

/5T)

- a. Katera vera se je na Kitajskem razvija v času nastajanja prvih dinastij?

Vera v boga Neba.

- b. Začetnik katere vere je Konfucij?

Konfucionizma.

- c. Na katerih dveh človekovih lastnostih temelji konfucionizem?

Na ljubezni do sočloveka in dobrotljivosti.

- d. Kaj pomeni beseda tao?

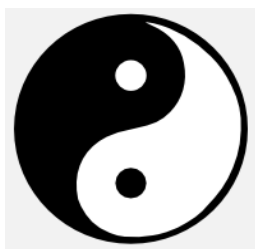
Pot.

- e. Kaj je glavni cilj taoistov?

Pot do nesmrtnosti.

(Vsak pravilen odgovor prinese eno točko; pri vprašanju c. prinese ena pravilno navedena lastnost 0,5 točke, dve pravilno navedeni lastnosti pa eno točko.)

2. V spodnji kvadrater naravi znak za jin in jang ter opiši kaj predstavlja. (

/2T) Jin in jang predstavlja nasprotujoči si sili, ki sta medsebojno odvisni in vsebujeta potencial druga druge. Jin je povezan s temo in žensko, jang pa s svetlobo in moškim.

(Pravilno narisan znak za jin in jang prinese eno točko; opis jina prinese 0,5 točke, opis janga pa prav tako 0,5 točke.)

3. Verstva na levi strani poveži s pojmi na desni. (

/3T)

A verovanje v boga Neba

B konfucionizem

B Štiri knjige

A vedeževanje

C meditacija

C taoizem

B tradicija

C joga

A Tian

(Vse pravilne povezave prinesejo 3 točke, 4 ali 5 pravilnih povezav prinese 2 točki, 2 ali 3 pravilne povezave pa prinesejo 1 točko.)

4. Obkroži DA, če je trditev pravilna, in NE, če je trditev napačna. Napačne trditve **popravi.**

(

/3T)

a. Za povezavo med bogom Neba in ljudem na zemlji je skrbel duhovnik. DA
NE

Za povezavo med bogom Neba in ljudem na zemlji je skrbel **cesar**.

b. Zaposleni v državnih službah na Kitajskem so morali znati nauke Konfucija vse do leta 1911.

DA NE

c. Taoizem se zavzema za načrtovanje življenja. DA
NE

Taoizem se zavzema za **spontanost**.

(1 točka za vse pravilno obkrožene odgovore; po 1 točka za vsako pravilno popravo.)

5. Dopolni besedilo. (

/4T)

Konfucij se je rodil okrog **551 pr. n. št.** Bil je **učenjak** in uradnik. Učil je, da je človekova **dolžnost** in sreča v podrejanju »volji Neba«. Kadar ljudje živijo v skladu z »voljo Neba«, je družba trdna in ljudje so srečni in uspešni. Če pa ljudje sledijo svojim egoističnim željam in kršijo »voljo Neba«, prihaja do **sporov** in naravnih nesreč.

(Vsaka pravilna dopolnitev prinese 1 točko.)

6. Opiši kaj se je dogajalo s Konfucijevim naukom po njegovi smrti. (

/3T)

Konfucijeve nauke je dalje razvijal Meng Zi. Poudarjal je predvsem ohranjanje družine in države ter izvajanje ustreznih obredov. Nauk konfucionizma so zapisali v delu z naslovom »Štiri knjige«. Te knjige so postale temelj razmišljanja in delovanja kitajske civilizacije.

(Vsaka omemba podčrtanih besednih zvez prinese 1 točko.)

PRILOGA 3: Seznam virov za slike na preverjalnem listu.

- Jin in jang. <http://www.clipartbest.com/jin-a-jang> (Dostop: 9. 1. 2016).

PRILOGA 4: PowerPoint predstavitev

LEPOTICA IN 1 2 3 4 1 2 3 4 5 6 7

1 2 3 4 1 1 2 3 4 5 6

LEPOTICA IN 1 2 3 4 1 2 3 4 5 6 7

V E R S T V A S T A R E

1 2 3 4 1 1 2 3 4 5 6

K I T A J S K E

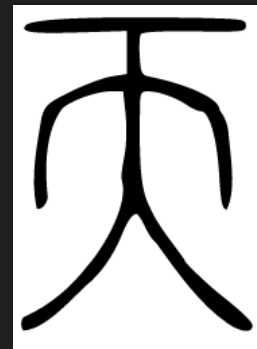

VERSTVA STARE KITAJJSKE

OD MAGIJE DO RELIGIJE

VEROVANJE V BOGA NEBA

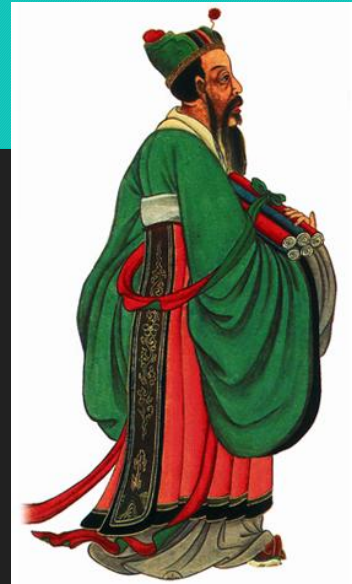
- V času nastajanja prvih civilizacij vera v boga Neba (Tian);
- daritve, obredi in iskanje ravnotežja;
- čaščenje prednikov in vedeževanje (orakelj);
- pomembni temelji kasnejšim kitajskim religijam.

Znak za boga Neba.

KONFUCIONIZEM

- Konfucij (551 pr. n. št. – 479 pr. n. št.):
 - učenjak in uradnik;
 - življenje v skladu z "voljo Neba";
 - temelj je ljubezen do sočloveka in dobrotljivost.

Konfucij.

NALOGA

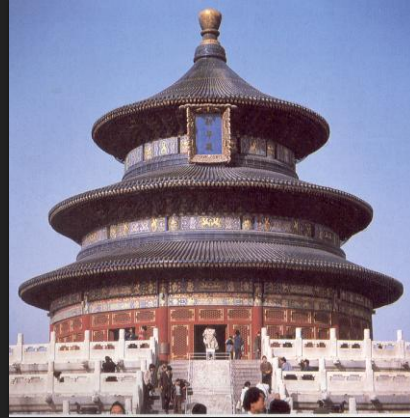
- Ustvari kratek dnevniški zapis.

- Uporabi eno izmed znanih Konfucijevih misli:
 - "Ko v državi vlada red, je sramota biti reven. Ko v državi vlada kaos, je sramota biti bogat.";
 - "Če narod nima, kako ima lahko vladar, ki je oče naroda?";
 - "Tri poti vodijo do modrosti: razmišljanje – to je najplemenitejše; vzgoja – ta je najlažja; in izkušnja – ta je najbolj neprijetna."

KONFUCIJEVI NAUKI

- Tradicija;
- skrb za upravljanje cesarstva so zaupali konfucionistom;
- Štiri knjige – zbirka Konfucijevih misli.

Dvorana letne molitve.

TAOIZEM

- Tao = pot;
- iskanje poti do nesmrtnosti:
 - upoštevanje jin in janga;
 - meditacija;
 - joga;
- obredi (šamani).

Taoistični modreci.

Preverjanje: VERSTVA STARE KITAJSKE - rešitve

1. a) Vera v boga Neba.
b) Konfucionizma.
c) Na ljubezni do sočloveka in dobrotljivosti.
d) Pot.
e) Pot do nesmrtnosti.

(Vsak pravilni odgovor prinese 1 točko.)

2.

Jin in jang predstavlja nasprotujoči si sili, ki sta medsebojno odvisni in vsebujeta potencial druga druge. Jin je povezan s temo in žensko, jang pa s svetlobo in moškim.

(Ena točka za skico + 2 točki za popoln opis znaka)

3. Verovanje v boga Neba: Tian in vedeževanje;
konfucionizem: tradicija in Štiri knjige;
taoizem: joga in meditacija.

(3 točke za 6 pravih povezav; 2 točki za 4 – 5 pravih povezav; 1 točka za 2 – 3 pravilni povezavi.)

4. a) NE – za povezavo je skrbel cesar;
b) DA;
c) NE – taoizem se zavzema za spontanost.

(1 točka za vse pravilno obkrožene odgovore + 2 točki za pravilni popravi.)

5. Pravilne dopolnitve: 551 pr. n. št.; učenjak; dolžnost; sporov.

(Vsaka pravilna dopolnitev pomeni 1 točko.)

6. Konfucijeve nauke je dalje razvijali Meng Zi. Poudarjal je predvsem **ohranjanje družine in države** ter izvajanje ustreznih obredov. Nauk konfucionizma so zapisali v delu z naslovom **“Štiri knjige”**. Te knjige so postale **temelj razmišljanja in delovanja kitajske civilizacije**.

(Vsaka omemba odebeljenih in podčrtanih besednih zvez prinese 1 točko.)

PRILOGA 5: Seznam virov za slike na PowerPointu

PPT 1 in 2:

- Kita. <http://www.clipartpanda.com/categories/braid-clipart> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Reka. http://rainmanspeaks.blogspot.si/2014_08_20_archive.html (Dostop: 9. 1. 2016).
- Streha. <http://clipart-finder.com/roof-clipart.html> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Svečke. <http://www.clker.com/clipart-bday-cake-5-candles-black-and-white-1.html> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Zastava. http://all-free-download.com/free-vector/download/motor_racing_flags_clip_art_14738.html (Dostop: 9. 1. 2016).
- Zver. <http://www.disneyclips.com/imagesnewb/beautyandthebeastbnb.html> (Dostop: 9. 1. 2016).

PPT 3:

- Jin in jang. <http://www.clipartbest.com/jin-a-jang> (Dostop: 9. 1. 2016).
- Konfucionizem. <http://www.religionfacts.com/confucianism> (Dostop: 9. 1. 2016).

PPT 4:

- Tian. <http://datab.us/Search/ti%C4%81n> (Dostop: 9. 1. 2016).

PPT 5:

- Konfucij. http://www.lms.si/vik/index.php?page_id=10418 (Dostop: 9. 1. 2016).

PPT 6:

- Writing. http://www.clipartpanda.com/clipart_images/pencil-and-paper-29823835 (Dostop: 9. 1. 2016).

PPT 7:

- Žnideršič, Martin (ur.) (1996). Družinska enciklopedija Guinness. Ljubljana: Slovenska knjiga, str 470.

PPT 8:

- Žnideršič, Martin (ur.) (1996). Družinska enciklopedija Guinness. Ljubljana: Slovenska knjiga, str. 471.

PPT 10:

- Jin in jang. <http://www.clipartbest.com/jin-a-jang> (Dostop: 9. 1. 2016).

Univerza v Ljubljani
**FILOZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Moški in ženske v prvih kulturah**

DATUM: 7. 1. 2016

IME IN PRIIMEK: Ivana Saratlija

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 1
Datum: 7. 1. 2016
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Zgodovina vsakdanjega življenja- tema iz učbenika: Ženske in moški v prvih kulturah
Učna enota – naslov učne ure: Moški in ženske v prvih kulturah
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">• Frontalna učna oblika• Individualna učna oblika• Skupinska učna oblika
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">• Metoda razlage• Metoda razgovora• Metoda izkustvenega učenja• Metoda slikovne demonstracije
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">• rebus
UČNI CILJI: Q. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">• »opišejo položaj in vlogo žensk in moških v različnih obdobjih pri izbranih civilizacijah starega sveta; /.../• z različnih perspektiv preiščejo značilnosti iz zgodovine vsakdanjega življenja;• primere iz vsakdanjega življenja umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor;• razvijajo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost;• oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;• razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije;• razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja;• razvijajo odgovoren in pozitiven odnos do ohranjanja kulturne dediščine kultur starega veka;• spoznajo odnos do spoštovanja človekovih pravic v starem veku.« (Učni načrt. Zgodovina, str. 18) R. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)

Izobraževalni učni cilji

Ob koncu učne ure dijak zna:

- opisati položaj moških in žensk v prvih kulturah
- razložiti pojem incest, poligamija, monogamija, civilizacija, patriarhat, matriarhat
- pojasniti način oblačenja žensk in moških
- pojasniti kako je potekala ločitev pri Egipčanih
- pojasniti, kako je potekalo dedovanje v primeru smrti

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- upoštevati navodila
- odgovarjati na več vrst vprašanj
- časovno in prostorsko predstavljati zgodovinsko dogajanje
- oblikovati in izražati lastna mnenja
- pokazati sposobnost delovanja pri skupinskem delu

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati ustrezen odnos do preteklosti
- pokazati odprtost do novih idej

Učna sredstva:

- učila:

- Vilma Brodnik, Robert Jernejčič, Srečko Zgaga. Zgodovina 1. Učbenik za prvi letnik gimnazije, Založba DZS, Ljubljana, 2011 (str. 196 – 199).
- Power point.
- Izpolnjevanke (zapis učne snovi)
- Preverjalni list

- učni pripomočki:

- projekcijsko platno
- diaproyektor
- računalnik

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNI SNOVI ALI USVAJANJE
3. URJENJE ALI VADENJE
4. PONAVALJANJE
5. PREVERJANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **Sociologija:** Učna tema se povezuje z predmetom sociologija, saj govori o odnosu med spoloma v prvih kulturah.
- **Domovinska in državljanska kultura in etika:** Učenec spozna kakšni so bili običaji moških in žensk. Kakšna dela so opravljala ter kako so se oblačila.

Novi pojmi s pojasnilom:

- **poligamija:** zakon moža z več ženami in obratno zakon žena z več možmi hkrati.
- **civilizacija:** pomeni celovitost dosežkov in vrednot človeške družbe.
- **monogamija:** zakon moža z eno ženo.
- **incest:** spolni odnos med krvnimi sorodniki.
- **patriarhat:** družbena ureditev, pri kateri imajo vso avtoriteto moški predstavniki družin, ki sestavljajo skupnost.
- **matriarhat:** je politično-socialna ureditev skupnosti, kjer je najvišja oblast v rokah družinskih mater.

Viri in literatura:

- Vilma Brodnik, Robert Jernejčič, Srečko Zgaga, Zgodovina 1. Učbenik za prvi letnik gimnazije, Založba DZS, Ljubljana, 2011 (str. 196 – 199).
- Olga Janša - Zorn, Darja Mihelič, Stari in srednji vek, Zgodovina za 6. razred osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 1996 (str. 27).
- Olga Janša – Zorn, Darja Mihelič, Stari in srednji vek, Zgodovina za 6. razred osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 2000 (str. 27).
- Stane Berzelak, Zgodovina 1 za tehniške in druge strokovne šole, Založba Modrijan, Ljubljana, 1999 (str. 39).
- Vir slike na PPT :
- PPT str. 2 : <http://www.gala.pl/styl-zycia/egipt-wymarzone-miejsce-na-wakacje-zima-13440>, 8. 1. 2016
- PPT str. 5 : <http://www.sensa.si/duhovnost/v-starem-egiptu-so-verjeli-v-reinkarnacijo/>, 2. 1. 2016
- PPT str. 5 : <http://www.zwoje-scrolls.com/zwoje39/text07p.htm>, 8. 1. 2016
- **UČNI NAČRT. ZGODOVINA. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur).** Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. Seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008. Dostopno na: http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (10. 1. 2016).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	Dober dan. Kako ste kaj danes ? Me veseli, kajti danes bomo obravnavali novo učno nov. O	Odlično.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora Metoda razlage	Projekcijsko platno, diaproyektor, PP str. 1

	<p>čem se bomo pogovarjali danes boste mogli sami ugotoviti. Razdelila vam bom rebus in rešitev rebusa nosi naslov današnje učne ure. Učitelj razdeli rebus dijakom.</p> <p>Imate dve minuti časa, da rešite rebus.</p> <p>Ste prišli do rešitve ?</p> <p>Tako je. Danes bomo obravnavali novo učno snov z naslovom Moški in ženske v prvih kulturah. Naučili se bomo opisati položaj žensk in moških v prvih kulturah, kakšen je bil njihov odnos in kako je bilo z porokami in ločitvami v prvih kulturah. Na koncu ure boste znali pojasniti v čem so se razlikovala moška in ženska opravila in kakšen je bil njihov način oblačenja.</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki pričnejo z reševanjem rebusa.</p> <p>Ja. Rešitev je Moški in ženske v prvih kulturah</p> <p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Individu alna učna oblika</p> <p>Frontaln a učna oblika Metoda razgovo ra Metoda razlage</p>	<p>Kopija rebusa</p> <p>Projekcijsk o platno, diaprojektor ,PP str. 1</p> <p>Projekcijsk o platno, diaprojektor , PP str. 2</p>
--	--	--	---	---

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. VSAKDANJE ŽIVLJENJE MOŠKIH IN ŽENSK</p> <p>(10min)</p>	<p>Preden preidemo na snov, bi prosila dijaka, da razdeli izpolnjevanke, ki vam bo služila kot zapis učne snovi. Izpolnjevanke rešujete sproti ob razlagi, saj jih bomo sproti tudi preverili. Na koncu učne ure bomo pa tudi preverili vaše znanje.</p> <p>Tisočletja so člani horde skupaj skrbeli za hrano in zavetje. Ko so se skupine povečale, so se nekateri ukvarjali samo z enim opravilom in razvile so se moške in ženske veščine. Do neolitske revolucije in uveljavitve poljedelstva sta spola imela enakovreden položaj, večina prvih civilizacij pa je bila patriarhalno urejena.</p> <p>Kaj mislite kako je bila v biblijskih časih sestavljena družina ?</p> <p>Tako je. V biblijskih časih so družino sestavljali oče, mama in otroci. Poleg njih pa še stari starši, odrasli sinovi z</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijak razdeli izpolnjevanke.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Oče, mama, otroci...</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Izpolnjevanke</p>

	<p>ženami in njihovi otroci. K družini so lahko spadale tudi vdove, neporočene ženske in služabniki.</p> <p>Omenili smo že, da je večina prvih civilizacij bila patriarhalno urejena. Kaj to pomeni ?</p> <p>Tako je. Tako družino okoli dvanajstih ljudi je navadno vodil oče. Bogatejši biblijski očaki so lahko imeli več žena in priležnic.</p> <p>Kaj pomeni matriarhat ?</p> <p>Tako je. Matriarhat je politično-socialna ureditev skupnosti, kjer je najvišja oblast v rokah družinskih mater.</p> <p>Kako to imenujemo, ko ima en človek več žena ?</p> <p>Tako je. Poligamija pomeni, da ima mož več žena ali obratno žena več možev.</p> <p>Medtem, ko so možje skrbeli predvsem za poljedelska opravila, so žene skrbele predvsem za družino .Matere so pa imele osrednjo vlogo v gospodinjstvu. To pomeni da so</p>	<p>Da so moški predstavniki družine.</p> <p>Ko družino vodijo ženske.</p> <p>Poligamija.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki poslušajo</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
--	---	---	---	--

	<p>opravljale ali vsaj nadzirale dela, pri katerih so surovine spreminjali v hrano, obleko in predmete za menjavo ali prodajo. Kljub temu, da kaže da so ženske delale okoli doma, moški pa na polju, Biblija opisuje ženske pri paši, obdelovanju polja, opravljanju obrti in celo pri gradnji.</p> <p>Kar se pa tiče oblačil so le-ta bila enostavna. Moški so običajno nosili okrog ledij nekakšen predpasnik iz pravokotnega kosa platna, ki so ga pritrdili s pasom. Ženske so bile oblečene v nagubano obleke, segajoče do gležnjev. Obleka je bila na ramenih zvezana s posebnimi jermeni. Ženske višjih slojev so si šminkale ustnice, lakirale nohte, negovale lase itd. Ličili pa so se tudi moški, zlasti tisti iz uglednejših družin.</p> <p>Učitelj pokliče dijaka, da prebere rešitve prvega odstavka izpolnjevanke.</p> <p>Če si niste uspeli vse zapisati, prepisite odgovore iz Power Pointa.</p>	<p>Dijak bere rešitve.</p> <p>Dijaki prepisujejo.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>Zapis učne snovi</p> <p>Projekcijsko platno, diaproyektor</p>
--	--	---	-------------------------	--

				,PP str. 3
2. ŽENSKE V PRVIH CIVILIZACIJAH (15 min)	<p>Če nadaljujemo vidimo, da med prvimi civilizacijami so najvišjo stopnjo emancipacije dosegle Egipčanke, saj so nekatere postale svečenice, druge so vodile državo, večina pa jih je bila znova omejena na gospodinjstvo.</p> <p>Veste, kaj pomeni beseda civilizacija ?</p> <p>Civilizacija pomeni celovitost dosežkov in vrednot človeške družbe.</p> <p>Večina prebivalcev je živela z zakoncema in otroki. V mestih je bila več kot polovica ljudi poročenih. V višjih slojih so bil primeri mnogoženstva ali prej omenjene poligamije in porok med sorodniki (npr. Med brati in sestri). Večina zakonov je bila zaradi lastninskih pravic žene monogamnih.</p> <p>Kaj pomeni monogamija ?</p> <p>Monogamija pomeni, da sta v zakonu prisotna le en mož in ena žena.</p> <p>Kako pa rečemo</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Ne</p> <p>Dijaki poslušajo</p> <p>Zakon moža z eno ženo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	

	<p>temu, ko se bratje in sestre med seboj poročijo ?</p> <p>Tako je. Incest pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki.</p> <p>Da pa ne bom samo jaz govorila, boste dobili eno nalogo. In sicer razdelila vas bom v tri skupine, kjer boste morali odigrati določen prizor. Igralci boste vsi brez izjeme ! Dobili boste list z navodili, kjer bo zapisano v kakšno situacijo se morate vživeti. Na voljo boste imeli 5 minut časa. Po pretečenem času boste odigrali prizor pred sošolci in vsaka skupina bo imela dve minuti časa za prizor.</p> <p>Učitelj dijake razdeli v tri skupine.</p> <p>Učitelj razdeli list z navodili.</p> <p>Učitelj opozori na še minuto časa.</p> <p>Čas je potekel. Prosila bi prvo skupino, da odigra svoj prizor.</p> <p>Hvala. Sedaj pa</p>	<p>Incest.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki pričnejo z dogovarjanjem o nalogi.</p> <p>Dijaki prve skupine odigrajo prizor.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Skupinska učna oblika Metoda izkustvene učenja</p> <p>Frontalna učna oblika Metoda izkustve</p>	<p>Listi z navodili za skupinsko delo</p>
--	---	--	--	---

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>prosim dijake druge skupine, da odigrajo prizor.</p> <p>Odlično. Še zadnja skupina prosim.</p> <p>Hvala vsem. Sedaj imate pa 10 sekund časa, da se usedete na svoja mesta, ker nadaljujemo s snovjo.</p> <p>Učitelj prosi dijaka, da prebere rešitve drugega odstavka izpolnjevanke.</p> <p>Če si niste uspeli vse zapisati, si odgovore prepišite iz Power Pointa.</p>	<p>Dijaki druge skupine odigrajo prizor.</p> <p>Dijaki tretje skupine odigrajo prizor.</p> <p>Dijaki se usedejo na svoja mesta.</p> <p>Dijak prebere rešitve izpolnjevanke.</p> <p>Dijaki prepisujejo.</p>	<p>nega učenja</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Zapis učne snovi</p> <p>Projekcijsko platno, diaproyektor ,PP str. 4</p>
<p>3. POROKA IN LOČITEV TER DRUŽINA</p> <p>(5 min)</p>	<p>Osnova egipčanske družbe je bila družina. V nasprotju z drugimi deželami antičnega sveta sta mož in žena imela enakopraven položaj, kar potrjujejo številne upodobitve mož in žena na reliefih in slikah, kjer sta upodobljena v enaki velikosti, medtem ko so otroci manjši. Za primer si pogledjmo sliko na power pointu.</p> <p>Poroka je bila pri</p>	<p>Dijaki poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p>	<p>Projekcijsko platno, diaproyektor , PP str. 5</p>

	<p>Egipčanih zasebna zadeva dveh ki sta ustvarila skupno gospodinjstvo, da bi dobila potomstvo.</p> <p>Kaj menite na čigavo pobudo je bilo večina zakonov sklenjenih ?</p> <p>Tako je starši so sklepali zakone med ljudmi, ki so se poznali od malega. Recimo ženske so do 26. leta za poroko potrebovale dovoljenje staršev. Poročali so se znotraj svojega socialnega razreda in mož ter žena sta obdržala lastnino, ki sta jo prinesla v zakon.</p> <p>Kaj menite, da se je zgodilo po smrti moža ?</p> <p>Ob smrti moža je žena podedovala samo tretjino njegovega premoženja.</p> <p>Kaj mislite, kdo je dobil ostali delež premoženja ?</p> <p>Tako je. Posestvo so navadno razdelili med otroke. Kako pa mislite, da je potekala ločitev v prvih visokih civilizacijah ?</p>	<p>Na pobudo staršev.</p> <p>Dijaki poslušajo.</p> <p>Dijaki so tiho.</p> <p>Otroci.</p> <p>Dijaki so tiho.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	
--	--	---	---	--

	<p>Ker je bil že zakon sklenjen brez zapletenih državnih in verskih obredov, je bila razveza sorazmerno lahka. Viri poročajo, da je bilo v času novega kraljestva to mogoče storiti z izjavo : Ločujem se od tebe. Ločitev so tako zahtevale tudi ženske, ekonomske in socialne posledice pa so bile zanje manj ugodne kot za moškega. Tako, da so se moški raje ločevali kot ženske. Ampak je treba poudariti, da so ločitve bile redke.</p> <p>Kaj pa mislite, kako je bilo z nasiljem v zakonu ?</p> <p>Ja. Nasilje je bilo sestavni del egipčanske družbe. Pripadniki vseh podrejenih slojev so bili tepeni. Recimo za primer vam lahko povem, da so šolarji, če se niso učili al iso delali napake bili tepeni. Ravno tako so silili delavce s tepežem k delu in osumljence so pretepali, da bi dobili priznanje. Tako, da ni bilo nenavadno, da je mož pretepal ženo, vendar se je ta v poznem obdobju</p>	<p>Mož je pretepal ženo.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
--	--	------------------------------	---	--

	lahko pritožila na sodišču. Prosim, če nekdo prebere še tretji odstavek izpolnjevanke. Če si niste uspeli vse prepisati, si prepisite odgovore iz Power Pointa.	Dijak prebere. Dijaki prepisujejo.	Metoda razgovora Metoda razlage	Zapis učne snovi Projekcijsko platno, diaprojektor, PP str. 6
--	--	---	------------------------------------	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	Kot sem že povedala na začetku ure nas čaka preverjanje. Dobili boste list z sedmimi vprašanji. Časa imate 5 minut. Nato bomo skupaj pregledali. Imate še minuto časa. Smo končali ? Učitelj določi dijake, ki preberejo rešitve.	Dijaki poslušajo. Dijaki pričnejo z reševanjem. Dijaki rešujejo. Ja. Dijaki preberejo rešitve.	Frontalna učna oblika Metoda razlage Individualna učna oblika Frontalna učna oblika Metoda razgovora Metoda	Preverjalni list

	Učitelj jim razloži način točkovanja in pove, kaj so se naučili v učni uri.		razlage	
--	---	--	---------	--

SEZNAM PRILOG:

1. Nerešen rebus
2. Rešen rebus
3. Nerešen zapis učne snovi
4. Rešen zapis učne snovi
5. Navodila za skupinsko delo
6. Nerešen preverjalni list
7. Rešen preverjalni list
8. Power point predstavitev

1. PRILOGA: NEREŠEN REBUS

↓
VRH

----- DIJA ----- E -----

HLAČE

+

+

----- I -----

REŠITEV: _____

2. PRILOGA: REŠEN REBUS

MOŠKI INDIJA ŽENSKE V

PRVI H

HLAČE

KULTURAH

REŠITEV: Moški in ženske v prvih kulturah

3. PRILOGA – NEREŠEN ZAPIS UČNE SNOVI

MOŠKI IN ŽENSKÉ V PRVIH KULTURAH

1. VSAKDANJE ŽIVLJENJE MOŠKIH IN ŽENSK

Tisočletja so _____ skupaj skrbeli za hrano in zavetje. Ko so se skupine povečale, so se nekateri ukvarjali samo z enim opravilom in razvile so se _____ in _____. Do _____ revolucije in uveljavitve _____ sta spola imela enakovreden položaj, večina prvih civilizacij pa je bila patriarhalno urejena. V biblijskih časih so družino sestavljali _____, _____ in _____. Poleg njih pa še stari starši, odrasli sinovi z ženami in njihovi otroci. K družini so lahko spadale tudi _____, neporočene ženske in služabniki. _____ so lahko imeli več žena in priležnic. _____ pomeni, da ima mož več žena ali obratno žena več možev. Medtem, ko so možje skrbeli predvsem za _____, so žene skrbele predvsem za _____. Matere so pa imele osrednjo vlogo v gospodinjstvu. Kar se pa tiče oblačil so le-ta bila enostavna. Moški so običajno nosili okrog ledij nekakšen _____ iz pravokotnega kosa platna, ki so ga pritrdili s _____. Ženske so bile oblečene v _____, segajoče do gležnjev. Obleka je bila na ramenih zvezana s posebnimi jermeni. Ženske višjih slojev so si šminkale ustnice, lakirale nohte, negovale lase itd. Ličili pa so se tudi _____, zlasti tisti iz uglednejših družin.

2. ŽENSKÉ V PRVIH CIVILIZACIJAH

Vidimo, da med prvimi civilizacijami so najvišjo stopnjo emancipacije dosegle _____, saj so nekatere postale svečenice, druge so vodile državo, večina pa jih je bila znova omejena na gospodinjstvo. _____ pomeni celovitost dosežkov in vrednot človeške družbe. Večina prebivalcev je živela z zakoncema in otroki. V mestih je bila več kot polovica ljudi poročenih. V višjih slojih so bil primeri _____ ali prej omenjene poligamije in porok med sorodniki (npr. med brati in sestri). _____ pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki. Večina zakonov je bila zaradi lastninskih pravic žene _____. _____ pomeni, da sta v zakon moža z eno ženo. Incest pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki.

3. POROKA IN LOČITEV TER DRUŽINA

Osnova _____ družbe je bila družina. V nasprotju z drugimi deželami antičnega sveta sta mož in žena imela _____ položaj, kar potrjujejo številne upodobitve mož in žena na reliefih in slikah, kjer sta upodobljena v enaki velikosti, medtem ko so otroci manjši. _____ je bila pri _____ zasebna zadeva dveh ki sta ustvarila skupno gospodinjstvo, da bi dobila potomstvo. _____ so sklepali zakone med ljudmi, ki so se poznali od malega. Recimo ženske so do 26. leta za poroko potrebovale dovoljenje staršev. Poročali so se znotraj svojega _____ razreda in mož ter žena sta obdržala lastnino, ki sta jo prinesla v zakon. Ob smrti moža je žena podedovala samo _____ njegovega premoženja. Posestvo so navadno razdelili med _____. Ker je bil že zakon sklenjen brez zapletenih državnih in verskih obredov, je bila razveza sorazmerno lahka. Ločitev so tako zahtevale tudi _____, _____ in _____ posledice pa so bile zanje manj ugodne kot za moškega. Tako, da so se moški raje ločevali kot ženske. Ampak je treba poudariti, da so ločitve bile _____. Nasilje je bilo sestavni del egipčanske družbe. Pripadniki vseh podrejenih slojev so bili tepeni. Tako, da ni bilo nenavadno, da je mož pretepal ženo, vendar se je ta v poznem obdobju lahko pritožila na _____.

4. PRILOGA – REŠEN ZAPIS UČNE SNOVI

MOŠKI IN ŽENSKE V PRVIH KULTURAH

1. VSAKDANJE ŽIVLJENJE MOŠKIH IN ŽENSK

Tisočletja so člani horde skupaj skrbeli za hrano in zavetje. Ko so se skupine povečale, so se nekateri ukvarjali samo z enim opravilom in razvile so se moške in ženske veščine. Do neolitske revolucije in uveljavitve poljedelstva sta spola imela enakovreden položaj, večina prvih civilizacij pa je bila patriarhalno urejena. V biblijskih časih so družino sestavljali oče, mama in otroci. Poleg njih pa še stari starši, odrasli sinovi z ženami in njihovi otroci. K družini so lahko spadale tudi vdove, neporočene ženske in služabniki. Bogatejši biblijski očaki so lahko imeli več žena in priležnic. Poligamija pomeni, da ima mož več žena ali obratno žena več možev. Medtem, ko so možje skrbeli predvsem za poljedelska opravila, so žene skrbele predvsem za družino. Matere so pa imele osrednjo vlogo v gospodinjstvu. Kar se pa tiče oblačil so le-ta bila enostavna. Moški so običajno nosili okrog ledij nekakšen predpasnik iz pravokotnega kosa platna, ki so ga pritrdili s pasom. Ženske so bile oblečene v nagubano obleke, segajoče do gležnjev. Obleka je bila na ramenih zvezana s posebnimi jermeni. Ženske višjih slojev so si šminkale ustnice, lakirale nohte, negovale lase itd. Ličili pa so se tudi moški, zlasti tisti iz uglednejših družin.

2. ŽENSKE V PRVIH CIVILIZACIJAH

Vidimo, da med prvimi civilizacijami so najvišjo stopnjo emancipacije dosegle Egipčanke, saj so nekatere postale svečenice, druge so vodile državo, večina pa jih je bila znova omejena na gospodinjstvo. Civilizacija pomeni celovitost dosežkov in vrednot človeške družbe. Večina prebivalcev je živela z zakoncema in otroki. V mestih je bila več kot polovica ljudi poročenih. V višjih slojih so bil primeri mnogoženstva ali prej omenjene poligamije in porok med sorodniki (npr. med brati in sestri). Incest pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki. Večina zakonov je bila zaradi lastninskih pravic žene monogamnih. Monogamija pomeni, da sta v zakon moža z eno ženo. Incest pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki.

3. POROKA IN LOČITEV TER DRUŽINA

Osnova **egipčanske** družbe je bila družina. V nasprotju z drugimi deželami antičnega sveta sta mož in žena imela **enakopraven** položaj, kar potrjujejo številne upodobitve mož in žena na reliefih in slikah, kjer sta upodobljena v enaki velikosti, medtem ko so otroci manjši. **Poroka** je bila pri **Egipčanih** zasebna zadeva dveh ki sta ustvarila skupno gospodinjstvo, da bi dobila potomstvo. **Starši** so sklepali zakone med ljudmi, ki so se poznali od malega. Recimo ženske so do 26. leta za poroko potrebovale dovoljenje staršev. Poročali so se znotraj svojega **socialnega** razreda in mož ter žena sta obdržala lastnino, ki sta jo prinesla v zakon. Ob smrti moža je žena podedovala samo **tretjino** njegovega premoženja. Posestvo so navadno razdelili med **otroke**. Ker je bil že zakon sklenjen brez zapletenih državnih in verskih obredov, je bila razveza sorazmerno lahka. Ločitev so tako zahtevale tudi **ženske**, **ekonomske** in **socialne** posledice pa so bile zanje manj ugodne kot za moškega. Tako, da so se moški raje ločevali kot ženske. Ampak je treba poudariti, da so ločitve bile **redke**. Nasilje je bilo sestavni del egipčanske družbe. Pripadniki vseh podrejenih slojev so bili tepeni. Tako, da ni bilo nenavadno, da je mož pretepal ženo, vendar se je ta v poznem obdobju lahko pritožila na **sodišču**.

5. PRILOGA : NAVODILA ZA SKUPINSKO DELO

NALOGE ZA SKUPINSKO DELO

1. SKUPINA

Vaša naloga je, da se poskusite vživeti v družino, ki jo vodi patriarh. Izmislite si družinsko situacijo iz katere bo razvidno, da je oče tisti, ki vodi družino. Sami si razdelite naslednje vloge:

vloga 1: Mama

vloga 2: Oče

vloga 3, 4 in 5: Otroci

Na voljo imate 5 minut časa! Srečno!

2. SKUPINA

Vaša naloga je, da se poskusite vživeti v družino, ki jo vodi matriarh. Izmislite si družinsko situacijo iz katere bo razvidno, da je mama tista, ki vodi družino. Sami si razdelite naslednje vloge:

vloga 1: Mama

vloga 2: Oče

vloga 3, 4 in 5: Otroci

Na voljo imate 5 minut časa! Srečno

3. SKUPINA

Vaša naloga je, da se poskusite vživeti v družino, kjer oče in mama skupaj sprejemata odločitve. Izmislite si družinsko situacijo iz katere bo razvidno, da sta oče in mama tista, ki vodita družino. Sami si razdelite naslednje vloge:

vloga 1: Mama

vloga 2: Oče

vloga 3, 4 in 5: Otroci

Na voljo imate 5 minut časa! Srečno!

6. PRILOGA: NEREŠEN PREVERJALNI LIST

PREVERJANJE ZNANJA

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Število doseženih točk: ____ / 17

1. Kaj pomeni poligamija? (__ /1)

2. Incest pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki. Pravilno obkroži! (__/1)

DA

NE

3. Pravilno dopolni manjkajoče besede v besedilu. (____ /4)

Do _____ revolucije in uveljavitve _____ sta spola imela enakovreden položaj, večina prvih civilizacij pa je bila _____ urejena. V biblijskih časih so družino sestavljali _____, _____ in _____. Poleg njih pa še stari starši, odrasli sinovi z ženami in njihovi otroci.

4. Poišči napake v besedilu. (____/2)

Moški so običajno nosili okrog ledij šal iz pravokotnega kosa platna, ki so ga pritrdili s lepilom. Ženske so bile oblečene v nagubano obleke, segajoče do kolen. Obleka je bila na ramenih zvezana s posebnimi jermeni. Ženske višjih slojev so si šminkale ustnice, lakirale nohte, negovale lase itd. Ličili pa so se tudi otroci, zlasti tisti iz uglednejših družin.

5. Pravilno zapiši številke pojmov pred njihovimi pomeni. (____/3)

1. POLIGAMIJA	_____ pomeni celovitost dosežkov in vrednot človeške družbe.
2. MONOGAMIJA	_____ je zakon moža z več ženami in obratno zakon žena z več možmi hkrati.

3. CIVILIZACIJA _____ spolni odnos med krvnimi sorodniki.
4. PATRIARHAT _____ je politično-socialna ureditev skupnosti, kjer je najvišja oblast v rokah družinskih mater.
5. INCEST _____ zakon moža z eno ženo.
6. MATRIARHAT _____ je družbena ureditev, pri kateri imajo avtoriteto moški predstavniki družin, ki sestavljajo skupnost.

6. Obkroži pravilne trditve ! (___/ 2)

1. V nasprotju z drugimi deželami antičnega sveta sta mož in žena imela enakopraven položaj, kar potrjujejo številne upodobitve mož in žena na reliefih in slikah, kjer sta upodobljena v enaki velikosti, medtem ko so otroci manjši.
2. Poroka je bila pri Egipčanih zasebna zadeva dveh ki sta ustvarila skupno gospodinjstvo, da bi dobila potomstvo.
3. Starši so sklepali zakone med ljudmi, ki so se poznali od malega. Recimo ženske so do 16. leta za poroko potrebovale dovoljenje staršev.
4. Ob smrti moža je žena podedovala polovico njegovega premoženja

7. Razloži kako je potekala ločitev pri Egipčanih. (___/4)

7. PRILOGA: REŠEN PREVERJALNI LIST

PREVERJANJE ZNANJA

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Število doseženih točk: ____ / 16

1. Kaj pomeni poligamija? (__ /1)

Poligamija pomeni, da ima mo \check{z} ve \check{c} \check{z} ena ali obratno \check{z} ena ve \check{c} mo \check{z} ev.
(V primeru pravilnega odgovora dobi dijak 1 to \check{c} ko. V primeru nepopolnega odgovora, npr. poligamija pomeni, da ima mo \check{z} ve \check{c} \check{z} ena - brez navedbe \check{z} ena ve \check{c} mo \check{z} ev, dobi dijak 0 to \check{c} k)

2. Incest pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki. Pravilno obkro \check{z} i! (__/1)

DA

NE

(\check{C} e dijak obkro \check{z} i **DA** dobi eno to \check{c} ko. \check{C} e dijak obkro \check{z} i **NE** dobi 0 to \check{c} k. Ravno tako dobi 0 to \check{c} k v primeru, da odgovor da pod \check{c} rta in ne obkro \check{z} i)

3. Pravilno dopolni manjkajo \check{c} e besede v besedilu. (____ /3)

Do **neolitske** revolucije in uveljavitve **poljedelstva** sta spola imela enakovreden polo \check{z} aj, ve \check{c} ina prvih civilizacij pa je bila **patriarhalno** urejena. V biblijskih \check{c} asih so dru \check{z} ino sestavljali **o \check{c} e**, **mama** in **otroci**. Poleg njih pa \check{s} e stari star \check{s} i, odrasli sinovi z \check{z} enami in njihovi otroci.

(Za vsako pravilno vstavljeno besedo dobi dijak 0,5 to \check{c} k. \check{C} e dijak ne vstavi nobene pravilne besede dobi 0 to \check{c} k)

4. Poi \check{s} či napake v besedilu. (____/2)

Mo \check{s} ki so običajno nosili okrog ledij **šal** iz pravokotnega kosa platna, ki so ga pritrdili s **lepilom**. \check{Z} enske so bile oble \check{c} ene v nagubano obleke, segajo \check{c} e do **kolen**. Obleka je

bila na ramenih zvezana s posebnimi jermeni. Ženske višjih slojev so si šminkale ustnice, lakirale nohte, negovale lase itd. Ličili pa so se tudi **otroci**, zlasti tisti iz uglednejših družin.

(Če dijak poišče vse štiri napake dobi 2 točki. Če dijak odkrije tri ali dve besedi dobi eno točko. Za eno odkrito napako ali nobeno dobi dijak 0 točk)

5. Pravilno zapiši številke pojmov pred njihovimi pomeni. (___/3)

1. POLIGAMIJA	3 pomeni celovitost dosežkov in vrednot človeške družbe.
2. MONOGAMIJA	1 je zakon moža z več ženami in obratno zakon žena z več možmi hkrati.
3. CIVILIZACIJA	5 spolni odnos med krvnimi sorodniki.
4. PATRIARHAT	6 je politično-socialna ureditev skupnosti, kjer je najvišja oblast v rokah družinskih mater.
5. INCEST	2 zakon moža z eno ženo.
6. MATRIARHAT	4 je družbena ureditev, pri kateri imajo avtoriteto moški predstavniki družin, ki sestavljajo skupnost.

(Če dijak ustrezno poveže vseh šest trditvev dobi tri točke. Če dijak ustrezno poveže pet ali štiri trditve dobi dve točki. Če dijak ustrezno poveže tri ali dve trditvi dobi eno točko. Če dijak ustrezno poveže eno trditvev ali nobeno dobi 0 točk)

6. Obkroži pravilni trditvi ! (___/ 2)

1. V nasprotju z drugimi deželami antičnega sveta sta mož in žena imela enakopraven položaj, kar potrjujejo številne upodobitve mož in žena na reliefih in slikah, kjer sta upodobljena v enaki velikosti, medtem ko so otroci manjši.
2. Poroka je bila pri Egipčanih zasebna zadeva dveh ki sta ustvarila skupno gospodinjstvo, da bi dobila potomstvo.

3. Starši so sklepali zakone med ljudmi, ki so se poznali od malega. Recimo ženske so do 16. leta za poroko potrebovale dovoljenje staršev.

4. Ob smrti moža je žena podedovala polovico njegovega premoženja

(Če dijak ustrezno obkroži dve trditvi dobi dve točki. Če dijak ustrezno obkroži eno trditev ali če dijak ne obkroži nobene trditve dobi nič točk)

7. Razloži kako je potekala ločitev pri Egipčanih. (___/4)

Viri poročajo, da je bilo v času novega kraljestva to mogoče storiti z izjavo : Ločujem se od tebe. Ločitev so tako zahtevale tudi ženske, ekonomske in socialne posledice pa so bile zanje manj ugodne kot za moškega. Ampak je treba poudariti, da so ločitve bile redke.

(Za vsako pravilno navedeno značilnosti dobi dijak točko)

Diapozitiv 4

DRUGI ODPSTAVEK IZPOLNJEVANKE

Vidimo, da med prvimi civilizacijami so najvišjo stopnjo emancipacije dosegle **Egiptčanke**, saj so nekatere postale svečenice, druge so vodile državo, večina pa jih je bila znova omejena na gospodinjstvo. **Civilizacija** pomeni celovitost dosežkov in vrednot človeške družbe. Večina prebivalcev je živela z zakoncem in otroki. V mestih je bila več kot polovica ljudi poročenih. V višjih slojih so bili primerni **množenstva** ali prej omejene poligamije in porok med sorodniki (tj. med brati in sestri). **Incest** pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki. Večina zakonov je bila zaradi lastniških pravic **žene mnogamnih**. **Mnogamni** pomeni, da sta v zakon moža z eno ženo. Incest pomeni spolni odnos med krvnimi sorodniki.

Diapozitiv 5

UPODOBITVE MOŠKIH IN ŽENSK

Diapozitiv 6

TRETJI ODPSTAVEK IZPOLNJEVANKE

Osnova **egiptčanske** družbe je bila družina. V nasprotju z drugimi deželami antičnega sveta sta mož in žena imela **enakopraven** položaj, kar potrjujejo številne upodobitve mož in žena na reliefih in slikah, kjer sta upodobljena v enaki velikosti, medtem ko so otroci manjši. **Poroča** je bila pri Egiptčanih zasebna zadeva dveh ki sta ustvarila skupno gospodinjstvo, da bi dobila potomstvo. **Starši** so sklepali zakone med ljudmi, ki so se poznali od malega. Recimo ženske so do 26. leta za poroko potrebovale dovoljenje staršev. **Poročali** so se znotraj svojega **socialnega** razreda in mož ter žena sta obdržala lastnino, ki sta jo prinesla v zakon. Ob smrti moža je žena podedovala samo **tretjino** njegovega premoženja. Posestvo so navadno razdelili med otroke. Ker je bil že zakon sklenjen brez zapletenih državnih in verskih obredov, je bila razveza sorazmerno lahka. **Loštev** so tako zahtevale tudi **ženske**, **ekonomske** in **socialne** posledice pa so bile zanje manj ugodne kot za moškega. Tako, da so se moški raje ločevali kot ženske. Ampak je treba poudariti, da so ločitve bile **redke**. Nasilje je bilo sestavni del egiptčanske družbe. **Pripadniki** vseh podrejenih slojev so bili tepeni. Tako, da ni bilo nenavadno, da je mož pretepal ženo, vendar se je ta v poznem obdobju lahko pritožila na **sodišču**.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

MEDICINA in ZDRAVSTVO

DATUM: 8. 1. 2015

IME IN PRIIMEK: Mojca Turk

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 1.
Datum: 8. 1. 2016
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Prazgodovina in stari vek – Zgodovina vsakdanjega življenja- tema iz učbenika: Zgodovina vsakdanjega življenja
Učna enota – naslov učne ure: Medicina in zdravstvo
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna učna oblika ali frontalno delo- skupinska učna oblika ali skupinsko delo- individualna učna oblika ali individualno delo
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage- metoda razgovora- metoda dela s slikovnimi viri- metoda dela s pisnimi viri- metoda besedne demonstracije- metoda slikovne demonstracije
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">- mreža
UČNI CILJI: <p>S. Cilji iz učnega načrta »Dijaki/-nje:</p> <ul style="list-style-type: none">- z različnih perspektiv preiščejo značilnosti iz zgodovine vsakdanjega življenja;- primere iz vsakdanjega življenja umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor;- oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;- razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije;- razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja;- razvijajo odgovoren in pozitiven odnos do ohranjanja kulturne dediščine kultur starega veka.« (Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur), str. 18). <p>T. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p>Izobraževalni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- naštetih pomembnih zdravnikov iz Egipta, Grčije ter Rima in opisati njihove dosežke, ki so pomembni še danes;- opisati začetke zdravstva in medicine v Egiptu in Mezopotamiji;- opisati in razložiti odnos do zdravnikov v Grčiji in Rimu;- prepoznati grškega zdravnika Asklepija in njegov simbol;- razložiti kaj je laserpicij.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- komunicirati, izražati mnenja in se aktivno vključevati v razgovor;
- povezovati slikovno gradivo z učno vsebino;
- slediti razlagi in sproti prepisovati učno snov iz drsnic;
- upoštevati navodila za (individualno in skupinsko) delo;
- samostojno odgovarjati na različne vrste vprašanj na preverjalnem listu.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati sposobnost za razumevanje in spoštovanje do zdravnikov v starem veku;
- pokazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine in preteklosti;
- pokazati odprtost do novih idej;
- spoštovati mnenja in ideje sošolcev;
- kazati primeren odnos do sošolcev in učiteljice.

Učna sredstva:

- **učila:** PPT predstavitev z zapisom učne snovi, učbenik (Brodnik Vilma, Jernejčič Robert, Zgaga Srečko. Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2009, 246 – 249.), zvezek za zgodovino, listi z različnimi boleznimi ali tegobami, preverjalni list.

- **učni pripomočki:** računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

Didaktične etape učnega procesa:

1. Ponavljanje
2. Pripravljanje ali uvajanje
3. Obravnava nove učne snovi ali usvajanje
4. Utrjevanje
5. Preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **Sociologija** (primerjajo ugled zdravniškega poklica nekoč in danes);
- **Slovenščina** (tvorjenje slovnično in jezikovno pravih stavkov v pisni in ustni obliki);
- **Biologija** (poznavanje znanja in vedenja zdravnikov o človeku in njegovih boleznih v preteklosti).

Novi pojmi s pojasnilom:

- **Amulet** je predmet, navadno obesek, ki se mu pripisuje čarovna moč.
- **Šaman ali vrač** je tisti, ki ima v zamaknjenju neposreden stik z duhovi, nadnaravnimi silami in vpliva nanje.
- **Antiseptično mazilo** je mazilo, ki uničuje kužne klice.
- **Anestetik** je sredstvo za anestezijo.
- **Lasepicij** je janežu sorodna eksotična dišava.

Viri in literatura:

Literatura:

- Berzelak Stane. Stare dobe: Zgodovina za 1. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan, 2002.
- Brodnik, Vilma, Jernejčič Robert, Zgaga Srečko. Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, 2009.
- Brumec Viljem. Kratka zgodovina medicine. Maribor: Pivec, 2008.
- Guy John. Rimljani. Ljubljana: Grlica, 2006.
- Lopez Merelo Raquel. Kako so živeli Grki. Ljubljana: Zbirka znanje za vsakogar, 1994.

Učni načrt:

- Učni načrt. Zgodovina. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na:
http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (28. 12. 2015).

Viri za slikovno gradivo na PowerPointu:

- Amulet iz Egipta, 1. stoletje. <http://www.nova-akropola.rs/zaboravljeni-jezik-simbola/> (5. 1. 2016).
- Asklepij. <http://oreh.pef.uni-lj.si/~markor/Hipokrat/asklepij.htm> (5. 1. 2016).
- Ebersov papirus. <http://www.crystalinks.com/egyptmedicine.html> (5. 1. 2016).
- Egipčanski bogovi. <http://www.radiotrecadimenzija.com/egipatski-horoskop/> (5. 1. 2016).
- Galen. http://www.greekmedicine.net/whos_who/Galen.html (5. 1. 2016).
- Hamurabijev zakonik. http://www.gis.si/egw/zss_t01_p02/acc4-1.html (5. 1. 2016).
- Hipokrat. <http://www.modrijan.si/Solski-program/Solski-program/Gradiva-za-ucitelje/Srednja-sola/zdravstvena-terminologija/Hipokratova-prisega> (5. 1. 2016).
- Hipokratova prisega. http://www.akropola.org/atelje/seznam_replik.aspx?rub_id=26&tem_id=42 (5. 1. 2016).
- Imhotep. <http://www.vopus.org/en/gnosis/great-characters/imhotep-master-of-sciences.html> (5. 1. 2016).
- Javna stranišča. <http://www.arslonga.si/lazio> (5. 1. 2016).
- Karakalove terme. http://orokvaros.network.hu/kepek/caracalla_termai/caracalla_termai_rajz (5. 1. 2016).
- Laserpicij. <http://flora.nhm-wien.ac.at/Seiten-Arten/Laserpitium-siler.htm> (5. 1. 2016).
- Laserpitium. <http://flora.nhm-wien.ac.at/Seiten-Arten/Laserpitium-siler.htm> (5. 1. 2016).
- Medicinski pripomočki. <https://evropskavas.wikispaces.com/file/view/RIM+NEKOČ.doc> (5. 1. 2016).
- Medicinsko orodje. <https://www.andantetravels.com/tour/762/UnitedKingdom/Roman-Medicine---Death-Doctors-and-Disease.html> (5. 1. 2016).

- Mumificiranje. http://www2.arnes.si/~oskrzr2/Timko2002_03/Egipt/balzamer_na_delu.htm (5. 1. 2016).
- Rimsko zdravstvo. <https://www.andantetravels.com/tour/762/UnitedKingdom/Roman-Medicine---Death-Doctors-and-Disease.html> (5. 1. 2016).
- Soran. <http://znanapolozna.blogspot.si/2015/08/soranus-z-efezu-historia-pooznictwa.html> (5. 1. 2016).
- Starogrški zdravnik. <https://sl.wikipedia.org/wiki/Zeli%C5%A1%C4%8Darstvo> (5. 1. 2016).
- Tabela zelišč. Vilma Brodnik, Robert Jernejčič, Srečko Zgaga. Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 248.
- Zdravljenje bolnikov. <http://iv3mst.blogspot.si/2012/09/kratka-istorija-hirurgije.html> (5. 1. 2016).
- Zelišča. http://fr.123rf.com/images-libres-de-droits/plante_m%C3%A9dicinale.html (5. 1. 2016).
- Zvezda življenja. https://sl.wikipedia.org/wiki/Asklepijeva_palica (5. 1. 2016).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: PONAVLJANJE IN UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/ UČNI PRIPOMOČKI
Ugotavljanje naslova današnje učne ure (6 minut)	Pozdravljeni dijaki in dijakinje. Kako ste? Tako za vas, kot tudi zame je to zadnja ura. Zato sem sem odločila, da jo bomo začeli malo drugače kot ponavadi. Za vas sem pripravila mrežo, s pomočjo katere boste ugotovili naslov današnje učne ure. Z mrežo pa boste ponovili tudi snov, ki smo jo obravnavali v torek.		Frontalna učna oblika Metoda razgovora Metoda razlage	
	Razdelim mreže dijakom in dijakinjam. Odgovore vnesite navpično in vodoravno v mrežo. Črke v različnih	Poslušajo navodila in že rešujejo	Mreža Metoda razlage	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>barvnih kvadratkih pa ustrezno prepisite na spodnje barvne črte. Končno geslo je tema današnje ure. Mrežo poskusite rešiti sami, če pa se kje zatakne, vprašanje izpustite in bomo na koncu skupaj odgovoriti na vprašanje. Mislim, da boste imeli 3 minute dovolj časa, da ugotovite rešitev.</p>	<p>mrežo.</p>		
<p>Nadzorujem delo in red v razredu.</p> <p>Čas je potekel. Vidim, da ste skoraj vsi že rešili mrežo. In kakšno rešitev ste dobili?</p> <p>Pokažem pripravljen PowerPoint z začetno drsnico, ki prikazuje naslov današnje učne ure in rešitev mreže. A ste vsi dobili to rešitev?</p> <p>Predenj bomo začeli s samo obravnavo medicine in zdravstva pa si pogledjmo še rešitve. Bi začeli kar v prvi vrsti pri Tanji. Tisti, ki je na vrsti prebere samo svoj odgovor, to pa zato, ker sem vam pripravila rešitve, ki jih vidite na PowerPointu.</p> <p>Odlično, vsi vaši odgovori so pravilni, zato ste posledično dobili tudi pravilno rešitev.</p> <p>Ali se vam zdi današnja</p>	<p>Dijaki rešujejo mrežo.</p> <p>Medicina in zdravstvo.</p> <p>Ja.</p> <p>Dijaki in dijakinje eden za drugim preberejo svoj odgovor.</p>	<p>Individualna učna oblika Mreža</p> <p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Mreža</p> <p>Metoda</p>	<p>PPT št. 1, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>PPT št. 2, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>tema zanimiva?</p> <p>Temo vam bom skušala čim bolj približati, tako da boste na koncu učne ure že pravi eksperti za medicino in zdravstvo, saj boste znali razložiti kakšno je bilo zdravstvo in medicina v preteklosti v Egiptu in Mezopotamiji. Znali boste razložiti kaj je laserpicij, pa tudi na slikah prepoznati grškega zdravnika Asklepija. Med drugimi pa boste znali naštetiti tudi nekaj znanih zdravnikov iz Egipta, Grčije in Rima ter njihove dosežke, ki so pomembni še danes. Znali pa boste tudi opisati kakšen je bil odnos do zdravnikov v Grčiji in Rimu.</p>	<p>Ja./Ne.</p> <p>Poslušajo, kaj vse se bodo danes naučili.</p>	<p>razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
<p>Prosim, da odprete vaše zvezke in napišete naslov.</p> <p>Odprite tudi zgodovinske učbenike. Na straneh od 246 do 249 najdete današnjo temo, zato si kar zabeležite pod naslov v zvezku tudi strani iz učbenika.</p> <p>Na koncu učne ure pa imam za vas pripravljene tudi preverjalne naloge. Vsaka naloga je točkovana, tako da boste lahko preverili koliko ste odnesli in si zapomnili od</p>	<p>Odprejo svoje zvezke in napišejo naslov Medicina in zdravstvo.</p> <p>Nato odprejo tudi svoje učbenike.</p> <p>Pod naslov si zabeležijo tudi strani iz učbenika.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>Zvezek za zgodovino</p> <p>Zgodovina 1 (2009), str. 246 – 249.</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

<p>današnje učne ure.</p> <p>Zdaj pa moramo kar veselo na delo, ker kot vidite imamo danes kar nekaj dela.</p> <p>Vi sprti z mojo razlago pridno prepisujte snov iz PowerPointa, pa tudi poslušajte, da bodo rezultati na koncu odlični.</p>			
--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Medicina in zdravstvo v Mezopotamiji in Egiptu.</p> <p>(4 minute)</p>	<p>Ljudstva prvih civilizacij, so bila prepričana, da bolezni povzročajo bogovi in zli duhovi, zato so bili začetki medicine tesno povezani z vero in magijo. Oboleli so se zatekali k urokom, amuletom in prošnjam za božjo pomoč.</p> <p>Ali mogoče kdo ve kaj je amulet?</p> <p>Res je, amuleti so predmeti, obeski, ki so imeli čarovno moč. Hvala za pravilen odgovor.</p> <p>Ali lahko gremo na naslednjo drsnico? Ste vse prepisali?</p>	<p>Dijaki poslušajo in prepisujejo snov iz pripravljenih drsnic.</p> <p>Amuleti so nekakšni obeski, ki naj bi imeli čarovno moč.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 3, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>
	<p>Že v Mezopotamiji se je razvil poseben zdravniški stan, vendar zaradi strogih</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 4, projektor, računalnik, projekcijsko</p>

<p>kazni bolnikov, pri katerih uspeh ni bil predvidljiv, niso zdravili. Še posebej pa niso zdravili neozdravljive bolezni, kot je na primer gobavost. Pa poglejmo zakaj zdravniki niso eksperimentirali pri zdravljenju. Preberem 218 člen iz Hamurabijevega zakonika.</p> <p>Glede na to, kar sem prebrala, me zanima ali bi si vi upali pri taki zakonodaji opravljati zdravniški poklic? Jaz tudi ne.</p> <p>Prav zaradi tega je bilo njihovo znanje na marsikaterem področju (npr. anatomija) površno.</p> <p>Ali sem prehitra in ne uspete vsega prepisati?</p>	<p>Prepisujejo učno snov iz drsnic.</p> <p>Dijaki prekinejo s prepisovanjem in zgroženo poslušajo kakšne kazni so doletele zdravnike, če je njihov pacient umrl.</p> <p>Ne.</p>	<p>Metoda besedne demonstracije</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p> <p>Zgodovina 1 (2009), str. 246.</p> <p>Zvezek za zgodovino</p> <p>PPT št. 4, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
<p>Na razvoj medicine v Egiptu pa je vplivalo mumificiranje, med katerim so natančno preučili anatomijo. Egipčani ustroja telesa in njegovega delovanja niso poznali, zato so organom pripisovali napačne funkcije.</p>	<p>Prepisujejo v zvezke in poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 5, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

<p>Če malo pomislite, kateri organ je bil po vašem mnenju za Egipčane najpomembnejši?</p>	<p>Možgani.</p>	<p>Metoda razgovora</p>	
<p>Ne, to niso bili možgani. Možganom niso pripisovali velikega pomena. Najpomembnejši organ je bilo srce. Kot zanimivost vam povem, da so bili v Egiptu prepričani, da se po žilah pretakajo zrak, voda, sluz, semena in drugi izločki. Danes se vam to zdi smešno, včasih pa ni bilo.</p>	<p>Poslušajo in prepisujejo snov.</p>	<p>Metoda razlage</p>	
<p>Raje mi povejte, če je do zdaj vse jasno in razumljivo?</p>		<p>Metoda razgovora</p>	
<p>Prepisali ste tudi vse? Potem pa pojdimo kar naprej. V egipčanskih zdravniških papirusih so opisane številne bolezni katere so poimenovali, našteli simptome za diagnozo, za njih predpisali zdravljenje in dodali ali je bolezen ozdravljiva ali ne.</p>		<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 6, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
	<p>Predvideno vprašanje: Profesorica? Kako pa so zdravili bolnike? Ali so že poznali zdravila?</p>	<p>Metoda razgovora</p>	<p>Zvezek za zgodovino</p>
<p>Takrat še niso poznali zdravil, kot jih mi</p>			

	<p>poznamo danes.</p> <p>Sestavina zdravil so bila predvsem različna zdravilna zelišča, rastline in rudninske snovi. So pa Egipčani skrbno zdravili zlome, ki so večinoma nastali pri gradbenih delih, moč zdravljena pa so podkrepili še s čarovniškimi izreki in kretnjami, s katerimi so preganjali zle duhove.</p> <p>Kako vam gre s prepisovanjem snovi?</p> <p>Pri Egipčanih bi dodala samo še to, da je bil najbolj znan zdravnik Imhotep, ki je živel okoli 2630 pr. Kr. in so ga prištevali celo med bogove, ki bolnikom prinaša zdravje, neplodnim ženskam otroke, nesrečnim pa srečo.</p>	Poslušajo.	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
	Ste zdaj vse prepisali in gremo lahko naprej.		Metoda razgovora	
<p>2. Medicina in zdravstvo v Grčiji</p> <p>(9 minut)</p>	<p>Prve popise zdravilnih rastlin najdemo prav v Grčiji na mikenskih tablicah linearne B pisave. Veliko polis je imelo javne zdravnike, ki jih je najelo in plačalo mesto. Oblasti so jim dale na voljo prostor, sužnje in zdravila, da so lahko opravljali svoje delo.</p> <p>Ali mislite, glede na</p>	Dijaki napišejo nov podnaslov iz drsnice in prepisujejo snov ter poslušajo.	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 7, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>slišano, da je bil zdravniški poklic v Grčiji cenjen?</p> <p>Kaj pa mislite ostali?</p> <p>Res je, zdravniki so bili v Grčiji zelo cenjeni. Kaj pa danes? Ali so tudi danes zdravniški poklici cenjeni?</p> <p>Lahko vam povem, da je zdravnikovo znanje medicine temeljilo na izkušnjah. Predvsem so oskrbovali rane in poškodbe. Tudi Grki so verjeli, da je bolezen božja kazen, zato so zdravniki svoje praktično znanje še vedno kombinirali z verskimi obredi. Ste uspeli vse prepisati?</p>	<p>Predviden odgovor: Mislim, da je bil zdravniški poklic v Grčiji zelo cenjen, ker če ne bi jim oblasti ne bi dajale prostorov in sužnjev za pomoč.</p> <p>Predviden odgovor: Večinoma so cenjeni, vendar včasih malo premalo. To lahko vidimo skoraj vsak dan po poročilih, saj se zdravniki kar naprej pritožujejo koliko delajo, plačani pa so premalo.</p> <p>Poslušajo ter spet začnejo prepisovati iz drsnic.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	
	<p>Zelo znan zdravnik je bil Asklepij, ki je imel svoja svetišča po vsej</p>	<p>Poslušajo ter spet začnejo prepisovati iz</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 8, projektor, računalnik,</p>

<p>Grčiji, največje pa je bilo v Epidavrosu. V svetiščih so bolniki molili za svoje zdravje.</p> <p>Zdaj pa za trenutek odložite svoja pisala in samo poslušajte kako so bolniki v svetiščih ozdraveli.</p> <p>Bolniki, ki so zaspali na določenih mestih v svetišču, so med spanjem ozdraveli. Večina ozdravljenec je sanjajo boga Asklepija, ki se jim je v sanjah približal in se dotaknil bolnega mesta ter jih ozdravil. Lahko pa jim je med spanjem zaupal recept, ki so ga uporabili, ko so se zbudili.</p>	<p>drsnic.</p> <p>Odložijo svoja pisala in poslušajo.</p>		<p>projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>
<p>Pokažem na sliko Asklepija.</p>	<p>Vsi dijaki svojo pozornost usmerijo na projekcijsko platno, kjer je slika Asklepija.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije</p>	
<p>Dijaki, Asklepija si kar zapomnite. Upodabljali so ga s kačo, ovito okoli njegove popotne palice. Asklepijeva palica z ovito kačo je še danes simbol sodobnega lekarništva in medicine.</p>		<p>Metoda razlage</p>	
<p>Ali lahko premaknem na naslednjo drsnico?</p>	<p>Lahko.</p> <p>Prepisujejo snov v</p>	<p>Metoda razgovora</p>	

<p>načelih zdravniškega ravnanja. Ta načela so se kot moralna zapoved ohranila do današnjih dni, saj so prav ta načela še vedno del prisega vseh zdravnikov po svetu.</p> <p>Pa bomo zdaj prebrali del Hipokratove prisega, prevedene v slovenščino, ki jo najdete v učbeniku na strani 246.</p> <p>Če smo prej pri mreži začeli v prvi klopi, bomo zdaj v zadnji. Vsak naj prebere en člen.</p> <p>Se opravičujem, da sem prekinila. Ampak se mi zdi smiselno, da razčistimo še ta imena, ki so omenjena v prisegi. Ali poznate Apolona?</p> <p>Tako je. Apolon je grški bog Sonca, prerokovanja, lokostrelstva, glasbe in medicine. Asklepij je Apolonov sin, ki so ga zaradi njegovega izjemnega zdravilskega znanja postavili na nebo in ga častili kot boga zdravilstva. Higieja je Asklepijeva hči, poosebljeno Zdravje.</p>	<p>Dijaki so polni pričakovanj, ker jih zanima o čem govori prisega.</p> <p>Dijak prebere uvod z vključno prvim členom.</p> <p>To je grški bog Sonca.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda besedne demonstracije</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri</p>	<p>Zgodovina 1 (2009), str. 246.</p>
--	---	---	--------------------------------------

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>Panakeja je tudi Asklepijeva hči. Njeno ime pomeni "tista, ki vse zdravi".</p> <p>No, pa bi kar nadaljevali z branjem.</p> <p>Zdaj pa me zanima koliko je po vašem mnenju ta prisega aktualna še danes?</p> <p>Lahko rečemo, da nekateri člani veljajo še danes, spet drugi ne. Sem pozabila vprašati, ali vsi vemo kaj je evtanazija?</p> <p>Ko smo že pri evtanaziji lahko povem, da je ta dovoljena v Luksemburgu, pa v Švici in pri teh dveh državah lahko rečemo, da eden od prebranih členov, ki govori o predpisanih zdravilih, ki povzročijo smrt, danes ne velja več.</p>	<p>Dijaki eden za drugim preberejo iz učbenika še ostale člene iz Hipokratove prisege.</p> <p>Predviden odgovor: Nekateri člani veljajo še danes, spet drugi ne. Na primer večina držav nima zakonov, ki bi dovoljevali evtanazijo, spet drugje je to dovoljeno.</p> <p>Ja.</p>	<p>Metoda besedne demonstracije</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 10,</p>
<p>Ste vse prepisali?</p>		<p>Metoda</p>	<p>PPT št. 10,</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>Dam vam še minutko, da vse prepišete.</p> <p>Zdaj pa ste že, a ne? Potem pa gremo kar naprej.</p>		<p>razgovora</p>	<p>projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>
<p>3. Rimljani in zdravstvo (13 minut)</p>	<p>Rimljani so uporabljali ljudsko zdravilstvo in versko-magični pristop. Bogate družine so imele sužnja, ki se je spoznal na medicino in je predpisoval ustrezno terapijo: dieto, počitek, telesno dejavnost in naravna zdravila.</p> <p>Kot zanimivost vam lahko povem, da je bil vsestransko naravno zdravilo tudi česen, ki so ga skozi ves stari vek veliko uporabljali v medicini.</p> <p>Rimljani so ga uporabljali kot odvajalo, zdrobljenega pa kot antiseptično mazilo za rane, uporabljali pa so ga tudi za zdravljenje gobavosti.</p> <p>Do zdravnikov so imeli v Rimu predsodke, saj so bili zdravniki večinoma Grki ali vzhodnjaki, pa tudi sužnji in osvobodenci. Ugled zdravnikov pa so slabšali še šarlatani. Ali veste kdo so šarlatani?</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 11, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>
		<p>Šarlatani so ljudje, ki so bili v nekem zamaknjenem stanju in so takrat</p>	<p>Metoda razgovora</p>	

	<p>Res je. Zato so jih ljudje velikokrat poklicali k sebi, ko so bili bolni. Velikokrat so bili to lažnivci, ki so hoteli samo ogromno zaslužiti.</p> <p>Ne pozabite sproti prepisovati snov.</p> <p>Rimljani so za svoje zdravje poskrbeli tudi tako, da so se zavedali pomena osebne higiene, čiste vode in kanalizacijskih sistemov. Zato so gradili vodovode, zbiralnice čiste vode, javna stranišča in tudi kopališča ter s tem preprečevali epidemije. Nekaj njihovih gradbenih dosežkov, ki so pripomogli k boljšemu zdravju, vidite tudi na drsnici.</p> <p>Pokažem na sliki.</p> <p>Verjamem, da ste že vse prepisali, zato gremo kar na naslednjo drsnico. Ste, a ne?</p> <p>Rimljani so izdelovali tudi prefinjene medicinske naprave iz jekla in brona. Takšne kirurške</p>	<p>povezani z različnimi duhovi in bogovi.</p> <p>Pogledajo sliki na drsnici.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 12, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p> <p>PPT št. 13, projektor, računalnik, projekcijsko</p>
--	---	---	--	---

	<p>instrumente, kot jih vidite na sliki, so uporabljali po vsem rimskem imperiju in tudi kasneje, vse do 19. stoletja. Kar oglejte si jih.</p> <p>To so noži in skalpeli, ki so jih uporabljali za rezanje. Kljuge so uporabljali za premikanje žil in organov, lopatice pa za mešanje in nanašanje mazil.</p> <p>Rimljani so poznali tudi že anestetike in pomirjevala (morfij). Vendar človeške anatomije še niso dobro poznali in mnogi bolniki so umrli že med samo operacijo.</p>	<p>Postanejo pozorni na različne instrumente, ki so na drsnici.</p> <p>Predvideno vprašanje: Za kaj pa so uporabljali vse te čudne instrumente, ki jih vidimo na drsnici?</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda dela s slikovnim gradivom</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>
<p>Če ne uspete vsega</p>	<p>Največji zdravnik cesarskega obdobja je bil Galen, ki je bil grškega rodu. Znanje si je pridobil kot zdravnik in ranocelnik gladiatorjev. Njegova spoznanja so bila v marsičem nadaljevanje Hipokratovih idej in temelj evropske medicine.</p>	<p>Poslušajo in si beležijo snov v svoje zvezke.</p>	<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 14, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

<p>prepisati, me kar opomnite in bom počakala kakšno minutko, da si vse zabeležite.</p>			
<p>Ali mislite, da so takrat že obstajale babice, ki so pomagale pri porodih?</p> <p>Ja, res je. To nalogo so po vaseh res opravljale starejše ženske.</p> <p>Vendar pa o obstoju babic govori že Biblija, pa tudi egipčanski papirusni zvitki in številne upodobitve iz grško-rimskega obdobja.</p> <p>Preberem odlomek v učbeniku, ki govori o obstoju babic.</p> <p>Zelo znan je bil tudi zdravnik Soran iz Efeza, ki je v svojih spisih postavil temelje rimskega porodništva. Veliko je pisal o ženskih spolnih organih, legi zarodka, negi novorojenčka in otroških boleznih. Predstavil je posege, ki so nujni pri porodu, in določil pravila, kako naj poteka. Soran je v svojem</p>	<p>Ne, babice niso obstajale. To dejavnost so opravljale predvsem starejše ženske.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Po omembi Sorana spet hitro prepisujejo iz drsnic.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda besedne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 15, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p> <p>Zgodovina 1 (2009), str. 249.</p> <p>PPT št. 15, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>

<p>delu Ginekologija svetoval, kako preprečiti zanositev in kako splaviti, saj je poznal sredstva, ki so zanositev preprečevala in preparate, ki so povzročili splav.</p> <p>Ste si vse zabeležili?</p>		Metoda razgovora	
<p>Potem pa lahko gremo na nalogo, ki sem jo pripravila za vas.</p> <p>Ko vam posredujem vsa navodila, se boste razdelili v pet skupin, in sicer tako, da se bo prva klop obrnila nazaj k drugi, tretja klop pa nazaj k četrti.</p> <p>Prosim, da zdaj vsi poslušate. Postavili se boste v poklic rimskega zdravnika v 1. stoletju in z malo inovativnosti in domišljije ozdravili svojega bolnika, ki ga pesti določena bolezen ali tegoba. Vsaka skupina bo izžrebala eno bolezen ali tegobo. V skupini dobro premislite, kako bi svetovali svojemu bolniku, da bo ozdravel. Zamisli si lahko zabeležite, imate 4 minute časa, potem pa boste ostalim sošolcem poročali vaše nasvete za ozdravitev določene bolezni.</p>	<p>Poslušajo in se že obračajo nazaj.</p> <p>Dijaki se umirijo in poslušajo.</p>	Metoda razlage	

<p>Z žrebom razdelim bolezni:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kožne težave in srbečica, • zastrupitev s hrano in bruhanje, • hud zobobol, • nekaj centimetrov globoka rana, ki jo je povzročila sulica, • tegoba mamice, ki ima že sedem otrok in ne želi več zanositi. <p>Pristopim do vsake skupine in nadzorujem delo. Predvsem skrbim za disciplino ter da se debata v skupinah ne razvije v preveč glasen klepet.</p> <p>Ali ste že končali z nalogo?</p> <p>Potem pa kar začnimo v prvi vrsti.</p>	<p>Dijaki sestavijo pet skupin.</p> <p>Dijaki v skupinah razvijejo živahno debato in ponujajo svoje zamisli.</p> <p>Dijaki poročajo o svojem delu.</p>	<p>Skupinska učna oblika</p> <p>Frontalna učna oblika Metoda razgovora</p>	<p>Listi z različnimi boleznimi ali tegobami</p>
<p>Pa si pogledajmo kako bi Rimljani v resnici pozdravili nekaj vaših bolezni z različnimi zelišči. To vam ni treba prepisati v zvezek, to je bolj kot</p>		<p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 16, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>

<p>zanimivost.</p> <p>Preberem iz drsnic za kaj so uporabljali posamezna zelišča in rastline.</p> <p>V zvezke si zabeležite samo pojem laserpicij, ki se je pogosto uporabljal v antičnih receptih.</p> <p>Hvala za vprašanje. Sem imela namen razložiti takoj, ko bi si ta pojem zapisali v svoje zvezke.</p> <p>To je janežu sorodna eksotična dišava. Kot zdravilo so uporabljali steblo, korenino in mlečni izcedek. Sliko vidite tudi na PowerPointu.</p> <p>Za zdravilo pa so uporabljali tudi vino.</p> <p>Za kaj menite, da so ga uporabljali?</p> <p>Z vinom so razkuževali, čistili rane, preprečevali nespečnost ter uničevali gliste. Rimljani so bili prepričani, da podaljšuje življenje in odpravlja slabo voljo.</p>	<p>Odložijo pisala in poslušajo.</p> <p>Kaj pa je to?</p>	<p>Metoda besedne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 17, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p> <p>Zvezek za zgodovino</p>
--	---	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>Preverjalne naloge (13 minut)</p>	<p>Kot sem že na začetku povedala, vas na koncu čaka še preverjanje današnjega usvojenega znanja. Naloge rešujete individualno. Na voljo imate 8 minut. Najbolje, da rešujete naloge od začetka, če se vam pri kateri ustavi, jo izpustite in se nanjo vrnite na koncu. Pri nalogah za 2 točki bodite pozorni, da boste svoj odgovor tudi utemeljili.</p> <p>Razdelim preverjalne naloge.</p> <p>Zdaj ko imate vsi svoje liste, lahko začnete.</p> <p>Nadzorujem delo.</p>	<p>Dijaki v tišini in vsak zase rešujejo naloge.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Individualna učna oblika</p>	<p>Preverjalni list</p>
	<p>Do konca imate še 2 minuti.</p> <p>Čas, določen za preverjanje, je potekel.</p> <p>Zdaj pa naj vsak vzame rdeče pisalo, saj si boste sami popravili vaše naloge.</p>	<p>Hitro rešujejo še zadnje naloge, ki so jim ostale.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 18, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>

	<p>Rešitve bodo navedene na drsnicah. Bodite pravični do sebe, mene in tudi svojega znanja ter napake popravite. Pomagala vam bom pri točkovanju nalog oziroma vam bom povedala, kako bi vam jaz točkovala posamezne naloge in odgovore.</p> <p>Preverimo prvo nalogo na preverjalnih listih. Ta naloga je vredna 3 točke. Na drsnici vidite, da sem podčrtala 6 elementov. Za vsak podčrtan element sem predvidevala po 0,5 točke. Poglejte koliko najpomembnejših počrtanih podatkov imate v svojem odgovoru in si seštejte točke.</p> <p>Tako je.</p> <p>Gremo kar na drugo nalogo. 1 točko dobite, če ste odgovorili, da so bili zdravniki v Grčiji cenjeni oziroma, da je bil odnos do njih dober. 1 točko pa dobite, če ste utemeljili zakaj so bili cenjeni.</p>	<p>Dijaki popravljajo prvo nalogo.</p> <p>Predvideno vprašanje: Se pravi, če imam 4 stvari, so to 2 točki, a ne?</p> <p>Dijaki si z rdečim pisalom popravijo drugo nalogo na preverjalnih listih.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Preverjalni list</p> <p>PPT št. 19, projektor, računalnik, projekcijsko platno Preverjalni list</p> <p>PPT št. 20, projektor, računalnik, projekcijsko platno Preverjalni list</p>
--	---	---	---	---

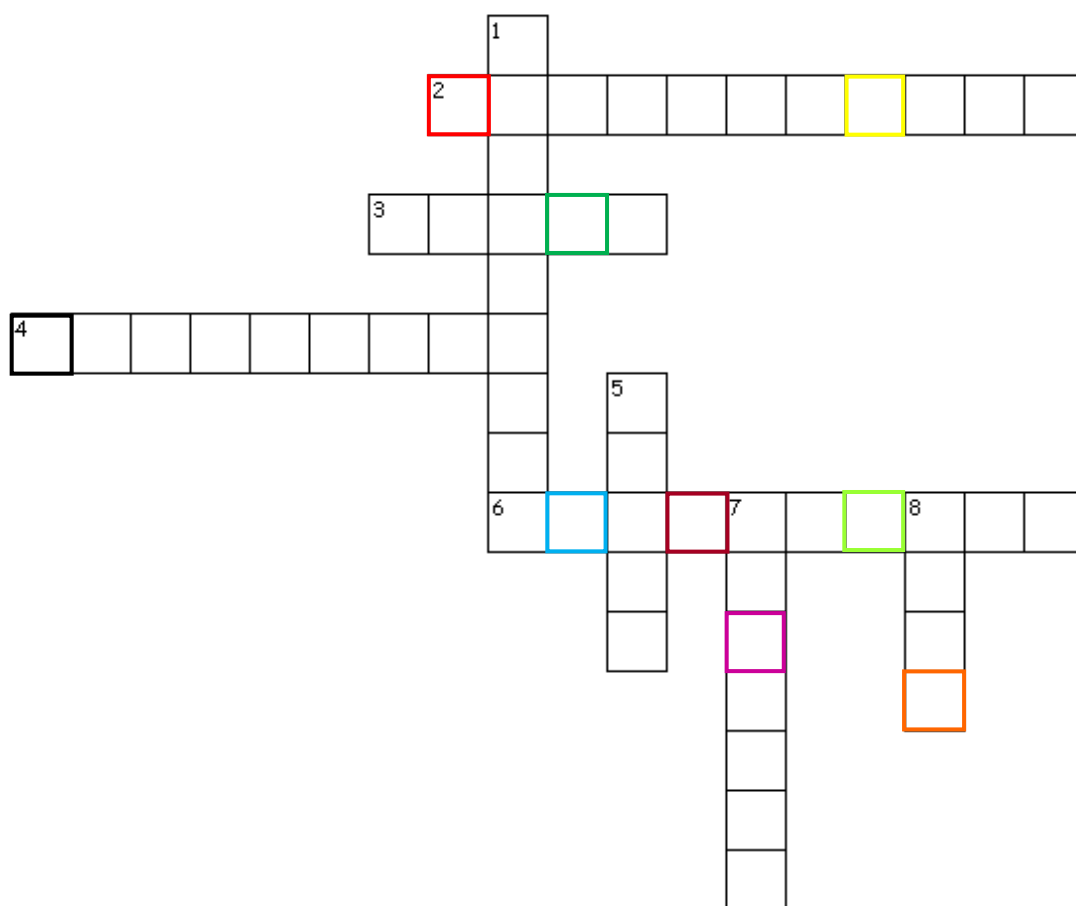
	<p>Pri tretji nalogi, če ste črke ustrezno razvrstili tako kot je na drsnici, dobite 5 točk. Se pravi za vsako pravilno črko po 1 točko.</p> <p>Ali ste prepoznali zdravnika na sliki? Tako je. Če ste to ugotovili že imate 1 točko, še eno pa dobite, če ste napisali, da je njegov simbol popotna palica ovita s kačo.</p> <p>Peta naloga je bila zelo lahka. In kakšen je odgovor na to vprašanje? Tako je, za to dobite 1 točko.</p> <p>Pri šesti nalogi, če ste popravili napake, tako kot kaže na drsnici, dobite za vsako pravilno popravljeno napako po 1 točko.</p> <p>Čaka nas še zadnja naloga. 1 točko dobite, če ste pravilno napisali kakšen je bil odnos do zdravnikov v Rimu. Še 1 točko pa dobite, če ste ta odnos tudi obrazložili.</p>	<p>Seštevajo točke za vsako pravilno črko v stolpcu.</p> <p>Asklepij.</p> <p>C.</p> <p>Gledajo na drsnice in popravljajo napake.</p> <p>Primerjajo svoj odgovor z odgovorom na drsnici in popravljajo možne napake.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda</p>	<p>PPT št. 21, projektor, računalnik, projekcijsko platno Preverjalni list</p> <p>PPT št. 22, projektor, računalnik, projekcijsko platno Preverjalni list</p> <p>PPT št. 23, projektor, računalnik, projekcijsko platno Preverjalni list</p> <p>PPT št. 24, projektor, računalnik, projekcijsko platno Preverjalni list</p> <p>PPT št. 25, projektor, računalnik, projekcijsko platno Preverjalni list</p>
Prišli smo do konca			Metoda	

	<p>naše ure. Na koncu učne ure ste pokazali, da znate od danes naprej naštetih nekaj zelo znanih zdravnikov, ki so v preteklosti delovali v Egiptu, Grčiji ter Rimu in njihove dosežke, ki so pomembni še danes. Znate tudi opisati začetke medicine in zdravstva v Egiptu in Mezopotamiji. Poleg tega pa znate opisati tudi kakšen odnos so imeli Grki in Rimljani do zdravnikov.</p> <p>To bo za danes vse. Lep preostanek dneva vam želim in se vidimo prihodnji teden. Nasvidenje.</p>	Odzdravijo.	razlage	
--	--	-------------	---------	--

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjena mreža
2. Izpolnjena mreža
3. PowerPoint z zapisom učne snovi
4. Seznam virov za slikovno gradivo na PowerPointu
5. Neizpolnjen preverjalni list
6. Izpolnjen preverjalni list

1. PRILOGA: NEIZPOLNJENA MREŽA

— — — — — D — C — — — — — D — — — — — S — — — — — O

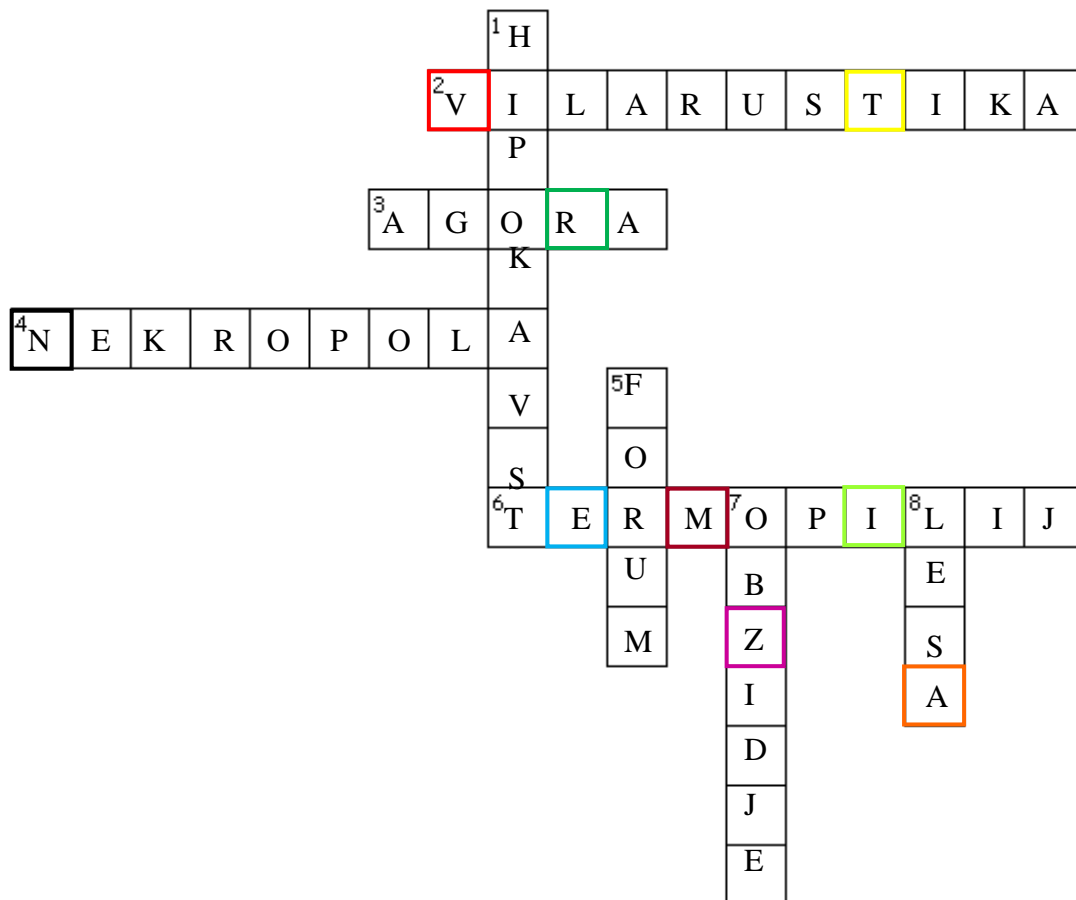
Vodoravno

2. Bogat in razkošen podeželski dvorec veleposestnikov v Rimu?
3. Kako se je imenoval grški trg?
4. Drugo ime za pokopališče.
6. Kako so se imenovale javne kuhinje in trgovine s hrano, kjer so stregli poceni tople obroke?

Navpično

1. Kako se je v rimskih hišah imenoval sistem ogrevanja z dovajanjem toplega zraka pod tla?
5. Najpomembnejši del mesta pri Rimljanih?
7. Za meščane simbolična meja med redom in neredom, med kulturo in kaosom.
8. Grške hiše so bile navadno sestavljene iz glinene opeke, kamna ali _____.

2. PRILOGA: IZPOLNJENA MREŽA

M E D I C I N A I N Z D R A V S T V O

Vodoravno

2. Bogat in razkošen podeželski dvorec veleposestnikov v Rimu?
3. Kako se je imenoval grški trg?
4. Drugo ime za pokopališče.
6. Kako so se imenovale javne kuhinje in trgovine s hrano, kjer so stregli poceni tople obroke?

Navpično

1. Kako se je v rimskih hišah imenoval sistem ogrevanja z dovajanjem topllega zraka pod tla?
5. Najpomembnejši del mesta pri Rimljanih?
7. Za meščane simbolična meja med redom in neredom, med kulturo in kaosom.
8. Grške hiše so bile navadno sestavljene iz glinene opeke, kamna ali _____.

3. PRILOGA: POWERPOINT Z ZAPISOM UČNE SNOVI

Medicina in zdravstvo v Mezopotamiji in Egiptu

- Bolezni povzročajo bogovi in zli duhovi (začetki medicine povezani z vero in magijo).
- Uroki, amuleti in prošnje za božjo pomoč.

Egiptčanski bogovi

Amulet iz Egipta, 1. stoletje

Mezopotamija

- Že obstaja poseben zdravniški stan. Stroge kazni (Hamurabijev zakonik). Bolnikov, pri katerih uspeh ni bil predvidljiv, niso zdravili.
- Znanje zdravnikov površno.

Zdravljenje bolnikov

Hamurabijev zakonik zapisan v klinopisni pisavi na bazaltnem kamnu.

Egipt

- Vpliv mumificiranja.

Mumificiranje

- Organom so pripisovali napačne funkcije.
- Srce.
- Po žilah se pretaka zrak, voda, sluz, semena in drugi izločki.

- Zdravniški papirusi.
- Zdravilna zelišča, rastline in rudninske snovi s čarovniškimi izreki in kretnjami.

Zdravnik Imhotep.

Staroegiptovsko medicinsko besedilo o zeliščih (Ebersov papirus).

IMHOTEP

Medicina in zdravstvo v Grčiji

- Prvi popisi zdravilnih rastlin.
- Javni zdravniki (prostor, sužnji, zdravila).
- Zdravniki so bili cenjeni.
- Izkušnje.
- Oskrbovali rane in poškodbe.
- Bolezen božja kazen.

Starogrški zdravnik Dioskurid pripoveduje učencu o zdravilni rastlini.

Asklepij

- Asklepijeva svetišča po vsej Grčiji (Epidavros).
- Kača, ovito okoli njegove popotne palice.
- Simbol sodobnega lekarništva in medicine.

Asklepijeva palica je del zvezde življenja.

Asklepij

Še predenj so svečeniki obolelega začeli zdraviti, so ga:

- opazovali,
- preučili simptome,
- upoštevali njegove telesne in duševne lastnosti
- in šele potem postavili diagnozo.

Zdravili so z zelišči, dietami, vajami.

Zelišča

Hipokrat

- V 5. stoletju razvoj znanstvene medicine → utemeljitelj Hipokrat (oče medicine).
- Ločil medicinsko znanost od magije in praznoverja.
- Hipokratova prisega.

Hipokratova prisega

Hipokrat

Rimljani in zdravstvo

- Ljudsko zdravilstvo in versko-magični pristop zdravljenja.
- Bogata družina → suženj.
- Predsedki (zdravniki so bili Grki, vzhodnjaki, sužnji in osvobodenci).
- Ugled je bil slab, še slabšali so ga šarlatani.

Rimsko zdravstvo

Gradbeni dosežki, ki so pripomogli k zdravju

- vodovodi
- zbiralniki čiste vode
- javna stranišča
- kopališča

Karakalove terme v Rimu.

javna stranišča v Ostiji

- Prefinjeni medicinski pripomočki iz jekla in bronu.
- Anestetiki in pomirjevala (morfij).

Medicinsko orodje in pripomočki.

Galen

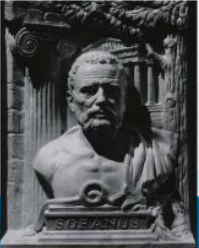
- Največji zdravnik cesarskega obdobja (grškega rodu).
- Zdravnik in ranocelnik gladiatorjev.
- Njegova spoznanja nadaljevanje Hipokratovih idej in temelj evropske medicine.

Galen

Porodničarstvo

- Izkušene ženske.
- Biblija, egipčanski papirusni zvitki in številne upodobitve iz grško-rimskega obdobja.
- Soran iz Efeza.
- Temelj rimskega porodništva.
- Delo: Ginekologija.

Soran

kamilica	za odpravljanje kožnih težav
kopriva	za čiščenje krvi
beli omela	za uravnavanje krvnega tlaka
vrba	kontracepcijsko sredstvo
limona	protistrup za vse vrste zastrupitev preprečevanje skorbuta
med	deluje antiseptično in razkužilno pospeši celjenje ran
kis	zdravljenje vnetih dihal in prehladov razredčenega z vodo kot razkužilo pri tifusu, griži in škrlatinki, pomešan s soljo sredstvo za bruhanje odpravi strupe iz prebavil
olje	zdravilo za slabo delovanje jeter in za težave z žolčem otroke, ki so močili posteljo, so s toplim oljčnim oljem masirali po ledvenem delu trebuha za upočasnitev staranja

Vilma Brodnik, Robert Jernejčič, Srečko Zgaga. Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 248.

- Laserpicij:** janežu sorodna eksotična dišava. Kot zdravilo so uporabljali steblo, korenino in mlečni izcedek.

Laserpitium

REŠITVE PREVERJANJA

1. Opišite začetke razvoja zdravstva in medicine v Egiptu. ___ / 3

Na razvoj medicine v Egiptu je vplivalo **mumificiranje**, med katerim so natančno preučevali anatomijo. Egipčani **ustroja telesa in njegovega delovanja niso poznali** in so organom pripisovali napačne funkcije. **Srce** je bil zanje najpomembnejši organ. Prepričani so bili, da se po žilah pretakajo zrak, voda, sluz, semena in drugi izločki. V zdravniških papirusih so **opisovali številne bolezni**, jih poimenovali, našteali simptome za diagnozo in dodali mnenje ali je ozdravljiva ali ne. Sestavina zdravil so bila zlasti **svetišča in rudninske snovi**. Moč zdravljenja so krepili s **čarobnimi izreki in kretnjami**, s katerimi so skušali iz telesa pregnati zle duhove.

2. Homerjevo misel, da je zdravnik »človek, ki odtehta številne druge«, povežite z odnosom do zdravnikov in medicine v Grčiji. ___ / 2

Grki so zdravnike zelo cenili, kar dokazuje tudi Homerjeva misel. Ker so zdravniki reševali življenja in zdravili številne bolezni so jim oblasti v Grčiji dale na **voljo prostor, sužnje in zdravila**, da so lahko opravljali svoje delo in so jim za to tudi **plačali**. Veliko polis je imelo javne zdravnike, ki jih je najelo mesto.

3. Zdravniku iz levega stolpca pripišite ustrezno črko iz desnega stolpca, ki ponazarja njegove dosežke. ___ / 5

<u>E</u> Imhotep	a) Postavil temelj rimskega porodništva in napisal delo Ginekologija.
<u>C</u> Asklepij	b) Bil je največji zdravnik cesarskega obdobja. Njegova spoznanja so v marsičem nadaljevanje Hipokratovih idej in temelj evropske medicine.
<u>D</u> Hipokrat	c) Poznana so njegova svetišča po vsej Grčiji, največje pa je v Epidavrosu.
<u>B</u> Galen	d) Utemeljitelj znanstvene medicine in oče medicine.
<u>A</u> Asclepij	e) Najbolj znan zdravnik v Egiptu, ki so ga prištevali celo med bogove.

4. Kdo je zdravnik za sliki in kakšen je njegov simbol, ki ga še danes uporabljajo v medicini in lekarništvu. ___ / 2

Na sliki je Asklepij.
Njegov simbol je popotna palica ovita s kačo.

Vir: <http://orelo.paf.uni-lj.si/~markos/hipokrat/asklepij.htm>

5. Kaj je lasercipij? Obkroži pravilni odgovor! ___ / 1

- a) Cimetu sorodna eksotična dišava. Kot zdravilo so uporabljali njegovo steblo in korenino.
- b) Zdravilo, ki so ga uporabljali za razkuževanje in čiščenje ran.

c) Janežu sorodna eksotična dišava, ki so jo uporabljali za zdravljenje bolezni v antiki.

- d) Zdravilo za pomiritev.

6. V besedilu je skritih nekaj napak. Najdi jih, jih prečrtaj, nad napako pa napiši pravilno rešitev. ___ / 5

Ljudstva prvih civilizacij so bila prepričana, da bolezni povzročajo bogovi in ~~slaba higiena~~ (zli duhovi), zato so bili začetki medicine tesno povezani z vero in ~~čistoče~~ (magijo). Oboleli so se zatekali k amuletom, urokom in prošnjam za božjo pomoč. Besedila iz knjižice kralja Asurbanipala pričajo, da se je že v Mezopotamiji razvil poseben ~~zobozdravstveni~~ (zdravniški) stan. Tudi v ~~Gertinovem~~ (Hamurabijevem) zakoniku najdemo omembe medicine, predvsem stroge ~~postopke~~ (kazni), zaradi katerih zdravniki bolnih niso zdravili. Zaradi tega zdravniki niso eksperimentirali in je njihovo ~~znanje~~ marsikaterem področju ostalo površno.

7. Opišite kakšen je bil odnos do zdravnikov v Rimu? ___ / 2

V Rimu so imeli do zdravnikov predsodke, ker so bili zdravniki Grki, vzhodnjaki, sužnji ali osvobojenci. Ugled zdravnikov je bil slab, še slabšali pa so ga šarlatani, ki so želeli s svojim delom veliko zaslužiti.

4. PRILOGA: SEZNAM VIROV ZA SLIKOVNO GRADIVO NA POWERPOINTU

PPT, str. 3:

- Egipčanski bogovi: <http://www.radiotrecadimenzija.com/egipatski-horoskop/> (5. 1. 2016).
- Amulet iz Egipta, 1. stoletje: <http://www.nova-akropola.rs/zaboravljeni-jezik-simbola/> (5. 1. 2016).

PPT, str. 4:

- Zdravljenje bolnikov: <http://iv3mst.blogspot.si/2012/09/kratka-istorija-hirurgije.html> (5. 1. 2016).
- Hamurabijev zakonik: http://www.gis.si/egw/zss_t01_p02/acc4-1.html (5. 1. 2016).

PPT, str. 5:

- Mumificiranje: http://www2.arnes.si/~oskrzr2/Timko2002_03/Egipt/balzamer_na_delu.htm (5. 1. 2016).

PPT, str. 6:

- Ebersov papirus: <http://www.crystalinks.com/egyptmedicine.html> (5. 1. 2016).
- Imhotep: <http://www.vopus.org/en/gnosis/great-characters/imhotep-master-of-sciences.html> (5. 1. 2016).

PPT, str. 7:

- Starogrški zdravnik: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Zeli%C5%A1%C4%8Ddarstvo> (5. 1. 2016).

PPT, str. 8:

- Zvezda življenja: https://sl.wikipedia.org/wiki/Asklepijeva_palica (5. 1. 2016).
- Asklepij: <http://oreh.pef.uni-lj.si/~markor/Hipokrat/asklepij.htm> (5. 1. 2016).

PPT, str. 9:

- Zelišča: http://fr.123rf.com/images-libres-de-droits/plante_m%C3%A9dicinale.html (5. 1. 2016).

PPT, str. 10:

- Hipokratova prisega: http://www.akropola.org/atelje/seznam_replik.aspx?rub_id=26&tem_id=42 (5. 1. 2016).
- Hipokrat: <http://www.modrijan.si/Solski-program/Solski-program/Gradiva-za-ucitelje/Srednja-sola/zdravstvena-terminologija/Hipokratova-prisega> (5. 1. 2016).

PPT, str. 11:

- Rimsko zdravstvo:
<https://www.andantetravels.com/tour/762/UnitedKingdom/Roman-Medicine---Death-Doctors-and-Disease.html> (5. 1. 2016).

PPT, str. 12:

- Javna stranišča: <http://www.arslonga.si/lazio> (5. 1. 2016).
- Karakalove terme:
http://orokvaros.network.hu/kepek/caracalla_termai/caracalla_termai_rajz (5. 1. 2016).

PPT, str. 13:

- Medicinsko orodje:
<https://www.andantetravels.com/tour/762/UnitedKingdom/Roman-Medicine---Death-Doctors-and-Disease.html> (5. 1. 2016).
- Medicinski pripomočki:
<https://evropevas.wikispaces.com/file/view/RIM+NEKOČ.doc> (5. 1. 2016).

PPT, str. 14:

- Galen: http://www.greekmedicine.net/whos_who/Galen.html (5. 1. 2016).

PPT, str. 15:

- Soran:
<http://znanapolozna.blogspot.si/2015/08/soranus-z-efezu-historia-pooznictwa.html> (5. 1. 2016).

PPT, str. 16:

- Tabela zelišč: Vilma Brodnik, Robert Jernejčič, Srečko Zgaga. Zgodovina 1. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 248.

PPT, str. 17:

- Laserpitium: <http://flora.nhm-wien.ac.at/Seiten-Arten/Laserpitium-siler.htm> (5. 1. 2016).
- Laserpicij: <http://flora.nhm-wien.ac.at/Seiten-Arten/Laserpitium-siler.htm> (5. 1. 2016).

5. PRILOGA: NEIZPOLNJEN PREVERJALNI LIST

MEDICINA IN ZDRAVSTVO (Preverjanje znanja)

Ime in priimek: _____

Doseženo število točk: _____ / 20

1. Opišite začetke razvoja zdravstva in medicine v Egiptu. Odgovor naj vsebuje vsaj šest značilnih elementov.

___ / 3

2. Homerjevo misel, da je zdravnik »človek, ki odtehta številne druge«, povežite z odnosom do zdravnikov in medicine v Grčiji.

___ / 2

3. Zdravniku iz levega stolpca pripišite ustrezno črko iz desnega stolpca, ki ponazarja njegove dosežke.

___ / 5

___ Imhotep	a) Postavil temelj rimskega porodništva in napisal delo Ginekologija.
___ Asklepij	b) Bil je največji zdravnik cesarskega obdobja. Njegova spoznanja so v marsičem nadaljevanje Hipokratovih idej in temelj evropske medicine.
___ Hipokrat	c) Poznana so njegova svetišča po vsej Grčiji, največje pa je v Epidavrosu.
___ Galen	d) Utemeljitelj znanstvene medicine in oče medicine.
___ Soran	e) Najbolj znan zdravnik v Egiptu, ki so ga prištevali celo med bogove.

4. Kdo je zdravnik za sliki in kakšen je njegov simbol, ki ga še danes uporabljajo v medicini in lekarništvu.

___ / 2

Vir: <http://nova-akropola.com/kulture-i-civilizacije/simbolizam/higija-bozica-zdravlja/>

5. Kaj je laserpicij? Obkroži pravilni odgovor!

___ / 1

- a) Cimetu sorodna eksotična dišava. Kot zdravilo so uporabljali njegovo steblo in korenino.
- b) Zdravilo, ki so ga uporabljali za razkuževanje in čiščenje ran.
- c) Janežu sorodna eksotična dišava, ki so jo uporabljali za zdravljenje bolezni v antiki.
- d) Zdravilo za pomiritev.

6. V besedilu je skritih nekaj napak. Najdi jih, jih prečrtaj, nad napako pa napiši pravilno rešitev.

___ / 5

Ljudstva prvih civilizacij so bila prepričana, da bolezni povzročajo bogovi in slaba higiena, zato so bili začetki medicine tesno povezani z vero in čistočo. Oboleli so se zatekali k amuletom, urokom in prošnjam za božjo pomoč. Besedila iz knjižice kralja Asurbanipala pričajo, da se je že v Mezopotamiji razvil poseben zobozdravstveni stan. Tudi v Gortinovem zakoniku najdemo omembe medicine, predvsem stroge postopke, zaradi katerih zdravniki bolnih niso zdravili. Zaradi tega zdravniki niso eksperimentirali in je njihovo znanje na marsikaterem področju ostalo površno.

7. Opišite kakšen je bil odnos do zdravnikov v Rimu?

___ / 2

6. PRILOGA: IZPOLNJEN PREVERJALNI LIST

MEDICINA IN ZDRAVSTVO (Preverjanje znanja)

Ime in priimek: _____

Doseženo število točk: _____ / 20

1. **Opišite začetke razvoja zdravstva in medicine v Egiptu. Odgovor naj vsebuje vsaj šest značilnih elementov.**

___ / 3

Na razvoj medicine v Egiptu je vplivalo mumificiranje, med katerim so natančno preučevali anatomijo. Egipčani ustroja telesa in njegovega delovanja niso poznali in so organom pripisovali napačne funkcije. Srce je bil zanje najpomembnejši organ. Prepričani so bili, da se po žilah pretakajo zrak, voda, sluz, semena in drugi izločki. V zdravniških papirusih so opisovali številne bolezni, jih poimenovali, našteali simptome za diagnozo in dodali mnenje ali je ozdravljiva ali ne. Sestavina zdravil so bila zlasti zelišča in rudninske snovi. Moč zdravljenja so krepili s čarovniškimi izreki in kretnjami, s katerimi so skušali iz telesa pregnati zle duhove.

Točkovanje: Za vsak zgoraj podčrtan element po 0,5 točke.

2. **Homerjevo misel, da je zdravnik »človek, ki odtehta številne druge«, povežite z odnosom do zdravnikov in medicine v Grčiji.**

___ / 2

Grki so zdravnike zelo cenili, kar dokazuje tudi Homerjeva misel. Ker so zdravniki reševali življenja in zdravili številne bolezni so jim oblasti v Grčiji dale na voljo prostor, sužnje in zdravila, da so lahko opravljali svoje delo in so jim za to tudi plačali. Veliko polis je imelo javne zdravnike, ki jih je najelo mesto.

Točkovanje: Če dijaki odgovorijo, da so Grki zdravnike cenili, dobijo 1 točko. Še 1 točko pa dobijo, če razložijo, zakaj je bilo tako.

3. **Zdravniku iz levega stolpca pripišite ustrezno črko iz desnega stolpca, ki ponazarja njegove dosežke.**

___ / 5

E Imhotep

a) Postavil temelj rimskega porodništva in napisal delo Ginekologija.

C Asklepij

b) Bil je največji zdravnik cesarskega obdobja. Njegova spoznanja so v marsičem nadaljevanje Hipokratovih idej in temelj evropske medicine.

- D Hipokrat c) Poznana so njegova svetišča po vsej Grčiji, največje pa je v Epidavrosu.
- B Galen d) Utemeljitelj znanstvene medicine in oče medicine.
- A Soran e) Najbolj znan zdravnik v Egiptu, ki so ga prištevali celo med bogove.

Točkovanje: Za vsako pravilno pripisano črko, dijaki dobijo po 1 točko.

4. Kdo je zdravnik za sliki in kakšen je njegov simbol, ki ga še danes uporabljajo v medicini in lekarništvu.

___ / 2

Na sliki je Asklepij._____

Njegov simbol je popotna palica ovita s kačo._____

Vir: <http://nova-akropola.com/kulture-i-civilizacije/simbolizam/higija-bozica-zdravlja/>

Točkovanje: Ugotovljen zdravnik na sliki (Asklepij) prinaša 1 točko. Ugotovljen simbol (popotna palica ovita s kačo) prinaša 1 točko.

5. Kaj je laserpicij? Obkroži pravilni odgovor!

___ / 1

- a) Cimetu sorodna eksotična dišava. Kot zdravilo so uporabljali njegovo steblo in korenino.
- b) Zdravilo, ki so ga uporabljali za razkuževanje in čiščenje ran.
- c) Janežu sorodna eksotična dišava, ki so jo uporabljali za zdravljenje bolezni v antiki.
- d) Zdravilo za pomiritev.

Točkovanje: Pravilno obkrožen odgovor prinaša 1 točko.

6. V besedilu je skritih nekaj napak. Najdi jih, jih prečrtaj, nad napako pa napiši pravilno rešitev.

___ / 5

Ljudstva prvih civilizacij so bila prepričana, da bolezni povzročajo bogovi in ~~slaba higiena~~ (zli duhovi), zato so bili začetki medicine tesno povezani z vero in čistoče (magijo). Oboleli so se zatekali k amuletom, urokom in prošnjam za božjo pomoč. Besedila iz knjižice kralja Asurbanipala pričajo, da se je že v Mezopotamiji razvil poseben ~~zobozdravstveni~~ (zdravniški) stan. Tudi v ~~Gortinovem~~ (Hamurabijevem) zakoniku najdemo omembe medicine, predvsem stroge ~~postopke~~ (kazni), zaradi katerih zdravniki bolnih niso zdravili. Zaradi tega zdravniki niso eksperimentirali in je njihovo znanje na marsikaterem področju ostalo površno.

Točkovanje: V besedilu je 5 napak. Za vsako najdeno napako, ki jo dijak tudi pravilno popravi, dobi 1 točko. Če dijak najde napako, jo prečrta, vendar ne napiše pravilne rešitve, dobi 0 točk.

7. Opišite kakšen je bil odnos do zdravnikov v Rimu?

___ / 2

V Rimu so imeli do zdravnikov predsodke, ker so bili zdravniki Grki, vzhodnjaki, sužnji ali osvobodenci. Ugled zdravnikov je bil slab, še slabšali pa so ga šarlatani, ki so želeli s svojim delom veliko zaslužiti.

Točkovanje: 1 točko dobijo, če napišejo kakšen je bil odnos do zdravnikov v Rimu, še 1 točko pa dobijo, če opišejo zakaj je bilo tako.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:

ČLOVEK KOT DUHOVNO BITJE V PRAZGODOVINI

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: gimnazija
Razred: 1.
Datum: 14. 1. 2016
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Prazgodovina in stari vek- tema iz učbenika: Od magije do religije
Učna enota – naslov učne ure: Človek kot duhovno bitje v prazgodovini
Učne oblike: Frontalna oblika, parna oblika, individualna oblika.
Učne metode: Metoda razlage, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije, metoda, besedne demonstracije, metoda demonstracije video posnetka, metoda dela s slikovnimi viri, metoda dela s pisnimi viri , metoda zvočne demonstracije.
Učne tehnike: Tehnika asociacije.
UČNI CILJI: U. Cilji iz učnega načrta: "Dijaki/-nje: <ul style="list-style-type: none">• pojasnijo, kaj pomeni biti človek kot duhovno bitje;• razložijo proces razvoja magije in njene pojavne oblike pri posameznih prazgodovinskih kulturah in ljudstvih starega veka;• analizirajo duhovna in socialna sporočila še ene izmed izbranih svetovnih religij ter sklepajo o posledicah stikov med posameznimi svetovnimi religijami;• različne oblike duhovnega življenja oziroma religijo umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor;• razvijajo spretnost zbiranja in izbiranja informacij iz različnih medijev, kritično presodijo njihovo uporabno vrednost;• oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča, interpretacije;• razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije;• razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja;• razvijajo sposobnost za razumevanje in spoštovanje različnosti in drugačnosti ver;• razvijajo pripravljenost premagovati predsodke in stereotipe;• razvijajo pozitiven odnos do raznolikosti in večkulturnosti;• spoznajo pomen medkulturnega dialoga in strpnosti." <p style="text-align: right;">(Učni načrt za zgodovino, str. 20)</p>

V. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)

Izobraževalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- naštetih vrste religioznih verovanj v prazgodovini in jih razložiti
- naštetih značilnosti religioznih predstav v paleolitiku in neolitiku
- naštetih nekaj materialnih virov iz obdobja prazgodovine
- na kratko opisati značilnosti glavnih materialnih virov
- naštetih nekaj mitov
- razložiti pomen besed totem, amulet, megalit, kanibalizem

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- na sliki prepoznati vrsto materialnega vira in ga opisati s pomočjo slike
- med seboj primerjati obdobji paleolitika in neolitika
- iz besedila izluščiti potrebne informacije
- oblikovati lastne sklepe in mnenja

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- poudariti pomen različnih virov za raziskovanje življenja v prazgodovini
- spoštovati različnost in drugačnost verskih in religijskih predstav

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik (Brodnik, Jernejčič, Zgaga. Zgodovina 1: Učbenik za 1. letnik gimnazije.), PPT predstavitev z zapisom učne snovi, preverjalni listi
- **učni pripomočki:** računalnik z dostopom do interneta, LCD projektor, projekcijsko platno, risalni listi A3

Didaktične etape učnega procesa:

1. Uvajanje.
2. Obravnava nove učne snovi.
3. Preverjanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

Sociologija – religija in verski sistemi

Umetnostna zgodovina – umetnost starega veka (jamske poslikave, kipci, ipd.)

Slovenščina – Ep o Gilgamešu

Novi pojmi s pojasnilom:

Kanibalizem - ljudožerstvo

Animizem – verovanje v duhove in duše

Totemizem – ena od najstarejših oblik verovanja, pri kateri ljudje častijo žival ali rastlino, ki naj bi predstavljala prednike njihovega rodu ali plemena

Totem – žival ali rastlina, ki so jo častili

Amulet – manjši predmet, narejen iz kovine, kamna, kože ali kosti z vrezanimi liki ali izreki in ima magične moči (npr. odganja zle sile, varuje pred nesrečo, prinaša srečo, ipd.)

Viri in literatura:

- Berzelak, Stane. Stare dobe: zgodovina za 1. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan 2002.
- Brodnik, Vilma, Robert Jernejčič, Srečko Zgaga. Zgodovina 1: Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS 2009.
- Eliade, Mircea. Zgodovina religioznih verovanj in idej 1: Od kamene dobe do elevzinskih misterijev. Ljubljana: DZS 1996.
- Splošni religijski leksikon. 1. izdaja. Ljubljana: Modrijan 2007.
- UČNI NAČRT. ZGODOVINA. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008. Dostopno na:
http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2015/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (9.1.2016)

SLIKOVNO, VIDEO IN ZVOČNO GRADIVO:

- <https://deathandritual.files.wordpress.com/2012/11/catahoyuk2.jpg> (12.1.2016)
- http://www.kingsacademy.com/mhodes/11_Western-Art/01_Prehistoric/12000-BC_Altamira-Cave_Bison.jpg (12.1.2016)
- <http://www.meros.org/uploads/gallery/ae/d1/b5/aefd16b53c66b359cddec11df08b931b.jpg> (12.1.2016)
- <http://previews.123rf.com/images/kennytong/kennytong1306/kennytong130600003/20404128-A-Native-American-Thunderbird-Totem-Pole-Stock-Photo-america.jpg> (12.1.2016)
- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/19/Venus_of_Willendorf_frontview_retouched_2.jpg/623px-Venus_of_Willendorf_frontview_retouched_2.jpg (12.1.2016)
- http://3.bp.blogspot.com/-dTdoki7U4zQ/VgDtope8ail/AAAAAAAAAFE/_whi_2ckCDg/s1600/a2.png (12.1.2016)
- <http://konsciouscloud.com/wp-content/uploads/2015/06/Osiris-2.jpg> (12.1.2016)
- <https://www.youtube.com/watch?v=LRSBmdzQ99I> (12.1.2016)
- <https://www.youtube.com/watch?v=txFWJbHgcMM> (12.1.2016)

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
3 min	<p>> Pozdravljeni, kako ste danes? Naj vam povem, da se bomo danes učili o zelo zanimivih stvareh.</p> <p>Na kaj vse pomislite, če vam rečem "ritual", "obred" ali pa "kult"?</p>	<p>> Poslušajo in odgovarjajo, podajajo svoje asociacije, predvideni odgovori: pogani, magija, religija, šamanstvo, ljudstva, obredna glasba, talismani, uroki ...</p>	<p>>Front. oblika, metoda razgovora.</p> <p>Tehnika asociacije.</p>	
	<p>> Večina vaših asociacij se nanaša na to, o čemer se bomo učili danes in sicer o tem, kakšne religiozne predstave je imel človek v prazgodovini. Na koncu današnje ure boste znali naštetih vrste religioznih verovanj v prazgodovini, naštetih in prepoznati nekaj materialnih virov, ki nam kažejo kako in v kaj so verovali in naštetih nekaj mitov, ki so nastali v tistem času. Med uro boste naredili nalogo, s katero boste na hitro ponovili bistvo današnje učne ure in rešili še kratko preverjanje znanja, potem bomo pa skupaj pregledali vaše rešitve in jih točkovali.</p>	<p>> Poslušajo.</p>	<p>>Front. oblika, metoda razlage.</p>	

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. 3 min	> Za začetek preberimo odlomek v učbeniku na strani 288. Vsak naj zase po tiho prebere odstavek pod naslovom.	> Poslušajo. > Odprejo učbenik na strani 288, berejo.	> Front. učna oblika, metoda razlage. > Metoda besedne demonstracije.	> Učbenik Zgodovina 1 (Brodnik, Vilma, 2009, str. 288)
	> Sedaj pa poskusimo odgovoriti na vprašanje, ki je napisano pod tem odlomkom: <i>"Kaj je na podlagi odlomka značilno za človeka kot duhovno bitje?"</i>	> Podajajo odgovore z dvigom rok. Predvideni odgovori: Za človeka kot duhovno bitje v prazgodovini je značilno, da ne razlikuje med naravnim in nadnaravnim, misli, da svet upravljajo nadnaravne sile, z molitvami, obljubami in grožnjami si lahko pridobi naklonjenost bogov, verjamejo, da ima vsaka stvar v naravi svojega duha, ki ga je treba spoštovati.	> Front. oblika, metoda dela s pisnimi viri.	
	> Sedaj pa bomo povedali še kaj več o tem. Na powerpointu boste imeli zapisane ključne točke, ki si jih morate zabeležiti v zvezek, zraven si pa še kaj dopišite. Pogledali si	> Poslušajo navodila.	> Front. oblika, metoda razlage.	> LCD projektor, računalnik, PPT (diapozitiv 1).

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	bomo dve obdobji prazgodovine, paleolitik (starejšo kameno dobo) in neolitik (mlajšo kameno dobo).			
2. 12 min	<p>>PALEOLITIK Preproste oblike verovanja je poznal že pokončni človek. To dokazujejo najdbe človeških lobanj, iz katerih so pojedli možgane kanibalizem). Verjeli so, da se bodo tako moči mrtvega prenesli na njih.</p> <p>> Kako še drugače rečemo kanibalizmu?</p>	<p>> Poslušajo in zapisujejo snov v zvezek.</p> <p>> Ljudožerstvo.</p>	<p>>Front. učna oblika, metoda razlage.</p> <p>> Front. oblika, metoda razgovora.</p>	<p>> PPT (diapozitiv 2).</p>
	<p>> Prve religijske predstave so nastale zato, ker si človek ni znal razumsko razložiti naravnih pojavov, vsebovale pa so elemente magije. Ko se je v njem prebujala zavest, si je predstavljal, da je narava (živa in neživa) prežeta z duhovi. Dobri duhovi naj bi človeku pomagali, zli duhovi pa škodovali, zato si je človek skušal pridobiti naklonjenost dobrih duhov. Za zgodnje verovanje je torej značilen animizem. Pri pridobivanju naklonjenosti duhov ali njihovem odganjanju so si pomagali z različnimi</p>	<p>> Poslušajo, zapisujejo v zvezek.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razlage.</p>	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>amuleti ali talismani.</p> <p>> Še enkrat mi povejte, kaj pomeni animizem.</p> <p>> Kaj pa so amuleti oz. talismani?</p>	<p>> Animizem je verovanje v duhove in duše.</p> <p>> To so predmeti, ki naj bi imeli magično moč.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razgovora.</p>	
<p>> Poglejmo si, kako so pokopavali mrtve in kaj je to pomenilo. Neandertalci so v obdobju paleolitika umrle že pokopavali in jim v grobove dajali orodje, orožje in okrasne predmete. To pomeni, da je človek že verjel v posmrtno življenje. Umrle v grobovih so postavljali v embrionalni položaj (tako kot otrok leži v maternici) in jih potresli z rdečo okro, ki je simbolizirala kri. Oboje skupaj je simboliziralo "ponovno rojstvo" in življenje na drugem svetu.</p> <p>> Oglejmo si sliko groba. Kaj vidite?</p>	<p>> Poslušajo, zapisujejo snov.</p> <p>> Okostje je postavljeno v skrčeni položaj/embrionalni položaj. Zraven so nekakšni dodatki za posmrtno življenje.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razlage.</p> <p>> Front. oblika, metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>> PPT (diapozitiv 3).</p>
<p>> Grobovi pa niso edini dokaz religioznih verovanj. O najstarejših religioznih predstavah v prazgodovini nam govorijo tudi jamske slike iz obdobja</p>	<p>> Poslušajo, zapisujejo snov.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razlage.</p>	<p>> PPT (diapozitiv 4)</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>paleolitika. Takšne jame so po vsej verjetnosti imele vlogo svetišč. Najbolj znani jami sta Altamira v Španiji in Lascaux v Franciji. Obe vsebujeta upodobitve različnih živali, ljudi in predmetov, vsebina poslikav pa nam razkriva magične obrede, povezane z lovom. Nekatere od teh živali so danes že izumrle.</p>			
<p>> Prikažem slike na naslednjem diapozitivu. Na prvi sliki so slike iz jame Altamira v Španiji. Kaj vidite na sliki? Katera žival je to? S kakšnimi barvami je ta slika narejena? Kako so dobili te barve?</p> <p>> Druga slika nam kaže poslikave iz jame Lascaux. Vidite, da je vsebina precej podobna. Vidite lahko, kako ogromne so te slike.</p>	<p>> Opazujejo slike in odgovarjajo: To je slika živali. Gre za bizona. Barve so dobili s pomočjo rudnin in drugih naravnih materialov. Za slikanje so uporabljali zemljo, oglje, rumeno in rdečo okro, ...</p> <p>> Opazujejo sliko, lahko komentirajo.</p>	<p>> Front. oblika, metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>> Front. oblika, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>> PPT (diapozitiv 5).</p>
<p>> Dobro, gremo naprej. Poleg tega so verjeli v duhovno povezanost živali in umrlih. Častili</p>	<p>> Poslušajo, zapisujejo snov.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razlage.</p>	<p>> PPT (diapozitiv 6).</p>

<p>so določeno žival, ki je predstavljala prednika nekega rodu, kar imenujemo totemizem. Žival, ki so jo častili, pa je totem.</p> <p>Iz obdobja paleolitika so pomembni tudi glineni kipci, npr. Willendorfska Venera, o kateri ste nekaj povedali že pri umetnostni zgodovini. Predstavlja žensko figuro, najbolj poudarjeni pa so deli telesa, povezani s plodnostjo in rojevanjem, zato lahko sklepamo, da gre za kipec boginje plodnosti.</p> <p>> V paleolitiku so verjetno poznali tudi različne mite, npr. o nastanku sveta, izvoru živali in človeka, o Gospodarjih živali (povezava med lovci, živalmi in božanstvi), o izvoru ognja, itd.</p> <p>> Poglejmo si še ti dve sliki (prikažem slike na naslednjem diapozitivu). Kaj je na prvi sliki? Katero žival menite, da predstavlja?</p> <p>> Kaj pa druga slika? Se spomnite tega kipca? Kaj mi lahko poveste o njegovi obliki? Koga</p>	<p>> Opazujejo prvo sliko in odgovarjajo: To je indijanski totem. Predstavlja žival, ki jo je neko pleme častilo/ki je bila zaščitnik plemena. Predstavlja ptico.</p> <p>> To je Willendorfska Venera. Poudarjene ima obline, obraza nima izdelanega, ker ni</p>	<p>> Front. oblika, metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>> PPT (diapozitiv 7).</p>
--	--	---	---------------------------------

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	predstavlja?	pomemben. Predstavlja boginjo plodnosti.		
<p>3.</p> <p>10 min</p>	<p>>NEOLITIK Sedaj pa si poglejmo, kako je bilo v neolitiku. V neolitiku (mlajši kamni dobi) so začeli postavljati svetišča iz velikih kamnov v okviru megalitske kulture.</p> <p>>Mi znate povedati, kaj je megalit?</p> <p>>Najbolj znano svetišče je Stonehenge v Angliji, ki je nastalo okoli leta 2000 pr. Kr. Kamni so razvrščeni v krogu, raziskovalci pa so ugotovili, da sončni žarki ob poletnem solsticiju 21. junija padajo skozi odprtine v obročih točno na središče oltarnega kamna. Na tem prostoru je verjetno obstajal kult čaščenja sonca, ki so ga poznali tudi drugod po svetu, izražena pa je tudi simbolika kroga.</p> <p>Poleg čaščenja živali se je pojavilo tudi čaščenje rastlin, kar lahko povežemo z neolitsko poljedelsko revolucijo. Začela so se širiti žita in druge kulturne rastline, s tem</p>	<p>> Poslušajo.</p> <p>> Odgovarjajo z dvigom rok: Megalit je velik kamen, ki so ga uporabili za gradnjo svetišč ali spomenikov.</p> <p>> Poslušajo, zapisujejo snov.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razlage.</p> <p>> Front. oblika, metoda razgovora.</p> <p>> Front. oblika, metoda razlage.</p>	<p>> PPT (diapozitiv 8).</p>

	<p>pa so se širili tudi obredi in miti. Nastali so miti, povezani z letnimi časi, poplavami, sušami – najdemo jih pri prvih visokih civilizacijah, npr. Egipčani so poznali mit o Ozirisu, v Mezopotamiji so poznali mit o vesoljnem potopu. Ta mit je del Epa o Gilgamešu, ki ste ga tudi brali pri slovenščini.</p>			
	<p>> Prikažem slike na naslednjem diapozitivu. Poglejte si prvo sliko. Prepoznate to svetišče? Kako se imenuje?</p> <p>> Prikažem drugo sliko. Morda veste, kaj je prikazano na tej sliki? Kaj menite, imajo te barve, s katerimi je upodobljen, kakšen pomen?</p>	<p>> Stonehenge v Angliji.</p> <p>> Egipčanski bog Oziris. Zelena barva njegovega obraza simbolizira ponovno rojstvo.</p>	<p>> Front. oblika, metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>>PPT (diapozitiv 9).</p>
	<p>> Pojavili so se tudi kulti plodnosti, kulti mrtvih, upodobitve matere s sinom (egipčanska boginja Izida s Horusom), ipd. Izoblikoval se je tudi kult vladarjev, ki so jih častili kot božje namestnike na zemlji.</p> <p>Med magično-religiozne obrede sta spadala tudi ples in glasba, saj so v jami Montespan odkrili krožne odtise nog, kar</p>	<p>> Poslušajo, zapisujejo snov.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razlage.</p>	<p>> PPT (diapozitiv 10).</p>

	<p>kaže na plese v krogu oz. kolu. Z različnimi plesi so skušali pomiriti duhove ali si pridobiti njihovo naklonjenost. Kako to vemo? Obrede, ki vsebujejo ples, poznamo tudi pri sodobnih naravnih ljudstvih, ki so ostali na prazgodovinski stopnji razvoja in se njihovo obredje ni kaj dosti spremenilo.</p> <p>> Mi znate povedati kakšen primer obrednih plesov?</p> <p>> Pogledali si bomo en kratek odlomek posnetka obrednih indijanskih plesov. (Predvajam videoposnetek, povezava je na diapozitivu 10.)</p>	<p>> Indijanski plesi.</p> <p>> Gledajo posnetek.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razgovora.</p> <p>> Metoda demonstracije video posnetka.</p>	
<p>4. 7 min</p>	<p>> Podam navodilo za nalogo: Sedaj boste imeli na voljo 7 minut časa, da po parih, tako kot sedite po klopeh, izdelate časovni trak, na katerem boste prikazali, kakšne rituale in navade, mite in drugo so poznali v paleolitiku in kakšne v neolitiku. Ne pozabite, da morate narediti časovni trak, sami pa se odločite, kako bo izgledal. Zraven vam bom predvajala posnetek obrednih indijanskih pesmi, da se</p>	<p>> Poslušajo navodilo.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razlage.</p>	

	<p>boste malo sprostili.</p> <p>> Razdelim risalne liste velikosti A3, prižgem glasbeni posnetek (povezava na diapozitivu 10). Izvajajo nalogo.</p>	<p>> Izdelujejo časovni trak.</p> <p>Predstavijo časovni trak.</p>	<p>> Parna oblika, metoda zvočne demonstracije.</p> <p>Frontalna oblika, metoda razgovora.</p>	<p>> Risalni listi velikosti A3.</p>
--	--	---	---	---

ZAKLJUČNI DEL: PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	<p>> Sedaj bomo pa rešili še kratko preverjanje. Rešujte vsak zase, potem bomo pa skupaj preverili rešitve in točkovali vaše odgovore. Za reševanje imate na voljo 5 minut.</p> <p>> Razdelim liste.</p>	<p>> Poslušajo navodila.</p> <p>> Rešujejo preverjanje.</p>	<p>> Front. oblika, metoda razlage.</p> <p>> Individ. oblika.</p>	<p>> Preverjalni listi.</p>
	<p>> Dobro, sedaj pa preverimo rešitve. Kličem dijake, preberejo vprašanje in nato svojo rešitev. Rešitve prikazujem na PPT.</p>	<p>> Odgovarjajo in popravljajo/dopolnjujejo svoje rešitve.</p>	<p>> Front. učna oblika, metoda razgovora.</p>	<p>> PPT (diapozitivi 11-15)</p>
	<p>> Na listu za preverjanje imate spodaj še napisana navodila za domačo nalogo, ki jo naredite do naše naslednje ure. Ta list si tudi shranite, ker ga boste potrebovali pri učenju</p>	<p>> Poslušajo.</p>	<p>> Front. učna oblika, metoda razlage.</p>	

	<p>za test. > Poglejmo še enkrat, kaj ste se danes naučili. Pokazali ste, da znate naštetih vrste religioznih verovanj v paleolitiku in neolitiku, znate opisati način pokopavanja v paleolitiku ter naštetih in prepoznati materialne vire iz tega obdobja, jih na kratko opisati in povedati, kaj nam ti viri povedo o načinu in vrsti verovanja. > Za danes smo končali, lepo se imejte.</p>			
<p>SEZNAM PRILOG:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Neizpolnjen preverjalni list.2. Izpolnjen preverjalni list s točkovanjem.3. Seznam slikovnega gradiva na PPT predstavitvi.4. PPT predstavitev.				

PRILOGA 1 – NEIZPOLNJEN PREVERJALNI LIST

**PREVERJANJE ZNANJA: ČLOVEK KOT DUHOVNO BITJE V
PRAZGODOVINI**

1. RAZLOŽITE POJME. (5t/___)

kanibalizem: _____

animizem: _____

totemizem: _____

totem: _____

amulet: _____

2. KRATKO ODGOVORITE NA VPRAŠANJA. (4t/___)

A) Kako so v prazgodovini pokopavali ljudi? Kaj lahko iz tega sklepamo?

B) Kateri materialni viri poleg grobov še govorijo o religioznih predstavah v zgodovini? Na kratko opišite dva primera.

3. Na kratko opišite, kaj vidite na sliki: poimenujte spomenik, iz česa je zgrajen, kako imenujemo takšno kulturo in kakšna je bila njegova funkcija. (4t/___)

http://3.bp.blogspot.com/-dTdoki7U4zQ/VgDt0pe8ail/AAAAAAAAAFE/_whi_2ckCDg/s1600/a2.png

4. Obkrožite pravilne trditve, napačne pa popravite. (3t/___)

a) V neolitiku so nastali kultni vladarjevi, ki so jih častili kot božanstva na zemlji.

b) Človek je v prazgodovini že razlikoval med naravnim in nadnaravnim.

c) Častili so samo živali, rastlin pa ne.

DOMAČA NALOGA

1. Poiščite in v zvezek zapišite vsebino egipčanskega mita o Ozirisu in mezopotamskega mita o vesoljnem potopu.
2. Raziščite simboliko kroga in v zvezek napišite nekaj pomenov.
3. V učbeniku na strani 288 in 289 preberite besedilo, nato pa odgovorite na vsa vprašanja, ki se nahajajo na teh dveh straneh (napisana so z velikimi tiskanimi črkami in so odebeljena). Odgovore zapišite v zvezek.

PRILOGA 2 – IZPOLNJEN PREVERJALNI LIST S TOČKOVANJEM

**PREVERJANJE ZNANJA: ČLOVEK KOT DUHOVNO BITJE V
PRAZGODOVINI**

1. RAZLOŽITE POJME. (5t/ __)

Kanibalizem – ljudožerstvo.

Animizem – verovanje v duhove in duše.

Totemizem – ena od najstarejših oblik verovanja, pri kateri ljudje častijo žival ali rastlino, ki naj bi predstavljala prednike njihovega rodu ali plemena.

Totem – žival ali rastlina, ki so jo častili.

Amulet – manjši predmet, narejen iz kovine, kamna, kože ali kosti z vrezanimi liki ali izreki in ima magične moči (npr. odganja zle sile, varuje pred nesrečo, prinaša srečo, ipd.)

(za vsak pravilno razložen pojem 1 točka)

2. KRATKO ODGOVORITE NA VPRAŠANJA. (4t/ __)

A) Kako so v prazgodovini pokopavali ljudi? Kaj lahko iz tega sklepamo?

V paleolitiku so umrle že pokopavali in jim v grobove dajali orodje, orožje in okrasne predmete. Umrle v grobovih so postavljali v embrionalni položaj in jih potresli z rdečo okro, ki je simbolizirala kri. To je simboliziralo "ponovno rojstvo" in življenje na drugem svetu. To pomeni, da je človek že verjel v posmrtno življenje.

(Za vsak pravilno odgovorjen del vprašanja po 1 točko, skupaj največ 2).

B) kateri materialni viri poleg grobov še govorijo o religioznih predstavah v zgodovini? Na kratko opišite dva primera.

Jamske slike in glineni kipci.

Jame so verjetno imele vlogo svetišč. Na slikah so upodobljene različne živali, ljudje in predmeti, vsebina poslikav pa nam razkriva magične obrede, povezane z lovom. Kipec Willendorfske Venere predstavlja boginjo plodnosti, saj ima poudarjene dele telesa, ki so povezani s plodnostjo in rojevanjem.

(Za vsak pravilno odgovorjen del vprašanja po 1 točko, skupaj največ 2).

3. Na kratko opišite, kaj vidite na sliki: poimenujte spomenik, iz česa je zgrajen, kako imenujemo takšno kulturo in kakšna je bila njegova funkcija. (4t/ __)

http://3.bp.blogspot.com/-dTdoki7U4zQ/VgDtpe8aiI/AAAAAAAAAIFE/_whi_2ckCDg/s1600/a2.png

To je svetišče Stonehenge v Angliji. Zgrajen je iz megalitov (velikih kamnov), zato takšno kulturo imenujemo megalitska. Tukaj so verjetno častili kult sonca.

(Za vsako pravilno odgovorjeno podvprašanje po 1 točko).

4. Obkrožite pravilne trditve, napačne pa popravite. (3t/ __)

a) V neolitiku so nastali kulti vladarjev, ki so jih častili kot božanstva na zemlji. → *pravilna trditev*

b) Človek je v prazgodovini že razlikoval med naravnim in nadnaravnim. → *ni razlikoval med naravnim in nadnaravnim*

c) Častili so samo živali, rastlin pa ne. → *častili so tako rastline kot živali*

(Za vsako pravilno rešeno trditev po 1 točka).

DOMAČA NALOGA

1. Poiščite in v zvezek zapišite vsebino egipčanskega mita o Ozirisu in mezopotamskega mita o vesoljnem potopu.

2. Raziščite simboliko kroga in v zvezek napišite nekaj pomenov.

3. V učbeniku na strani 288 in 289 preberite besedilo, nato pa odgovorite na vsa vprašanja, ki se nahajajo na teh dveh straneh (napisana so z velikimi tiskanimi črkami in so odebeljena). Odgovore zapišite v zvezek.

PRILOGA 3 – SEZNAM SLIKOVNEGA GRADIVA NA PPT PREDSTAVITVI

- **diapozitiv 3:** <https://deathandritual.files.wordpress.com/2012/11/catahoyuk2.jpg>
- **diapozitiv 5:** http://www.kingsacademy.com/mhodes/11_Western-Art/01_Prehistoric/12000-BC_Altamira-Cave_Bison.jpg
- **diapozitiv 5:**
<http://www.meros.org/uploads/gallery/ae/d1/b5/aefd16b53c66b359cddec11df08b931b.jpg>
- **diapozitiv 7:**
<http://previews.123rf.com/images/kennytong/kennytong1306/kennytong130600003/20404128-A-Native-American-Thunderbird-Totem-Pole-Stock-Photo-america.jpg>
- **diapozitiv 7:**
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/19/Venus_of_Willendorf_frontview_retouched_2.jpg/623px-Venus_of_Willendorf_frontview_retouched_2.jpg
- **diapozitiv 9:** http://3.bp.blogspot.com/-dTdoki7U4zQ/VgDtope8ail/AAAAAAAAAFE/_whi_2ckCDg/s1600/a2.png
- **diapozitiv 9:** <http://kconsciouskloud.com/wp-content/uploads/2015/06/Osiris-2.jpg>

PRILOGA 4 – PPT PREDSTAVITEV (DIAPOZITIVI)

**ČLOVEK KOT DUHOVNO BITJE V
PRAZGODOVINI**

Nina Lebar

PALEOLITIK

- pokončni človek – kanibalizem
- človek si ni znal razumsko razložiti naravnih pojavov
- živa in neživa narava prežeti z duhovi – dobri in zli → animizem
- pri odganjanju duhov ali pridobivanju njihove naklonjenosti si pomagajo z amuleti ali talismani

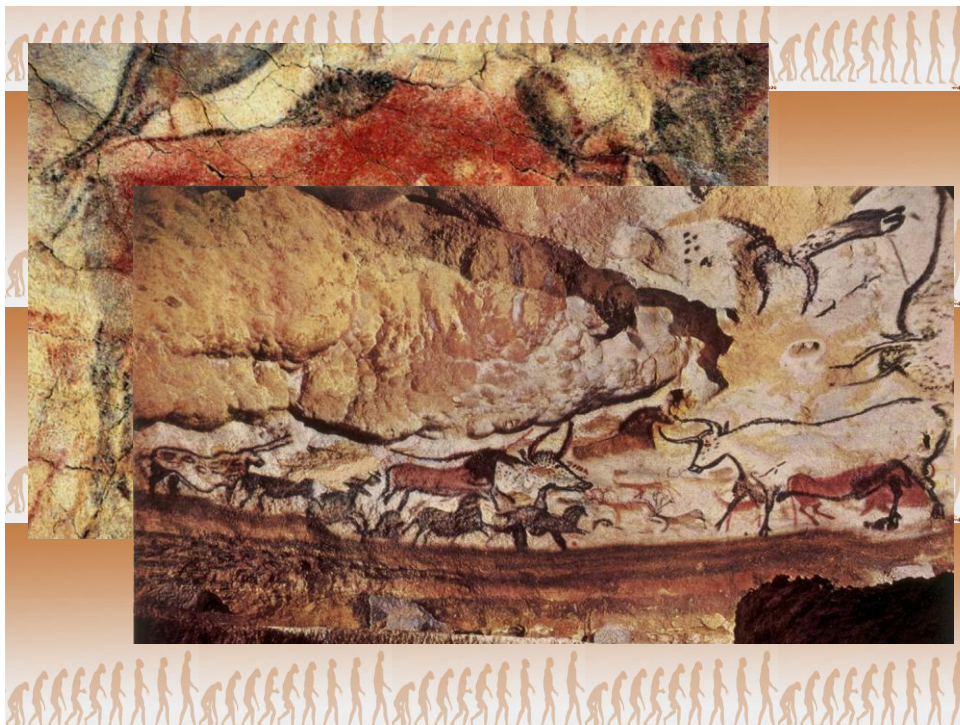
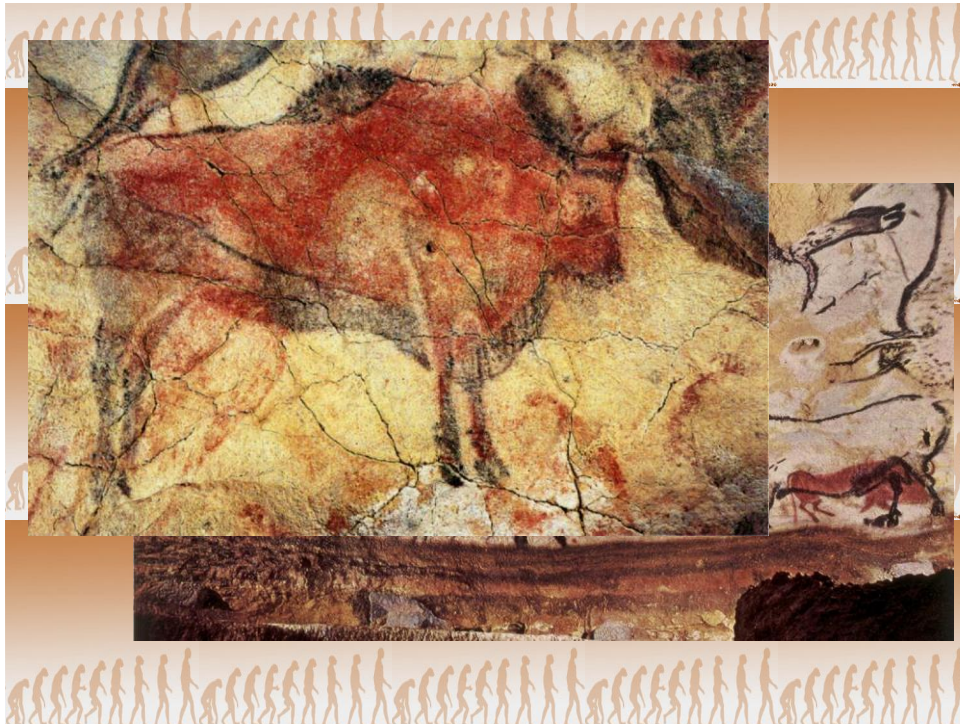

- neandertalci pokopavajo umrle, v grobove jim dajejo orodje, orožje in okrasne predmete
→ že verjamejo v posmrtno življenje in “ponovno rojstvo”

UMETNOST

- jame imajo vlogo svetišč
- jami Altamira (Španija) in Lascaux (Francija)
- upodobitve različnih živali, ljudi in predmetov
- magični obredi, povezani z lovom
- duhovna povezanost z živalmi → totemizem
- glineni kipci (Willendorfska Venera)
- poznajo različne mite

- duhovna povezanost z živalmi → totemizem
- glineni kipci (Willendorfska Venera)
- poznajo različne mite (o nastanku sveta, izvoru živali in človeka, o Gospodarjih živali, o izvoru ognja, ...)

NEOLITIK

- svetišča iz velikih kamnov - megalitska kultura (npr. Stonehenge v Angliji)
- kult čaščanja sonca, simbolika kroga
- pojavi se čaščanje rastlin s širjenjem žita in drugih rastlin (neolitska poljedelska revolucija)
- miti, povezani z letnimi časi, poplavami, sušami (egipčanski mit o bogu Ozirisu, mezopotamski mit o vesoljnem potopu v Epu o Gilgamešu)

- nastanek kultov
- del magično-religioznih obredov sta tudi glasba in ples

Primer indijanskega obrednega plesa:

<https://www.youtube.com/watch?v=LRSBmdzQ99I>

Indijanske obredne pesmi:

<https://www.youtube.com/watch?v=txFWJbHgcMM>

REŠITVE PREVERJANJA ZNANJA

1. RAZLOŽITE POJME.

- **Kanibalizem** – ljudožerstvo.
- **Animizem** – verovanje v duhove in duše.
- **Totemizem** – ena od najstarejših oblik verovanja, pri kateri ljudje častijo žival ali rastlino, ki naj bi predstavljala prednike njihovega rodu ali plemena.
- **Totem** – žival ali rastlina, ki so jo častili.
- **Amulet** – manjši predmet, narejen iz kovine, kamna, kože ali kosti z vrezanimi liki ali izreki in ima magične moči (npr. odganja zle sile, varuje pred nesrečo, prinaša srečo, ipd.)

2. KRATKO ODGOVORITE NA VPRAŠANJA.

A) Kako so v prazgodovini pokopavali ljudi? Kaj lahko iz tega sklepamo?

V paleolitiku so umrle že pokopavali in jim v grobove dajali orodje, orožje in okrasne predmete. Umrle v grobovih so postavljali v embrionalni položaj in jih potresli z rdečo okro, ki je simbolizirala kri. To je simboliziralo "ponovno rojstvo" in življenje na drugem svetu. **To pomeni, da je človek že verjel v posmrtno življenje.**

B) Kateri materialni viri poleg grobov še govorijo o religioznih predstavah v zgodovini? Na kratko opišite dva primera.

Jamske slike in glineni kipci.

Jame so verjetno imele vlogo svetišč. Na slikah so upodobljene različne živali, ljudje in predmeti, vsebina poslikav pa nam razkriva magične obrede, povezane z lovom.

Kipec Willendorfske Venere predstavlja boginjo plodnosti, saj ima poudarjene dele telesa, ki so povezani s plodnostjo in rojevanjem.

3. Na kratko opišite, kaj vidite na sliki: poimenujte spomenik, iz česa je zgrajen, kako imenujemo takšno kulturo in kakšna je bila njegova funkcija.

To je svetišče Stonehenge v Angliji. Zgrajen je iz megalitov (velikih kamnov), zato takšno kulturo imenujemo megalitska. Tukaj so verjetno častili kult sonca.

4. Obkrožite pravilne trditve, napačne pa popravite.

(a) V neolitiku so nastali kulti vladarjev, ki so jih častili kot božanstva na zemlji.

b) Človek je v prazgodovini že razlikoval med naravnim in nadnaravnim. → ni razlikoval

c) Častili so samo živali, rastlin pa ne. → v neolitiku so začeli častiti tudi rastline (častili so oboje)

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA:
ANTIČNA DRUŽINA

DATUM: 7.1.2016

IME IN PRIIMEK: Tanita Novak

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

POTEK UČNE URE

Šola: gimnazija
Razred: 1. letnik
Datum: 7.1.2016
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Zgodovina vsakdanjega življenja- tema iz učbenika: Grški oikos, Rimska familia
Učna enota – naslov učne ure: Antična družina
Učne oblike: Frontalna učna oblika, individualna učna oblika, skupinska učna oblika.
Učne metode: Metoda razgovora, metoda razlage, metoda dela s pisnimi viri, metoda besedne demonstracije, metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, metoda zvočne demonstracije, metoda izkustvenega učenja.
Učne tehnike: Pouk ob glasbi.
UČNI CILJI: <p>W. Cilji iz učnega načrta:</p> <ul style="list-style-type: none">• »Primerjajo podobnosti in razlike v življenju grške in rimske družine, upoštevajoč različne poklice in družbene sloje ter razrede;• primerjajo podobnosti in razlike v vzgoji in izobraževanju deklic in dečkov pri izbranih civilizacijah starega veka;• sklepajo o pojmovanju izraza človekove pravice v starem veku ter raziščejo, koliko so bile v tem času spoštovane človekove pravice;• razvijajo sposobnost različnih oblik komunikacije;• razvijajo socialne spretnosti pri različnih oblikah sodelovalnega učenja;• oblikujejo svoje sklepe, mnenja, stališča in interpretacije.« (Učni načrt, 2008, str. 18.) <p>X. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p><i>Izobraževalni učni cilji</i></p> <p>Ob koncu učne ure učenec zna:</p>

- Razlikovati med značilnostmi grške in rimske družine.
- Opisati in primerjati značilnosti grške družine.
- Opisati značilnosti rimske družine.
- Našteti značilnosti grške in rimske poroke.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- Aktivno poslušati, opazovati, pisati.
- Odgovarjati na različne vrste vprašanj povezanih s tematiko grških in rimskih družin.
- Uporabljati pravilno zgodovinsko terminologijo.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- Kazati ustrezen odnos do preteklosti.
- Se zna primerno odzvati in nuditi medsebojno pomoč

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik (Brodnik, Vilma, *Zgodovina 1*, 207-209), učno-delovni list Grški oikos, učno-delovni list Rimska familia, Power Point predstavitev z zapisom učne snovi, preverjalni list, delovni list Grška in Rimska poroka.
- **učni pripomočki:** LCD projector, projekcijsko platno, računalnik.

Didaktične etape učnega procesa:

- pripravljanje ali uvajanje,
- obravnavanje učne snovi ali usvajanje,
- urjenje,
- preverjanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **Slovenščina** - učenci se urijo v pisanju in branju.
- **Geografija**- učenci spoznajo antične kraje.
- **Sociologija** - učenci spoznavajo značilnosti družine.

Novi pojmi s pojasnilom:

- **Oikos**-skupni pojem za dom (bivalni in drugi prostori, zemlja, hišni pripomočki, tudi živina) in družino (vsi člani družine, vključno s služabniki oziroma delavci na posestvu).

- **Monogamija**- zakon moža z eno ženo, enoženstvo.
- **Kult**- izkazovanje časti z molitvami ali obredi, češčenje, navadno pretirano češčenje.

Viri in literatura:

- Brodnik, Vilma; Jernejčič, Robert; Zgaga Srečko (2009). *Zgodovina 1*. Učbenik za 1. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
- Grška glasba. <https://www.youtube.com/watch?v=SVAzB8Uj0KM> (Dostopno 15.1.2015).
- Pregl, Slavko. *Kako so živeli Grki*. Zbirka: Znanje za vsakogar. 1994, EWO- Ljubljana.
- Pregl, Slavko. *Kako so živeli Rimljani*. Zbirka: Znanje za vsakogar. 1995, EWO- Ljubljana.
- Učni načrt, *Zgodovina*. Gimnazija. Splošna gimnazija. Obvezni predmet (280 ur). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo. Sprejeto na 110. seji Stokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 14. 2. 2008.. http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/media/pdf/un_gimnazija/un_zgodovina_280_ur_gimn.pdf (Dostopno 15. 1. 2015), str. 18.

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1.min	»Dober dan dijaki. Upam, da ste lepo preživeli novoletne praznike in ste si malo spočili, saj bomo sedaj znova zakorakali v zgodovinske vode. Danes bomo obravnavali	Dijaki pozdravijo, poslušajo navodila.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	PPT, str 1. Računalnik, LCD projektor, projektno platno.

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>zanimivo temo. Prosim, da vsi odprete učbenik na strani 207 in 208, kjer vas čakata dva citata, povezana z grško in rimsko družbo antičnega časa. Miha preberi prvi citat, Žan ti pa naslednjega.«</i></p>			<p>Učbenik <i>Zgodovina I</i>, str. 207-208.</p>
1.min	<p>Predamo besedo dijakoma ter dijakom pripravimo grško glasbo.</p>	<p>Dijaka glasno prebereta citata, ostali dijaki so tiho in poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda besedne demonstracije. Metoda zvočne demonstracije.</p>	<p>PPT, str. 1. Računalnik, LCD projektor, projektno platno, video posnetek. https://www.youtube.com/watch?v=SVAzB8Uj0KM.</p>
3.min	<p><i>»Kako bi razložili prebrana citata?«</i></p> <p><i>»Da, pa mislite, da so bili odnosi v Grški ali Rimski družini tistega časa ljubeznivi?«</i></p> <p><i>»To bomo pa danes spoznali. Govorili bomo torej o..?«</i></p>	<p><i>»Ja žene so imeli samo za nadaljevanje rodu.«</i></p> <p><i>»Ne, ker so se samo poročali zaradi denarja.«</i></p> <p><i>»O Grčiji pa Rimu.«</i></p> <p><i>»O ženah in</i></p>	<p>Frontalna oblika. Metoda dela s pisnimi viri in metoda razgovora.</p>	<p>Računalnik, LCD projektor, projektno platno. PPT, str. 1.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p><i>»Tako je, danes bomo govorili družinah antičnega sveta- Grčije in Rima. Na koncu učne ure boste znali opredeliti kakšne so bile posamezne družine v Atenah in Šparti, znali boste le te razlikovati od družin antičnega Rima ter podrobneje opredeliti značilnosti družin tistega časa.«</i></p>	<p><i>možeh. «</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str.2.</p>
<p><i>»Da si boste lažje vse zapisali, vam bom razdelila dva učna lista. Nanju napišite naslov, nato pa tekom moje razlage dopolnajte manjkajoče besede. Za pomoč pustite odprte učbenike na strani 207-209.«</i></p> <p>Ugasnemo glasbo.</p>	<p>Učenci učno-delovna lista prilepijo v zvezek.</p>		<p>Učno-delovni list Grški oikos. Učno-delovni list Rimska familia. Učbenik, Zgodovina I, str.207-209.</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČ NI PRIPOMOČ KI
<p>1. Grški oikos</p> <p>6 min</p>	<p><i>Prvi učni list, nosi podnaslov Grški oikos.«</i></p> <p><i>»Mogoče že kdo ve kaj ta beseda pomeni?«</i></p> <p><i>»Izraz oikos se danes v Grčiji uporablja za poimenovanje družine, z njim pa so označevali tudi pojma gospodinjstvo in hiša. Oikos je bil torej skupni pojem za dom (bivalni in drugi prostori, zemlja, hišni pripomočki, tudi živina) in družino (vsi člani družine, vključno s služabniki oziroma delavci na posestvu). Oikos je torej v svojem izvornem pomenu</i></p>	<p>Dijaki si zapišejo podnaslov prvega delovnega lista- Grški oikos.</p> <p><i>»Družina«</i> <i>»Hiša«.</i></p> <p>Dijaki poslušajo in dopolnjujejo prvi odstavek na učno-delovnem listu Grški oikos.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Računalnik, LCD projektor, projektno platno.</p> <p>PPT, str. 3.</p> <p>Učno - delovni list 1- Grški oikos: prvi odstavek.</p> <p>PPT, str.4.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>pomenil fizični prostor, z vsemi pripadajočimi dobrinami, ki ga naseljujejo pripadniki družine (ne samo v sorodstvenem smislu).</i></p> <p><i>Mogoče kdo ve katera beseda pa danes izhaja iz grške besede oikos?</i></p> <p><i>Da, kot zanimivost, tudi beseda ekonomija, izhaja iz grške besede oikos, kar dobesedno pomeni "upravljanje z (domačim) okoljem v dobro celotne družine".</i></p> <p><i>Grška družina je monogamna skupnost moža, žene in otrok.«</i></p> <p><i>»Veste kaj pomeni monogamna družina?«</i></p> <p><i>Da, tako je monogamija je zakon moža z eno ženo.</i></p> <p><i>»Družina je predstavljala</i></p>	<p><i>»Ekonomija«</i></p> <p><i>»Da ima mož samo eno ženo.«</i></p> <p><i>Dijaki dopolnjujejo drugi</i></p>	<p><i>Metoda razgovora.</i></p> <p><i>Metoda razlage.</i></p> <p><i>Metoda razgovora.</i></p> <p><i>Metoda razlage.</i></p>	<p><i>PPT, str.5.</i></p> <p><i>Učno - delovni list 1-</i></p>
--	--	---	---	--

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>gospodarsko enoto, v kateri je glavno vlogo imel moški, torej oče in mož, k družini pa so šteli tudi sužnje in odvisne sorodnike (stare starše, tete, starejše neporočene ženske, sirote).«</i></p> <p><i>»Kako rečemo danes taki družini?«</i></p> <p><i>»Družine v antični Grčiji so bile patriarhalne, tako da so ženske bile podrejene možu. Hišo so redko zapuščale in tudi takrat so jih spremljale sužnje. Ženske iz revnejših družin sužnjev niso imele in so same opravljale razna dela, od peke kruha, kuhanja, vzgoje otrok, dela na polju, predenja, pomoči možem. V Šparti imele ženske več svoboščin, saj so lahko dedovale in posedovale zemljo.«</i></p> <p><i>Samo v Šparti je imela</i></p>	<p>odstavek na učno-delovnem listu</p> <p>Grški oikos.</p> <p>»Razširjena družina.«</p> <p>Dijaki dopolnjujejo tretji odstavek na prvem učno-delovnem listu</p> <p>Grški oikos.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Grški oikos: drugi odstavek.</p> <p>Učno - delovni list 1- Grški oikos: tretji odstavek.</p> <p>PPT, str.6.</p> <p>PPT, str.7</p>
--	---	---	---	--

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>žena pridevek despoina, gospa. Za večje število otrok je občina razpisovala nagrade, nasprotno pa je bilo samstvo pod kaznijo. Dogajalo se je, da je imelo po več bratov isto ženo. Otroci iz takih zvez so veljali za potomce zakonitega moža, ne da bi se bila občina spotikala nad čudnim razmerjem.</i></p>			
<p><i>Zakaj menite, da je Šparta spodbujala rojstvo otrok?</i></p>		<p><i>»Ker so rabili može za vojsko.«</i></p>	<p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učno - delovni list 1-Grški oikos: četrti odstavek.</p>
<p><i>»Tako je, Šparta je bila zelo znana po svoji špartanski vzgoji, ki je »rodila« najboljše bojevnike. Velikokrat so zato tudi bolehné otroke pustili zverem.«</i></p>		<p>Dijaki dopolnjujejo četrti odstavek prvega učno-delovnega lista.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT. str 8.</p>
<p><i>Kaj pa v Atenah? Ali menite, da so se tam veselili velike družine?</i></p>		<p><i>»Ja tudi tam so želeli veliko otrok.«</i></p>	<p>Metoda razgovora.</p>	<p>PPT, str.9.</p>
<p><i>Ne, v Atenah so družine imele največ tri otroke. Dovoljeni pa so bili tudi</i></p>			<p>Metoda razlage.</p>	<p>.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>splavi, seveda s privoljenjem moža.</p> <p>»A mislite, da so bili v antični družbi tistega časa odprti za ločitve zakoncev? «</p> <p>“Da v Atenah so zakoni dopuščali ločitev, v primeru ločitve, pa je otroke obdržal mož. Žena pa ni bila svobodna niti kot vdova, saj ji je mož lahko izbral naslednjega moža še pred svojo smrtjo.</p> <p>“Ste uspeli dopolniti »manjkajoče besede? Ana preberi prvi odstavek, Isa ti pa drugega.</p>	<p>»Ne.«</p> <p>Dijakinji prebereta odstavek, ostali dijaki pa preverijo svoje rešitve.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str.10.</p> <p>PPT, str.11.</p>
<p>2. Rimska familia</p> <p>(5min)</p>	<p>»Sedaj bomo spoznali še Rimsko družino. Na drugi delovni list napišite naslov Rimska familia.«</p> <p>Kakšna mislite je bila pa rimska družina?</p>	<p>Dijaki si zapišejo drugi naslov na učno- delovnem listu Rimska familia.</p> <p>»Tudi tukaj je bila žena podrejena«.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Računalnik, LCD projektor, projektno platno.</p> <p>PTT, str. 12.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>»Da tudi v rimski družni – familia, so družino sestavljali člani, ki so bili podrejeni glavi družine, največkrat žena in otroci, poročeni sinovi in njihove družine, služinčad in sužnji.</p> <p>Družinski oče, pater familia, je bil poglavar kar velike družine. Ne redko so namreč pod pojmom familia razumeli vse ljudi, ki so po moški linji izhajali iz skupnega prednika.</p> <p>Za to skupnost se uporablja tudi izraz gens-rod. Pater familias je imel absolutno oblast nad člani svoje družine.«</p>	<p>Dijaki poslušajo in dopolnjujejo prvi odstavek na drugem delovnem listu »Rimska familia«.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	<p>Učno - delovni list 2- Rimska familia: prvi odstavek. PPT, str. 13.</p> <p>PPT, str.14.</p>
	<p>»Kaj pomeni, da ima nekdo absolutno oblast?«</p> <p>»Tako je, lahko je osvobodil sužnje, razpolagal z</p>	<p>»Da ima vso moč.« Dijaki dopolnjujejo drugi odstavek na drugem učno-delavnem listu Rimska familia.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učno - delovni list 2- Rimska familia: drugi odstavek. PPT, str.15.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>premoženjem, kaznoval prestopke ter tudi odločal o sprejetju ali izločitvi novorojencev. Skrbel je tudi za kult hišnih bogov in kult mrtvih, ter bil odgovoren za vse člane družine. Navade republike in kasneje zakoni cesarstva so omejevali njegovo oblast.«</i></p> <p><i>»Kdo mislite je pa skrbel za otroke?«</i></p> <p><i>Da otroke so vzgajale žene, v plemiških družinah dojitve in sužnje. Vendar pa je bil oče tisti, ki je odločil ali bodo otroka obdržali. V Rimu je bila namreč zapustitev otrok pravno sprejeta in razširjena v vseh slojih družbe. Otroke, ki jih niso hoteli so puščali pred t.i. stebrom usmiljenja.</i></p> <p><i>»Zanimiva so tudi imena, ki so jih dobivali</i></p>	<p><i>»Žena pa sužnji.«</i></p> <p>Dijaki dopolnjujejo tretji odstavek na drugem učno-delavnem listu Rimska familia.</p> <p><i>»Zdi se mi, da po dnevih.«</i></p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učno - delovni list 2- Rimska familia: tretji odstavek. PPT, str.16.</p>
--	--	---	--	---

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>otroci. Mogoče kdo ve na kaj namigujem?»</i></p> <p><i>Da, dečki so dobili ime osmi dan, deklica pa deveti dan po rojstvu. Imena jim je podelil oče. Lastnemu imenu sta sledila ime rodu, ki mu je oče pripadal in ime družine.</i></p> <p><i>Ko so otroci prišli v puberteto so jih starši predali vzgojitelju »nutritorju«. Po očetovi smrti je sin lahko postal pater familias, do takrat pa je bil od očeta pravno odvisen.«</i></p> <p><i>»Ste uspeli dopolniti vse manjkajoče besede? Prosim, da jih nekdo na glas prebere, da bomo preverili, če ste prav zapisali.«</i></p>	<p>Dijaki dopolnjujejo četrti odstavek na drugem učno-delavnem listu Rimska familia.</p> <p>Dijak prebere manjkajoče besede, ostali pa preverijo rešitve.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učno - delovni list 2-Rimska familia: četrti odstavek. PPT, str.17.</p> <p>PPT, str. 18.</p> <p>PPT, str. 19.</p>
<p>3. Igra vlog : poroka.</p>	<p><i>» Sedaj pa se boste razdelili v dve veliki skupini. V prvi skupini</i></p>	<p>Dijaki poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda</p>	<p>Računalnik, LCD projektor,</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>(15 min)</p>	<p><i>boste vsi, s priimkom na črko A do vključno M, v drugi pa vsi od vključno N do Ž. Ena skupina bo zaigrala poroko grške družine. Druga skupina pa bo zaigrala poroko rimske družine.</i></p> <p><i>Pomagate si lahko z učbenikom na strani 207 in 209, vsaka skupina pa dobi še dodatno literaturo, ki so jo lahko prilepite v zvezek. Vsebuje pa z informacije o porokah v antični družini. Na voljo imate 8 minut, da določite scenarij, vloge, režiserja, bralca, kostumografa itd. Za nastop imate na voljo 2,5min.«</i></p> <p>Pripravimo prostor za igranje vlog in dijakom razdelimo učne liste.</p> <p>»Dijaki zaključite s pripravami, prva</p>	<p>Dijaki se razdelijo v dve skupini in začnejo s pripravami.</p> <p>Prva skupina se pripravi in zaigra</p>	<p>razlage.</p> <p>Skupinska učna oblika. Metoda izkustvenega učenja</p> <p>Frontalna učna oblika.</p>	<p>projektno platno. Učni list Grška in Rimska poroka. PPT, str. 20.</p>
------------------------	---	---	--	--

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>skupina naj se počasi pripravi na igro.«</i></p> <p><i>»Odlično dijaki, sedaj pa naj odigra še druga skupina. «</i></p>	<p>poroko grške družine.</p> <p>Ostala skupina gleda in posluša.</p> <p>Druga skupina zaigra poroko rimske družine.</p> <p>Ostali dijaki gledajo in poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>.</p> <p>Metoda izkustvenega učenja.</p>	
	<p><i>»Tako dijaki, sedaj ste videli kako je potekala poroka v antičnih časih. Za domačo nalogo pa naredite povzetek značilnosti grške in rimske poroke in te primerjajte s sodobnimi porokami. «</i></p>	<p>Dijaki si zapišejo navodila za domačo nalogo.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>Preverjanje 9 min.</p>	<p><i>Za zaključek učne ure sem pripravila preverjanje znanja. Le</i></p>	<p>Reditelja razreda razdelita preverjanje.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda</p>	<p>Računalnik, LCD projektor, projektno</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p><i>tega si prilepite v zvezek saj ga boste potrebovali pred pisnim ocenjevanjem. Na voljo imate 8 min za reševanje, nato pa bomo pregledali rešitve. Prosim, da reditelja razdelita preverjanje. «</i></p>		<p>razlage.</p>	<p>platno. PPT, str. 21.</p>
5min.	<p><i>»Tako, čas je potekel. Začeli bomo v prvi vrsti in šli po vrsti naprej. Vsak naj prebere eno rešitev. Uroš začeli bomo pri tebi.«</i></p> <p>Rešitve po potrebi kratko pokomentiramo. Z branjem nalog nadaljuje naslednji dijak.</p>	<p>Dijaki rešujejo preverjalni list.</p>	<p>Individualna učna oblika.</p>	<p>Preverjalni list.</p>
	<p><i>»Tako, čas je potekel. Začeli bomo v prvi vrsti in šli po vrsti naprej. Vsak naj prebere eno rešitev. Uroš začeli bomo pri tebi.«</i></p> <p>Rešitve po potrebi kratko pokomentiramo. Z branjem nalog nadaljuje naslednji dijak.</p>	<p>Dijak prebere rešitev.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>PPT, str. 22.</p> <p>Preverjalni list-rešitve. PPT, str. 23. PPT, str.24. PPT, str.25.</p>
	<p>Tako dijaki, danes ste se naučili razlikovati med značilnostmi grške in rimske družine, opisati in primerjati značilnosti grške družine, opisati značilnosti rimske družine. Skozi zabavno</p>		<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	

	in poučno igro pa ste se urili še v medsebojnem sodelovanju in se naučili značilnosti grške in rimske poroke.			
--	---	--	--	--

SEZNAM PRILOG:

- 1. Neizpolnjeni učno-delovni list 1-Grški oikos.**
- 2. Izpolnjeni učno-delovni list 1-Grški oikos.**
- 3. Neizpolnjeni učno-delovni list 2- Rimska familia.**
- 4. Izpolnjeni učno-delovni list 2- Rimska familia.**
- 5. Delovni list Grška in rimska poroka.**
- 6. Preverjalni list.**
- 7. Predvidene rešitve preverjanja znanja ter točkovanje.**
- 8. Predvidevanje poteka avtentične naloge.**
- 9. Power point predstavitev.**
- 10. Seznam slikovnih virov Power point.**

PRILOGE:

1. Neizpolnjeni učno-delovni list 1-Grški oikos.

ZGODOVINA- ANTIČNA DRUŽINA, 7. 1. 2016.

DELOVNI LIST 1:

1. Poimenovanje družine.

Izraz _____ se danes v Grčiji uporablja za poimenovanje družine, z njim pa so označevali tudi pojma gospodinjstvo in hiša. → skupni pojem za _____ (bivalni in drugi prostori, zemlja, hišni pripomočki, tudi živina) in _____ (vsi člani družine, vključno s služabniki oziroma delavci na posestvu).

2. Grška družina.

Grška družina je _____ skupnost moža, žene in otrok. → Monogamija je zakon moža z eno ženo. Družina je predstavljala _____, v kateri je glavno vlogo imel moški, torej oče in mož, k družini pa so šteli tudi sužnje in odvisne sorodnike (stare starše, tete, starejše neporočene ženske, sirote).

3. Ženske v Grčiji.

Družine v antični Grčiji so bile _____ tako da so ženske bile podrejene možu. Hišo so redko zapuščale in tudi takrat so jih spremljale sužnje. Ženske iz revnejših družin sužnjev niso imele in so same opravljale razna dela, _____. V Šparti imele ženske več svoboščin, saj so lahko dedovale in posedovale zemljo.« Samo v Sparti je imela žena pridevek _____.

4. Otroci v antični družini.

Šparta je bila zelo znana po svoji _____, ki je »rodila« najboljše bojevnike. V Atenah vojski niso pripisovali tolikšne moči, vendar tudi otrok niso imeli veliko. Platon je celo trdil, da je idealno imeti dva otroka, sina in hčer. Dovoljeni pa so bili tudi _____ seveda s privoljenjem moža. Če je bil otrok zaželen so starši veselje izrazili s tem, da so na vrata izobesili oljčno vejico, če je bil sin in volnen trak, če je bila deklica.

Novorojenčka so v družbo sprejeli z obredom pri katerem so ga predstavili vsem družinskim članom. Grška imena so bila sestavljena iz _____, ki so izražale določeno vrlino ali povezanost z božanstvom. Z imenom je novorojenec pridobil pravico do življenja in mesto v družbi. V Atenah so zakoni dopuščali celo _____, v primeru ločitve, pa je otroke obdržal mož. Žena pa ni bila svobodna niti kot vdova, saj ji je mož lahko izbral naslednjega moža še pred svojo smrtjo. Pri ločitvi je možki lahko zavrzel ženo, brez pojasnila in v tem primeru vrnil doto. Lahko pa jo je zapustil tudi zaradi nezmožnosti, da bi mu dala potomca, ali pa zaradi dokazanega prešuštva. Zavrženo ženo je lahko podal naprej komu v zakon.

2. Izpolnjeni učno-delovni list 1-Grški oikos.

ZGODOVINA-ANTIČNA DURŽINA, 7. 1. 2016.

DELOVNI LIST 1:

1. Poimenovanje družine.

Izraz **oikos** se danes v Grčiji uporablja za poimenovanje družine, z njim pa so označevali tudi pojma gospodinjstvo in hiša. → skupni pojem za **dom** (bivalni in drugi prostori, zemlja, hišni pripomočki, tudi živina) in **družino** (vsi člani družine, vključno s služabniki oziroma delavci na posestvu).

2. Grška družina.

Grška družina je **monogamna** skupnost moža, žene in otrok. → Monogamija je zakon moža z eno ženo. Družina je predstavljala **gospodarsko enoto**, v kateri je glavno vlogo imel moški, torej oče in mož, k družini pa so šteli tudi sužnje in odvisne sorodnike (stare starše, tete, starejše neporočene ženske, sirote).

3. Ženske v Grčiji.

Družine v antični Grčiji so bile **patriarhalne**, tako da so ženske bile podrejene možu. Hišo so redko zapuščale in tudi takrat so jih spremljale sužnje. Ženske iz revnejših družin sužnje niso imele in so same opravljale razna dela, **od peke kruha, kuhanja, vzgoje otrok, dela na polju, predenja, pomoči možem**. V Šparti imele ženske **več svoboščin**, saj so lahko dedovale in posedovale zemljo.« Samo v Sparti je imela žena pridevek **despoina, gospa**.

4. Otroci v antični družini.

Šparta je bila zelo znana po svoji **špartanski vzgoji**, ki je »rodila« najboljše bojavnike.. V Atenah vojski niso pripisovali tolikšne moči, vendar tudi otrok niso imeli veliko. Platon je celo trdil, da je idealno imeti dva otroka, sina in hčer. Dovoljeni pa so bili tudi **splavi**, seveda s privoljenjem moža. Če je bil otrok zaželen so starši veselje izrazili s tem, da so na vrata izobesili oljčno vejico, če je bil sin in volnen trak, če je bila deklica. Novorojenčka so v družbo sprejeli z obredom pri katerem so ga predstavili vsem družinskim članom. Grška imena so bila sestavljena iz **več besed**, ki so izražale določeno vrlino ali povezanost z božanstvom. Z imenom

je novorojenec pridobil pravico do življenja in mesto v družbi.

*V Atenah so zakoni dopuščali celo **ločitev**, v primeru ločitve, pa je otroke obdržal mož. Žena pa ni bila svobodna niti kot vdova, saj ji je mož lahko izbral naslednjega moža še pred svojo smrtjo. Pri ločitvi je možki lahko zavržel ženo, brez pojasnila in v tem primeru vrniti doto. Lahko pa jo je zapustil tudi zaradi nezmožnosti, da bi mu dala potomca, ali pa zaradi dokazanega prešuštva. Zavrženo ženo je lahko podal naprej komu v zakon.*

3. Neizpolnjeni učno-delovni list 2- Rimska familia.

ZGODOVINA- ANTIČNA DRUŽINA, 7.1.2016.

DELOVNI LIST 2:

1. Kdo sestavlja Rimsko družino?

Rimsko družino oziroma _____, so sestavljali člani, ki so bili podrejeni glavi družine, največkrat žena in otroci, poročeni sinovi in njihove družine, služinčad in sužnji. Družinski oče - _____, je bil poglavar kar velike družine. Ne redko so namreč pod pojmom familia razumeli vse ljudi, ki so po moški linji izhajali iz skupnega prednika. Za to skupnost se uporablja tudi izraz gens-rod. Pater familias je imel _____ oblast nad člani svoje družine.«

2. Kaj pomeni, da je Pater familia imel absolutno oblast?

Lahko je _____ sužnje, razpolagal z _____, kaznoval prestopke ter tudi odločal o sprejetju ali izločitvi novorojencev. Skrbel je tudi za _____ in kult mrtvih, ter bil odgovoren za vse člane družine. Navade republike in kasneje zakoni cesarstva so omejevali njegovo oblast.«

3. Otroci in vzgoja.

Otroke so vzgajale žene, v plemiških družinah _____ in _____. Vendar pa je bil oče tisti, ki je odločil ali bodo otroka obdržali. V Rimu je bila namreč zapustitev otrok pravno sprejeta in razširjena v vseh slojih družbe. Otroke, ki jih niso hoteli so puščali pred t.i. _____.

4. Imena otrok.

Dečki so dobili ime **osmi** dan, deklice pa deveti dan po rojstvu. Imena jim je podelil oče. Lastnemu imenu sta sledila ime rodu, ki mu je oče pripadal in ime družine. Ko so otroci prišli v puberteto so jih starši predali vzgojitelju »_____«. Po očetovi smrti je sin lahko postal pater familias, do takrat pa je bil od očeta pravno odvisen.«

4. Izpolnjeni učno-delovni list 2- Rimska familia.

ZGODOVINA- ANTIČNA DRUŽINA, 7.1.2016.

DELOVNI LIST 2:

1. Kdo sestavlja Rimsko družino?

Rimsko družino oziroma **Rimsko familio**, so sestavljali člani, ki so bili podrejeni glavi družine, največkrat žena in otroci, poročeni sinovi in njihove družine, služinčad in sužnji. Družinski oče - **pater familia**, je bil poglavar kar velike družine. Ne redko so namreč pod pojmom familia razumeli vse ljudi, ki so po moški linji izhajali iz skupnega prednika. Za to skupnost se uporablja tudi izraz gens-rod. Pater familias je imel **absolutno** oblast nad člani svoje družine.«

2. Kaj pomeni, da je Pater familia imel absolutno oblast?

Lahko je osvobodil sužnje, razpolagal z **premoženjem**, kaznoval prestopke ter tudi odločal o sprejetju ali izločitvi novorojencev. Skrbel je tudi za **kult hišnih bogov** in kult mrtvih, ter bil odgovoren za vse člane družine. Navade republike in kasneje zakoni cesarstva so omejevali njegovo oblast.«

3. Otroci in vzgoja.

Otroke so vzgajale žene, v plemiških družinah **dojilje** in **sužnje**. Vendar pa je bil oče tisti, ki je odločil ali bodo otroka obdržali. V Rimu je bila namreč zapustitev otrok pravno sprejeta in razširjena v vseh slojih družbe. Otroke, ki jih niso hoteli so puščali pred t.i. **stebrom usmiljenja**.

4. Imena otrok.

Dečki so dobili ime **osmi dan**, deklice pa deveti dan po rojstvu. Imena jim je podelil oče. Lastnemu imenu sta sledila ime rodu, ki mu je oče pripadal in ime družine. Ko so otroci prišli v puberteto so jih starši predali vzgojitelju »**nutritorju**«. Po očetovi smrti je sin lahko postal **pater familias**, do takrat pa je bil od očeta pravno odvisen.«

5. Delovni list Grška in rimska poroka.

Pred seboj imate opis značilnosti grške in rimske poroke. V času učne ure si preberite samo značilnosti poroke, ki jo boste zaigrali. Za domačo nalogo pa napišite krajši spis, kjer primerjate antični poroki s sodobnimi porokami.

1. Skupina = GRŠKA POROKA

NAVODILA

Na voljo imate 10 min, da preučite značilnosti poroke, pripravite scenarij ter določite režiserja, scenarista, kostumografa, bralca zgodbe, igralce, spremljevalce itd. Za igro imate na voljo 5 minut. Pomagate si lahko z učbenikom na strani 207 ter s spodnjim tekstom. Skozi igro je pomembna vloga »bralca zgodbe«, ki bo ostale dijake vodil skozi zgodbo. Poudarite vse malenkosti in podrobnosti, ki se jih spomnite. Uporabite domišljijo in bodite kreativni.

POROKA

→ NAMEN POROKE

V Atenah je bila poroka predvsem pogodba med dvema meščanoma: med ženinom in pravnim zastopnikom neveste. To je bil oče, če je bil živ, najstarejši brat ali uradni skrbnik. Ženski namreč niso priznali pravne sposobnosti, da prevzame tako odgovornost. Atenci srednjega in visokega sloja so sklepali poroke med osebami, ki se niso poznale. V bistvu so imeli Grki poroko za nujno zlo, saj je bilo treba, kot so napisali klasiki, imeti potomca, ki si mu lahko zapustil premoženje, ki je nadaljeval družinsko tradicijo, ki je pokopal očeta po običajih in mu izkazoval iz roda v rod dedovne časti. Poroka je bila nepogrešljiva, tudi ko je šlo za pridobitev družbene veljave, ki je neporočenim niso priznali.

→ LETA ZA POROKO

Idealna leta za poroko niso bila določena, toda moški naj bi bil star trideset, ženska pa šestnajst let. Ko so sklenili poročno pogodbo, se je začela svatba. Šlo je za zapleten obred, poln verskih pomenov.

→ DATUM POROKE

Najboljši za poroko so bili dnevi polne lune in mesec januar. Obred so pričeli z daritvijo

bogovom, zaščitnikom poroke.

→ OBRED NEVESTE

Drug značilni element grške poroke je bila obredna kopel bodoče neveste. Slavnostni sprevod je šel po vodo k izviru reke Kalliroe: ženske z baklami so spremljale tisto, ki je nosila lutrofor, vrč za zajemanje vode za obredno kopel.

→ SVATBA

Na dan svatbe so hiše pogodbenikov okrasili z giraldami in lovorovimi ter oljčnimi listi. V hiši nevestinega očeta so priredili pojedino in opravili daritev. Bodoča nevesta, prekrita s tančico in z venčkom na glavi, je bila obkrožena s prijateljicami, poleg sebe pa je imela poročeno žensko, ki jo je vodila in ji svetovala med poročnim obredom. Ko se je zmračilo, je obredni sprevod pospremil nevesto na njen novi dom. Na novem domu so nevesto sprejeli ženinovi starši. Naslednjega dne sta nevestina starša prišla na obisk k mladoporočencema, da svečano izročita poročna darila in doto, za katero so se dogovorili v poročni pogodbi. S tem so se slavja iztekla. Ženinu je ostala le še ena dolžnost: prirediti pojedino za člane njegove fratrije (krvno sorodnih rodov v rodovno-plemenski družbi; bratstvo).

2. skupina = RIMSKA POROKA

NAVODILA

Namen skupinskega dela je, da izdelate plakat na temo Rimske poroke. Pripravila sem vam fotografije, škarje, lepilo, flomastre, plakat in dodatno gradivo o rimski poroki. Vaša naloga je, da oblikujete plakat na katerem izpostavite glavne značilnosti rimske antične poroke. Bodite kreativni. Na voljo imate 10 min, nato pa sledi 2 minutna predstavitev vašega plakata ostali polovici razreda. Sodelovati morate vsi! Pred oblikovanjem plakata določite poročevalca (prvi, ki ima v letu 2016 rojstni dan), risarja, zbirovalca podatkov, merilca časa..

POROKA

→ NAMEN POROKE

V Rimu je bila poroka predvsem zasebna stvar, ki je ni potrdila nobena civilna ali verska institucija. V primerih, ko se je za dediščino potegovalo več dedičev, je sodnik preveril, ali je

bila zakonska zveza sklenjena zakonito. Čeprav sklenitve zakonske zveze ni nujno potrjeval noben dokument, je bila poroka obred z jasnim pravnim namenom; otroci → rojeni v pravilo sklenjeni zakonski zvezi, so dobili ime očeta, nadaljevali so potomstvo in bili dediči očetovega premoženja.

→ DATUM POROKE

Datum poroke so zelo previdno izbrali in se pri tem izogibali dnevom in mesecem, ki naj bi prinašali nesrečo. Na predporočno noč je nevesta žrtvovala božanstvu vse svoje igrače, s katerimi se je igrala v otroštvu. Oblekla je poročno obleko, pas zategnjen s posebnim vozlom, ki ga je ženin razvezal na poročno noč, in oranžno tančico z ognjenim sijajem.

→ POROČNI OBRED

Poročni obred se je začel s prerokovanjem tega, kakšna je želja bogov, v nekaterih družinah pa s podpisom ženitne pogodbe, v aketi ej bilo navedeno, da nevesta odloča o namembnosti svoje dote. Tedaj je nevestina družica prijela desni roki mladoporočencev in ju sklenila. Poroko so proslavili z večerjo na nevestinem domu. Ob koncu slavja se je začela ceremonija, ki je bila nekakšna ritualna predstavitev ugrabitve Sabink. Nevesta je stekla materi v objem, mož pa jo je s silo odvlekel. Nevesta se je odpravila (v spremstvu treh deklic) do ženinove hiše, kjer jo je pričakal na pragu. Povprašal jo je po imenu, nevesta pa je odgovorila »Kjer si ti Gaj, tam sem jaz Gaja.« Ženin jo je zaradi strahu, da bi se nevesta spotaknila dvignil in odnesel čez prag hiše.

6. Preverjalni list.

Preverjanje znanja- ANTIČNA DRUŽINA

Ime in priimek:

Datum:

Pred vami je 7 nalog, ki zajemajo učno uro Antične družine. Na voljo imate 8 minut, da naloge rešite, nato jih bomo skupaj pregledali. Svetujem, da si preverjanje shranite v zvezek, saj ga boste ob pisnem ocenjevanju potrebovali za učenje. Veliko sreče pri reševanju nalog.

1. S kratkim odgovorom odgovorite na spodnja vprašanja. (2T)

a) Kaj pomeni izraz Grški oikos?

b) Kako imenujemo zakon v katerem ima mož samo eno ženo?

2. Preberi spodnje trditve in obkroži pravilno rešitev. (1T)

Družina v antični Grčiji je predstavljala;

a) gospodarsko enoto, v kateri je glavno vlogo nosil možki in njegova žena.

b) gospodarsko enoto, v kateri je glavno vlogo imel možki, torej oče in mož, k družini pa so šteli tudi sužnje in odvisne sorodnike (stare starše, tete, starejše neporočene ženske, sirote).

c) gospodarsko enoto, v kateri je glavno vlogo imel možki, torej oče in mož, k družini so šteli še daljne sorodnike.

3. Dopolni manjkajoče besede. (2,5T)

V rimski družini je bil poglavar družine oče imenovan tudi _____. Pod pojmom _____ so namreč razumeli vse ljudi, ki so po možki linji izhajali iz skupnega _____. Za to skupnost se uporablja tudi izraz gens ali _____. Pater familias je imel _____ (napiši kakšno) oblast nad člani svoje družine.«

2,5 točke.

4. Rimska poroka je bila pomemben družabni dogodek. S pomočjo vira 1 in vira 2

primerjaj in napiši vsaj eno podobnost in eno razliko med sodobno in antično grško poroko. Napiši stavek o tem ali ti je potek antične grške poroke všeč ali ne, ter odločitev argumentiraj. (3T)

VIR 1.

Šlo je za to, da sta se zaročenca drug drugemu zaobljubila ob pristanku očetov in vpričo določenega števila sorodnikov in prijateljev, izmed katerih so nekateri nastopali kot priče, drugi pa so se zadovoljili z veseljačenjem na gostiji, na katero so bili povabljeni in ki je sklenila zaročno slovesnost. Zaroka je bila opravljena, ko je zaročenec zaročenki izročil bolj ali manj draga darila in simbolični prstan.

(Carcopino, J. (2001.) Rim na vzponu cesarstva. Ljubljana: Modrijan, str 90.)

VIR 2.

Na dan, ki je bil določen za slavje, si zaročenka, ki si je prejšnji večer lase spela v rdečo mrežico, nadene oblačilo, ki ga terja priložnost: čez telo ji pade tunika brez obšiva (*tunica recta*), ki jo drži volnen pas z dvojnimi vozli (cingulum herculeum), povrh pa plašč (*palla*) žafranaste barve; na nogah ima sandale v enakem tonu; okoli vratu ima kovinsko ogrlico; na glavi, kjer ji lase ščiti šestero okroglih blazinic iz umetnih las, ločenih s trakovi (*seni crines*), ki jih nosijo vestalke ves čas obreda, ima oranžen, plameneč pajčolan – od tod mu tudi ime *flammeum* -, ki sramežljivo skriva gornji del obraza in na katerega je posajena preprosto pletena krona.

(Carcopino, J. (2001.) Rim na vzponu cesarstva. Ljubljana: Modrijan, str. 91.)

- 5. Grška poroka je bila zapleten obred, poln verskih pomenov. Spodnje trditve, ki zajemajo dogodke s Grške poroke, uredi po pravilnem vrstnem redu (od 1 do 6). (1,5 T)**

Ženina in nevesto zasujejo z orehi in suhimi figami _____

V hiši nevestinega očeta so priredili pojedino in opravili daritev. _____

Nestvo sprejmejo ženinovi starši. _____

Bogovom so darovali daritev. _____

Hiše pogodbenikov okrasili z giraldami in lovorovimi ter oljčnimi listi. _____

Ko se je zmračilo je obredni sprevod, pospremil nevesto na njen novi dom. _____

- 6. Razmisli o tem kakšno vlogo so imeli otroci v atenski in špartanski družini ter svoje ugotovitve povzemi. (3T)**

- 7. Postavi se v vlogo ženske v antični družini in opiši svoj vsakdan.(3T)**

7. Predvidene rešitve preverjanja znanja ter točkovanje.

PREVERJALNI LIST REŠITVE IN TOČKOVANJE

A) REŠITVE

1. a) Izraz oikos se danes v Grčiji uporablja za poimenovanje družine, z njim pa so označevali tudi pojma gospodinjstvo in hiša. b) Monogamni zakon.
2. B
3. pater familia, familia, prednika, rod, absolutno.
4. Sodobna in antično Rimska poroka sta si podobni v običaju, da si zakonca obljubita zvestobo pred prijatelji in sorodniki. Prav tako sta si podobni po običaju slavlja, ki je sledil poroki. Razlike nastopijo v obleki neveste, saj je Rimska nevesta nosila rdečo obleko, ki je danes zelo redka, prav tako nevesti obraz pokriva tančica, kar pa ni tako nenavadno niti v sodobnih porokah. Ponekod se ta običaj še ohranja, saj si tudi sodobne neveste s tančico zakrijejo obraz in so tako bolj skrivnostne. Grška poroka mi ni bila všeč, ker je nevesta nosila rdečo obleko in se ni poročila iz ljubezni.
5. 6,2,5,3,1,4.
6. Otroci v Špartanski družini so bili podvrženi strogi vzgoji, ki jih je pripravljala na vojaško službo. V primeru deklic pa so le te bile pod pritiskom, da morajo postati krepke žene, ki bodo rodile veliko sinov. Imele pa so več svobode kot deklice v Atenah. Otroke so v primeru »šibkosti« zavrgli. Tudi v Atenah so otroke lahko zavrgli, čeprav le te niso pripravljali na vojaško vzgojo. Večinoma so se šolali za pričakovane službe.
7. /.

B) TOČKOVANJE:

1. Dijak dobi 1 točko za pravilni odgovor, da se izraz oikos uporablja za poimenovanje družine. Dijak dobi 1 točko za pravilni odgovor- monogamija, monogamni zakon.
2. Dijak dobi 1 točko za pravilno izbiro rešitve- B.
3. Dijak dobi za vsak pravilni odgovor 0,5, točke. → *pater familia, familia, prednika, rod, absolutno.*
4. Dijak dobi 0,5 točke za eno podobnost in 0,5 točke za eno opaženo razliko med porokama. 1 točko dijak dobi za ustrezno primerjavo, ki ne sme biti samo naštevanje, 1 točko pa za utemeljitev svojega mnenja o rimski poroki.
5. Dijak dobi 1,5 točke, če razvrsti vse dogodke v pravilnem vrstnem redu, 1 točko dobi,

če zgreši en dogodek in 0,5 če zgreši 2. 0 točk pa dobi, če napačno razvrsti več kot 2 dogodka.

6. Dijak dobi 1 točko za kreativnost, 1 točko za znanje.
7. Dijak dobi 1 točko za kreativnost, 2 točki za znanje.

8. Predvidevanje poteka avtentične naloge.

PREDVIDENE REŠITVE AVTENTIČNE NALOGE-IGRA VLOG

Pri igranju obeh porok dijaki:

- Uporabijo pripomočke (rjuha, palice, miza, stoli, zvezki, oljčne vejice, itd.)
- Določijo igralce, scenarista, režiserja, bralca zgodbe.
- Skozi branje zgodbe dijaki prikažejo obred pred poroko, obred poroke in svatbo. V zgodbo vključijo pomembne informacije, kot je na primer starost neveste in ženina.
- V zgodbo vključijo dialog, ki se ga spomnijo sami, so inovativni, zabavni in zanimivi.
- Dijaki, ki ne igrajo pomagajo pri pripravi prostora.
- Primer scenarija:

Bralec zgodbe:

- *»Na dan svatbe so hiše pogodbenikov okrasili z girdami in lovorovimi ter oljčnimi listi.«*

Igralci:

- (Dijakinji namišljeno hišo (narisano na tabli) okrašujeta z oljčinimi listi).

Bralec zgodbe:

- *»V hiši nevestinega očeta so priredili pojedino in opravili daritev.«*

Igralci:

- (Pred tablo (hišo) dijaki zaigrajo pojedino in opravijo daritev)

Bralec zgodbe:

- *»Bodoča nevesta, prekrita s tančico in z venčkom na glavi, je bila obkrožena s prijateljicami, poleg sebe pa je imela poročeno žensko, ki jo je vodila in ji svetovala med poročnim obredom.«*

Igralci:

- (Dijakinja s skupino stola po razredu, med tem, ko ostali dijaki veselo vzklikajo).

Bralec zgodbe:

- *»Ko se je zmračilo, je obredni sprevod pospremil nevesto na njen novi dom. Na novem domu so nevesto sprejeli ženinovi starši.«*

Igralci:

- (Dijakinja nosi napis »ŽENINOV DOM« pred napisom se soočita dijaka, ki igrata mladoporočenca).

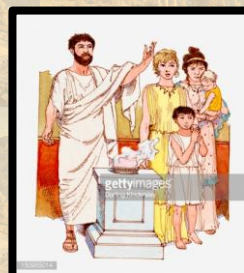
9. Power point predstavitev.

GRŠKI OIKOS

KAJ RAZUMEMO POD IZRAZOM OIKOS?

- Predstavlja skupni pojem za **dom in družino**.
- Oikos je torej v svojem izvornem pomenu **pomenil fizični prostor**, z vsemi pripadajočimi dobrinami, ki ga naseljujejo pripadniki družine.

GRŠKA DRUŽINA

Grška družina je **monogamna skupnost moža, žene in otrok.**

Monogamija je **zakon moža z ENO ženo.**

Družina je predstavljala **gospodarsko enoto**, v kateri je glavno vlogo imel moški, torej oče in mož, k družini pa so šteli tudi **sužnje in odvisne sorodnike** (stare starše, tete, starejše neporočene ženske, sirote).

Družine so bile **patriarhalne.**

Ženske bile **podrejene možu.**

Nekatere ženske, ki niso imele sužnjev so same opravljale **razna dela, od peke kruha, kuhanja, vzgoje otrok, dela na polju, predenja, pomoči možem.**

V Šparti imele ženske več **svoboščin.**

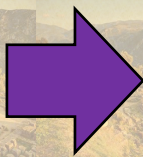

Samo v Sparti je imela žena pridevek despoina-gospa.

Razpisovali so nagrade za večje število otrok. Svetosti zakona niso poznali. Če ni bilo otrok je mož ženi pripeljal drugega.

Zakaj menite, da je šparta spodbujala rojstvo otrok?

Šibke otroke so zato prepustili zverem.

Atene → tudi zavračanje otrok.

Dovoljeni pa so bili tudi **splavi**.

Če je bil otrok zaželen so starši veselje izrazili s tem, da so na vrata izobesili **oljčno vejico**, če je bil sin in **volnen trak**, če je bila deklica.

Grška imena so bila sestavljena iz **več besed**, ki so izražale določeno vrlino ali povezanost z božanstvom.

LOČITEV V ANTIČNI GRČIJI??

V Atenah so zakoni dopuščali ločitev, v primeru ločitve, pa je otroke obdržal mož.

MANJKAJOČE BESEDE

- oikos*
- dom*
- družino*
- monogamna*
- gospodarsko enoto,*
- patriarhalne*
- od peke kruha, kuhanja, vzgoje otrok, dela na polju, predenja, pomoči možem.*
- več svoboščin*
- despoina, gospa*
- špartanski vzgoji*
- splavi,*
- več besed*
- ločitev.*

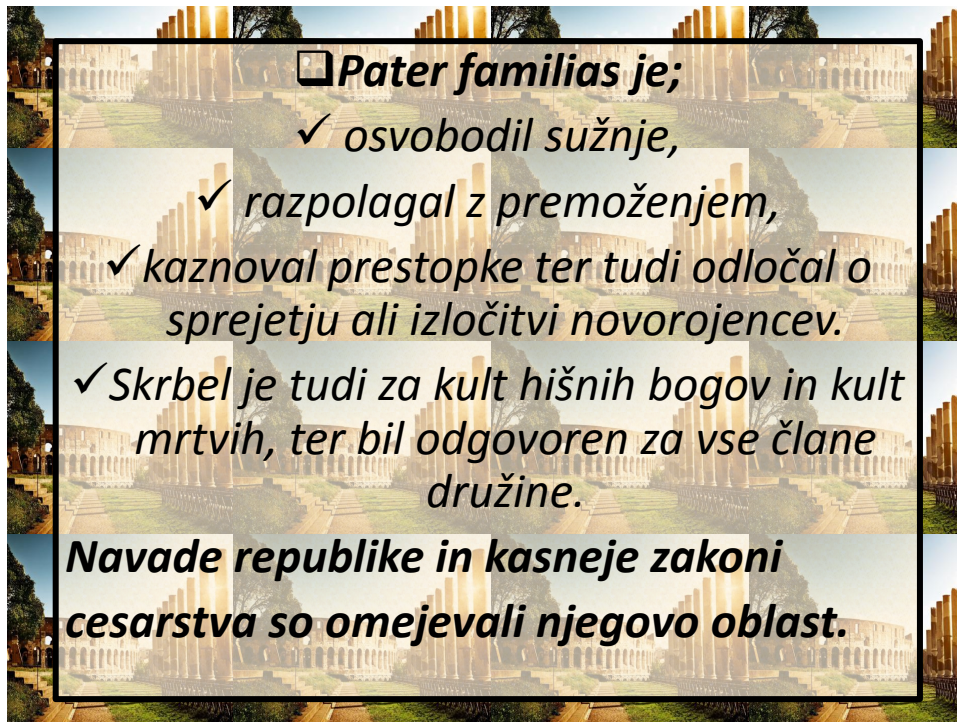
RIMSKA FAMILIA

□ Rimska družina ali **rimška familia** sestavljajo člani, ki so bili **podrejeni glavi družine**, največkrat žena in otroci, poročeni sinovi in njihove družine, služinčad in sužnji.

□ Družinski oče, **pater familia**, je bil poglavar kar velike družine. Ne redko so namreč pod pojmom familia razumeli vse ljudi, ki so **po moški linji** izhajali iz skupnega prednika.

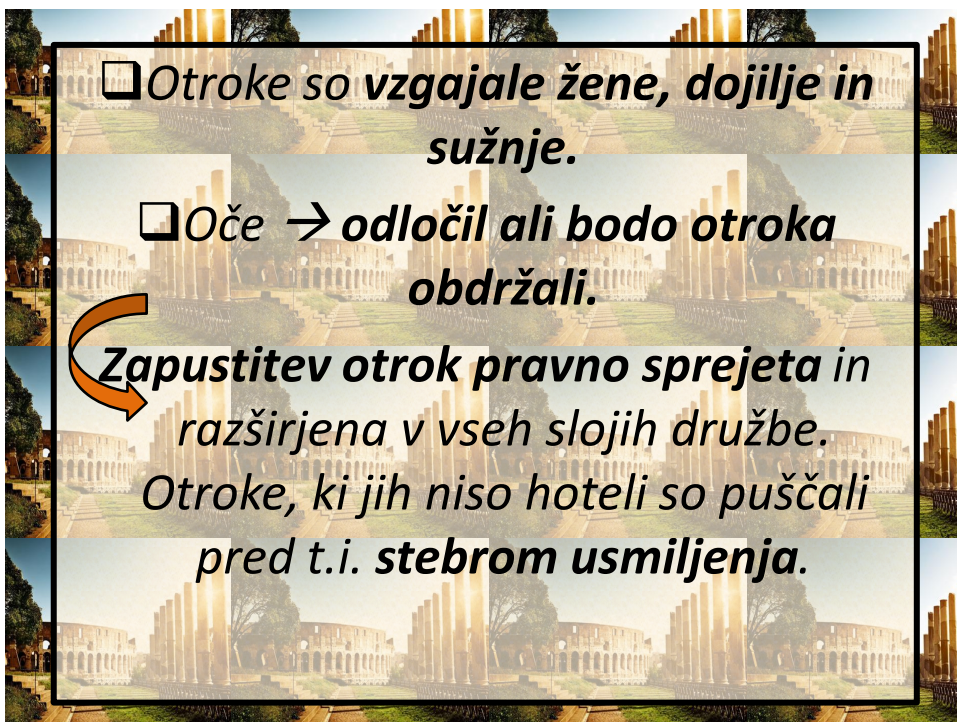

Pater familias je;

- ✓ osvobodil sužnje,
- ✓ razpolagal z premoženjem,
- ✓ kaznoval prestopke ter tudi odločal o sprejetju ali izločitvi novorojencev.
- ✓ Skrbel je tudi za kult hišnih bogov in kult mrtvih, ter bil odgovoren za vse člane družine.

Navade republike in kasneje zakoni cesarstva so omejevali njegovo oblast.

Otroke so vzgajale žene, dojilje in sužnje.

Oče → odločil ali bodo otroka obdržali.

Zapustitev otrok pravno sprejeta in razširjena v vseh slojih družbe.

Otroke, ki jih niso hoteli so puščali pred t.i. **stebrom usmiljenja.**

IMENA OTROK

➔ Dečki so dobili ime **osmi dan**,
deklica pa **deveti dan po rojstvu**.

☐ **Imena jim je podelil oče.**

Lastnemu imenu sta sledila **ime rodu**,
ki mu je oče pripadal in **ime družine**.

Otroke so v puberteti predali
vzgojitelju »**nutritorju**«.

**Po očetovi smrti je sin lahko postal
pater familias, do takrat pa je bil od
očeta pravno odvisen.**«

MANJKAJOČE BESEDE

- *Rimsko familio;*
- *pater familia;*
- *absolutno;*
- *osvobodil ;*
- *premoženjem;*
- *kult hišnih bogov;*
- *dojilje;*
- *sužnje;*
- *stebrom usmiljenja;*
- *osmi;*
- *nutritorju.*

IGRA → GRŠKA IN RIMSKA POROKA

- Dve veliki skupini.*
- V prvi skupini boste vsi, s priimkom na črko A do vključno M → igra grško poroko.*
- v drugi pa vsi od vključno N do Ž. → igra poroko rimske družine.*
- Pomagate si lahko z učbenikom na strani 207 in 209,*
- Dodatna literatura → delovni list GRŠKA IN RIMSKA POROKA.*
- Na voljo imate 8 minut, da določite scenarij, vloge, režiserja, bralca, kostumografa itd.*
- Za nastop imate na voljo 2,5min.«*

PREVERJANJE “ANTIČNA DRUŽINA”

- 7 nalog, ki zajemajo učno uro Antične družine.
- 8 minut za reševanje.
- preverjanje shranite v zvezek, saj ga boste ob pisnem ocenjevanju potrebovali za učenje.
- pomagajte si z učbenikom na strani 207-209 in dodatnimi delavnimi listi »Grška poroka« in »Rimska poroka«.
- Veliko sreče pri reševanju nalog.

PREVERIMO REŠITVE

1. Kaj pomeni izraz Grški oikos?

Izraz oikos se danes v Grčiji uporablja za poimenovanje družine, z njim pa so označevali tudi pojma gospodinjstvo in hiša

2. Kako imenujemo zakon v katerem ima mož samo eno ženo?

Monogamni zakon.

3. Obkroži pravilno rešitev.

Družina v antični Grčiji je predstavljala;
b) gospodarsko enoto, v kateri je glavno vlogo imel moški, torej oče in mož, k družini pa so šteli tudi sužnje in odvisne sorodnike (stare starše, tete, starejše neporočene ženske, sirote).

4. Dopolni manjkajoče besede:

→ *pater familia, familia, prednika, rod, absolutno.*

5. Rimska poroka je bila pomemben družabni dogodek. S pomočjo vira 1 in vira 2 si pomagaj ter primerjaj in napiši vsaj eno podobnost in eno razliko med sodobno in antično grško poroko. Napiši stavek o tem ali ti je potek antične grške poroke všeč ali ne, ter odločitev argumentiraj.

Sodobna in antično Rimska poroka sta si podobni v običaju, da si zakonca obljubita zvestobo pred prijatelji in sorodniki. Prav tako sta si podobni po običaju slavja, ki je sledil poroki. Razlike nastopijo v obleki neveste, saj je Rimska nevesta nosila rdečo obleko, ki je danes zelo redka, prav tako nevesti obraz pokriva tančica, kar pa ni tako nenavadno niti v sodobnih porokah. Ponekod se ta običaj še ohranja, saj si tudi sodobne neveste s tančico zakrijejo obraz in so tako bolj skrivnostne. Grška poroka mi ni bila všeč, ker je nevesta nosila rdečo obleko in se ni poročila iz ljubezni.

6. Grška poroka je bila zapleten obred, poln verskih pomenov. Spodnje trditve, ki zajemajo dogodke s Grške poroke uredi po pravilnem vrstnem redu (od 1 do 6).

- Ženina in nevesto zasujejo z orehi in suhimi figami. ___6
- V hiši nevestinega očeta so priredili pojedino in opravili daritev. ___2
- Nevesto sprejmejo ženinovi starši. ___5
- Bogovom so darovali daritev. ___3
- Hiše pogodbениkov okrasili z giraldami in lovorovimi ter oljčnimi listi. ___1
- Ko se je zmračilo je obredni sprevod, pospremil nevesto na njen novi dom. ___4

7. Postavi se v vlogo ženske v antični družbi in opiši svoj vsakdan.

- Pospravila hišo, oprala perilo, klepetala s sosedami, skuhala kosilo, šla na tržnico..*

10. Seznam slikovnih virov Power point.

- **Slika 1.- Diapozitiv 1-2.**
<https://shiftingthebalancedotcom.files.wordpress.com/2012/07/p6301922.jpg> (Dostopno: januar 2016).
- **Slika 2. -Diapozitiv 3-11.**
http://img02.deviantart.net/c935/i/2014/007/8/1/greece_delphi_tholos_03_by_giardqatar-d718zrh.jpg (Dostopno: januar 2016).
- **Slika 3. – Diapozitiv 3.**
<http://cache3.asset-cache.net/gc/150955014-illustration-of-ancient-greek-family-gettyimages.jpg?v=1&c=IWSAasset&k=2&d=Mb9KLofuzDujJFQfrTgGLGRqPREbRSA7AR0PoI%2FYh3ED%2FrI%2FA6nqoCCEsQsZQ9fdjcaMg4LPk6eZoO0%2BS9jd5Q%3D%3D>
(Dostopno: januar 2016).
- **Slika 4. - Diapozitiv 3.**
<http://f.tqn.com/y/ancienthistory/1/S/k/M/3/greekhouse.jpg> (Dostopno: januar 2016).
- **Slika 5. - Diapozitiv 6.**
<http://www.wondersandmarvels.com/wp-content/uploads/2015/01/Konstan-Beauty.jpg>
(Dostopno: januar 2016).
- **Slika 6. - Diapozitiv 7.**
<http://www.mlahanas.de/Greeks/images/SpartanWomanShieldBarbier.jpg> (Dostopno: januar 2016).
- **Slika 7.- Diapozitiv 8.**
<https://www.google.si/search?q=greece&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwigieCwrL7KAhXnnXIKHTWkBNuQsAQIKg&biw=1525&bih=690&dpr=0.9#tbn=isch&q=this+is+sparta&imgsrc=MRcijAfjVtdDrM%3A> (Dostopno: Januar 2016).
- **Slika 8.- Diapozitiv 12-19.**
<http://hdwallpapersfit.com/wp-content/uploads/2015/03/ancient-rome-wallpapers-hd.jpg>
(Dostopno: januar 2016).
- **Slika 9. - Diapozitiv 13.**
<http://www.crystalinks.com/RomeClothingChildren.jpg> (Dostop: januar 2016).
- **Slika 10.- Diapozitiv 14.**
http://sites.duke.edu/clst182_01_f2012/files/2012/04/HBORome5.jpg (Dostopno: januar 2016).
- **Slika 11.- Diapozitiv 18.**
https://c2.staticflickr.com/4/3138/2929738588_f42dc399ed_b.jpg (Dostopno: januar 2016).

Univerza v Ljubljani
**FILIZOESKA
FAKULTEIA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Hinduizem**

DATUM: 14. 1. 2016

IME IN PRIIMEK: Anja Nikolavčič

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Gimnazija
Razred: 1. letnik
Datum: 14. 1. 2016
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Od magije do religije- tema iz učbenika: Od magije do religije.
Učna enota – naslov učne ure: Hinduizem
Učne oblike: frontalna učna oblika, individualna učna oblika, skupinska učna oblika.
Učne metode: učna metoda razlage, učna metoda razgovora, učna metoda slikovne demonstracije, učna metoda izkustvenega učenja.
Učne tehnike: zapisovanje zamisli ali brainwriting.
UČNI CILJI: Y. Cilji iz učnega načrta: Dijaki/nje: <ul style="list-style-type: none">• »različne oblike duhovnega življenja oziroma religijo umestijo v ustrezen zgodovinski čas in prostor /.../• razvijajo sposobnost za razumevanje in spoštovanje različnosti in drugačnosti ver /.../• razvijajo pozitiven odnos do raznolikosti in večkulturnosti.« (Učni načrt, 2008: 20) Z. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">• povedati osnovne podatke o hinduizmu• časovno opredeliti potek razvoja hindujske vere• navesti pomembne spise, ki so vplivali na hinduizem• obrazložiti temeljne pojme iz hinduizma: reinkarnacija, karma, dharna, mokša• obrazložiti sestavo OM-a• navesti ime boga, ki v hinduizmu velja za »absolut«• naštetati najpomembnejše hinduistične bogove. <i>Funkcionalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">• individualno delati• delati v skupini• aktivno sodelovati med poukom• oblikovati svoje odgovore na razna vprašanja• upoštevati navodila in delati po teh navodilih

- napisati slogan.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati pozitiven odnos do učne teme
- spoštovati ljudi drugačne vere in drugačnih navad
- ovrednotiti pomen odprtosti in tolerantnosti ver in ljudi.

Učna sredstva:

- učila: PowerPoint predstavitev z zapisom učne snovi, učni list, Učbenik (Brodnik, 2009: 296-297), preverjalni list, videoposnetek
- učni pripomočki: računalnik, projekcijsko platno, LCD projektor.

Didaktične etape učnega procesa:

1. pripravljane uvajanje
2. obravnava nove učne snovi ali usvajanje
3. urjenje ali vadenje
4. ponavljanje
5. preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- angleščina (filmček pri avtentični nalogi je v angleščini, vendar ni veliko besedila in je to lahko razumljivo, tako da je primerno za 1. letnike; pri uri zgodovine tako učenci izpopolnjujejo in vadijo razumevanje angleščine)
- slovenščina (pri pisanju slogana; morajo paziti na pravopisna pravila, ob enem pa ponovijo znanje o tem, kaj je sloga, ali spoznajo slogan, ki ga bodo kasneje pri slovenščini še bolj poglobljeno spoznali).

Novi pojmi s pojasnilom:

- dharna: naravni in moralni zakon ali pot, ki zagotavlja družbeno harmonijo in naravno življenje; obsega vedske obrede, etično ravnanje, kastna pravila ter zakone civilnega in kazenskega prava
- karma: dobra ali slaba dejanja človeka, ki vplivajo na njegovo usodo ob ponovnem utelešenju
- mokša: osvoboditev iz kroga ponovnega rojstva in združitve z najvišjim bitjem Brahmanom v stanju večne blaženosti
- reinkarnacija: ponovno utelešenje duše umrlega v drugem bitju.

Viri in literatura:

- Brodnik, Vilma et al. (2009). *Zgodovina 1; Učbenik za 1. letnik gimnazije*. Ljubljana: DZS.
- Klostermaier, Klaus K. (2009). *Hinduism, A Beginner's Guide*. Oxford: Oneworld.
- SSKJ, *Prva knjiga A–Pa* (2014). Ljubljana: Cankarjeva založba.
- SSKJ, *Druga knjiga Pe–Z* (2014). Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Zepan, Matjaž Bogdan (2012). *Mantre, meditacije in filozofije vzhoda*. Ljubljana: samozaložba.
- Borštner, Ivan (2006). *Indijske religije: utrinki iz indijskega védenja*. Ljubljana: Karantanija.
- The history of of Hindu India, Parto One: From Ancient Times, dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=dBZRTzXARWM> (10. 1. 2016)

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
7 minut	- Pozdravljeni, kako ste danes? - Ali kdo manjka? - Dobro, potem bomo kar začeli.	Dobro. - Ne. Poslušajmo.	Frontalna oblika. Metoda razgovora.	
	- Na začetku si bomo ogledali kratek filmček, s pomočjo katerega boste skušali ugotoviti, o čem bomo danes govorili. Med gledanjem si zapišite asociacijo, ki jo v vas vzbudi vsebina filmčka. Vsak dela sam, tako da ne glejte k sosedu. Napačnih odgovorov ni.	Poslušajmo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	
	Predvaja filmček.	Gledajo filmček in si zapisujejo asociacije (npr. Indija, vera, hinduizem ...)	Individualna oblika. Metoda slikovne demonstracije.	Računalnik, projekcijsko platno, LCD projektor. PPT. str. 1.
	- Tako, sedaj bo vsak prebral, kar si je zapisal. Poslušajmo. - No, tisti, ki ste zapisali hinduizem, se uganili naslov današnje učne ure. Prosim, zapišite si naslov v zvezke. Danes bomo spoznali vse o hinduizmu, tako da boste na koncu znali povedati osnovne podatke o hinduizmu, časovno opredeliti potek razvoja hinduizma, navesti pomembne spise, ki so vplivali nanj, obrazložiti temeljne pojme reinkarnacija, karma, dharma in mokša, navesti ime boga, ki	Preberejo svoje asociacije. Poslušajmo in si zapišejo naslov.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	PPT. str. 2.

	<p>v hinduizmu velja za »absolut«, in naštetih najpomembnejše hinduistične bogove.</p> <p>Da pa bomo vedli, če ste zares poslušali in si stvari zapomnili, bomo v končnem delu izvedli krajše preverjanje. Sedaj pa kar začnimo z obravnavo hinduizma.</p>		
--	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Hinduizem na splošno</p> <p>7 minut</p> <p>a) Hinduizem danes.</p>	<p>-Prosim, da si prepisujete, kar piše na PowerPoint predstaviti, saj bo to vaša snov, ki jo bo potrebno znati na pisnem ocenjevanju. Ob enem še odprite učbenike na straneh 296 in 297, da boste lažje sledili razlagi.</p> <p>Hinduizem je najstarejša živa in tretja največja religija. Več kot bilijon hindujcev živi v 150 različnih državah. Največ jih je v sami Indiji, v ZDA pa jih najdemo več kot dva milijona. A je še ne dolgo nazaj veljalo, da hindujec ne moreš postati, ampak se kot hindujec lahko le rodiš. To danes ne velja več.</p> <p>Hinduizem ne pozna ustanovitelja ali preroka, nima hierarhije niti strogo določene veroizpovedi, predvsem poudarja način življenja in razmišljanja. Poudariti moramo, da je hindujska vera odprta in tolerantna, kar pomeni, da spoštuje vse ostale vere. Tega bi se morali držati vsi, se pravi vsi pripadniki drugih ver ter neverujoči morajo ali bi morali spoštovati vse ljudi,</p>	<p>Poslušajo in si zapisujejo.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učbenik (Brodnik, 2009: 296-297).</p> <p>PPT. str. 3.</p> <p>PPT. str. 4.</p> <p>PPT. str. 5.</p>

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

	<p>ne glede na pripadnost, tako rasno kot versko.</p> <p>- Ali kdo od vas pozna kakšnega hindujca?</p> <p>- Kaj pa kakšno stvar, ki je povezana s hinduizmom in je del našega vsakdanjega življenja?</p> <p>-No, ena takih stvari je tudi joga in kasneje bomo videli, zakaj jo izvajajo hindujci.</p>	<p>- Ne.</p> <p>- Ne.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	
b) Zgodovina hinduizma.	<p>- Hinduizem se je najprej imenoval brahmanizem, kasneje pa se je preko perzijske besede Hindu, ki pomeni Indijec, preimenovala v hinduizem. V religiji se prepletajo religija starega dravidsega prebivalstva Indije in verske predstave Arijev, ki so sredi 2. tisočletja pr. n. št. vdrlji v Indijo. Pred njihovim prihodom so v porečju Inda častili reke in ženska božanstva ter opravljali obredna umivanja, ob prihodu pa so Ariji prinesli nomadska božanstva, žrtvovanje živali in sveta besedila Vede, ki obsegajo štiri knjige besedil nastalih med 1200 in 900 pr. n. št. in ki za najvišjega boga priznavajo Brahmo. V 6. stoletju pr. n. št. pa so se pojavili novi filozofski spisi, najbolj znan med njimi je Upanišade. V 6. stoletju pr. n. št. je iz hinduizma izšel džainizem, ki ima podobne ideje.</p>	- Poslušajo.	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT. str. 6.</p> <p>PPT. str. 7.</p> <p>PPT. str. 8.</p> <p>PPT. str. 9.</p>
2. Hinduizem podrobno	-V Indiji se je pod vplivom vedskih pesnitev izoblikoval kastni sistem. Ker smo o kastnem sistemu govorili že	- Poslušajo	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	PPT. str. 10.

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

11 minut	<p>pri poglavju Stičišče svetov, vam bom samo razdelila učni list s prikazom kastnega sistema, ki si ga zalepite oziroma vpnite v zvezek.</p> <p>Razdeli učne liste.</p>			Učni list. (Priloga 1)
a) Kastni sistem			Frontalna oblika.	PPT. str. 11.
b) Hinduistični nauki.	<p>- Na podlagi prej omenjenega nauka Upanišade, so hindujci uvedli nauk o reinkarnaciji. Ali kdo ve, kaj je reinkarnacija?</p> <p>- Tako je, reinkarnacija je ponovno utelešenje duše umrlega v drugem bitju. Vendar cilj hindujcev ni, da se vedno znova reinkarnirajo, ampak da dosežejo mokšo. Mokša pomeni osvoboditev iz kroga ponovnega rojstva in združitve z najvišjim bitjem Brahmanom v stanju večne blaženosti. Mokšo doseže, ko dojame in razume resničnost ter zavrže minljivost in navideznost sveta, v katerem živi. Do tega lahko pride z jogo in asketskim življenjem ali s pravilnimi dihalnimi vajami ali ponavljanjem mantre OM.</p> <p>- Poglejte znak na PowerPointu.</p> <p>Pokaže znak na PowerPointu.</p> <p>- Kaj mislite, da predstavlja?</p> <p>- Tako nekako, ja. To je sveti OM ali AUM, ki je za hindujce najsvetejši zvok in središče vseh manter ali molitev. 3 predstavlja tri bogove stvarjenja, ohranitve in uničenja, O pa je tišina, ko prideš do boga.</p>	<p>- Da, to je tisto, ko se spremeniš v nekaj ali nekoga drugega.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT. str. 12.</p> <p>PPT. str. 13.</p>
		<p>Pogledajo znak.</p> <p>- Izgleda kot nekakšna številka.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage.</p>	PPT. str. 14.

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

c) Hinduistični bogovi.	<p>- Poleg nauka reinkarnacije sta za hindujce pomembna še dva in sicer karma in dharma. Poznate katero?</p> <p>- Res je. Karma uči, da ima vsako dejanje svoj vzrok in svojo posledico, je zakon, ki odreja pot duše. Pri karmi so pomembna tako dobra kot slaba dejanja. Dharma pa je moralna ali verska dolžnost, kar pomeni naravni red ali pot in se nanaša na osebne obveznosti ali dolžnosti, ki jih mora pripadnik spoštovati. Obsega vedske obrede, etično ravnanje, kastna pravila ter zakone civilnega in kazenskega prava.</p>	<p>- Da, karma, to je tisto, ko se ti vrne, ko nekaj narediš.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	PPT. str. 15.
	<p>- Hinduizem pozna na tisoče bogov, kljub temu obstaja tudi »absolut«, univerzalni duh ali vseobsegajoča moč, ki je vzrok, izvor in temelj vesolja ter vsega, kar je. To je Brahman. Brahman je eden izmed trojice najpomembnejših bogov in je stvarnik sveta. Druga dva sta Višnu, ki svet ohranja, in Šiva, ki svet na koncu uniči. Hindujci so namreč prepričani, da je svet zaporedje stvarjenj in uničenj. Vsak svet bodo bogovi nekoč uničili in na njegovem mestu ustvarili novega.</p>	Poslušajo	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT. str. 16.</p> <p>PPT. str. 17.</p>
<p>3. Avtentična naloga</p> <p>10 minut</p>	<p>- Sedaj bomo izvedli kratko nalogo, s katero bomo še bolje spoznali različne nauke in značilnosti hinduizma. Razdelili se boste v štiri skupine, in sicer boste žrebali listke, na katerih bo napisan en nauk oziroma značilnost. Nato se boste posedli skupaj. V tišini! Ko boste po</p>	Poslušajo.	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	

2016, XIV-2
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

<p>skupinah, si bomo ogledali kratek filmček. Vsaka skupina naj bo pozorna na delo o temi, ki jo je izžrebala, a naj si filmček ogleda do konca, saj se navezuje na obravnavano snov. Ko filmček konča, skupaj zapišite slogan za hindujsko vero, v katerem bo razvidna vaša značilnost ali nauk hinduizma. Če kdo ne ve, kaj je slogan, slogan je kratko izražena programska misel ali geslo.</p> <p>Hodi po razredu z listki in čaka, da vsak dijak izžreba.</p> <p>Čaka, da se posedejo. Če je v razredu nemir, opominja, naj se umirijo.</p> <p>Predvaja filmček.</p> <p>Če je med ogledom nemir, dijake miri.</p> <p>- Tako, filmček je končal, sedaj pa napišite slogan. Časa imate 5 minut, nato bomo poročali. Brez kričanja!</p> <p>Na PowerPointu projicira nalogo.</p> <p>Hodi po razredu in spremlja delo dijakov. Po štirih minutah napove, da se čas bliža koncu.</p> <p>- No, zaključite z delom. Sedaj bo vsaka skupina prebrala svoj slogan.</p> <p>Poslušajte slogane, ki so jih zapisali dijaki.</p> <p>- Super, to ste zelo dobro opravili.</p>	<p>Žrebajo listke s skupinami.</p> <p>Se razdelijo po skupinah.</p> <p>Gledajo filmček.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Pišejo slogane.</p> <p>Poslušajo.</p> <p>Poročajo slogane, ki so jih zapisali.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Skupinska oblika.</p> <p>Metoda izkustvenega učenja.</p> <p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT. str. 18.</p> <p>PPT. str. 19.</p>
---	---	--	---

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 minut	<p>- Sedaj bomo ponovili, kar smo se danes naučili, in sicer, kot sem že na začetku omenila, bomo izvedli krajše preverjanje. Ste pripravljeni?</p> <p>-Dobro, potem pa kar začnimo.</p> <p>Razdeli preverjalne liste.</p> <p>- Kdor dobi list, že lahko rešuje. Na voljo imate približno 5 minut. Na glejte k sosedu, saj od tega ne boste imeli veliko, preverjanje je namreč za vas, da vidite, koliko ste od ure odnesli. Rešujemo v tišini.</p>	<p>Poslušajo</p> <p>- Da.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Preverjalni list (Priloga 2).</p>
	<p>Hodi po razredu in spremlja reševanje delovnega lista. Če ima kateri od dijakov vprašanje, mu odgovori. Če je nemir, miri učence.</p>	<p>Rešujejo delovne liste</p>	<p>Individualna oblika.</p>	
	<p>- Dobro, čas je potekel, sedaj bomo pogledali rešitve. Šli bomo kar po vrsti, vsak prebere nalogo in rešitev.</p> <p>Projicira odgovore na PowerPointu in popravlja napačne odgovore.</p> <p>- Sedaj si pa prosim točkujte naloge. Vsak odgovor je vreden 0,5 točke. Koliko točk ste kaj dosegli?</p> <p>- Tisti, ki ste dobili vsaj 6 točk, pridni, ostali, bo treba pa več poslušat med uro. No, saj večina ste pokazali, da</p>	<p>Govorijo rešitve nalog.</p> <p>Preverjajo rešitve na PowerPointu.</p> <p>- Vse, 7, 5, 8, 3 ...</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Izpolnjen preverjalni list (Priloga 3)</p> <p>PPT. str.</p>

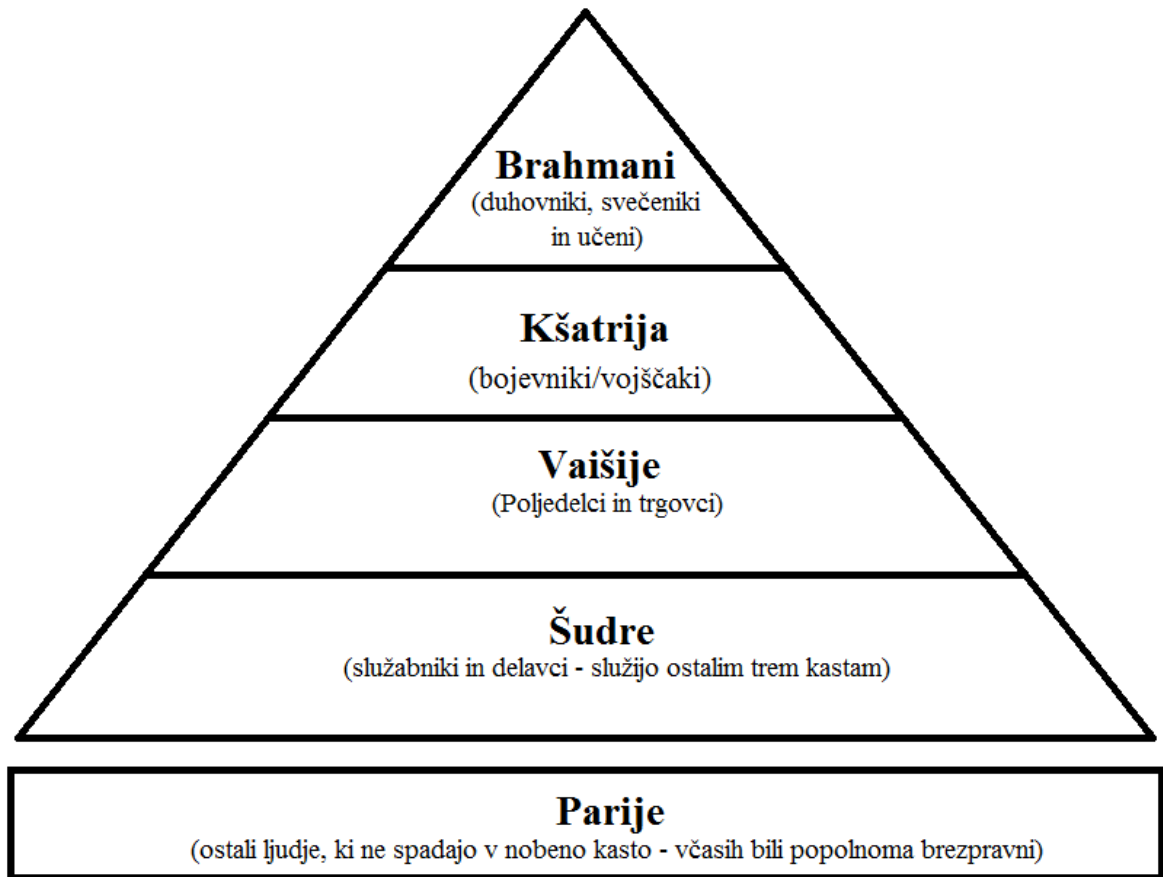
	znete naštetih osnovne značilnosti hinduizma, časovno opredeliti njegov potek razvoja, opisati temeljne pojme reinkarnacija, karma, dharma in mokša, naštetih glavne bogove in navesti »absolut«. Pridni. Jutri nadaljujemo. Nasvidenje.	Nasvidenje.	Metoda razgovora.	
--	--	-------------	-------------------	--

SEZNAM PRILOG:

1. Učni list: Kastni sistem
2. Neizpolnjen preverjalni list: **PREVERJANJE ZNANJA: HINDUIZEM**
3. Izpolnjen preverjalni list: **PREVERJANJE ZNANJA: HINDUIZEM**
4. Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu.
5. PowerPoint predstavitev, ki je zapis učne snovi.

Priloga 1: Učni list: Kastni sistem

KASTNI SISTEM

Priloga 2: Neizpolnjen preverjalni list: PREVERJANJE ZNANJA: HINDUIZEM

PREVERJANJE ZNANJA: HINDUIZEM

1. Odgovori na vprašanje. /0,5

Kako je ime »absolutu«, univerzalnemu duhu ali vseobsegajoči moči, ki je vzrok, izvor in temelj vesolja ter vsega, kar je?

2. Obkroži pravilen odgovor. /0,5

Kako je ime bogovom iz trojice najpomembnejših bogov?

- a. Brahman, Višnu, Šiva.
- b. Brahman, Višnu, Živa.
- c. Brahman, Višnja, Šiva.
- d. Brahnan, Višnu, Šiva.

3. Razvrsti naslednje dogodke po kronološkem redu. /2

_____ V porečju Inda častijo reke, ženska božanstva in opravljajo obredna umivanja.

_____ Arijci vdrejo v Indijo.

_____ Vnos nomadskega božanstva, žrtvovanja živali in svetih besedil Vede.

_____ Pojavijo se novi filozofski spisi, med njimi Upanišade.

4. Poveži pojme z obrazložitvijo. /2

Mokša	ponovno utelešenje duše umrlega v drugem bitju
Reinkarnacija	naravni in moralni zakon ali pot, ki zagotavlja družbeno harmonijo in naravno življenje; obsega vedske obrede, etično ravnanje, kastna pravila ter zakone civilnega in kazenskega prava
Dhrama	osvoboditev iz kroga ponovnega rojstva in združitvev z najvišjim bitjem Brahmanom v stanju večne blaženosti
Karma	dobra ali slaba dejanja človeka, ki vplivajo na njegovo usodo ob ponovnem utelešenju

5. Odgovori. /1,5

Napiši vsaj tri značilnosti hinduizma.

6. Obkroži, ali sta trditvi pravilni ali napačni, in napačno/napačni popravi. /2

Hindujci so prepričani, da je svet zaporedje stvarjenj in uničenj. Vsak svet bodo ljudje nekoč uničili in na njegovem mestu ustvarili novega. **DA NE**

Sveti OM ali AUM je za hindujce najsvetejši zvok in središče vseh manter ali molitev.

DA NE

7. Na kratko opiši, kaj pomeni, da je hinduizem odprta in tolerantna vera, ter ovrednoti pomen tega. /1,5

Doseženo število točk: /10

Priloga 3: Izpolnjen preverjalni list: PREVERJANJE ZNANJA: HINDUIZEM

PREVERJANJE ZNANJA: HINDUIZEM

1. Odgovori na vprašanje. /0,5

Kako je ime »absolutu«, univerzalnemu duhu ali vseobsegajoči moči, ki je vzrok, izvor in temelj vesolja ter vsega, kar je?

Brahman

2. Obkroži pravilen odgovor. /0,5

Kako je ime bogovom iz trojice najpomembnejših bogov?

- a. Brahman, Višnu, Šiva.
- b. Brahman, Višnu, Živa.
- c. Brahman, Višnjja, Šiva.
- d. Brahnan, Višnu, Šiva.

3. Razvrsti naslednje dogodke po kronološkem redu. /2 (vsak pravilen odgovor 0,5 točke)

- 1 V porečju Inda častijo reke, ženska božanstva in opravljajo obredna umivanja.
- 2 Arijci vdrejo v Indijo.
- 3 Vnos nomadskega božanstva, žrtvovanja živali in svetih besedil Vede.
- 4 Pojavijo se novi filozofski spisi, med njimi Upanišade.

4. Poveži pojme z obrazložitvijo. /2 (vsaka pravilna povezava 0,5 točke)

Mokša	ponovno utelešenje duše umrlega v drugem bitju
Reinkarnacija	naravni in moralni zakon ali pot, ki zagotavlja družbeno harmonijo in naravno življenje; obsega vedske obrede, etično ravnanje, kastna pravila ter zakone civilnega in kazenskega prava
Dhrama	osvoboditev iz kroga ponovnega rojstva in združitvev z najvišjim bitjem Brahmanom v stanju večne blaženosti

Karma _____ dobra ali slaba dejanja človeka, ki vplivajo na njegovo usodo ob ponovnem utelešenju

5. Odgovori. /1,5 (vsaka pravilna značilnost 0,5 točke)

Napiši vsaj tri značilnosti hinduizma.

Najstarejša živa religija, tretja največja religija, ne poznajo preroka ali ustanovitelja, nima hierarhije, nima strogo določene veroizpovedi, poudarja način življenja in razmišljanja, odprta in tolerantna, pozna na tisoče bogov

**6. Obkroži, ali sta trditvi pravilni ali napačni, in napačno/napačni popravi. /2
(pri prvi trditvi: pravilen odgovor NE 0,5 točke, pravilno popravljeno 0,5 točke; pri drugi trditvi: pravilen odgovor DA 1 točka)**

Hindujci so prepričani, da je svet zaporedje stvarjenj in uničenj. Vsak svet bodo ljudje nekoč uničili in na njegovem mestu ustvarili novega. DA NE

_____ Vsak svet bodo **bogovi** uničili in na njegovem mestu ustvarili novega.

Sveti OM ali AUM je za hindujce najsvetejši zvok in središče vseh manter ali molitev.

DA NE

7. Na kratko opiši, kaj pomeni, da je hinduizem odprta in tolerantna vera, ter ovrednoti pomen tega. /1,5

To pomeni da spoštuje/priznava vse ostale vere. (0,5 točke)

To je zelo pomembno, saj tako spoštujemo vse ljudi, ki mislijo, verujejo, živijo drugače kot mi. Tega bi se morale držati vse vere in vsi ljudje. (vsak dijak odgovori po svoje; če izrazi svoje mnenje, ovrednoti pomen odprtosti in tolerantnosti dobi 0,5 točke, če to še obrazloži, dobi še 0,5)

Doseženo število točk: /10

Priloga 4: Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu.

Hinduistični bogovi, ozadje vseh PPT. strani razen 1 in 18:

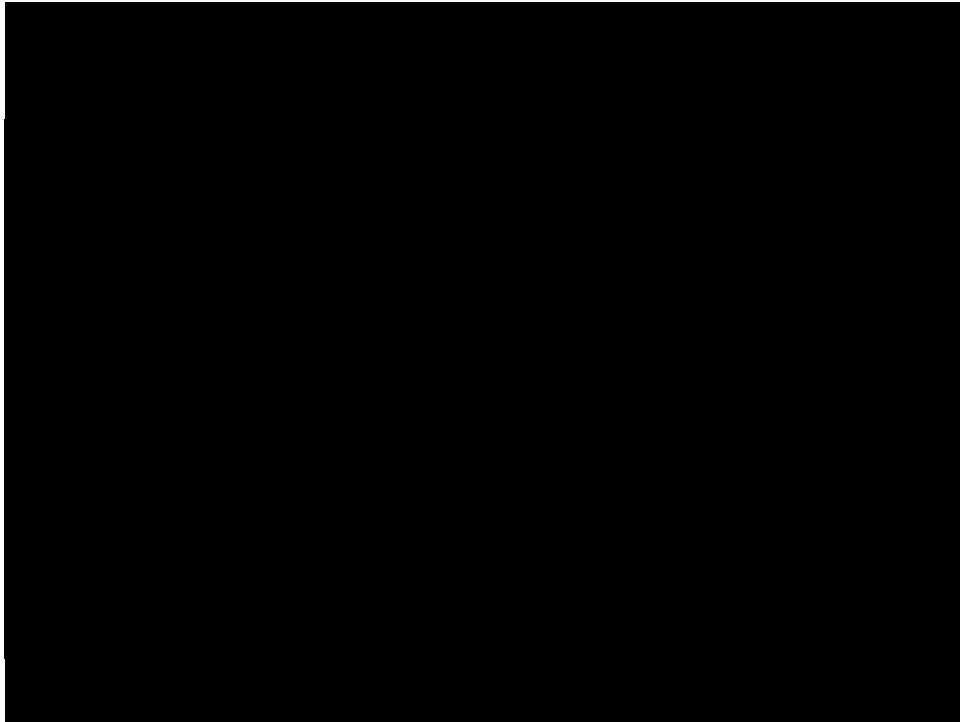
<http://imgc.allpostersimages.com/images/P-473-488-90/64/6412/7EY9100Z/posters/godong-picture-of-hindu-gods-ganesh-ayappa-and-subramania-india-asia.jpg>, (9. 1. 2016).

OM, PPT. 13:

<http://static1.squarespace.com/static/55425f464b0026857fe52d4/1432307280329/>, (11. 1. 2016).

Priloga 5: PowerPoint predstavitev, ki je zapis učne snovi.

STR. 1

STR. 2

STR. 3

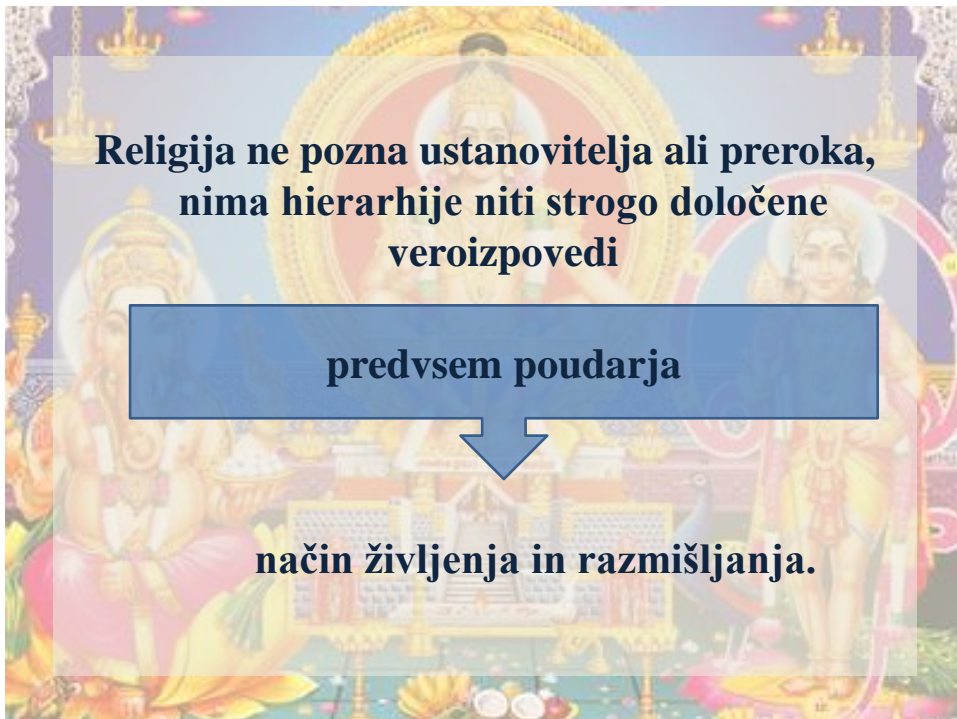
O hinduizmu

Najstarejša živa religija in tretja največja.

**Hindujci živijo v 150 različnih državah
(največ v Indiji).**

**Včasih veljalo, da hindujec ne moreš postati,
ampak se lahko kot hindujec le rodiš.**

STR. 4

**Religija ne pozna ustanovitelja ali preroka,
nima hierarhije niti strogo določene
veroizpovedi**

predvsem poudarja

način življenja in razmišljanja.

STR. 5

STR. 6

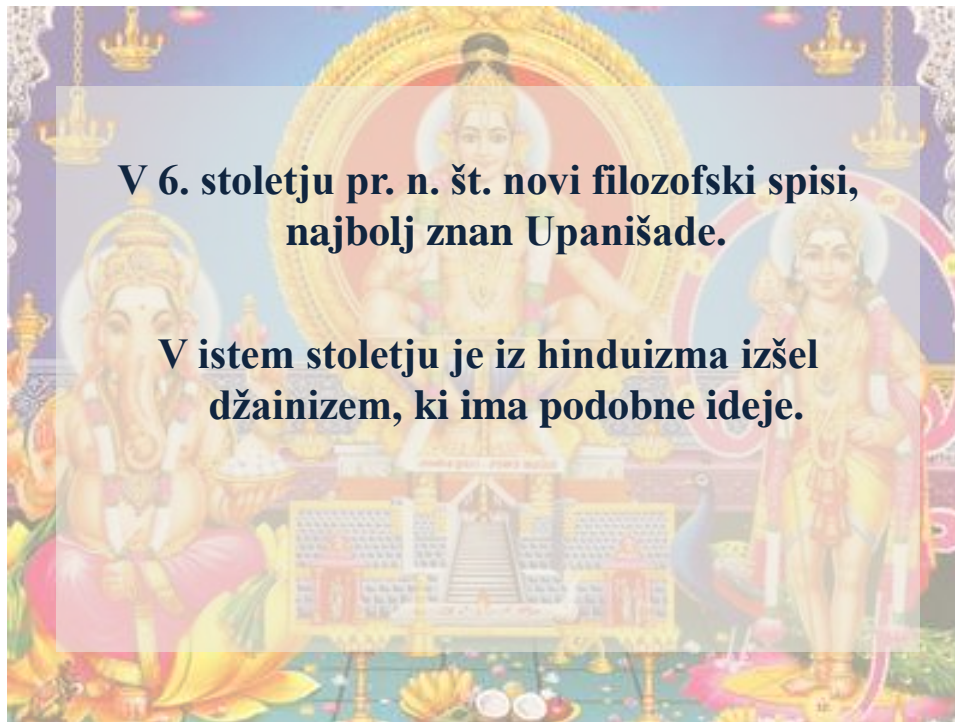
STR. 7

STR. 8

STR. 9

STR. 10

STR. 11

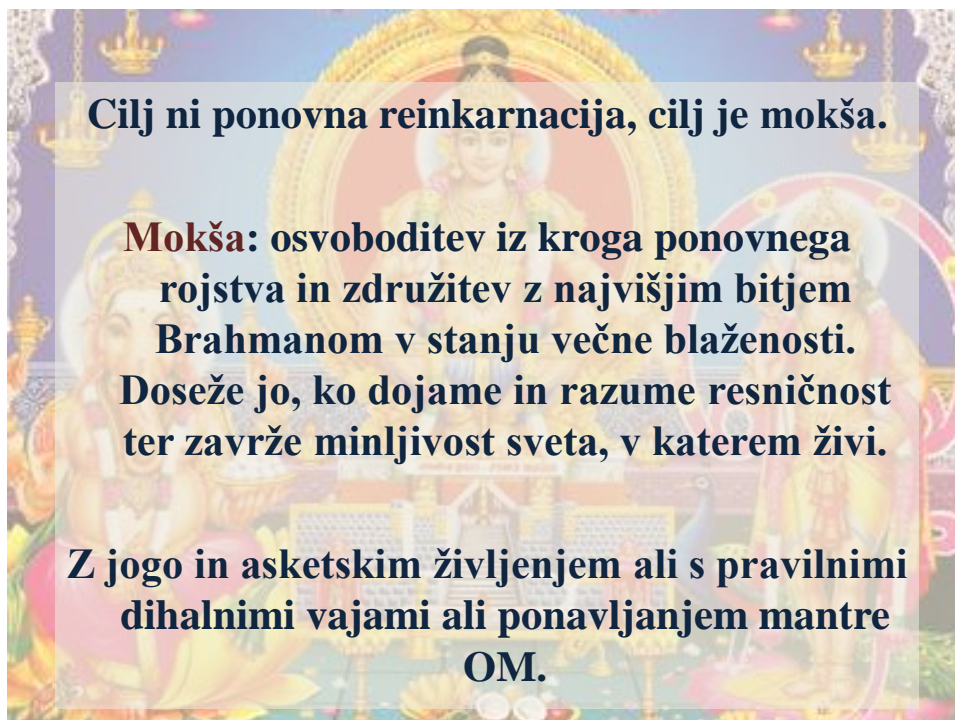

Hinduistični nauki

Na podlagi nauka Upanišade uvedli reinkarnacijo.

Reinkarnacija: ponovno utelešenje duše umrlega v drugem bitju.

STR. 12

Cilj ni ponovna reinkarnacija, cilj je mokša.

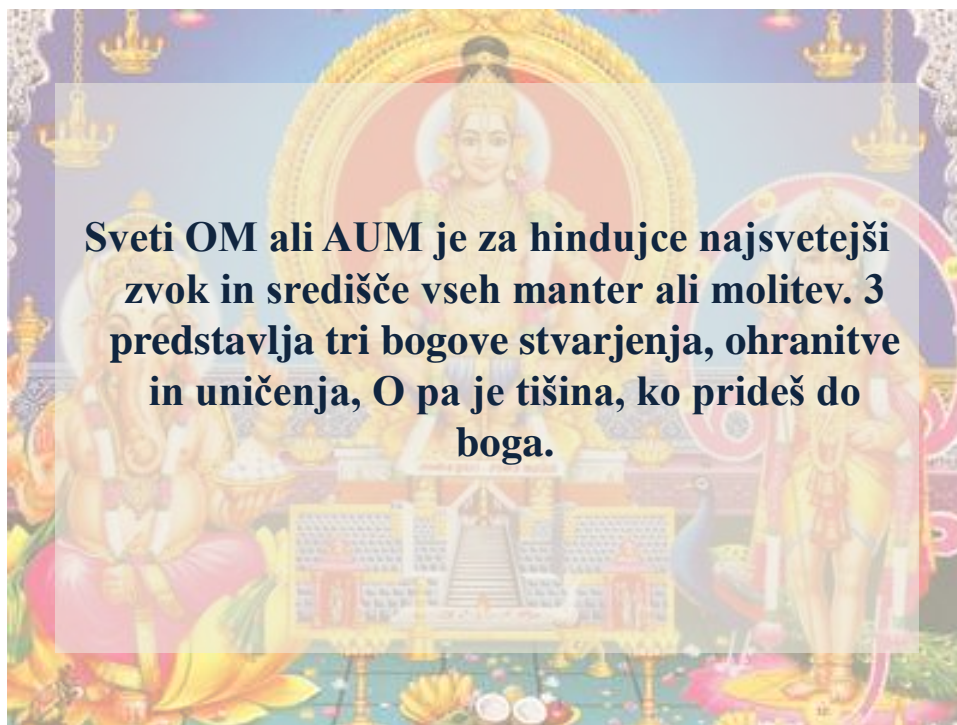
Mokša: osvoboditev iz kroga ponovnega rojstva in združitve z najvišjim bitjem Brahmanom v stanju večne blaženosti. Doseže jo, ko dojame in razume resničnost ter zavrže minljivost sveta, v katerem živi.

Z jogo in asketskim življenjem ali s pravilnimi dihalnimi vajami ali ponavljanjem mantre OM.

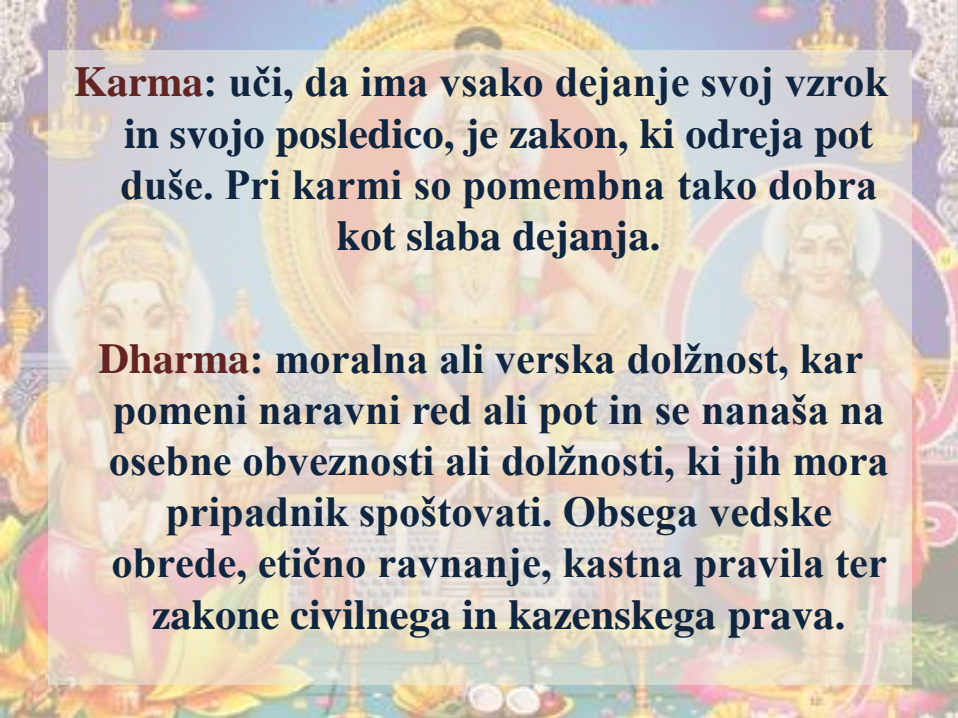
STR. 13

STR. 14

STR. 15

Karma: uči, da ima vsako dejanje svoj vzrok in svojo posledico, je zakon, ki odreja pot duše. Pri karmi so pomembna tako dobra kot slaba dejanja.

Dharma: moralna ali verska dolžnost, kar pomeni naravni red ali pot in se nanaša na osebne obveznosti ali dolžnosti, ki jih mora pripadnik spoštovati. Obsega vedске obrede, etično ravnanje, kastna pravila ter zakone civilnega in kazenskega prava.

STR. 16

Hinduistični bogovi

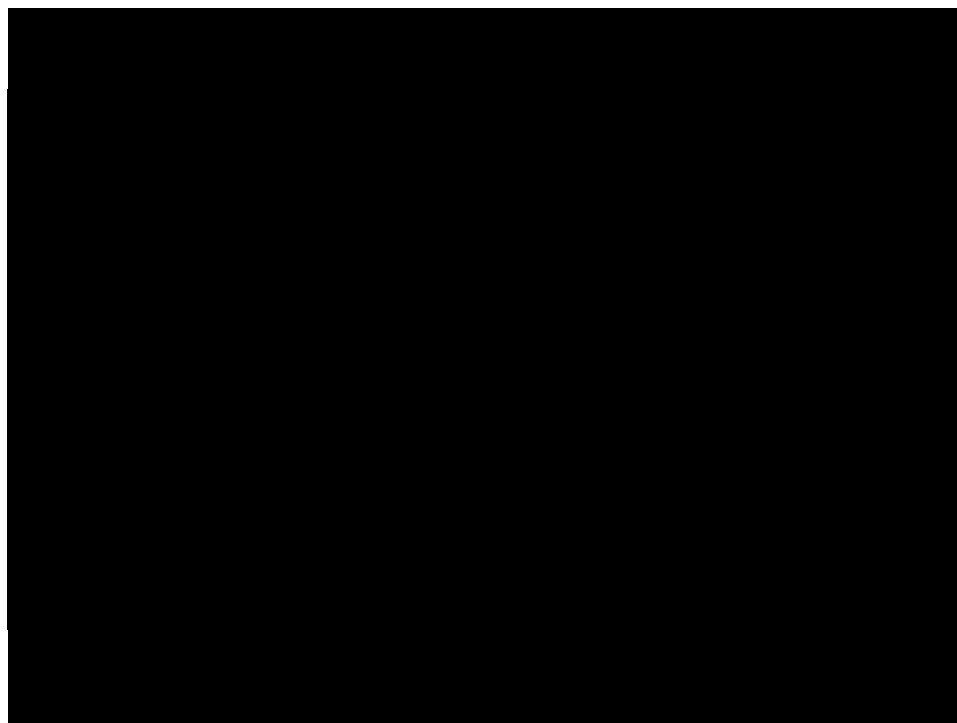
Poznajo na tisoče bogov.

Brahman: “absolut”, univerzalni duh, vseobsegajoča moč, ki je vzrok, izvor in temelj vesolja ter vsega, kar je.

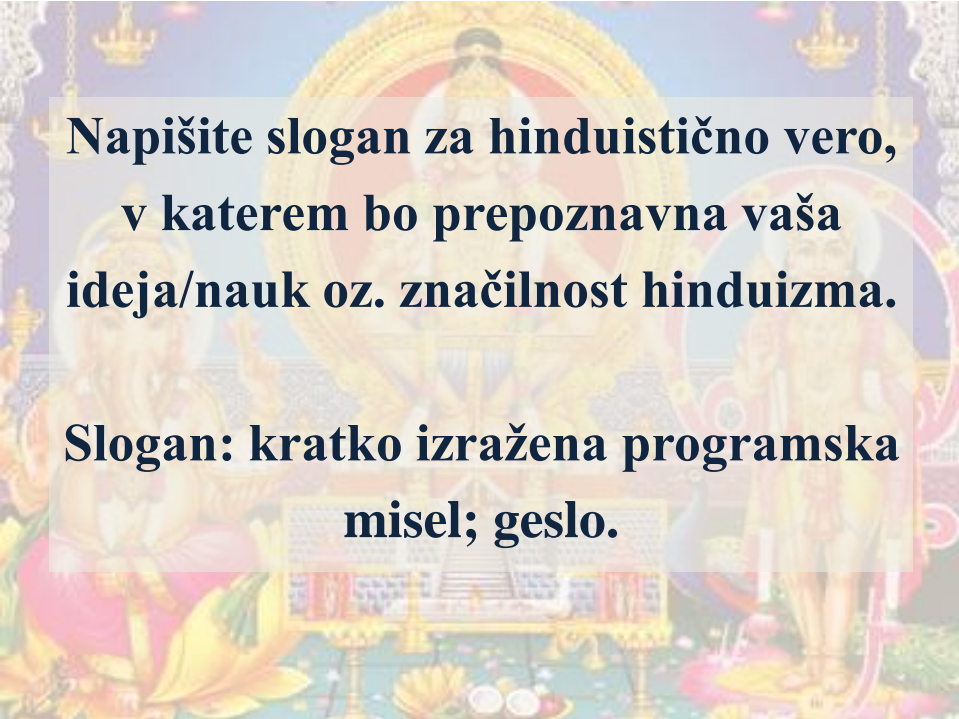
STR. 17

STR. 18

STR. 19

**Napišite slogan za hinduistično vero,
v katerem bo prepoznavna vaša
ideja/nauk oz. značilnost hinduizma.**

**Slogan: kratko izražena programska
misel; geslo.**

STR. 20

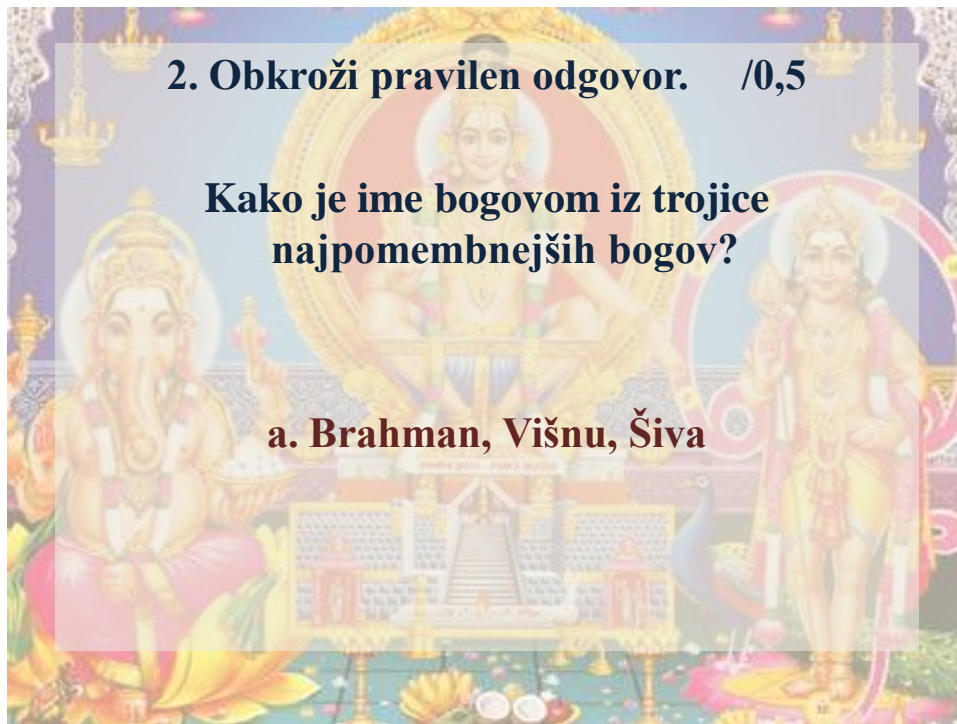

Preverjanje

1. Odgovori na vprašanje. /0,5

**Kako je ime »absolutu«, univerzalnemu duhu
ali vseobsegajoči moči, ki je vzrok, izvor in
temelj vesolja ter vsega, kar je?**

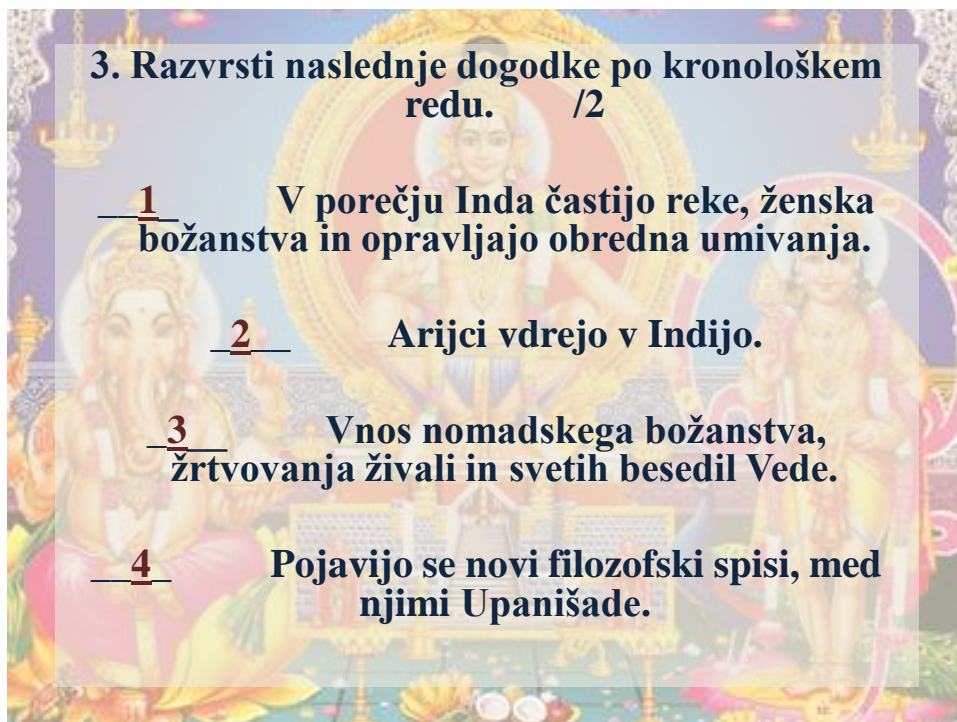
Brahman

2. Obkroži pravilen odgovor. /0,5

Kako je ime bogovom iz trojice najpomembnejših bogov?

a. Brahman, Višnu, Šiva

3. Razvrsti naslednje dogodke po kronološkem redu. /2

1 V porečju Inda častijo reke, ženska božanstva in opravljajo obredna umivanja.

2 Ariji vdrejo v Indijo.

3 Vnos nomadskega božanstva, žrtvovanja živali in svetih besedil Vede.

4 Pojavijo se novi filozofski spisi, med njimi Upanišade.

STR. 23

4. Poveži pojme z obrazložitvijo. /2

Mokša: osvoboditev iz kroga ponovnega rojstva in združitve z najvišjim bitjem Brahmanom v stanju večne blaženosti

Reinkarnacija: ponovno utelešenje duše umrlega v drugem bitju

Dharma: naravni in moralni zakon ali pot, ki zagotavlja družbeno harmonijo in naravno življenje; obsega vedske obrede, etično ravnanje, kastna pravila ter zakone civilnega in kazenskega prava

Karma: dobra ali slaba dejanja človeka, ki vplivajo na njegovo usodo ob ponovnem utelešenju

STR. 24

5. Odgovori. /1,5

Napiši vsaj tri značilnosti hinduizma.

Najstarejša živa religija, tretja največja religija, ne poznajo preroka ali ustanovitelja, nima hierarhije, nima strogo določene veroizpovedi, poudarja način življenja in razmišljanja, odprta in tolerantna, pozna na tisoče bogov.

STR. 25

6. Obkroži, ali sta trditvi pravilni ali napačni, in napačno/napačni popravi. /2

Hindujci so prepričani, da je svet zaporedje stvarjenj in uničenj. Vsak svet bodo ljudje nekoč uničili in na njegovem mestu ustvarili novega.

DA NE

Vsak svet bodo bogovi uničili in na njegovem mestu ustvarili novega.

Sveti OM ali AUM je za hindujce najsvetejši zvok in središče vseh manter ali molitev.

DA NE

STR. 26

7. Na kratko opiši, kaj pomeni, da je hinduizem odprta in tolerantna vera, ter ovrednoti pomen tega. /1,5

To pomeni da spoštuje/priznava vse ostale vere. (0,5 točke)

To je zelo pomembno, saj tako spoštujemo vse ljudi, ki mislijo, verujejo, živijo drugače kot mi. Tega bi se morale držati vse vere in vsi ljudje. (vsak dijak odgovori po svoje; če izrazi svoje mnenje, ovrednoti pomen odprtosti in tolerantnosti dobi 0,5 točke, če to še obrazloži, dobi še 0,5)

Avtorji prispevkov:

MIHA DROBNIČ

LUCIJA GERDEVIČ

TINA GODINA

ANA GREGORIČ

KATJA HUDOKLIN

NINA LEBAR

ANJA NIKOLAVČIČ

TANITA NOVAK

ANJA PLAZAR

IVANA SARATLIJA

MOJCA TURK

MAJA VEHAR

TANJA VOZELJ

***Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XIV, št. 2***

ISSN: 1581-8713

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2016